

Ingrid Sundin

Från: Håkan Frycklund <hakan.frycklund@regeringskansliet.se>
Skickat: den 22 november 2022 14:04
Till:

Kopia: M Registrator
Ämne: Remittering av Miljödepartementets promemoria Permanent insamling av statistik om miljöprovning (svarsdatum 22 december)

Bifogade filer: Bilaga 1 - Redovisning av Naturvårdsverkets uppdrag 2017.pdf; Bilaga 2 - Redovisning av Domstolsverkets statistikuppdrag.pdf; Bilaga 3 - Redovisning av länsstyrelsernas statistikuppdrag.pdf; Bilaga 4 - Naturvårdsverkets redovisning av statistik för 2020.pdf; Bilaga 5 - Naturvårdsverkets redovisning av statistik för 2021.pdf; PM Permanent insamling av statistik om miljöprovning.pdf; Remissmissiv dnr M2022 02173.pdf

Prioritet: Hög

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Kategorier: Ingrid
AppServerName: p360_prod
DocumentID: RR 2022-280:01
DocumentIsArchived: -1

Remittering av Miljödepartementets promemoria Permanent insamling av statistik om miljöprovning

(remissinstanser framgår av missivet)

Remissvaren ska ha kommit in till Miljödepartementet **senast den 22 december 2022**. Svaren bör lämnas per e-post till m.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till astrid.ofverholm@regeringskansliet.se. Ange diarienummer och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i promemorian. Om remissen är begränsad till en viss del av promemorian, anges detta inom parentes efter remissinstansens namn i remisslistan. En sådan begränsning hindrar givetvis inte att remissinstansen lämnar synpunkter också på övriga delar.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Promemorian kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se. Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria [Svara på remiss \(SB PM 2021:1\)](#). Den kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Magnus Moreau
Departementsråd

Miljödepartementet
Miljöprövningsenheten
Astrid Öfverholm
08-405 81 03
astrid.ofverholm@regeringskansliet.se

Promemorian Permanent insamling av statistik om miljöprövning

Remissinstanser

- 1 Domstolsverket
- 2 Integritetsskyddsmyndigheten
- 3 Länsstyrelsen i Blekinge län
- 4 Länsstyrelsen i Dalarnas län
- 5 Länsstyrelsen i Gotlands län
- 6 Länsstyrelsen i Gävleborgs län
- 7 Länsstyrelsen i Hallands län
- 8 Länsstyrelsen i Jämtlands län
- 9 Länsstyrelsen i Jönköpings län
- 10 Länsstyrelsen i Kalmar län
- 11 Länsstyrelsen i Kronobergs län
- 12 Länsstyrelsen i Norrbottens län
- 13 Länsstyrelsen i Skåne län
- 14 Länsstyrelsen i Stockholms län
- 15 Länsstyrelsen i Södermanlands län
- 16 Länsstyrelsen i Uppsala län
- 17 Länsstyrelsen i Värmlands län
- 18 Länsstyrelsen i Västerbottens län
- 19 Länsstyrelsen i Västernorrlands län
- 20 Länsstyrelsen i Västmanlands län

- 21 Länsstyrelsen i Västra Götalands län
- 22 Länsstyrelsen i Örebro län
- 23 Länsstyrelsen i Östergötlands län
- 24 Naturvårdsverket
- 25 Regelrådet

Remissvaren ska ha kommit in till Miljödepartementet **senast den 22 december 2022**. Svaren bör lämnas per e-post till m.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till astrid.ofverholm@regeringskansliet.se. Ange diarienummer och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i promemorian. Om remissen är begränsad till en viss del av promemorian, anges detta inom parentes efter remissinstansens namn i remisslistan. En sådan begränsning hindrar givetvis inte att remissinstansen lämnar synpunkter också på övriga delar.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Promemorian kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se. Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria [Svara på remiss \(SB PM 2021:1\)](#). Den kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Magnus Moreau
Departementsråd

Regeringskansliet

Promemoria

2022-11-22
M2022/02173

Miljödepartementet

Permanent insamling av statistik om miljöprovning

Promemorians huvudsakliga innehåll

Denna promemoria innehåller förslag till ändring av miljöprövningsförordningen (2013:251) och ändring av förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter. De föreslagna förordningsändringarna innebär att Naturvårdsverket får en samordnande roll för att samla in, sammanställa och analysera statistik som avser prövning av tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken samt vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken. Resultaten av den sammanställda och analyserade statistiken ska redovisas årligen till regeringen.

De föreslagna förordningsändringarna innebär också att statliga förvaltningsmyndigheter och domstolar som registrerar eller samlar in uppgifter om prövning av tillstånd till miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet enligt 9 kap. respektive 11 kap. miljöbalken ska lämna de uppgifter om mål och ärenden om sådana verksamheter som Naturvårdsverkets ansvarar för att sammanställa. Uppgifterna ska redovisas årligen till Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket föreslås också få ett bemyndigande att meddela de föreskrifter som behövs för att verkställa de föreslagna förordningsbestämmelserna. Sådana föreskrifter kan exempelvis avse vilka uppgifter som myndigheterna ska lämna till Naturvårdsverket, liksom i vilken form de ska lämnas och när det ska ske.

Förordningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2023.

Innehåll

Permanent insamling av statistik om miljöprovning.....	1
Promemorians huvudsakliga innehåll	2
1. Författningstext	5
1.1 Förslag till förordning om ändring av miljöprovningsförordningen (2013:251)	5
Statistik om provning av miljöfarlig verksamhet.....	5
1.2 Förslag till förordning om ändring av förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter	7
Statistik om provning av miljöfarlig verksamhet.....	7
2. Miljöprovningsstatistik	9
2.1 Miljöprovning och grön omställning.....	9
2.2 Insamling av statistik.....	9
2.2.1 En kort sammanställning av tidigare uppdrag.	9
2.3 Författningsstöd har saknats för överföring av uppgifter mellan domstolarna och länsstyrelserna	11
3. Insamlingen av miljöprovningsstatistik bör bli permanent	12
3.1 Uppdrag i författning.....	12
3.2 Författningsstöd för överföring av uppgifter.....	12
3.3 Föreskriftsrätt för Naturvårdsverket	13
3.4 Särskilda bestämmelser som reglerar sekretess behövs inte.....	14
4. Tidpunkt för ikraftträdande	15
5. Konsekvenser av förslagen.....	15
5.1 Berörda av förslagen	15
5.2 Ekonomiska konsekvenser	15
5.3 Skyldigheter som följer av anslutning till Europeiska unionen.....	16
6. Alternativa lösningar	16
Bilaga 1	Statistik för miljötillståndsprövningen, Regeringsuppdrag i Naturvårdsverkets regleringsbrev 2017 (M2016/02982/S (delvis), M2016/02923/S, M2016/02948/Me m.fl.)
Bilaga 2	Redovisning av regeringsuppdraget ”Sammanhållen statistikredovisning avseende miljöprovning”, dnr Ju2017/09598/LP (delvis)

- Bilaga 3 Redovisning av RB-uppdrag 3:34 för länsstyrelserna
”Statistikredovisning för miljöprövning”
- Bilaga 4 Uppdrag att förbereda för ansvar för en samlad statistik för
miljötillståndsprövningen - Redovisning av regeringsuppdrag
från regeringsbeslut M 2018/02949/Me
- Bilaga 5 Uppdrag att samla in och analysera statistik för miljötillstånds-
prövningen för år 2021 - Redovisning av regeringsuppdrag från
regeringsbeslut M2022/00161

1. Författningstext

1.1 Förslag till förordning om ändring av miljöprövningsförordningen (2013:251)

Härigenom föreskrivs att det i miljöprövningsförordningen (2013:251) ska införas tre nya paragrafer, 1 kap. 16–18 §§, och närmast före 1 kap. 16 § en ny rubrik av följande lydelse.

Statistik om prövning av miljöfarlig verksamhet

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

16 §

Naturvårdsverket ska ansvara för att samla in, sammanställa och analysera statistik om mål och ärenden som avser tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken.

Naturvårdsverket ska årligen redovisa den sammanställda statistiken och en analys av den till regeringen.

17 §

Statliga förvaltningsmyndigheter och domstolar som registrerar eller samlar in uppgifter om mål eller ärenden om tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken ska lämna sådana uppgifter som behövs för att Naturvårdsverket ska kunna fullgöra sitt ansvar enligt 16 §.

En domstol som har handlagt ett överklagande i ett mål eller ärende om tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken ska, till den myndighet som prövat frågan om tillstånd i första instans, uppge

1. domstolens handläggningstid för målet, och

2. om domstolens dom eller slutliga beslut har överklagats i rätt tid.

Uppgifterna ska lämnas när domstolens avgörande har fått laga kraft eller, om det överklagas, när överklagandet överlämnas till överinstansen.

18 §

Naturvårdsverket får, efter att ha gett berörda myndigheter tillfälle att yttra sig, meddela föreskrifter om verkställigheten av 17 §.

Denna förordning träder i kraft den 1 mars 2023.

1.2 Förslag till förordning om ändring av förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter

Härigenom föreskrivs att det i förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter ska införas tre nya paragrafer, 48–50 §§, och närmast före 48 § en ny rubrik av följande lydelse.

Statistik om prövning av miljöfarlig verksamhet

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

48 §

Naturvårdsverket ska ansvara för att samla in, sammanställa och analysera statistik om mål och ärenden som avser tillståndspliktig vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken. Naturvårdsverket ska årligen redovisa den sammanställda statistiken och en analys av den till regeringen.

49 §

Statliga förvaltningsmyndigheter och domstolar som registrerar eller samlar in uppgifter om mål eller ärenden om tillstånd till vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken ska lämna sådana uppgifter som behövs för att Naturvårdsverket ska kunna fullgöra sitt ansvar enligt 48 §.

En domstol som har handlagt ett överklagande i ett mål eller ärende om tillstånd till vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken ska, till den myndighet som prövat frågan om tillstånd i första instans, uppgge

- 1. domstolens handläggningstid för målet, och*
- 2. om domstolens dom eller slutliga beslut har överklagats i rätt tid.*

Uppgifterna ska lämnas när domstolens avgörande har fått laga kraft eller, om det överklagas, när överklagandet överlämnas till överinstansen.

50 §

Naturvårdsverket får efter att ha gett berörda myndigheter tillfälle att yttra sig meddela föreskrifter om verkställigheten av 49 §.

Denna förordning träder i kraft den 1 mars 2023.

2. Miljöprovningsstatistik

2.1 Miljöprovning och grön omställning

Miljötillståndsprocesser behöver vara effektiva för att möjliggöra en grön omställning. För att nå målet om att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären 2045 behövs omfattande investeringar i ny teknik, förändrade produktionsprocesser och ökad elektrifiering i flera branscher. Sverige ska dessutom efter 2045 nå negativa utsläpp. Effektiva provningsprocesser är mycket viktigt för att Sverige ska kunna bli världens första fossilfria välfärdsland.

2.2 Insamling av statistik

I arbetet med att säkerställa att miljöprovningen är effektiv och ändamålsenlig är statistik ett viktigt verktyg. Genom att samla in statistik årligen kan miljöprovningen analyseras över tid, vilket underlättar både vad gäller att kunna identifiera om någon del av miljöprovningen inte fungerar ändamålsenligt och för att kunna avgöra vad genomförda ändringar har gett för resultat.

Regeringen har genom ett antal uppdrag till Naturvårdsverket, Domstolsverket och länsstyrelserna sett till att det finns möjlighet att ta fram och sammanställa statistik om miljöprovningen. Myndigheterna har redovisat sådan statistik till regeringen sedan 2021 och tanken har varit att uppgiften ska vara årligen återkommande. Behovet av insamling av statistik är inte av tillfällig karaktär.

Domstolsverket har uppmärksammat regeringen på att det saknas författningsstöd för att överprövande domstolar ska lämna uppgifter om överklagande till underinstansen.

2.2.1 En kort sammanställning av tidigare uppdrag.

Inledande uppdrag till Naturvårdsverket

Regeringen uppdrog i regleringsbrevet för budgetåret 2017 åt Naturvårdsverket att ta fram en modell för att årligen upprätta och redovisa statistik för miljötillståndsprovningen. Modellen skulle utformas så att det för olika branscher, provningsinstanser och mål- och ärendetyper är möjligt att samla in, sammanställa, analysera och presentera statistik för hur lång provningstiden varit från ansökan till beslut och vilka faktorer som påverkat

prövningstiden. Modellen skulle möjliggöra att handläggningstiden av miljötillståndsprovningen kan följas över tid. Naturvårdsverket redovisade uppdraget den 28 september 2017 (M2017/02351/Me).

Uppföljande uppdrag till Domstolsverket och länsstyrelserna

I regleringsbrevet för 2018 uppdrog regeringen åt Domstolsverket att redovisa hur Domstolsverket och mark- och miljödomstolarna skulle kunna bidra till en sammanhållen statistikredovisning avseende miljöprövning. Utgångspunkten för uppdraget var att ett uttag av en samlad statistik om prövning av tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet inom miljöprövningsdelegationerna och mark- och miljödomstolarna samt tillståndspliktig vattenverksamhet inom mark- och miljödomstolarna skulle vara möjlig att genomföra från och med verksamhetsåret 2020. Domstolsverket skulle också redovisa konsekvenserna för Sveriges Domstolar. Domstolsverket redovisade uppdraget den 1 mars 2018 (M2018/00679/ME).

Regeringen uppdrog i regleringsbrev för budgetåret 2018 åt länsstyrelserna att redovisa hur länsstyrelserna skulle kunna bidra till en sammanhållen statistikredovisning avseende miljöprövning. Länsstyrelserna skulle också redovisa konsekvenserna för myndigheterna. Länsstyrelserna lämnade sin redovisning den 28 februari 2018 (dnr M2018/00639/Me).

Särskilda uppdrag till Domstolsverket och länsstyrelserna

Domstolsverket fick sedan i uppdrag den 20 december 2018 (Ju2018/05332/DOM) att genomföra de system- och verksamhetsanpassningar som myndigheten hade föreslagit för att myndigheten skulle kunna bidra med uppgifter till en samlad statistik för miljötillståndsprovningen.

Även länsstyrelserna fick i särskilt uppdrag den 20 december 2018 (N2018/05852/FÖF) att från och med verksamhetsåret 2020 kunna ta fram och lämna de uppgifter som anges nedan till Naturvårdsverket, som ansvarar för den samlade redovisningen av statistiken för miljötillståndsprovningen. Länsstyrelserna redovisade uppgifterna i uppdraget till Naturvårdsverket i mars 2021.

Särskilt uppdrag om ansvar för en samlad statistik till Naturvårdsverket

Naturvårdsverket fick den 20 december 2018 (M2018/02949/Me) i uppdrag att förbereda så att myndigheten fr.o.m. 2021 skulle kunna ansvara för en

samlad statistik för miljö tillståndsprovningen. I uppdraget ingick att kunna ta emot, sammanställa, analysera och presentera de uppgifter om miljö tillståndsprovningen som Domstolsverket och länsstyrelserna hade fått i uppdrag att kunna ta fram fr.o.m. verksamhetsåret 2020. Naturvårdsverket redovisade uppdraget till regeringen i maj 2021. I redovisningen ingick även förslag på författningsändringar avseende framtida statistikinsamling.

Särskilt uppdrag om insamling av statistik om miljöprovning för 2021

Domstolsverket, länsstyrelserna och Naturvårdsverket fick i januari 2022 i uppgift att samla in statistik för provningen av tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet inom miljöprovningsdelegationerna och mark- och miljödomstolarna samt tillståndspliktig vattenverksamhet inom mark- och miljödomstolarna. Domstolsverket och länsstyrelserna skulle lämna över uppgifterna till Naturvårdsverket senast den 31 mars 2022. Naturvårdsverket skulle sedan sammanställa, analysera och presentera statistiken och redovisa detta till regeringen senast den 16 maj 2022.

2.3 Författningsstöd har saknats för överföring av uppgifter mellan domstolarna och länsstyrelserna

Vid genomförandet av regeringsuppdraget att genomföra system- och verksamhetsanpassningar för att bidra med uppgifter till en samlad statistik för miljö tillståndsprovningen (Ju2018/05332/DOM) blev Domstolsverket uppmärksammat på att länsstyrelserna behöver underrättelser om domar, laga kraft och överklaganden i ärenden som rör B-verksamheter där första instans för tillståndsgivning är miljöprovningsdelegationen vid länsstyrelsen. Detta för att länsstyrelserna skulle kunna fullgöra sin del av statistikinsamlingen. Domstolsverket konstaterade i sin utredning att underrättelse om domar och laga kraft har stöd i befintliga förordningar, men att sådant stöd saknas vad gäller underrättelse om överklaganden och att Domstolsverket även saknar föreskriftsrätt för detta. Mark- och miljödomstolarna har ändå fullgjort denna underrättelse tills vidare baserat på en stående begäran från länsstyrelserna.

3. Insamlingen av miljöprovningsstatistik bör bli permanent

3.1 Uppdrag i författning

Förslag: Naturvårdsverket ska ansvara för att samla in, sammanställa och analysera statistik om miljötillståndsprövningen. Naturvårdsverket ska årligen redovisa resultaten av den sammanställda statistiken och analyserna till regeringen.

Skälen för förslaget: Det behöver säkerställas att statistik om miljö- tillståndsprövningen kan tas fram återkommande i en form som skapar jämförbarhet från år till år. Naturvårdsverket bör ansvara för att samla in, sammanställa och analysera statistik om miljötillståndsprövningen. En redovisning av resultaten av den sammanställda statistiken och analyserna bör årligen redovisas till regeringen.

Normgivningen av sådana bestämmelser som är i fråga faller inom regeringens normgivningsområde och bestämmelserna kan meddelas med stöd av restkompetensen. Regleringen av statistikansvaret bör därför ske i förordning.

Miljöprovningsförordningen innehåller bestämmelser om bl.a. tillståndsplikt för verksamheter och åtgärder som avses i 9 kap. miljöbalken. Bestämmelser om ansvar att föra statistik över sådana tillståndsprövningar placeras därför lämpligen i den förordningen. Prövning av tillstånd till vattenverksamheter enligt 11 kap. miljöbalken regleras i förordningen om vattenverksamheter, varför bestämmelser om att föra statistik över sådana tillståndsprövningar lämpligen placeras i den förordningen.

3.2 Författningsstöd för överföring av uppgifter

Förslag: Statliga förvaltningsmyndigheter och domstolar ska ha en skyldighet att lämna de uppgifter som behövs för att Naturvårdsverket ska kunna fullgöra sitt ansvar.

Skälen för förslaget: För att Naturvårdsverket ska kunna fullgöra sitt ansvar enligt förslaget krävs att de statliga förvaltningsmyndigheter och domstolar som registrerar eller samlar in uppgifter om provningar om tillstånd till miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet enligt 9 kap. respektive 11 kap. miljöbalken, lämnar uppgifter om dessa mål och ärenden till Naturvårdsverket. Det bör därför finnas en skyldighet för provnings-

myndigheterna och andra statliga förvaltningsmyndigheter som samlar in sådana uppgifter, att lämna de uppgifter som Naturvårdsverket behöver för att kunna fullgöra sitt ansvar.

Uppgifterna kan avse antal mål eller ärenden som prövats, handläggningstid eller liknande uppgifter som Naturvårdsverket behöver för att föra en samlad statistik om miljötillståndsprovningen.

Det är väsentligt att möjliggöra insamling av statistik om den sammanlagda tiden för en provningsprocess, alltså tiden från dagen då ansökan lämnas in till provningsmyndigheten, till och med dagen för att ett beslut i tillståndsfrågan vinner laga kraft. Därför bör det även finnas en skyldighet för den instans som överprövar ett mål eller ärende om tillstånd enligt 9 kap. eller 11 kap. miljöbalken att lämna uppgifter om handläggningstiden och eventuella överklaganden av överinstansens avgörande till den myndighet som prövade ärendet i första instans. Skyldigheten bör inträda först när den överprövande myndigheten har avgjort målet slutligt.

3.3 Föreskriftsrätt för Naturvårdsverket

<p>Förslag: Naturvårdsverket ska få möjlighet att meddela föreskrifter om verkställigheten av skyldigheten att lämna uppgifter om mål och ärenden.</p>

Skälen för förslaget: De uppgifter som Naturvårdsverket behöver för att föra en samlad statistik om miljötillståndsprovningen utgörs främst av uppgifter om antal mål eller ärenden, verksamhets- och åtgärds-kategorier liksom handläggningstider. För att skapa flexibilitet bör Naturvårdsverket få möjlighet att meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter om miljötillståndsprovningen som de statliga förvaltningsmyndigheterna och domstolarna ska lämna över till Naturvårdsverket.

Även formen och tidpunkten för hur och när uppgifter lämnas från myndigheterna till Naturvårdsverket behöver regleras. Det är lämpligt att Naturvårdsverket får möjlighet att meddela sådana föreskrifter liksom andra verkställighetsföreskrifter som behövs för att Naturvårdsverket ska få de uppgifter om miljötillståndsprovningar som krävs för statistiksammanställningen.

Föreskrifterna får rikta sig till de statliga förvaltningsmyndigheter och domstolar som registrerar eller samlar in uppgifter om provningar av ansökningar

om tillstånd enligt 9 kap. och 11 kap. miljöbalken och som genom förordningsbestämmelser har en sådan informationsskyldighet gentemot Naturvårdsverket.

I processen med att ta fram föreskrifter bör Naturvårdsverket ha en skyldighet att samråda med övriga berörda myndigheter.

3.4 Särskilda bestämmelser som reglerar sekretess behövs inte

Bedömning: Det saknas skäl att införa en särskild sekretessbrytande bestämmelse liksom bestämmelser om sekretessöverföring mellan myndigheterna.

Skälen för bedömningen: De uppgifterna som föreslås ska lämnas över till Naturvårdsverket är enbart sådana som behövs för att Naturvårdsverket ska kunna sammanställa och analysera statistik. Det bör i första hand vara fråga om uppgifter som avser antal mål eller ärenden som prövas, handläggningstider och verksamhetskategorier eller liknande uppgifter. I fråga om uppgifter om part som har ansökt om tillstånd eller överklagat beslut eller dom, bör det vara fråga om uppgifter som anger om det är sökande, motpart, remissinstans, sakägare eller liknande.

De uppgifter som Naturvårdsverket behöver är vanligtvis offentliga och inte av sådant slag att de omfattas av sekretess. Avsikten är inte heller att myndigheterna ska utbyta sekretessbelagda uppgifter om det kan undvikas. Underlaget är avsett att användas för Naturvårdsverkets redovisning till regeringen som inte ska innehålla mer än resultaten av sammanställd och analyserad statistik.

Eftersom det saknas anledning att anta att sekretessbelagda uppgifter kommer att lämnas inom ramen för uppgiftsskyldigheten, saknas skäl att införa en särskild sekretessbrytande bestämmelse och inte heller bestämmelser om sekretessöverföring mellan myndigheterna.

Naturvårdsverket, som får en möjlighet att meddela föreskrifter om vilka uppgifter som behövs för att sammanställa statistiken, behöver förstås överväga vilka uppgifter som faktiskt behövs och är lämpliga att begära från myndigheterna. Även frågan om sådana uppgifter kan omfattas av sekretess och frågan om tillämpliga bestämmelser om primär sekretess alternativt sekretessöverföring bör beaktas. Myndigheterna bör uppmärksamma

regeringen på ändrade förhållanden som leder till att det kan behövas särskilda sekretessbrytande bestämmelser eller om sekretessöverföring för att hantera statistikuppgifterna.

4. Tidpunkt för ikraftträdande

Förslag: Förslaget ska träda i kraft senast den 1 mars 2023.

Skälen för förslaget: Information om författningsändringarna behöver spridas till de myndigheter som berörs, det vill säga Domstolsverket, Sveriges domstolar, Naturvårdsverket och länsstyrelserna. Naturvårdsverket behöver också ta fram föreskrifter som behövs med anledning av och i enlighet med förslaget.

5. Konsekvenser av förslagen

5.1 Berörda av förslagen

De aktörer som berörs av förslagen är, förutom Naturvårdsverket, Domstolsverket, domstolarna och länsstyrelserna som enligt förslaget ansvarar för att årligen lämna uppgifter till Naturvårdsverket. Dessutom berörs domstolarna och länsstyrelserna av krav på att registrera de uppgifter som efterfrågas av Naturvårdsverket. Sådana förändringar är till stor del redan genomförda till följd av tidigare regeringsuppdrag och sker således oavsett om författningsförslaget genomförs eller inte. Ett återkommande krav att ta fram statistik medför dock att kvaliteten på registreringen av uppgifter behöver säkerställas och upprätthållas.

Uppgifterna som ska samlas in ska sammanställas och lämnas till regeringen utan att innehålla direkta uppgifter om enskilda. Det finns en möjlighet att indirekta uppgifter om enskilda i vissa fall kan härledas med hjälp av den statistik som samlas in. Uppgifterna bedöms däremot inte vara av känslig art och är sådana som vanligtvis är offentliga om de inte omfattas av sekretess.

5.2 Ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser av författningsförslagen är främst att de berörda myndigheterna behöver avsätta resurser för att genomföra de erforderade sammanställningarna av statistiken. Domstolsverket, domstolarna och länsstyrelserna behöver dessutom säkerställa att för statistiken nödvändiga uppgifter registreras på ett korrekt sätt i myndigheternas ärendehanteringssystem.

Länsstyrelserna har uppskattat tidsåtgång och kostnader för att upprätthålla ett fortsatt framtagande av statistik om miljötillståndsprövningen till 360 000–380 000 kronor per år. Vissa av kostnaderna följer av redan genomförda förändringar och påverkas inte av författningsförslaget.

Domstolsverket anger att registrering av uppgifter i Vera och expediering av uppgifter till länsstyrelserna beräknas ta cirka 15 minuter i genomsnitt per mål. Antal relaterade mål per år ligger på cirka 500, vilket ger en tidsåtgång om cirka 125 timmar årligen. Framtagning och sammanställning av statistik samt kontroll och kommunikation beräknas ta cirka 16 timmar per år. Domstolsverket har inte haft möjlighet att ange någon timkostnad. Vid tillämpning av Naturvårdsverkets timarvode blir den uppskattade kostnaden knappt 120 000 kronor per år.

Naturvårdsverkets sammanställning och rapportering av statistiken bedöms ta cirka 80 timmar per år till en kostnad om cirka 68 000 kronor. Uppgifterna om kostnader för ovanstående myndigheter framgår av Naturvårdsverkets redovisning av uppdraget att förbereda för ansvar för en samlad statistik för miljötillståndsprövningen (M2018/02949), s. 14–15.

5.3 Skyldigheter som följer av anslutning till Europeiska unionen

Författningsförslaget påverkar inte skyldigheter som följer av medlemskapet i EU.

6. Alternativa lösningar

Nollalternativet är att författningsändringar inte föreslås. Ytterligare redovisningar skulle då endast ske på begäran av regeringen.

SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

SKRIVELSE

2017-09-28

Ärendnr:

NV-08966-16

Statistik för miljötillståndsprövningen

Regeringsuppdrag i Naturvårdsverkets regleringsbrev 2017
(M2016/02982/S(delvis), M2016/02923/S, M2016/02948/Mm m.fl.)

BESÖK: STOCKHOLM -VALHALLAVÄGEN 195
ÖSTERSUND – FORSKARENS VÄG 5, HUS UB
POST: 106 48 STOCKHOLM
TEL: 010-698 10 00
FAX: 010-698 16 00
E-POST: REGISTRATOR@NATURVARDSVERKET.SE
INTERNET: WWW.NATURVARDSVERKET.SE

Innehåll

1	SAMMANFATTNING	6
2	INLEDNING	9
2.1	Uppdraget	9
2.2	Bakgrund	9
2.3	Avgränsning	10
2.4	Genomförande	10
2.5	Syfte och nytta med statistik om tillståndsprövning	11
3	PRÖVNING AV MÅL OCH ÄRENDEN	12
3.1	Allmänt om prövningen	12
3.2	Aktörer i tillståndsprövningen	12
3.3	Regler om tillståndsplikt	13
3.4	Förfarandet vid en tillståndsprövning	15
3.5	Tidigare förändringar av prövningen av mål och ärenden	16
3.6	Faktorer som påverkar prövningstider	17
4	DIGITALISERING AV VERKSAMHETSPROCESSER OCH MILJÖINFORMATION	22
4.1	Drivkrafter för digitalisering	22
4.2	Internationella initiativ	22
4.3	Nationella initiativ	23
4.4	Digitalisering inom miljöområdet	24
4.5	Uppdraget Digitalt först – Smartare miljöinformation	25
4.6	Slutsatser	27
5	NUVARANDE UPPFÖLJNING AV MÅL OCH ÄRENDEN	28
5.1	Allmänt	28
5.2	Uppgifter i miljöprövningsdelegationernas befintliga system	28
5.3	Uppgifter i mark- och miljödomstolarnas befintliga system	33
5.4	Jämförelse mellan domstolarna och miljöprövningsdelegationerna	36
5.5	Uppgifter som redovisas av prövningsmyndigheterna	37
5.6	Uppgifter som behövs för internationell rapportering m.m.	39
6	UTGÅNGSPUNKTER FÖR NATURVÅRDSVERKETS FÖRSLAG	40
7	FÖRSLAG PÅ KORT SIKT	42
7.1	Utveckla befintliga system	42
7.2	Innehåll i den årliga statistiken	43

7.3	Närmare om vilka uppgifter prövningsmyndigheterna bör registrera	45
7.4	Uppgifter som inte bedöms lämpliga att följa i en modell	53
7.5	Kvalitetsaspekter	54
7.6	Ansvarsfördelning	56
7.7	Sekretess och behandling av personuppgifter	57
7.8	Officiell statistik	58
7.9	Hur och när bör statistiken redovisas?	60
7.10	Kostnadsuppskattning	60
8	TÄNKBART PÅ LÄNGRE SIKT	62
8.1	Förutsättningar	62
8.2	Lösning för samlad nationell statistik	62
8.3	Uppgifter av intresse	63
9	KÄLLFÖRTECKNING	66
10	BILAGA 1 – KOSTNADSUPPSKATTNING	69
11	BILAGA 2 – EXEMPEL PÅ ANNAN UPPFÖLJNING OCH STATISTIK	73

1 Sammanfattning

1.1 Uppdragets syfte och genomförande

Naturvårdsverket har, på uppdrag av regeringen, tagit fram ett förslag till modell för att årligen upprätta och redovisa statistik om miljötillståndsprövningar. I enlighet med regeringens önskemål har modellen utformats så att det för olika branscher, prövningsinstanser och mål- och ärendetyper ska vara möjligt att samla in, sammanställa, analysera och presentera statistik för hur lång prövningstiden varit från ansökan till beslut och vilka faktorer som påverkat prövningstiden. Uppdraget har avgränsats till att omfatta prövning av tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter, samt vattenverksamheter som prövas i domstol i första instans.

Statistiken som tas fram kan komma till nytta genom att ge verksamhetsutövare och andra aktörer som deltar i tillståndsprövningar bättre förutsägbarhet om hur lång tid ett ärende eller mål kan ta. Prövningsmyndigheterna kan få underlag för verksamhetsutveckling, och Regeringskansliet och andra aktörer kan använda statistiken som underlag för utredningar, bedömningar och beslut.

Regeringsuppdraget har genomförts i projektform på Naturvårdsverket. Underlag och värdefulla synpunkter har inhämtats från Domstolsverket, två mark- och miljödomstolar, företrädare för tre olika länsstyrelser/miljöprövningsdelegationer och Statistiska centralbyrån. För att identifiera faktorer som kan påverka tidsåtgången för tillståndsprövningar har Naturvårdsverket gjort en genomgång av tidigare genomförda studier. Slutsatserna av genomgången har stämts av med nämnda prövningsmyndigheter.

1.2 Utgångspunkter för förslagen

Naturvårdsverket bedömer att en modell för att ta fram årlig statistik om miljötillståndsprövningar bör bygga på digital och strukturerad information, för att statistiken ska kunna tas fram på ett effektivt sätt, med en rimlig arbetsinsats och med bra kvalitet. Modellen kan med fördel utvecklas successivt och då finns även möjligheter att ta tillvara de nya möjligheter som en ökad digitalisering väntas ge.

Naturvårdsverket har utgått ifrån att det är önskvärt att statistiken från olika prövningsinstanser blir jämförbar, och föreslår därför att samma parametrar ska följas upp både hos miljöprövningsdelegationer och mark- och miljödomstolar. Naturvårdsverket har även utgått ifrån att det är den som fattar ett beslut (dvs. prövningsmyndigheterna) som ansvarar för informationen om och i beslutet, liksom för att kvalitetssäkra, sammanställa och tillgängliggöra informationen om beslutet. De förslag som presenteras är avstämde med berörda myndigheter och ambitionen är att förslagen ska vara rimliga utifrån behov/nytta och kostnader (i form av främst tidsåtgång).

1.3 Förslag på kort sikt

Naturvårdsverket föreslår att statistiken på kort sikt (inom några år) ska baseras på uppgifter i prövningsmyndigheternas befintliga system för uppföljning (SIV hos domstolarna och Lisa hos länsstyrelserna). Uppgifterna i dessa system bygger i sin tur till stor del på uppgifter som registreras i myndigheternas ärendehanteringssystem (Vera hos domstolarna och Platina hos länsstyrelserna). För att den statistik som föreslås ska vara möjlig att ta fram behöver viss utveckling av dessa system först ske, så att samtliga uppgifter som behövs finns tillgängliga i form av strukturerad information. Systemutvecklingen bedöms ta ett till två år att genomföra.

Naturvårdsverket föreslår att statistiken redovisas årligen, vilket också innebär att det blir möjligt att redovisa tidsserier. Alla uppgifter bör registreras per prövningsmyndighet, vilket innebär att det blir möjligt att jämföra olika prövningsmyndigheter med varandra. Det totala antal mål/ärenden som inkommit, pågår och avslutats under året ska redovisas. Avgjorda¹ mål/ärenden ska kunna redovisas fördelade på miljöfarliga verksamheter och vattenverksamheter. Det ska även vara möjligt att dela in mål/ärenden efter typ av miljöfarlig verksamhet (baserat på indelningen i miljöprövningsförordningen), respektive typ av vattenverksamhet (baserat på indelningen i Domstolsverkets miljöbok). Det ska även gå att utläsa vilka mål/ärenden som avser industriutsläppsverksamheter respektive Seveso-verksamheter och antalet som avser hel tillståndsprövning respektive ändringstillstånd. Vidare ska det finnas uppgifter om hur stor andel av målen/ärendena som avgjorts med dom eller beslut som innebär att tillstånd beviljats.

När det gäller mål och ärenden som överklagas ska statistiken innehålla följande uppgifter: antalet mål och ärenden som överklagas, vilken part som överklagat, hur stor del av överklagaden som leder till ändring, samt antalet som får prövningstillstånd hos mark- och miljööverdomstolen.

För alla avgjorda mål och ärenden ska man kunna utläsa tidsåtgången från ansökan till dom eller beslut i första instans. Det ska även gå att utläsa tiden från ansökan till kungörelse, samt från kungörelse till beslut (alternativt första deldom med ställningstagande i tillståndsfrågan i första instans). För överklagade mål/ärenden ska det gå att utläsa tiden från inkommet mål till avgörande i överinstans. Det bör även gå att utläsa den totala tiden från ansökan i första instans till dess ett överklagat mål avgörs och vinner laga kraft i överinstansen.

¹ Med avgjorda mål avses mål där mark- och miljödomstolen har meddelat avgörande med ställningstagande i tillståndsfrågan, även om frågor skjutits upp.

Naturvårdsverket föreslår att statistiken även inkluderar ett mått på personalresurser hos prövningsmyndigheten, t.ex. antal årsarbetskrafter för arbetet med tillståndsprövningar.

För att få till stånd de ändringar som föreslås kan det krävas uppdrag eller återrapporteringskrav i prövningsmyndigheters regleringsbrev. När det gäller domstolarna kan även ändringar i Domstolsverkets föreskrifter behövas. Arbetssätten behöver också ses över så att uppgifterna registreras korrekt. Utvecklingsarbetet sköts lämpligen av länsstyrelserna, Domstolsverket och domstolarna i samverkan.

De initiala kostnaderna för utveckling av verksamhetssystem hos Domstolsverket och länsstyrelserna bedöms uppgå till ca 300 000 kr vardera. Kostnaden påverkas dock i hög grad av om verksamhetsutvecklingen samordnas med andra utvecklingsprojekt. När förändringarna av IT-systemen har genomförts bedöms kostnaderna för merarbetet med att registrera uppgifter vid handläggningen av ärenden och sammanställning av statistik hos länsstyrelserna/miljöprövningsdelegationerna uppgå till knappt 200 000 kr årligen. Skattningen är osäker och motsvarande skattning av merarbetet vid handläggning hos domstolarna har inte kunnat göras.

1.4 Tänkbart på längre sikt

En långsiktig lösning för statistik om miljötillståndsprövningar bör ta utgångspunkt i det pågående arbetet med digitalisering. I rapporten redovisas vilken information som kan vara intressant i en långsiktig lösning. Exempelvis kan det på sikt vara relevant att utöka statistiken till att omfatta fler typer av mål och ärenden, som t.ex. mål och ärenden som rör villkorsändringar. En ökad digitalisering av tillståndprocessen bör göra det möjligt att på ett enkelt sätt följa upp tidsåtgången för fler moment i prövningen, t.ex. tiden för sökanden att inkomma med kompletteringar. Det kan också vara relevant att utöka statistiken till att även inkludera tiden som föregår ansökan, dvs. samrådsprocessen, inte minst eftersom den ofta har betydelse för hur lång tid prövningen tar.

Naturvårdsverket bedömer att det på sikt kan vara lämpligt att skapa lösningar som möjliggör en samlad nationell statistik från både miljöprövningsdelegationer och miljödomstolar. Det skulle ge en bättre överblick och en möjlighet att göra samlade analyser av alla mål och ärenden som ingår i statistiken, samt göra det enklare att följa ett mål eller ärende genom alla instanser. Det kan också göra det enklare att knyta uppgifterna till andra data om företag.

2 Inledning

2.1 Uppdraget

Uppdraget, som gavs i Naturvårdsverkets regleringsbrev för 2017, lyder:

”Naturvårdsverket ska ta fram en modell för att årligen upprätta och redovisa statistik för miljötillståndsprövningen. Modellen ska utformas så att det för olika branscher, prövningsinstanser och mål- och ärendetyper är möjligt att samla in, sammanställa, analysera och presentera statistik för hur lång prövningstiden varit från ansökan till beslut och vilka faktorer som påverkat prövningstiden. Modellen ska möjliggöra att handläggningstiden av miljötillståndsprövningen kan följas över tid. Naturvårdsverket ska i arbetet inhämta synpunkter från Statistiska centralbyrån (SCB) i statistiska frågor och i övrigt samråda med Domstolsverket och länsstyrelserna. (...) ”

2.2 Bakgrund

Det finns generella mål från riksdag och regering om en effektiv statsförvaltning, samt om myndigheternas digitalisering. Sveriges riksdag har fastställt följande mål för förvaltningspolitiken: ”En innovativ och samverkande statsförvaltning som är rättssäker och effektiv, har väl utvecklad kvalitet, service och tillgänglighet och som därigenom bidrar till Sveriges utveckling och ett effektivt EU-arbete”.²

Näringslivsföreträdare har framfört att tillståndsprövning enligt miljöbalken tar för lång tid och att detta innebär försenade och uteblivna investeringar, samt konkurrensnackdelar för svenskt näringsliv. Tidsåtgången för tillståndsprövningarna uppfattas vara svår att förutse.

Uppdraget nämns i regeringens nyindustrialiseringsstrategi³, som ska stärka företagens omställningsförmåga och konkurrenskraft. Ett av fyra fokusområden i strategin är ”Hållbar produktion”, inom vilket regeringen bl.a. lyfter fram satsningar på ”Effektiva regelverk som underlättar omställning”, bl.a. följande åtgärder:

- 3.1. Förslag till effektivare miljötillståndsprövning läggs.
- 3.2. Statistik för prövningstider utarbetas.
- 3.3. Uppdrag om förslag för snabbare prövning.
- 3.4. En referensgrupp för kontinuerlig dialog om förbättringar skapas.

² <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/statlig-forvaltning/mal-for-statlig-forvaltning/>

³ Smart industri - en nyindustrialiseringsstrategi för Sverige.
<http://www.regeringen.se/informationsmaterial/2016/01/smart-industri---en-nyindustrialiseringsstrategi-for-sverige/>

2.3 Avgränsning

I dialog med Regeringskansliet (Miljö- och energidepartementet och Näringsdepartementet) har uppdraget avgränsats till att gälla tillståndspliktig⁴ miljöfarlig verksamhet⁵ (dvs. A- och B-verksamheter enligt miljöprövningsförordningen (2013:251)), samt vattenverksamheter som prövas i domstol i första instans. Andra tillståndsprövningar ingår inte i uppdraget.

Regeringen har efterfrågat en modell för att följa upp provningstider från ansökan till beslut. Det innebär att tiden som föregår inlämnandet av ansökan (dvs. samrådsfasen) ligger utanför uppdraget. Tidsåtgången för samrådsfasen är också svår för myndigheterna att mäta, eftersom samrådet initieras och drivs av den sökande, och kontakt med miljöprövningsdelegationen och domstolen sker först när ansökan lämnas in. Den tidsåtgång som avses anges i kalendertid, inte nedlagd arbetstid.

2.4 Genomförande

Regeringsuppdraget har genomförts i projektform med en intern styrgrupp på Naturvårdsverket. I projektgruppen har Linda Sjöo (miljöjurist på Industrienheten), Anders Bergman (konsult på Miljöinformationsenheten), Moa Ek (handläggare på Samhällsplaneringsenheten) och Elin Forsberg (projektledare på Regeringsuppdragsenheten) ingått. Projektets styrgrupp har utgjorts av enhetscheferna Gunilla Sallhed och Anna Otmalm, samt biträdande avdelningscheferna Ingela Hiltula och Rikard Janson.

Underlag och värdefulla synpunkter har inhämtats från flera personer på Domstolsverket, rådmän vid två mark- och miljödomstolar, samt företrädare för tre olika länsstyrelser med miljöprövningsdelegationer (länsstyrelserna i Skåne, Västra Götaland och Västerbottens län). Synpunkter i statistiska frågor har inhämtats från Statistiska centralbyrån (SCB). Flera mindre möten har hållits med prövningsmyndigheterna och SCB, i syfte att kartlägga förutsättningar och stämma av förslag. Ett gemensamt dialogmöte genomfördes den 28 april, då preliminära förslag diskuterades. Information och möjlighet att lämna synpunkter har även skett via andra kanaler för samverkan mellan Naturvårdsverket och prövningsmyndigheterna, bl.a. miljöskyddsforum (31 maj) och strategiska miljöskyddsgruppen (24 februari).

För att identifiera faktorer som kan påverka tidsåtgången för tillståndsprövningar har Naturvårdsverket gjort en genomgång av tidigare genomförda studier, se vidare

⁴ C- och U-verksamheter är inte tillståndspliktiga och ingår således inte.

⁵ Med miljöfarlig verksamhet avses all användning av mark, byggnader eller anläggningar som på ett eller annat sätt innebär utsläpp till mark, luft eller vatten eller som på annat sätt medför risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön.

avsnitt 3.6. Naturvårdsverket har även studerat exempel på uppföljning och statistik inom andra områden, se vidare bilaga 2.

2.5 Syfte och nytta med statistik om tillståndsprovning

Vissa uppgifter om tillståndsprovningar registreras och redovisas idag av provningsmyndigheterna (se kap. 5). Regeringen bedömer att det finns ett behov av att redovisa ytterligare uppgifter om provningstider årligen. Syftet med att sammanställa och redovisa sådana uppgifter är att få information om hur lång provningstiden är från ansökan till beslut och kunskap, samt om vilka faktorer som påverkar provningstiden.

Prövnings- och remissmyndigheterna kan använda de sammanställda uppgifterna för att få överblick över mål och ärenden vid handläggning och uppföljning, samt för att utveckla sitt arbetssätt, exempelvis genom benchmarking. Statistiken kan även användas exempelvis som underlag för utredningar, bedömningar och beslut inom regeringskansliet och andra berörda myndigheter. Regeringen kan t.ex. vidta åtgärder genom tilldelning av medel, genom uppdrag till myndigheter och genom författningsändringar. Statistiken kan användas även för att följa upp och utvärdera effekter av sådana åtgärder.

Statistiken kan också komma till nytta för verksamhetsutövare, genom att ge en uppfattning om hur lång tid en tillståndsprovning kan ta. Även andra intressenter kan ha nytta av denna information, såsom remissmyndigheter, allmänhet och andra aktörer som deltar i tillståndsprovningar, liksom forskare, utredare och andra, t.ex. som underlag för analys och diskussion. Statistiken kan även bidra till ökad transparens och förståelse för provningsprocessen.

Sammanfattningsvis kan statistik om tillståndsprovningar komma olika aktörer till nytta på olika sätt:

- Prövningsmyndigheterna får underlag för verksamhetsutveckling.
- Regeringskansliet och andra aktörer får underlag för utredningar, bedömningar och beslut.
- För verksamhetsutövare och andra aktörer som deltar i tillståndsprovningar ger statistiken bättre förutsägbarhet om hur lång tid ett ärende eller ett mål kan ta.

3 Prövning av mål och ärenden

3.1 Allmänt om prövningen

Miljöprövningens övergripande syfte är att verksamheter som påverkar miljön ska prövas på ett effektivt och rättssäkert sätt, för att skydda människors hälsa och miljön. Miljöprövningen ska även säkerställa att allmänheten ges insyn och inflytande, samt att Sveriges åtaganden internationellt och inom EU uppfylls.

Mål och ärenden kan vara olika komplexa beroende på bl.a. vilken typ av verksamhet som prövningen avser och hur omfattande prövningen är. I många prövningar krävs en bedömning av om verksamheten uppfyller förutsättningar enligt ett flertal bestämmelser i miljöbalken och förordningar under miljöbalken. Det kan t.ex. vara fråga om en verksamhet som kräver tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken, tillstånd till vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken, ett Natura 2000-tillstånd och dispens från förbud i artskyddsförordningen.

3.2 Aktörer i tillståndsprövningen

Följande aktörer deltar i eller påverkar tillståndsprövningen:

- **Riksdag och regering** meddelar bestämmelser om prövningsprocessen.
- **Prövningsmyndigheter** för tillståndsprövning i första instans utgörs av miljöprövningsdelegationerna (MPD) (12 stycken) vid länsstyrelser och mark- och miljödomstolarna (5 stycken). Miljöprövningsdelegationernas beslut överklagas till mark- och miljödomstol och därefter till Mark- och miljööverdomstolen. Mark- och miljödomstolens avgöranden överklagas till Mark- och miljööverdomstolen och därefter till Högsta domstolen. Se figur 1.
- **Sökanden**, vanligtvis verksamhetsutövaren, initierar processen genom att lämna in en ansökan om tillstånd. Dessförinnan ska verksamhetsutövaren ha genomfört samråd.
- **Remissmyndigheter** är främst företrädare för miljöintressen och andra allmänna intressen som verksamheten ska prövas mot.
- **Övriga intressenter** kan vara företrädare för antingen enskilda eller allmänna intressen, t.ex. privatpersoner, fastighetsägare, allmänhet, miljöorganisationer och samebyar. I mål om vattenverksamhet är ägare av fastighet som berörs av ansökan sakägare.

3.2.1 Naturvårdsverkets roll

Av 22 kap. 6 § miljöbalken framgår att Naturvårdsverket, när det behövs, ska föra talan för att tillvarata miljöintressen och andra allmänna intressen i ansökningsmål. I enlighet med 3 § Förordning (2012:989) med instruktion för Naturvårdsverket ska Naturvårdsverket inom sitt ansvarsområde bl.a. särskilt:

- bevaka allmänna miljövårdsintressen i mål och ärenden där miljöbalken tillämpas och som handläggs hos myndigheter och domstolar samt lämna Naturvårdsverkets synpunkter tidigt i processen,
- delta i miljöprövningar som gäller frågor som är principiellt viktiga eller har stor betydelse för miljön.

Naturvårdsverket kan bli tillfrågad som remissmyndighet och delta i samråd. Naturvårdsverket har även möjlighet att gå in som motpart till den sökande och möjlighet att överklaga meddelade tillstånd.

Utöver detta framgår det också av Naturvårdsverkets instruktion att Naturvårdsverket inom sitt ansvarsområde bl.a. ska:

- ansvara för central tillsynsvägledning,
- samverka med länsstyrelserna för att åstadkomma ett effektivt tillsynsarbete,
- inom sitt ansvarsområde utveckla, följa upp och samordna arbetet med miljöinformationsförsörjning.

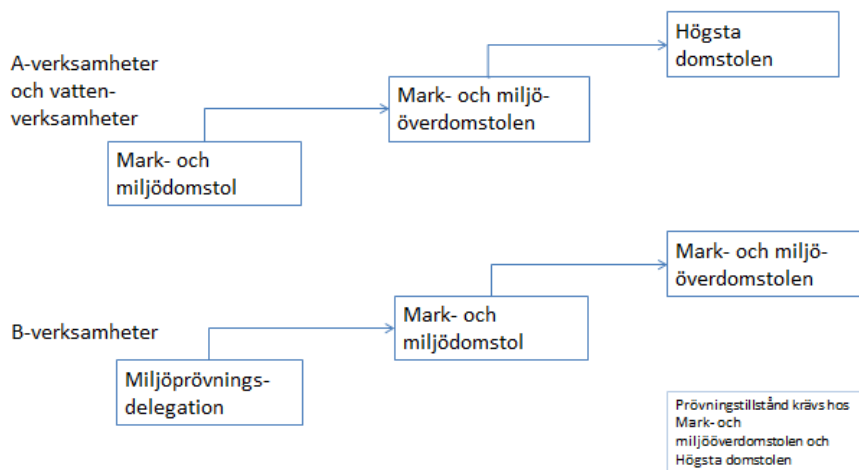
Naturvårdsverket ansvarar även för viss officiell statistik, se vidare avsnitt 7.8.1.

3.3 Regler om tillståndsplikt

Bestämmelser om tillståndsplikt för miljöfarliga verksamheter finns i 9 kap. miljöbalken. I miljöprövningsförordningen (2013:251) finns en förteckning över tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter. I förordningen anges om en verksamhet klassas som A-, B- eller C-verksamhet, vilket avgör vilken instans som ska pröva målet/ärendet. Se figur 1.

- Tillståndsplikt A innebär att det är mark- och miljödomstol som prövar ansökan.
- Tillståndsplikt B innebär att det är länsstyrelsen som prövar ansökan. Besluten fattas av miljöprövningsdelegationen vid länsstyrelsen.
- Anmälningssplikt C innebär att verksamheterna inte får bedrivas utan att vara anmälda till tillsynsmyndigheten (kommunen). C-verksamheter kan dock prövas av länsstyrelsen eller mark- och miljödomstolen om de ingår som en del i en tillståndspliktig verksamhet, om verksamhetsutövaren valt att genomföra en frivillig prövning, eller om tillsynsmyndigheten förelagt verksamhetsutövaren att söka tillstånd.

I bestämmelserna om tillståndsplikt i miljöprövningsförordningen anges även en verksamhetskod som gäller för den beskrivna verksamheten eller åtgärden. Verksamhetskoden syftar till att underlätta rapportering och databehandling (jämför 1 kap. 14 § miljöprövningsförordningen).

Figur 1. Schematisk figur över instansordningen.

Vattenverksamheter är sådana åtgärder som vidtas i ett vattenområde, bortledande av yt- eller grundvatten, tillförsel av vatten för att öka grundvattenmängden eller markavvattning som anges i 11 kap. 2 § miljöbalken. Vattenverksamhet är som huvudregel tillståndspliktig enligt 11 kap. 9 § miljöbalken. Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet prövas av mark- och miljödomstol, med undantag för markavvattning. Även en ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som innefattar vattenverksamhet prövas hos mark- och miljödomstol, vilket innebär att en ansökan om tillstånd till B-verksamhet kan prövas av mark- och miljödomstolen som första instans.

Tillståndsplikt gäller som huvudregel även för ändringar av tillståndspliktig verksamhet. Vid tillståndspliktig ändring av en miljöfarlig verksamhet finns det, enligt 16 kap. 2 § första stycket miljöbalken, möjlighet att begränsa tillståndet och prövningen till att enbart avse ändringen, genom ett s.k. ändringstillstånd (se vidare avsnitt 3.5). Regeringen har nu föreslagit att 16 kap. 2 § miljöbalken ska gälla även för vattenverksamhet.⁶ Idag är det praxis att vid ändring av vattenverksamhet begränsa prövningen till att avse endast ändringen.

⁶ Remiss av promemoria med förslag till ändrade bestämmelser för vattenmiljö och vattenkraft, Miljö- och energidepartementet, Dnr M2017/01639/R, 2017-06-29

3.4 Förfarandet vid en tillståndsprövning

Förfarandet vid en tillståndsprövning regleras huvudsakligen i 22 kap. miljöbalken, men även i bl.a. rättegångsbalken (1942:740) och förvaltningslagen (1986:223). Bestämmelser finns bl.a. om tillståndsansökans och tillståndsbeslutets innehåll, kungörelse, kommunikation med myndigheter, enskilda och miljöorganisationer samt om huvudförhandling och syn.

Innan en ansökan om tillstånd lämnas in ska verksamhetsutövaren samråda med myndigheter, berörda enskilda och eventuellt allmänhet och andra intressenter. Därefter tas en miljökonsekvensbeskrivning fram. Regler om krav på upprättande av och innehåll i miljökonsekvensbeskrivningar och annat beslutsunderlag samt om samråd finns bl.a. i 6 kap. miljöbalken.

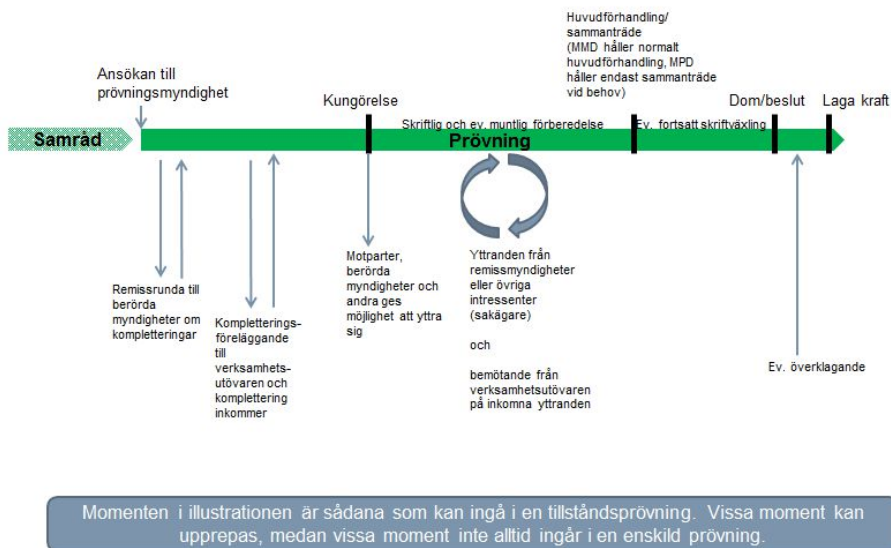
När en ansökan kommer in till prövningsmyndigheten kan handlingarna sändas ut på en s.k. kompletteringsrunda där berörda myndigheter ges tillfälle att yttra sig över om ansökan behöver kompletteras (se figur 2). En sådan kompletteringsrunda är inte obligatorisk, men förekommer i de flesta tillståndsprövningar. Om prövningsmyndigheten anser att ansökan är ofullständig, föreläggs sökanden att komplettera ansökan med risk för att den annars kan avvisas. När ansökan är komplett och kan tas upp till prövning kungörs ansökan och remitteras till berörda myndigheter och sakägare för yttrande. Om synpunkter på ansökan kommer in får sökanden möjlighet att bemöta dessa. Efter eventuell ytterligare skriftväxling eller muntlig förberedelse håller domstolen som huvudregel huvudförhandling med eventuell syn. Även miljöprövningsdelegationen kan hålla sammanträde och syn, men vanligtvis avslutas ärendet utan sammanträde. Prövningen avslutas genom att prövningsmyndigheten meddelar ett avgörande genom dom eller beslut. Sökanden eller annan som berörs av avgörandet kan överklaga domen eller beslutet om den är missnöjd med utgången. Prövningsmyndigheten kan vid meddelande av tillstånd besluta att skjuta upp en villkorsfråga under en provotid.

För tillståndsprövning av vattenverksamhet finns vissa särskilda regler, bl.a. om vad ansökan ska innehålla, särskilda förutsättningar för tillstånd och vad en dom ska innehålla. Processen för tillståndsprövningen motsvarar emellertid i huvudsak prövningen av miljöfarlig verksamhet.

För vissa särskilda typer av nya verksamheter ska regeringen, enligt 17 kap. 1 § miljöbalken, pröva tillåtligheten av verksamheten. Regeringen kan även förbehålla sig rätten att enligt 17 kap. 3 § miljöbalken pröva tillåtligheten av vissa verksamheter. Därtill ska prövningsmyndigheten, i enlighet med 19 kap. 2 § respektive 21 kap. 7 § miljöbalken, i vissa fall lämna över frågor till regeringen för prövning. Om en verksamhet ska tillåtlighetsprövas av regeringen överlämnar prövningsmyndigheten efter remiss och övrig beredning målet eller ärendet till regeringen med ett eget yttrande. Regeringen beslutar i dessa fall om verksamheten är tillätlig eller inte och kan meddela särskilda villkor. Ärendet

lämnas därefter åter till prövningsmyndigheten. Om den sökta verksamheten anses tillåtlig ska prövningsmyndigheten besluta om tillstånd med närmare villkor. I annat fall avslås ansökan.

För vissa verksamheter kan det också krävas tillstånd enligt andra regler eller andra prövningar med anknytning till miljöområdet. I detta regeringsuppdrag inkluderas dock enbart tillståndsprövning enligt miljöbalken enligt vad som beskrivits i avsnitt 2.3.

Figur 2. Schematisk figur över olika steg i tillståndsprövningen.

3.5 Tidigare förändringar av prövningen av mål och ärenden

År 2011 bildades fem mark- och miljödomstolar, genom att de tidigare fem miljödomstolarna och 25 fastighetsdomstolarna slogs samman. Mark- och miljödomstolarna är placerade vid de fem tingsrätter där miljödomstolarna tidigare var placerade. Genom sammanslagningen tillfördes mål enligt plan- och bygglagen samt fastighetsmål. I förarbetena angavs att ett syfte var att förenkla, samordna och effektivisera handläggningen och domstolsprövningen av dessa mål (Regeringen, prop. 2009/10:215). Efter inrättandet av mark- och miljödomstolarna tilldelades domstolarna medel för att syftet med reformen skulle uppnås (Regeringen, prop. 2012/13:1). 2016 fördes även mål enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster till mark- och miljödomstolarna.

År 2012 minskade antalet miljöprövningsdelegationer från 21 stycken (dvs. en vid varje länsstyrelse), till dagens 12 stycken. Förändringens syfte var att bidra till en mer kvalificerad och effektiv tillståndsprövning, en ökad erfarenhet av att pröva olika typer av verksamheter och bättre förutsättningar för enhetlig rättstillämpning (Regeringen, prop. 2009/10:215). Samtidigt beslutade regeringen om en målsättning om att ärenden vid en miljöprövningsdelegation ska vara avgjorda inom sex månader från det att ansökan är fullständig (Socialdepartementet, 2011). Numera ges årliga uppdrag till länsstyrelserna att redovisa hur de uppfyller målet att ansökningar ska beslutas inom 180 dagar från att ärendet är komplett.

Regeringen har inte beslutat om något mål om handläggningstider för mål som prövas av mark- och miljödomstolar, men i de årliga regleringsbrev för Sveriges Domstolar anges att domstolarna i samråd med Domstolsverket ska sätta verksamhetsmål. Mark- och miljödomstolarna har tagit fram gemensamma verksamhetsmål för handläggningstider. För ansökningsmål (samtliga måltyper som utgör ansökningsmål enligt 21 kap. 1a § miljöbalken) är målsättningen att ett första avgörande, dvs. tillstånd eller avslag på ansökan, i 75 procent av målen ska ges inom ett år från att ansökan inkom. För överklagade miljömål är målsättningen att 75 procent av målen ska vara avgjorda inom sex månader från det att målet inkom.

År 2005 infördes bestämmelsen i 16 kap. 2 § miljöbalken om möjlighet att begränsa tillstånd till att avse enbart ändring av miljöfarlig verksamhet. I förarbetena angavs att syftet var att underlätta för verksamhetsutövare att genomföra angelägna och brådskande ändringar eller utökningar utan att gällande tillstånd ska behöva ersättas med ett helt nytt (Regeringen, prop. 2004/05:129).

3.6 Faktorer som påverkar prövningstider

3.6.1 Metod

Av regeringsuppdraget framgår att regeringen önskar uppgifter om faktorer som påverkar prövningstider. För att identifiera faktorer som kan påverka tidsåtgången för tillståndsprövningar har Naturvårdsverket gjort en genomgång av tidigare genomförda studier⁷. De flesta av dessa studier har baserats på intervjuer och i viss utsträckning även enkäter med företrädare för olika aktörer som deltar i prövningsprocessen, främst företrädare för prövningsmyndigheter. Vissa studier har även innefattat genomgång av akter i diariet och analyser av uppgifter ur dessa.

Naturvårdsverket har sammanställt faktorer som lyfts fram i tidigare studier och bedömt faktorernas betydelse för prövningstider, med hänsyn till hur stor påverkan

⁷ (Naturvårdsverket, 2008), (Ramböll (på uppdrag av Svenskt Näringsliv), 2012), (Tillväxtanalys, 2016), (Tillväxtanalys, 2016), (Svenskt Näringsliv, 2016), (Innovationsrådet, 2012), (Länsstyrelsen i Västerbottens län, 2015), (Skutin & Bergqvist, 2016).

de kan ha på tidsåtgången och hur vanligt förekommande de är. Faktorerna har även kategoriserats utifrån om de bedöms vara möjliga att inkludera i statistik på ett bra sätt och utifrån vilka uppgifter som skulle behövas för att kunna följa upp dem. En bedömning av hur olika faktorer kan påverka varandra har även gjorts.

De faktorer som bedömts som möjliga att inkludera i statistiken, samt har betydelse för provningstiden, har bedömts som aktuella att följa upp och inkluderats i de förslag som presenteras längre fram i denna redovisning.

Bedömningarna och förslagen har stämts av med företrädare för domstolar och länsstyrelser/miljöprövningsdelegationer.

3.6.2 Ansökans kvalitet och behovet av komplettering

Kvaliteten och fullständigheten hos ansökan och prövningsunderlaget har i flera studier, liksom vid dialog med prövningsmyndigheterna om regeringsuppdraget, lyfts fram som en betydande faktor (Naturvårdsverket, 2008) (Ramböll (på uppdrag av Svenskt Näringsliv), 2012). Kvaliteten kan påverkas bl.a. av hur samrådet har genomförts, vilken kompetens som finns hos verksamhetsutövare och konsulter och vilket stöd som finns att tillgå från branschorganisationer och myndigheter, samt osäkerheter kring vad som krävs och vilken inställning sökanden har till att komplettera ansökan. Hur samrådet har genomförts har i flera studier lyfts som en betydande faktor för provningstidens längd (Tillväxtanalys, 2016). Även kvaliteten och fullständigheten hos kompletteringar av ansökan har lyfts fram som en betydande faktor (Ramböll (på uppdrag av Svenskt Näringsliv), 2012).

Det är svårt att följa upp ansökans kvalitet och fullständighet genom strukturerad digital information i ärendehanteringssystem eller liknande. För att kunna följa upp dessa faktorer krävs enkät-/intervjusvar eller motsvarande. Att bedöma ansökans kvalitet är komplext och innefattar en värdering. Eftersom ansökans och senare kompletteringars kvalitet och fullständighet främst inverkar på tiden för kompletteringsfasen kan kvaliteten indirekt följas upp genom att särskilt mäta tiden för kompletteringsfasen, dvs. från att ansökan inkommer till att ansökan bedöms vara komplett. Hur lång kompletteringsfasen är kan emellertid påverkas även av flera andra faktorer, såsom prövningsmyndighetens arbetssätt och handläggning, remissmyndigheters agerande och yttranden samt tidsåtgången för sökanden att inkomma med kompletteringar.

Ett annat måttetal som kan visa vilka behov av kompletteringar som föreligger är antalet kompletteringsbegäranden.

Vid dialog om uppdraget har företrädare för prövningsmyndigheterna, utöver faktorerna ovan, även pekat på betydelsen av lagstiftning och praxis som innebär att en ofullständig ansökan inte kan avvisas utan att prövningsmyndigheten först krävt komplettering (jämför 22 kap. 2 och 11 §§ miljöbalken).

3.6.3 Prövningens omfattning och verksamhetens karaktär

Prövningens omfattning kan variera, vilket påverkar prövningstidens längd. Vilken typ av verksamhet ansökan avser och hur komplex denna verksamhet är lyfts fram som betydande för prövningstidens längd (Naturvårdsverket, 2008) (Ramböll (på uppdrag av Svenskt Näringsliv), 2012). Den sökta verksamhetens storlek, komplexitet och miljöpåverkan kan i viss utsträckning fångas upp genom att kategorisera olika typer av verksamheter.

Om verksamheten omfattas av särskilda regler, t.ex. lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Seveso), eller utgör en industriutsläppsverksamhet, eller om regler såsom artskyddsförordningen aktualiseras, kan påverka prövningens omfattning. Detsamma gäller om särskilda prövningar aktualiseras inom ramen för tillståndsprövningen, såsom tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken (Tillväxtanalys, 2016).

För vissa typer av verksamheter kan prövningen generellt sett sägas ta längre tid än för andra. Vad gäller B-verksamheter framgår av miljöprövningsdelegationernas befintliga statistik (se avsnitt 5.2) att täkter generellt sett tar kortare tid medan vindkraft generellt sett tar något längre tid än kategorin ”Övriga”. Genomförda aktstudier av A-verksamheter ger ingen entydig bild av om det finns variationer mellan branscher. Av en aktstudie framgår inga variationer av betydelse mellan olika branscher sett enbart till prövningsprocessen, men sett till hela tiden från förstudie till genomförande bedöms det finnas större variationer (Ramböll (på uppdrag av Svenskt Näringsliv), 2012). I en annan aktstudie framgår vissa skillnader i ledtid från ansökan till beslut mellan branscher. Samtidigt finns även variationer inom branscher (Tillväxtanalys, 2016).

Vid samrådsmöte har företrädare från mark- och miljödomstolen framfört att det även finns skillnader mellan olika typer av vattenverksamheter, t.ex. att prövningar som avser vattenkraftverk generellt sett tar längre tid.

3.6.4 Aktörer som deltar

Andra aktörer än sökanden som deltar i prövningen, t.ex. myndigheter, sakägare och föreningar, kan påverka prövningstidens längd (Ramböll (på uppdrag av Svenskt Näringsliv), 2012). Antalet aktörer kan bl.a. bero på om ansökan är kontroversiell, om verksamheten kan påverka människors hälsa eller tar ny mark i anspråk, sökandens information till allmänhet och berörda parter och genomförandet av samrådet. Ett stort antal deltagare i prövningen kan hänga ihop både med lokaliseringen och med verksamhetens karaktär. Tidsåtgången påverkas av vilka synpunkter aktörerna framför och när under processen aktörer kommer in. Regeringen har konstaterat att erfarenheterna vad gäller miljöorganisationers deltagande i prövningar inte visar på något som tyder på fördröjningar, samt att miljöorganisationerna kan ha en roll som innebär att de samlar upp synpunkter från

många sakägare och på så sätt bidrar till en mer effektiv process (Regeringen, prop. 2009/10:184).

I tidigare studier har onödiga kompletteringsbegäranden och bristande samsyn mellan remissmyndigheter lyfts fram som faktorer som påverkar provningstiden (Ramböll (på uppdrag av Svenskt Näringsliv), 2012) (Länsstyrelsen i Västerbottens län, 2015). Vid samrådsmöte om uppdraget har företrädare från provningsmyndigheterna även pekat på kvaliteten på underlag från remissmyndigheter, vilket i sin tur kan påverkas av remissmyndighetens personalresurser, prioriteringar m.m. Remissmyndigheternas agerande kan även påverkas av dessas kunskap, kompetens och erfarenhet. Även kunskapsnivå hos sakägare och andra aktörer kan påverka provningstiden (Tillväxtanalys, 2016). Kunskapsnivån kan påverkas av hur samrådet har genomförts och vilken information som gått ut från sökanden. Samtliga dessa faktorer är emellertid svåra att mäta.

Faktorer som enligt tidigare studier har stor betydelse för provningstidens längd och som kan mätas är tidsåtgången för olika aktörer att inkomma med yttranden, anståndsbegäranden m.m. och för sökanden att inkomma med kompletteringar (Tillväxtanalys, 2016) (Svenskt Näringsliv, 2016). Särskilt har det pekats på kommunala tillsynsmyndigheters begäran om anstånd till följd av att nämndsammanträde behöver inväntas (Naturvårdsverket, 2008) (Ramböll (på uppdrag av Svenskt Näringsliv), 2012).

3.6.5 Prövningsmyndigheten

Tidigare studier visar på skillnader mellan enskilda provningsmyndigheter vad gäller provningstidens längd (Ramböll (på uppdrag av Svenskt Näringsliv), 2012). Sådana skillnader kan i vissa fall bero på att vissa typer av miljöfarliga verksamheter är mer vanligt förekommande i vissa delar av landet.

Resurser hos provningsmyndigheten, handläggares kompetens och erfarenhet samt personalomsättning är faktorer som angetts kunna leda till skillnader mellan provningsmyndigheter (Naturvårdsverket, 2008) (Svenskt Näringsliv, 2016). Därtill kan ojämn arbetsbelastning och förmåga att planera om vid ojämnt ärendeflöde ha betydelse tillfälligtvis. Även arbetsätt, organisation, rutiner m.m. lyfts fram som faktorer av betydelse (Svenskt Näringsliv, 2016) (Skutin & Bergqvist, 2016). Andra faktorer är provningsmyndighetens avvägning mellan noggrannhet i prövningen kontra effektivitet och kortare ledtider, samt handläggningsåtgärder och ökad processstyrning m.m. ha betydelse (Länsstyrelsen i Västerbottens län, 2015) (Skutin & Bergqvist, 2016). Sådan processledning hos provningsmyndigheten kan avse att tidigt granska underlag och identifiera viktiga frågor, att använda tidsplaner och att efterfråga yttranden när sista svarsdag passerats.

Vissa handläggningsåtgärder kan påverka prövotidens längd, såsom svårigheter att boka in syn eller förhandling (Ramböll (på uppdrag av Svenskt Näringsliv), 2012). Vid samverkansmöte har företrädare från prövningsmyndigheterna särskilt pekat på kravet att hålla huvudförhandling om någon part begär det.

3.6.6 Överklaganden

Överklaganden påverkar den totala ledtiden fram till lagakraftvunnet avgörande i stor utsträckning. Förekomst av överklaganden kan påverkas av många olika faktorer, bl.a. synen på överklaganden som en möjlig väg att gå eller inte, vad ansökan avser, samt kvalitet på avgöranden och hur väl skälen för beslutet eller domen redovisas (Länsstyrelsen i Västerbottens län, 2015).

3.6.7 Övriga faktorer

Andra faktorer som lyfts fram i tidigare studier är lokalisering, t.ex. i känsliga områden eller i förhållande till närboende, samt konflikter om markanvändning (Svenskt Näringsliv, 2016) (Tillväxtanalys, 2016).

Lagstiftningens komplexitet kan påverka prövotidens längd (Ramböll (på uppdrag av Svenskt Näringsliv), 2012). Även vilken praxis som finns har betydelse.

Uppföljning och målsättningar kan inverka på prövningstidens längd. Att vissa saker mäts kan medföra att prövningsmyndigheten fokuserar på att korta dessa ledtider, men kan emellertid även riskera att leda till suboptimeringar och att den totala tidsåtgången ökar (Länsstyrelsen i Västerbottens län, 2015) (Svenskt Näringsliv, 2016).

3.6.8 Slutsatser

Av ovanstående redogörelse framgår att det finns många olika faktorer som har betydelse för prövningstidens längd. Genomgången av faktorer av betydelse har påverkat de förslag som redovisas längre fram i redovisningen.

Många faktorer hänger ihop med och påverkar varandra. Många är också svåra att fånga årligen i en standardiserad modell baserad på strukturerad digital information i ärendehanteringssystem, men de skulle kunna följas upp genom enkäter och intervjuer. I vissa fall krävs en komplex bedömning för att dra slutsatser om vilka faktorer som påverkat tidsåtgången.

4 Digitalisering av verksamhetsprocesser och miljöinformation

4.1 Drivkrafter för digitalisering

Digitaliseringen⁸ har pågått länge, men nu står vi inför ”språng som kommer att förändra nästan allting: vad vi gör, hur vi gör det och vad som går att göra” (SOU, 2015:91). Digitaliseringskommissionen kallar det en transformation, och beskriver att förändringen ofta är oväntad, snabb och ofrånkomlig och kan få till följd att branscher förändras i grunden, nya områden uppkommer och verksamheter marginaliseras eller slås ut (SOU, 2014:13).

Regeringen har även uttryckt att ”digitaliseringen är den enskilt största förändringsfaktorn i vår tid och påverkar alla delar av samhället” (Regeringen, prop. 2015/16:1). Regeringen har gett olika aktörer i uppdrag att driva utveckling av nya lösningar. Regeringen har också skapat nya arenor för samverkan och har tecknat en avsiktsförklaring med Sveriges kommuner och landsting (SKL) om digital förnyelse av det offentliga Sverige.

Digitalisering ska ses som ett medel och en möjliggörare, inte som ett mål i sig. Nyttan med digitalisering uppstår först när affärs- och verksamhetsutveckling resulterat i förändring. För att kunna uppnå nytta inom miljöområdet har Naturvårdsverket i bred samverkan arbetat fram förslag till nio förändringsmål med grund i regeringens mål för e-förvaltning och innovation samt miljö kvalitetsmålen. Se vidare nedan.

4.2 Internationella initiativ

Det finns flera initiativ på internationell nivå och inom EU som syftar till att utveckla och digitalisera statsförvaltningar. Initiativen syftar bl. a till att öka medborgarens insyn, delaktighet och rätt till rättslig prövning samt till vidareanvändning av information från den offentliga sektorn. Exempel på sådana initiativ är:

- Digital Agenda for Europe (EU:s digitala agenda, även kallad ”EU:s IT-strategi).
- EU Digital Single Market Strategy – maj 2015 (En strategi för en inre digital marknad i Europa).

⁸ De senaste åren har begreppet digitalisering alltmer ersatt begreppet e-förvaltning, och ofta blandas begreppen. Digitalisering avser ursprungligen omvandling från analog till digital representation av information. I denna skrivelse används begreppet digitalisering i betydelsen digital kommunikation och interaktion mellan människor, verksamheter och saker.

- EU eGovernment Action Plan 2016-2020 (EU:s handlingsplan för e-förvaltning).
- European Interoperability Framework – 23 mars 2017 (Ramverket ger specifik vägledning om hur man sätter upp interoperabla digitala offentliga tjänster).
- European Interoperability Strategy for European Public Services.
- EU Ministerial Declaration on eGovernment.
- Open Government Declaration, ett internationellt initiativ som omfattar 63 länder. Sverige är medlem sedan 2011.

4.3 Nationella initiativ

Regeringen har nyligen beslutat om en digitaliseringsstrategi (Regeringen, 2017) samt en cyber- och informationssäkerhetsstrategi (Regeringen, 2017) som anger politikens riktning och prioriteringar de närmaste åren. Målgrupp är hela samhället: statliga myndigheter, kommuner och landsting, företag, organisationer och privatpersoner.

På nationell nivå finns också regeringens e-förvaltningsstrategi (Regeringen, 2012) som styr offentlig sektor. Strategin byggs runt tre huvudmål:

- en enklare vardag för medborgare,
- öppnare förvaltning som stödjer innovation och delaktighet, och
- högre kvalitet och effektivitet i verksamheten.

21 myndigheter och organisationer samverkar i ett medlemsdrivet program, eSam, för att främja och påskynda digitaliseringen av det offentliga Sverige med medborgaren och företagaren i centrum. Där ingår även Naturvårdsverket. Aktuella samverkansfrågor är bl.a. att skapa förutsättningar för att myndigheter delar grunduppgifter. SKL har i år tagit fram en handlingsplan för hur kommuner, landsting och regioner ska samverka kring digital utveckling. I planen pekar man bl.a. på behovet av grunduppgifter från andra myndigheter/organisationer.

Regeringen har även initierat ett program för digital förnyelse av det offentliga Sverige kallat ”Digitalt först”. Programmet pågår 2015-2018 och syftar till att digitalisera den offentliga sektorn och därmed skapa en enklare, öppnare och effektivare offentlig förvaltning. Inom ramen för ”Digitalt först” har regeringen utsett särskilda utvecklingsmyndigheter som koordinerar initiativ inom olika områden. Till exempel har Naturvårdsverket fått regeringsuppdraget ”Smartare miljöinformation”.

4.4 Digitalisering inom miljöområdet

Det pågår arbete med en miljösektorgemensam långsiktig lösning för informationsförsörjning utifrån ett helhetsperspektiv. Arbetet pågår inom Digitalt först - Smartare miljöinformation, eSam⁹ m.fl. andra samverkansinitiativ.

För att utveckla, följa upp och samordna arbetet med miljöinformationsförsörjning inriktar Naturvårdsverket arbetet mot att myndigheter i samverkan:

- sprider och förklarar miljöinformation,
- digitaliserar och samordnar sina processer och sin information, samt
- uppmuntrar till deltagande, innovation och ansvarstagande.

Arbetet sker i samverkan mellan olika myndigheter inom miljöområdet. Berörda myndigheter behöver komma överens i juridiska, organisatoriska, semantiska och tekniska frågor. De utmaningar Naturvårdsverket möter består i antalet berörda aktörer, de krav ett digitaliserat samhälle ställer på god service, insyn och tillgång till information, behovet av förändring hos Naturvårdsverket och hos andra aktörer, samt att säkra informationssäkerheten i alla led samtidigt som information tillgängliggörs i så stor utsträckning som möjligt.

Vidare sker arbete för att säkra att framtida lösningar ligger i linje med den utveckling som sker inom offentlig sektor inom EU och i Sverige. Detta inbegriper t.ex.:

- De nationella komponenter som finns eller är planerade, t.ex. Mina meddelanden och statliga lösningar för lagring och utbyte av information.
- Återanvändning av de komponenter EU tar fram för återbruk inom medlemsstaterna, t.ex. för identifiering och behörighetshantering.
- Att kommunerna går samman i gemensamma lösningar för att förenkla för medborgare och företag och effektivisera sitt arbete.
- Utredning av ett samlat juridiskt grepp på digitaliseringen av offentlig förvaltning. Utredaren kartlägger reglering som i onödan försvårar digital utveckling och föreslår lösningar.

⁹ eSam är ett medlemsdrivet program för samverkan mellan myndigheter och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) om digitaliseringen av det offentliga Sverige. Idag ingår 21 medlemsorganisationer som samverkar för att främja och påskynda digitaliseringen med medborgaren och företagen i centrum. eSam bildades när E-delegationen upphörde 2015.

4.5 Uppdraget Digitalt först – Smartare miljöinformation

Naturvårdsverkets regeringsuppdrag ”Smartare miljöinformation” pågår 2016-2018. Målet med uppdraget är att förbättra tillgänglighöret av miljöinformation genom att samverka kring befintlig miljöinformation och att utveckla ny.

Inom ramen för regeringsuppdraget har samverkande organisationer tagit fram följande inriktande förändringsmål:

- Aktörer har integrerat digitalisering i sina ordinarie verksamhetsprocesser.
- Alla har rätt miljöinformation för att kunna göra smarta miljöval.
- Allmänhet och företagare upplever interaktionen med myndigheter som enkel och smidig.
- Allmänheten har insyn i och deltar i myndighetsprocesser och förstår myndighetsutövningen.
- Beslutsfattare på alla nivåer har rätt miljöinformation för att möta de stora samhällsutmaningarna.
- Handläggare har rätt miljöinformation i sina ordinarie verksamhetsstödsystem.
- Innovatörer tänker och gör nytt baserat på miljöinformation.
- Myndigheter samverkar digitalt, har effektiva verksamhetsprocesser och rättssäker informationshantering.
- Myndigheter återbrukar modeller, mönster, lösningar och information från EU, offentlig förvaltning och civila aktörer.

Samverkande organisationer har också tagit fram följande vägledande principer för digital samverkan om miljöinformation (arbetsversion):

1. Den myndighet som fattar ett beslut ansvarar för informationen om och i beslutet - och dess hantering (att uppdatera och tillgängliggöra för de som har rätt att ta del av informationen). Särskilt viktigt är att särskilja mellan ansvar för information och teknik.
2. Information ska merutnyttjas för flera syften. Återbruk av information inom ramen för den offentliga förvaltningen ger kvalitetshöjningar och tids- och kostnadseffektivisering. Det skapar bättre beslutsunderlag och minskar också mängden dubbelarbete som utförs. Även allmänheten (t.ex. media och innovatörer) ska kunna vidareutnyttja information från den offentliga förvaltningen. Informationen ska vara kostnadsfri.
3. Informationsutbyte mellan myndighet/myndighet, myndighet/privatperson, myndighet/annan organisation ska ske genom digital samverkan. Detta innebär informationshantering genom samverkan med säkerställande av juridisk, organisatorisk, semantisk och teknisk interoperabilitet.
4. Allmänhetens/företagarens behov ska stå i centrum. Informationshanteringen ska utgå från allmänhetens/företagarens behov

och underlätta för denne i interaktionen med berörda myndigheter. Myndigheternas processer och tekniska lösningar ska samordnas och anpassas efter behovet av digital samverkan, för att öka insyn och förståelse.

5. Utveckling och förvaltning av lösningar ska ske utifrån ett helhetsperspektiv och ha sin grund i berörda myndigheters utpekade ansvar och befintliga stöd. Förändringsarbetet ska ta avstamp i befintliga juridiska regelverk, processer, roller, ansvar och tekniska lösningar, men samtidigt driva förändringar av desamma.
6. Vid all informationshantering i och mellan myndigheter ska miljöinformation spridas till allmänheten via internet - med beaktande av regelverket för skydd av sekretessbelagda uppgifter och personuppgifter. Myndighetsgemensamma mekanismer för att inga sekretessbelagda uppgifter eller personuppgifter publiceras, eller på annat sätt tillhandahålls publikt, ska överenskommas och användas.
7. Allmänheten och företagare ska lämna en uppgift en gång, till en myndighet. Därefter ska denna uppgift återanvändas av myndigheter som har rätt till den, istället för att begäras in på nytt.

4.5.1 Utvecklingsinitiativ

Nedan ges några exempel på pågående och planerade utvecklingsinitiativ som har med beröringspunkter med statistik om miljötillståndsprovning.

SAMLADE NATIONELLA ANLÄGGNINGSUPPGIFTER

Uppgifter om anläggningar finns idag i lokala IT-stöd hos olika myndigheter men inte samlat. I rekommendationen kring MCPD¹⁰ föreslås att uppfyllandet av EU-kraven nås genom etablering av bl.a. en nationell lösning som ska vara tillgänglig i december 2018. Uppgifter om anläggningar ska kunna användas för statistik om tillståndsprovningar.

DIGITALISERING AV INFORMATION I TILLSTÅNDSBESLUT

Ett myndighetsgemensamt initiativ med fokus på utbyte av strukturerad värdeinformation är under uppstart. Syftet är att den information som idag ingår i textdokument (t.ex. pdf:er) ska brytas upp i poster som kan hanteras maskinellt och därmed användas i olika sammanhang oberoende av varandra. Som ett pilot-case tas värdeinformationen i så kallade IED-tillståndsbeslut (dvs. beslut och domar för verksamheter som omfattas av EU:s industriutsläppsdirektiv). De informationsmängder som ingår i IED-tillståndsbeslut utgör delar av informationsmängderna i provnings- och tillsynsprocessen för miljöfarlig verksamhet.

¹⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2193 av den 25 november 2015 om begränsning av utsläpp till luften av vissa föroreningar från medelstora förbränningsanläggningar.

Om uppgifter i tillståndsbeslut struktureras kan de användas som en grund för statistik om tillståndsprövningar. Utöver detta pågår arbete med att pröva maskinell textigenkänning av dokument i pdf-format i syfte att kunna digitalisera och tillgängliggöra informationen i befintliga beslutsdokument.

KUNGÖRA MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNINGAR VIA INTERNET

I regeringens proposition 2016/17:200 om Miljöbedömningar föreslås att kungörelse av miljökonsekvensbeskrivningen ska göras på lämplig webbplats, dvs. den ansvariga prövningsmyndighetens publika webbplats. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018. Kungörelsen ingår som en del i miljöprövningsprocessen. Arbete inleds nu för att berörda myndigheter ska komma överens om ett gemensamt sätt för tillgängliggörande, så att informationen blir enhetlig och sökbar utifrån olika behov.

GRÄNSSNITT FÖR VERKSAMHETSUTÖVARE

Utveckling av en hållbar digital lösning för enhetlig effektiv hantering av digitala företagskontakter inom miljösektorn har påbörjats. Som ett första steg utreds förutsättningar för att ersätta det digitala gränssnittet i dagens tekniska lösning för miljörapportering, svenska miljörapporteringsportalen (SMP). En första version av nytt gränssnitt ska färdigställas till december 2018 för att möta kraven från MCPD, se ovan om Anläggningsuppgifter. Gränssnittet för inrapportering av företagsuppgifter ska vara skalbart till andra typer av företagsuppgifter och återbrukbart för andra verksamhetsområden, såsom miljötillståndsprövning.

4.6 Slutsatser

Som framgår ovan pågår ett omfattande arbete med att digitalisera verksamhetsprocesser och information inom miljöområdet. En modell för att ta fram statistik för miljötillståndsprövningen kan och bör utgöra en del i en framtida digital helhetslösning. På några års sikt skulle det t.ex. kunna vara så att framtiden statistik kan vara värdefull även i andra sammanhang, såsom miljötillsyn, nationell och internationell rapportering samt förbättrat tillgängliggörande till allmänheten. Likaså kan information som uppstår i andra processer bidra till att följa upp miljötillståndsprövningen. Det är viktigt att det genomgripande och långsiktiga arbete som redan pågår får vara styrande för alla förändringar som görs och att förändringarna genomförs samordnat. Kraven är höga på att myndigheternas informationshantering ska vara effektiv och digital, liksom på att myndigheterna fortsatt ska samverka kring lösningar och prioritering av resurser. Regeringens styrning genom uppdrag och tilldelning av medel är avgörande för genomförandet.

5 Nuvarande uppföljning av mål och ärenden

5.1 Allmänt

Tillståndsansökan ska lämnas in skriftligen, och lämnas ofta till viss del in på papper pga. dess omfattning och format (t.ex. ritningar). En del av de inkomna underlagen scannas och sparas som pdf i ärendet.

Ärendet/målet läggs upp i det ärendehanteringssystem som myndigheten har, Platina hos länsstyrelser/miljöprövningsdelegationer och Vera hos Mark- och miljödomstolarna. Vid kommunikering mellan prövningsmyndigheten och andra myndigheter och övriga aktörer (t.ex. vid remisshantering och överklaganden) skickas dokument med mejl eller post. Att uppgifterna om mål och ärenden inte överförs mellan instanserna leder till dubbelarbete när uppgifterna behöver registreras på nytt i överinstansen. Därtill kan det leda till osäkerheter i statistiken eftersom det finns en risk att registrering inte blir likartad.

Vissa uppgifter i målet/ärendet läggs in i form av s.k. strukturerad information, dvs. data som kan behandlas automatiskt av ett IT-stöd, t.ex. uppgifter som anges på ett visst sätt i särskilda fält. Andra uppgifter finns i form av ostrukturerad information, t.ex. i dokument i ärendet/målet eller i fritextfält. Nedan beskrivs uppgifter som finns i form av strukturerad information och därmed kan sammanställas automatiskt och användas vid uppföljning.

5.2 Uppgifter i miljöprövningsdelegationernas befintliga system

5.2.1 Platina

Platina är länsstyrelsernas (inklusive miljöprövningsdelegationernas) ärendehanteringssystem. Där registreras alla typer av ärenden som kommer in till länsstyrelserna. Platina är en webbaserad så kallad ECM-produkt (Enterprise Content Management) för hantering av information och är uppbyggt av moduler för t.ex. dokument-, ärende-, diarie- och registerhantering med olika integrationsmöjligheter. Länsstyrelserna har använt Platina sedan 2011.

REGISTRERING AV ÄRENDE

Registrering av ett tillståndsärende i Platina görs i ett ärendekort. Alla tillståndsärenden ges verksamhetskoden 551. I ärendekortet anges också ”Typ” (Hel tillståndsprövning, Villkorsändring eller Övrig fråga). Ärendetypen ”Hel tillståndsprövning” innefattar även ändringstillstånd och ”Villkorsändring” innefattar även provotider. ”Övrig fråga” kan vara t.ex. förlängd tid för

prövotidsredovisning, upphävande av tillstånd, prövning av säkerheter och igångsättningsmedgivande. Ett datum för när ärendet inkom anges. Vidare finns bl.a. en kryssruta för att markera om ärendet innehåller personuppgifter.

För tillståndsärenden anges även ”Kategori”, som kan vara Täkt, Vindkraft eller Övrigt. Platina innehåller inte någon strukturerad information om kod enligt miljöprövningsförordningen (MPF-kod) eller SNI-kod¹¹. Detta gör att det inte går att göra statistikuttag för specifik bransch t.ex. avfall eller förbränningsanläggningar, utöver den specialanpassning som finns för att kunna skilja ut vindkraft och täkter. I ärendekortet finns dock möjlighet att ange dossier-/anläggningsnummer, för att ärendet ska kopplas till anläggningen i Miljöreda.

BESLUT/STÄLLNINGSTAGANDE

När ett ärende avslutas anges för varje ärende ett ställningstagande, som kan vara:

1. Bifall
2. Bifall med villkor
3. Avskrivs
4. Avskrivs – verksamhetsutövarens initiativ (när verksamhetsutövaren drar tillbaka ärendet tas det inte med i statistik för handläggningstid)
5. Avslag
6. Avvisas (processuella problem, t.ex. verksamhetsutövaren har ej kompletterat en undermålig MKB eller överklagande har kommit in för sent)
7. Godkänd (ekonomisk säkerhet, övertagande)
8. Villkor (villkorsfrågor)
9. Återkallelse (av tillstånd)
10. Återkallelse egen begäran (när verksamhetsutövaren vill att tillståndet ska återkallas)
11. Överlämnande (överklagande i rätt tid lämnas till domstol eller ärende lämnas till annan miljöprövningsdelegation pga. jäv)

TIDPUNKTER

Tidpunkten för när ärendet diarieförs som inkommet anges som strukturerad information, liksom tidpunkten för när beslut/ställningstagande tas i ärendet. Även tidpunkten för när ärendet är komplett anges. (Bakgrunden till detta är att regeringens 180-dagarsmål avser tiden från att ansökan är komplett till beslut.) Tidpunkten för när ärendet är komplett kan bedömas lite olika mellan olika handläggare och länsstyrelser. Det finns även möjlighet att ange tidpunkten för kungörelse som strukturerad information, men det används olika av olika länsstyrelser.

¹¹ SNI står för Svensk Näringsgrensindelning.

Om ett tillståndsbeslut innefattar att frågor sätts på provotid så avslutas ärendet och ett nytt ärende läggs upp för provotidsfrågorna. Det är följaktligen idag svårt att följa den totala tiden från inkommen ansökan till sista provotidsavgörande.

STATISTIKRAPPORT

Det är möjligt att dra ut rapporter för respektive länsstyrelse ur Platina. Ett exempel finns i figur 3. Rapporterna visar handläggningstid (tid från komplett ansökan till beslut) och ärendetyp. Rapporterna tas fram för varje länsstyrelse/MPD men rapportens innehåll (struktur) är detsamma för alla MPD:er. Nuvarande uppföljning i Platina är primärt avsedd för att följa upp 180-dagarsmålet.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Ärenden beslutade under perioden 2016-01-01 - 2017-04-03

	Handläggningstid medelvärde (antal dagar)		Handläggningstid median (antal dagar)		Antal beslutade ärenden	Beslutade inom 6 månader	
	Inkom - Beslut	Komplett - Beslut	Inkom - Beslut	Komplett - Beslut		Antal	Andel
Täktärende, hel tillståndsprövning	390	156	361	98	24	16	67 %
Täktärende, villkorsändring	594	59	174	53	3	3	100 %
Täktärende, övrig fråga	38	11	37	6	28	28	100 %
Vindkraftsärende, hel tillståndsprövning	1137	226	1184	154	4	2	50 %
Vindkraftsärende, villkorsändring	167	1	167	1	1	1	100 %
Vindkraftsärende, övrig fråga	118	89	131	96	4	4	100 %
Övrigt ärende, hel tillståndsprövning	477	194	448	130	35	21	60 %
Övrigt ärende, villkorsändring	433	138	308	42	13	8	62 %
Övrigt ärende, övrig fråga	95	44	62	17	56	54	96 %

Figur 3. Exempel på statistikrapport i Platina. Källa: Länsstyrelsen i Västra Götaland, 2017.

5.2.2 Lisa

Länsstyrelserna, inklusive miljöprövningsdelegationerna, har ett uppföljningssystem som heter Lisa och som används av chefer. Lisa-verktyget fokuserar på en chefs ansvarsområden såsom ekonomi, verksamhet och medarbetare, men också benchmarking/jämförelse med andra länsstyrelser.

Lisa inhämtar automatiskt information från olika källsystem, i dagsläget Platina (ärendehanteringssystem), Agresso (ekonomisystem samt medarbetarinformation) och Service Manager (IT-avdelningens ärendehanteringssystem). Flertalet uppgifter hämtas varje natt. Ingen information skrivs in direkt i Lisa.

Idag görs ingen publicering/redovisning av uppgifter nationell nivå men det är möjligt att göra.

Följande rapporter finns idag tillgängliga:

- Handläggningstid per länsstyrelse – ackumulerat
- Handläggningstid per länsstyrelse - gemensamma mål – ackumulerat
- Måluppfyllelse per länsstyrelse
- Måluppfyllelse per månad
- Ärendeflöde per länsstyrelse
- Ärendeflöde per månad
- Ärenden äldre än två år

5.2.3 Miljöreda

Miljöreda är länsstyrelsernas handläggarstöd, idag primärt för tillsynsarbete, men systemet är tänkt att även vara stöd för prövning. Miljöreda hanterar uppgifter om anläggningar som bedriver tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet. Här finns t.ex. verksamhetskoder enligt miljöprövningsförordningen, uppgifter om anläggningen omfattas av IED¹², BREF¹³, Seveso-regler¹⁴, EPRTR¹⁵ och HUR¹⁶, samt NACE-koder¹⁷. Vidare finns bl.a. kontaktuppgifter, stöd för hanteringen av tillsynsavgifter och en möjlighet att se tillstånds-, anmälnings- och tillsynsärenden kopplade till verksamheten.

Miljöreda kan i nuläget inte användas som en tillförlitlig källa för statistik om prövningsärenden. I Miljöreda kan man visserligen se ärenden med tillhörande uppgifter, som t.ex. datum för olika händelser i ärendet, under förutsättning att anläggningen är inlagd i Miljöreda och att man manuellt i Platina lagt in anläggningsnumret/dossiernumret i ärendet, samt markerat att man önskar att synkning ska ske mellan Platina och Miljöreda. Vid vissa länsstyrelser får anläggningarna inget anläggningsnummer förrän beslut om tillstånd vinner laga kraft. Idag varierar det stort mellan länsstyrelserna när en anläggning läggs in i Miljöreda. Vissa länsstyrelser lägger in en ny anläggning redan under samrådsärendet, som föregår själva prövningen. Andra i samband med att ansökan om tillstånd kommer in till miljöprövningsdelegationen, och åter andra i samband med att ett beslut om tillstånd vinner laga kraft. Ovanstående gör att uppgifter om prövning i Miljöreda innehåller stora luckor. Det finns flera orsaker till varför länsstyrelserna arbetar så olika med detta. En av orsakerna torde vara att det inte

¹² Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp.

¹³ Referensdokument för bästa tillgängliga teknik för olika industrisektorer.

¹⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU av den 4 juli 2012 om åtgärder för att förebygga och begränsa faran för allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår och om ändring och senare upphävande av rådets direktiv 96/82/EG.

¹⁵ The European Pollutant Release and Transfer Register.

¹⁶ Naturvårdsverkets IT-stöd för handel med utsläppsrätter.

¹⁷ Svensk Näringsgrensindelning (SNI) sorterar in företag i näringsgrenar och ingår i ett internationellt system av statistiska klassifikationer. SNI utgår från EU:s näringsgrensstandard NACE.

finns ett uttalat lagkrav på att länsstyrelserna ska hålla ett register över anläggningar som ännu inte existerar (nya anläggningar under prövning). Om det finns en miljöprövningsdelegation vid länsstyrelsen eller inte kan påverka arbets sättet, liksom att man har olika arbetsrutiner av historiska skäl då man är 21 separata myndigheter.

Ett arbete pågår hos länsstyrelserna/miljöprövningsdelegationerna med att ersätta Miljöreda. Arbetet beräknas vara klart tidigast till årsskiftet 2018/2019.

Det finns en koppling mellan Miljöreda och Platina som gör att man idag kan registrera nya ärenden från båda hållen, som förs över till det andra systemet. Möjligheten att diarieföra ärenden i Miljöreda kommer att tas bort, men ärenden som registreras i Platina ska även framöver kunna hittas i Miljöreda.

5.2.4 Sammanfattning

Följande statistik om tillståndsprövningar tas idag fram av länsstyrelserna/miljöprövningsdelegationerna.

- Statistik per miljöprövningsdelegation.
- Antal inkomna, avgjorda och pågående ärenden.

Tidpunkter som följs upp:

- ansökan inkom,
- ansökan komplett,
- beslut/ställningstagande.

Indelning i typ av prövning:

- hel tillståndsprövning (inkl. ändringstillstånd),
- villkorsändring (inkl. prövotidsfrågor),
- övrig fråga.

Indelning i branscher:

- tåker,
- vindkraft,
- övrigt.

Det är möjligt att plocka ut mer information ur Platina och Miljöreda manuellt för varje enskilt ärende för att få fram en mer detaljerad statistik. Exempelvis är det ofta möjligt att baserat på ärendelistor från Platina gå in i respektive beslutat tillstånd och hitta information om vilka MPF-koder som är kopplade till beslutet.

Alternativt kan Miljöreda användas för att hitta kompletterande information om bransch. Detta är dock ett tidskrävande arbete.

5.3 Uppgifter i mark- och miljödomstolarnas befintliga system

5.3.1 Vera

Vera är Sveriges Domstolars verksamhetsregister (ärendehanteringssystem). Systemet är utvecklat av Domstolsverket och produktionssattes med sin första version i januari 2002 på Svea hovrätt. Vera används för alla typer av mål och är inte specialanpassat för miljömålen.

Mål registreras och hanteras i Vera. Även handlingar som kommer in till domstolen, åtgärder som domstolen utför i målet m.m. registreras i Vera. Det är dock fortfarande mycket som inkommer på papper. En del scannas och läggs in som pdf i Vera. Systemet används även för registrering av aktörer, bokning av förhandlingar och andra möten, dokument- och delgivningshantering, bevakning av frister, händelseregistrering, expediering av domar och beslut m.m.

REGISTRERING AV MÅL

Målen vid mark- och miljödomstolarna delas in i tre kategorier: Miljömål, Fastighetsmål och PBL-mål. Alla miljömål får ett målnummer som börjar med M. Varje miljömål ges en måltypskod. Indelningen i måltypskoder baseras på miljöbalken. Mål i första instans som avser prövning av tillstånd till miljöfarlig verksamhet ges koden 3101 och mål i första instans som avser tillstånd till vattenverksamhet ges koden 3121. Överklagade mål får måltypskoder som börjar med 32. Samtliga överklagade tillståndsbeslut rörande miljöfarlig verksamhet registreras hos mark- och miljödomstolen med måltypskod 3201. Enligt 2 § Domstolsverkets föreskrifter (DVFS) 2011:5 ska, om ett mål eller ärende avser mer än en måltyp, den måltyp som bedöms som huvudsaklig registreras. Om ingen måltyp kan betecknas som huvudsaklig anges den måltyp som har det lägsta numret. Utöver detta får även kompletterande måltyper registreras om det behövs för att beskriva målet eller ärendet. Det innebär att mål som omfattar exempelvis miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet ges den kod som bedöms som huvudsaklig. Det medför att statistik indelad på vattenverksamhet och miljöfarlig verksamhet blir ofullständig. Det finns dock möjlighet att ange ”kompletterande måltypskod”, men detta används inte som underlag för befintlig statistik. Det borde dock gå att få ut information om de mål som har både måltypskod och kompletterande måltypskod.

För överklagade mål registreras även uppgift om underinstans, dess mål- eller ärendenummer, avgörandedatum och avgörandetyp.

Mål som avser ändringstillstånd skiljs inte ut med någon egen kod eller markering. Det går idag inte heller att skilja ut industriutsläppsverksamheter eller Seveso-verksamheter i Vera. Vilken anläggning målet rör framgår inte annat än i löpande text, ofta i ärenderubriken. Inte heller uppgifter om kod enligt miljöprövningsförordningen (MPF-kod), bransch eller annan typ av uppgift om typ av vattenverksamhet eller miljöfarlig verksamhet finns inlagda i Vera som strukturerad information idag. SNI-kod kan fyllas i, men är inte obligatoriskt.

AKTÖRER

I Vera finns uppgifter om aktörer som deltar i målet upplagda. Aktörerna kategoriseras som antingen domstolsaktörer eller parter. Parter delas in i t.ex. Sökande, Motpart, Sakägare och Övrig part.

Uppgifterna om aktörer är säkra, eftersom aktörer och dess roll ska anges enligt 2 § DVFS 2011:5 och den som handlägger målet även måste ange aktörerna för att t.ex. kunna registrera kommunikation med dem och kunna meddela alla aktörer i målet då målet avgjorts.

BESLUT/AVGÖRANDE

Enligt 9 § DVFS 2011:5 ska dom och slutligt beslut registreras som avgörande i Vera. Övriga beslut ska registreras som avgörande i Vera om de har överklagats.

Avgörandetyper anges som strukturerad information. För första instans finns följande avgörandetyper: Beslut under rättegång, Deldom, Dom, Mellandom, Slutligt beslut (särskilt uppsatt eller ej), Yttrande till regeringen. För överklagande finns följande avgörandetyper: Beslut under rättegång, Dom, Mellandom, Slutligt beslut (särskilt uppsatt eller ej), Yttrande till regeringen.

TIDPUNKTER

I Vera anges vissa datum som strukturerad information i fält (t.ex. tidpunkt då målet diariefördes som inkommet, kungörelse och tidpunkt för avgörande). Det finns även möjlighet att ange målstatus, men hur målstatus ska anges är upp till varje domstol och varierar därmed mellan olika domstolar och handläggare.

Ett mål hos domstolen pågår ända tills att det är slutligen avgjort¹⁸. Därmed finns det mål som påbörjades för flera decennier sedan som fortfarande är öppna, t.ex. om någon fråga i målet satts på provotid och inte slutligen avgjorts.

Domstolarna har själva beslutat om ett gemensamt mål att 75 % av målen ska nå första avgörande inom ett år.

¹⁸ Enligt Domstolsverkets föreskrifter 2011:5 gäller att om domstolen med stöd av 22 kap. 27 § miljöbalken skjuter upp frågan om ersättning eller andra villkor till dess erfarenhet vunnits av verksamhetens inverkan bör målet inte avslutas.

5.3.2 SIV

SIV (Statistik i Verksamheten) är Domstolsverkets och domstolarnas statistiksystem. Domstolarna tar fram statistik ur SIV per kvartal. SIV används också som grund för Domstolsverkets officiella domstolsstatistik. Varje domstol och samtliga anställda har tillgång till SIV via intranätet.

Uppgifter om domstolsmålen hämtas automatiskt ur Vera varje natt och överförs till SIV. Endast de uppgifter som behövs för statistiken hämtas. Inga personuppgifter hämtas. Det går följaktligen inte att se uppgifter om enskilda mål i SIV.

Från Palasso, ett system som sammanställer bl.a. diarieförda mål per domare och administrativ personal, sker överföring till SIV en gång per månad.

5.3.3 Sammanfattning

Följande statistik om tillståndsprövningar kan idag tas fram av domstolarna/Domstolsverket.

- Statistik per domstol.
- Antal inkomna, avgjorda och pågående mål.
- Överklagade mål och mål i första instans.
- Vattenverksamheter och miljöfarliga verksamheter.
- Måltypskoder:
 - tillstånd för miljöfarlig verksamhet,
 - omprövning, återkallelse eller förbud rörande medgivet tillstånd till miljöfarlig verksamhet,
 - ändring av villkor i medgivet tillstånd till miljöfarlig verksamhet
 - förlängning enl. 24 kap. 2 § 2 st. miljöbalken, för miljöfarlig verksamhet,
 - för vattenverksamheter finns motsvarande måltypskoder som de tre förstnämnda, därtill flera särskilda koder (ersättningar, skador m.m.).
- Tidpunkter:
 - ansökan inkom (hos Mark- och miljööverdomstolen datum för prövningstillstånd)
 - Beslut/avgörande
- Årsarbetskrafter per mål och per domstol
- Aktörer
- Ändringsfrekvens
- Andel mål som får prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

5.4 Jämförelse mellan domstolarna och miljöprövningsdelegationerna

Både länsstyrelserna och domstolarna är självständiga myndigheter som har stor frihet att själva utforma sin verksamhet. Handläggningsprocessen och uppföljningen av densamma ser därmed lite olika ut på olika domstolar respektive miljöprövningsdelegationer och kan även skilja sig åt mellan olika handläggare. Exempelvis har varken mark- och miljödomstolarna eller miljöprövningsdelegationerna gemensamma arbetssätt för hur status på mål/ärenden ska dokumenteras löpande. Skillnaderna i arbetssätt och dokumentation gör att det är svårt att nyttja all information som finns i ärendehanteringssystemen för statistiska ändamål. Många uppgifter som finns i ärendehanteringssystemen är inte heller inlagda som strukturerad information.

Det finns skillnader i vilken information som dokumenteras av länsstyrelser/miljöprövningsdelegationer respektive mark- och miljödomstolar. Generellt innehåller länsstyrelsernas system fler fält med s.k. strukturerad information än domstolarnas. En annan skillnad är att domstolarna behåller samma målnummer och håller målet öppet till dess att det slutligen avgörs. Hos miljöprövningsdelegationerna däremot avslutas ett ärende när ett beslut tas, även om vissa frågor sätts på provotid.

Både domstolarnas måltypskoder och miljöprövningsdelegationens indelning av ärendetyper utgår från miljöbalkens bestämmelser. Indelningen görs dock på olika sätt i de olika instanserna, och det är bara miljöprövningsdelegationerna som gör en (grov) branschindelning idag.

Ett ärende som överklagas från miljöprövningsdelegationen till domstolen får ett nytt nummer. I domstolarnas system Vera finns inte någon strukturerad information om vilken anläggning målet rör. Att olika system används av olika prövningsmyndigheter, att ärendena får nya nummer och att strukturerad information om vilken anläggning målet rör försvårar möjligheten att följa ett ärende/mål genom hela prövningen i alla instanser.

5.5 Uppgifter som redovisas av prövningsmyndigheterna

I detta avsnitt ges en kort beskrivning av uppgifter om tillståndsprövningar som redovisas av prövningsmyndigheterna. Uppgifterna är hämtade ur myndigheternas årsredovisningar och Domstolsverkets officiella domstolsstatistik. Av domstolsstatistiken framgår antalet inkomna, avgjorda och balanserade (pågående) miljömål hos de fem mark- och miljödomstolarna samt Mark- och miljööverdomstolen (se tabell 1). Av Domstolsverkets årsredovisning framgår omloppstiden för miljömålen (se tabell 2).

Från länsstyrelserna ges två exempel (Västerbotten, se tabell 3 och 4, och Stockholm, se tabell 5) från 2015, då ett återrapporteringskrav¹⁹ fanns i Länsstyrelsernas regleringsbrev. I Länsstyrelsernas regleringsbrev för 2017 finns ett uppdrag om förenklingsarbete för företag, som bland annat anger att länsstyrelserna ska redovisa en uppföljning av miljöprövningsdelegationernas prövning av miljöfarlig verksamhet, måluppfyllelse för handläggningstid, samt hur den förväntade handläggningstiden kommuniceras till företag när ett nytt ärende inleds. Länsstyrelsen i Kronobergs län ska samordna redovisningen och uppgifterna ska redovisas till regeringen senast 31 mars 2018.

Tabell 1. Antal inkomna, avgjorda och balanserade (pågående) miljömål 2015. Källa: (Domstolsverket, 2015).

	Nacka	Umeå	Vänersborg	Växjö	Östersund	MÖD
Inkomna	716	200	653	880	191	914
Avgjorda	754	174	672	808	187	840
Balanserade	418	189	325	624	143	269

Tabell 2. Omloppstid för miljömål i mark- och miljödomstolarna (MMD) och miljööverdomstolen (MÖD) (75:e percentilen). Källa: (Sveriges Domstolar, 2016) och (Sveriges Domstolar, 2014)

Omloppstid (mån)	2012	2013	2014	2015
75:e percentilen				
MMD	8,9	9,1	9,0	8,0
MÖD	2,8	3,3	3,2	3,4

¹⁹ 60. Länsstyrelserna ska redovisa hanteringen av tillståndsärenden vid länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer och vilka åtgärder som under året vidtagits för att effektivisera hanteringen. Länsstyrelserna ska redovisa och kommentera handläggningstiden för fullständiga prövningar avseende miljöfarlig verksamhet i ärenden som avgjorts under 2013, 2014 och 2015. Redovisningen ska avse den totala handläggningstiden (median) samt hur länsstyrelsen i procent uppfyllt regeringens målsättning att ett ärende ska beslutas inom sex månader från det att en fullständig ansökan lämnats in.

Tabell 3. Prövning av ärenden vid miljöprövningsdelegationen vid länsstyrelsen i Västerbottens län 2011-2015.²⁰ Källa: Länsstyrelsen i Västerbottens län, årsredovisning 2015.

	2011	2012	2013	2014	2015
Totalt antal beslut	86	63	76	88	114
Varav					
Tillstånd	57	38	39	45	59
<i>Täktverksamhet</i>	42	34	32	30	37
<i>Vindkraft</i>	5	2	3	7	12
<i>Övrig miljöfarlig verksamhet</i>	10	2	4	8	10
Villkorsändring och prövotidsavgöranden	19	15	14	18	11
Övrigt	10	10	23	25	44

Tabell 4. Handläggningstid vid prövning av miljöfarlig verksamhet. Källa: Länsstyrelsen i Västerbottens län, årsredovisning 2015.

	2013	2014	2015
Måluppfyllelse (180 dagar), %	68	66	66

Tabell 5. Ärendestatistik från miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Stockholms län. Källa: Länsstyrelsen i Stockholms län, 2015.

	2013	2014	2015
Ärendebalans årsskifte (13/14, 14/15, 15/16), st.	57	38	40
Totalt antal avslutade MPD-ärenden, st.	52	58	29
Antal avslutade helhetsprövningar, st.	28	22	14
Total handläggningstid, dagar	594	461	415
Handläggningstid från komplett, median, dagar	276	183	183
Måluppfyllelse (180 dagar), %	29	45	43
Måluppfyllelse (6 mån), %	32	50	57

²⁰ I tabellen finns även fem ärenden med som avskrivits för att verksamhetsutövaren återkallat sin ansökan.

5.6 Uppgifter som behövs för internationell rapportering m.m.

Sverige har en skyldighet att lämna uppgifter till EU-kommissionen under industriutsläppsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar)), bl.a. om genomförandet av direktivet.

Medlemsländerna har därtill en skyldighet enligt direktivet att tillgängliggöra viss information för allmänheten via internet, bl.a. om meddelade beslut om tillstånd, om omprövning eller uppdatering av tillstånd eller om dispens från BAT-slutsatser. I Sverige sker detta genom att domar och beslut om meddelande av tillstånd eller villkor för industriutsläppsverksamheter löpande publiceras på Naturvårdsverkets webbplats i enlighet med 1 kap. 28 § industriutsläppsförordningen.

Vad gäller de uppgifter som ska rapporteras till kommissionen respektive tillgängliggöras för allmänheten på internet så är det fråga om uppgifter som finns i domarna och besluten. En modell för uppföljning av tiden för tillståndsprövningar behöver således inte anpassas särskilt till rapportering och tillgängliggörande för allmänheten under industriutsläppsdirektivet.

Från och med 2017 har informationsskyldigheten till EU-kommissionen under MKB-direktivet utökats (Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt). Enligt artikel 12.2 i direktivet ska medlemsstaterna, om uppgifter finns tillgängliga, informera kommissionen om bl.a. antalet projekt som avses i bilagorna I och II till direktivet som varit föremål för en miljökonsekvensbedömning, antalet verksamheter för vilka det fattats beslut om betydande miljöpåverkan, genomsnittlig tid för genomförande av miljökonsekvensbedömningarna samt en uppskattning av den genomsnittliga direkta kostnaden för miljökonsekvensbedömningarna. De flesta av dessa uppgifter rör tiden som föregår inlämnandet av ansökan.

6 Utgångspunkter för Naturvårdsverkets förslag

Naturvårdsverket bedömer att en modell för att ta fram årlig statistik om miljötillståndsprövningar bör bygga på digital och strukturerad information, för att statistiken ska kunna tas fram på ett effektivt sätt, med en rimlig arbetsinsats och med bra kvalitet. Redan idag finns mycket strukturerad information i prövningsmyndigheternas befintliga ärendehanterings- och uppföljningssystem. Tidigare svenska studier om tidsåtgången för miljöprövningar har dock tagits fram manuellt, med hjälp av enkäter, intervjuer och aktstudier. Att årligen använda sådana metoder bedöms dock i längden som alltför tids- och kostnadskrävande. Det finns också exempel på när statistik om handläggningstider som baseras på enkäter medför viss osäkerhet kring kvaliteten och jämförbarheten på de svar som lämnas (se vidare Bilaga 2). Det bedöms inte heller vara rimligt att använda sådana metoder när en stor del av uppgifterna redan finns som strukturerad information i myndigheternas system. Naturvårdsverket föreslår därför en modell som bygger på registerstatistik och som möjliggör en årlig totalundersökning. Det är även möjligt att vid behov komplettera med aktstudier, enkäter eller intervjuer för att få mer detaljerad information om avgränsade frågeställningar eller mål- och ärendetyper.

Naturvårdsverket bedömer vidare att en modell som kan införas på kort sikt behöver bygga på befintliga system. Vissa uppgifter som regeringen efterfrågat finns inte i form av strukturerad information idag, men kan läggas till i befintliga system. Nödvändig systemutveckling bedöms ta mellan ett och två år att genomföra. Arbetssätt och rutiner hos prövningsmyndigheterna behöver också ses över så att uppgifterna registreras korrekt.

Naturvårdsverket har utgått ifrån att det är önskvärt att statistiken från olika prövningsinstanser blir jämförbar, och har av den anledningen föreslagit att samma parametrar ska följas upp både hos miljöprövningsdelegationer och mark- och miljödomstolar. Vi utgår dock från att uppföljningen, åtminstone på kort sikt, fortsatt sker i respektive myndighets befintliga system (dvs. för domstolarna respektive länsstyrelserna var för sig). För att statistiken ska bli jämförbar mellan olika instanser är det också viktigt att myndigheterna samarbetar om gemensamma tolkningar och arbetssätt.

Initialt bör innehållet i modellen begränsas, så att kostnaden inte överstiger nyttan. Modellen kan med fördel utvecklas successivt och då finns även möjligheter att ta tillvara de nya möjligheter som en ökad digitalisering väntas ge. Genomförandet av förslagen bör också anpassas till myndigheternas övriga verksamhets- och systemutveckling.

Som framgår av kap. 4 pågår ett genomgripande och långsiktigt arbete med att digitalisera verksamhetsprocesser och information inom miljöområdet.

Naturvårdsverket har en central roll i att driva på förändringsarbetet. Arbetet bedrivs i samverkan mellan många myndigheter och helhetslösningar eftersträvas. Därför är det inte möjligt att i denna redovisning beskriva i detalj hur en långsiktig modell för att ta fram statistik om tillståndsprövningar bör se ut. Det är dock möjligt att redogöra för vilka uppgifter det är önskvärt att modellen innehåller på sikt.

Mot ovanstående bakgrund har Naturvårdsverket valt att beskriva *dels* ett konkret förslag som kan genomföras på kort sikt (inom några år) inom ramen för myndigheternas befintliga system, *dels* en inriktning för och ett önskvärt innehåll i en framtida modell för statistik. De förslag som presenteras i denna redovisning är avstämde med berörda myndigheter och ambitionen är att förslagen ska vara rimliga utifrån behov/nytta och kostnader (i form av främst tidsåtgång).

Naturvårdsverket har även beaktat de vägledande principer för digital samverkan om miljöinformation som tagits fram inom regeringsuppdraget Digitalt först – Smartare miljöinformation (se kap. 4.5). Av dessa principer följer bland annat att det är den som fattar ett beslut (i detta fall prövningsmyndigheterna) som ansvarar för informationen om och i beslutet, liksom för att kvalitetssäkra, sammanställa och tillgängliggöra informationen. Prövningsmyndigheterna har även insikt om orsakssamband och rådighet att utveckla sin verksamhet. Andra principer är att företagare ska lämna en uppgift en gång, till en myndighet, och att information som lämnats ska kunna utnyttjas för flera syften.

Förslagen är, enligt regeringens önskemål, inriktade på att föreslå en modell för statistik om provningstider och faktorer som påverkar provningstider. Det är viktigt att komma ihåg att provningen också behöver hålla god kvalitet och vara rättssäker. En indikation på rättssäkerhet kan fås genom att följa upp ändringsfrekvens i högre instans (Statskontoret 2011:9). Processens kvalitet i övrigt är svår att följa upp annat än med kvalitativa undersökningar av ”kundnöjdhet” eller liknande. Modellen för statistik om provningstider bör inte tillåtas leda till att det blir ett ensidigt fokus på korta handläggningstider. Även ett alltför starkt fokus på tidsåtgången för en enskild del av processen riskerar att leda till oönskade effekter. Det är till exempel inte givet att den totala tidsåtgången från idé till genomförande minskar, även om tidsgången för provning i första instans kortas. Förekomsten av överklaganden kan öka om beredningen i första instans genomförs så snabbt att kvaliteten påverkas negativt.

För att få till stånd de förändringar som föreslås för att kunna ta ut en mer utförlig statistik kan det krävas uppdrag eller återrapporteringskrav i prövningsmyndigheters regleringsbrev. Utvecklingsarbetet bör lämpligen skötas av länsstyrelserna, Domstolsverket och domstolarna i samverkan.

7 Förslag på kort sikt

7.1 Utveckla befintliga system

Vid uppdragsdialog med regeringskansliet har det framkommit att en modell för statistik för tillståndsprövningar bör komma till stånd snarast möjligt och därefter utvecklas successivt. Naturvårdsverket bedömer att en modell som kan införas på kort sikt (inom några år) behöver bygga på befintliga system. Den statistik som idag tas fram av prövningsmyndigheterna baseras på strukturerad information som registreras i främst ärendehanteringssystem och sedan sammanställs i respektive myndighets system för uppföljning. Naturvårdsverkets bedömning är att även en mer utvecklad statistik bör bygga på uppgifter som finns i dessa system i form av digital strukturerad information, för att statistiken ska kunna tas ut på ett effektivt sätt, med bra kvalitet och med en rimlig arbetsinsats.

Som tidigare nämnts är det viktigt att det genomgripande och långsiktiga arbete som redan pågår för att digitalisera myndigheternas processer och information får vara styrande för alla förändringar som görs. Kraven på digitalisering är höga, samtidigt som myndigheternas resurser för att genomföra digitaliseringen är begränsade. Av denna anledning bör kraven på förändringar av befintliga system begränsas.

Det är viktigt att prövningsmyndigheterna ges tillräckligt med tid för att genomföra de förändringar som krävs för en utökad uppföljning. Förslag som kräver ändringar i befintliga system som innefattar kodning (t.ex. tillägg av nya fält för information) behöver utredas närmare av berörda myndigheter innan de genomförs. Vid samråd om regeringsuppdraget har prövningsmyndigheterna framfört att det finns många kravställare på ärendehanteringssystemen och att myndigheterna måste prioritera bland dessa krav och behov. Om annan utveckling bedöms som viktigare eller mer akut kan den föreslagna utvecklingen bromsas upp eller stoppas.

Eftersom informationen i uppföljningssystemen SIV respektive Lisa bygger på vad som registrerats i Vera respektive Platina, krävs i många fall ändringar i Vera och Platina för att det ska bli möjligt ta ut annan statistik än idag. Vanligtvis tar det ett till två år att genomföra förändringar i befintliga system. Det förslag till modell för statistik som presenteras i detta kapitel bygger till stort del på uppgifter som redan finns, men Naturvårdsverket föreslår även en del utveckling av befintliga system. Dessa anpassningar syftar till att kunna presentera uppgifter som regeringen efterfrågat, exempelvis en indelning i branscher, samt till att få en mer likartad uppföljning hos de olika prövningsmyndigheterna. De nya uppgifter som föreslås ingå i statistiken kan inte hämtas ut innan systemen anpassats.

7.2 Innehåll i den årliga statistiken

I detta avsnitt beskrivs översiktligt vilka uppgifter och analyser som Naturvårdsverket bedömer kan vara relevanta och som bör kunna redovisas för både mål i miljödomstolarna och ärenden hos miljöprövningsdelegationerna.

Alla uppgifter bör registreras per prövningsmyndighet, vilket innebär att det blir möjligt att jämföra olika prövningsmyndigheter med varandra och analysera eventuella skillnader. Skillnader som inte bedöms vara befogade bör leda till verksamhetsutveckling hos berörda myndigheter.

Alla uppgifter bör redovisas årligen, vilket innebär att det blir möjligt att redovisa tidsserier för alla parametrar som följs upp.

Det totala antal mål/ärenden som inkommit, pågår och avslutats under året ska redovisas.

För avgjorda²¹ mål/ärenden ska följande uppgifter redovisas:

- Antal mål som avser vattenverksamheter
- Antal mål/ärenden som avser miljöfarliga verksamheter
- Antal mål/ärenden som avser hel tillståndsprövning respektive ändringstillstånd
- Antal mål/ärenden fördelat på vilken typ av verksamhet eller åtgärd som ansökan avser
- Antal mål och ärenden som avser industriutsläppsverksamheter respektive verksamheter som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesoverksamheter)
- Antal mål och ärenden som avgörs med dom eller beslut som innebär att tillstånd beviljas
- Antal mål och ärenden som överklagas samt uppgift om vilken part som överklagat
- Antal överklagade mål och ärenden där överklagandet leder till ändring
- Antal överklagade mål som får prövningstillstånd hos Mark- och miljööverdomstolen respektive Högsta domstolen.
- För alla avgjorda mål och ärenden ska man kunna utläsa tidsåtgången, totalt och fördelat på tid från ansökan till kungörelse, från kungörelse till beslut (alternativt första deldom med ställningstagande i tillståndsfrågan i första instans), och från inkommet mål till laga kraftvunnet avgörande i överinstans (efter eventuellt överklagande). Det bör även gå att utläsa den totala tiden för mål och ärenden som överklagas från ansökan i första instans till avgörande som vinner laga kraft.

²¹ Med avgjorda mål avses även mål där mark- och miljödomstolen har meddelat avgörande med ställningstagande i tillståndsfrågan, även om frågor skjutits upp.

- Ett mått på personalresurser hos prövningsmyndigheten, t.ex. antal årsarbetskrafter för arbetet med tillståndsprövningar.

Utifrån ovanstående uppgifter är det möjligt att exempelvis utläsa och analysera:

- Variationer i tids- och resursåtgång mellan olika prövningsmyndigheter.
- Samband mellan prövningstider och tillgång till personalresurser. För att dra slutsatser om sådana samband behöver man även ha kännedom om vilka mål och ärenden myndigheten hanterar, hur myndigheten arbetar m.m.
- Variationer i tidsåtgång mellan olika branscher och mål- och ärendetyper. Vissa variationer i tidsåtgång kan vara motiverade, t.ex. med hänsyn till komplexiteten hos målen/ärendena.
- I vilken grad särskilda regelverk, såsom industriutsläppsbestämmelser eller Seveso-regler, påverkar prövningstiden.
- Variationer i mål-/ärendeflöde mellan olika år. Ett ojämnt ärendeflöde kan påverka handläggningstider, om inte prövningsmyndighetens tillgång till resurser är väldigt flexibel.
- Hur stor andel av målen/ ärendena som resulterar i att tillstånd beviljas.
- Hur stor andel av målen/ärendena som överklagas, och hur stor del av dessa som avslås respektive ändras, samt hur stor andel av de mål som överklagas till Mark- och miljööverdomstolen som beviljas prövningstillstånd.
- Om prövningstiden redovisas fördelad på olika delar av prövningen, t.ex. kompletteringsfas (fram till kungörelse/komplett mål/ärende) och resterande tid hos första instans, samt tid för prövning hos överinstans, blir det även möjligt att se om variationen i tidsåtgång är större under vissa delar av prövningen. Uppdelningen kan även vara relevant för att enklare kunna dra slutsatser om vilka faktorer som ligger bakom en ovanligt snabb eller utdragen tillståndsprövning.

Uppgifterna kan användas för att analysera om det finns behov av åtgärder, exempelvis i form av ändrade arbetssätt eller anpassad resurstilldelning.

Uppgifterna kan också användas som underlag för att bedöma effekten av genomförda förändringar.

7.3 Närmare om vilka uppgifter prövningsmyndigheterna bör registrera

Som beskrivits närmare i kapitel 5 finns redan idag följande uppgifter att tillgå i prövningsmyndigheternas ärendehanteringssystem:

- Uppgift om vilken prövningsmyndighet som prövar ett mål eller ärende.
- Uppgift om ett mål eller ärende avser en ansökan om tillstånd eller annan typ av mål/ärende. (Hos överinstansen finns dock inte denna uppgift, se vidare avsnitt 7.3.8.)
- Uppgift om ett mål eller ärende avser miljöfarlig verksamhet, samt hos mark- och miljödomstolarna uppgift om ett mål avser vattenverksamhet.
- Uppgifter om datum för när ett mål eller ärende inkommer och när ett mål eller ärende avgörs hos respektive prövningsinstans. Hos mark- och miljödomstolen finns även datum för första deldom där tillståndsfrågan avgörs (vid uppskjutna frågor).
- Uppgift om datum för kungörelse (hos mark- och miljödomstolarna), respektive datum för komplett ärende (hos miljöprövningsdelegationerna).
- Uppgift om utgången i målet eller ärendet, dvs. i första instans om ansökan om tillstånd beviljas eller avslås, samt om målet/ärendet avskrivs eller avvisas. För överklagade mål/ärenden finns uppgift om ett överklagat mål/ärende ändras eller avslås.
- Uppgift om ett överklagat mål eller ärende beviljas prövningstillstånd hos Mark- och miljööverdomstolen respektive Högsta domstolen.

Därtill finns uppgift om prövningsmyndighetens personalresurser att tillgå (ur andra system).

Naturvårdsverket föreslår att ovanstående uppgifter används som underlag för statistiken. Därutöver föreslår vi att de uppgifter som anges nedan ska läggas till i prövningsmyndigheternas befintliga system. Då inget annat anges föreslår vi att uppgifterna ska finnas hos såväl miljöprövningsdelegationerna som hos mark- och miljödomstolarna och Mark- och miljööverdomstolen.

- Uppgift om ansökan avser ett ändringstillstånd enligt 16 kap. 2 § miljöbalken.
- Uppgift om vilken typ av vattenverksamhet ett mål om vattenverksamhet avser, indelat på de fyra kategorier som anges i 4 § DVFS 2011:2.
- Uppgift om vilken typ av miljöfarlig verksamhet som ett mål eller ärende avser.
- Uppgift om ett mål eller ärende avser en industriutsläppsverksamhet, respektive omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Seveso-verksamhet).

- Uppgift om datum för kungörelse. (Hos domstolarna finns redan möjlighet att ange denna uppgift i form av strukturerad information, men det är inte obligatoriskt.)
- Uppgift om ett avgörande överklagas eller vinner laga kraft.
- Hos överinstanserna bör det även framgå datum för när ansökan inkom till prövningsmyndigheten i första instans.
- Hos överinstanserna bör mål som rör en överklagad ansökan om tillstånd kunna urskiljas från övriga överklagade tillståndsbeslut.

7.3.1 Uppgifter om mål- och ärendetyper

Naturvårdsverket föreslår att statistiken bör omfatta prövningar av ansökan om tillstånd. Hos mark- och miljödomstolarna motsvarar det måltypskod 3101 (Tillstånd för miljöfarlig verksamhet) och 3121 (Tillstånd till vattenverksamhet). Hos miljöprövningsdelegationerna motsvarar det ärendetypen Hel tillståndsprövning (jämför avsnitt 5.2.1). I ärendetypen Hel tillståndsprövning ingår även myndighetsinitierade omprövningar enligt 24 kap. miljöbalken. Med hänsyn till det ringa antalet sådana ärenden bedömer företrädare från länsstyrelserna att det inte är ett problem att sådana ärenden inte kan skiljas ut.

Övriga ansökningsmål och ärenden som prövas av miljöprövningsdelegationen, t.ex. ändring av villkor, föreslås inte följas upp på kort sikt, utöver uppgifter om det totala antalet mål och ärenden. Motivet är att Naturvårdsverket bedömer att det är mest angeläget att följa upp ansökningar om tillstånd från verksamhetsutövare, eftersom ledtiderna för dessa prövningar påverkar möjligheterna för verksamhetsutövare att påbörja en verksamhet eller åtgärd. Dessa ansökningar utgör också större delen av de mål och ärenden som rör tillstånd till miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet. På längre sikt kan fler typer av mål och ärenden inkluderas.

Uppgift om ett mål eller ärende avser en ansökan om ändringstillstånd enligt 16 kap. 2 § andra stycket miljöbalken föreslås följas upp för att möjliggöra separat redovisning av dessa prövningar. Bestämmelsen syftar till att underlätta genomförandet av angelägna och brådskande ändringar eller utökningar av verksamheten utan att det gällande tillståndet ska behöva ersättas med ett helt nytt tillstånd. Det kan därför finnas ett intresse för en separat redovisning av tidsåtgången i dessa mål och ärenden.

7.3.2 Uppgifter om tidpunkter hos första instans

Naturvårdsverket föreslår att datum för när ansökan inkommer till prövningsmyndigheten följs upp. Uppgiften används för statistiken redan idag.

Datum för avgörande i första instans föreslås ingå. Med det avses hos mark- och miljödomstolen datum för slutligt avgörande genom dom eller slutligt beslut.

Eftersom mark- och miljödomstolarna inte avslutar ett mål när en dom meddelas om domstolen skjuter upp frågor enligt 22 kap. 27 § miljöbalken, föreslås datum för första deldom där tillstånd ges följas upp i dessa fall. Detta bedöms ge en mer rättvisande bild av tiden för tillståndsprövningen, dels eftersom sökanden i en sådan deldom ges tillstånd till verksamheten och dels eftersom det vanligtvis inte sker någon handläggning av domstolen efter det, fram till dess att en prövotidsredovisning inkommer. Hos miljöprövningsdelegationerna föreslås datum för slutligt beslut följas upp. Uppgiften används för uppföljning redan idag.

Datum för kungörelse föreslås följas upp²². Som redogjorts för i avsnitt 3.6.2 kan kompletteringsfasens längd säga något om ansökans och kompletteringarnas fullständighet och kvalitet, även om tiden för kompletteringsfasen också kan bero på flera andra faktorer. Att inkludera en sådan hålltid under prövningsprocessens gång i uppföljningen kan bidra till en bättre förståelse för hur prövningsprocessen förlöper och ge viss vägledning om vilka faktorer som påverkar tidsåtgången.

En alternativ tidpunkt till utfärdande av kungörelse för att mäta kompletteringsfasens slut är datum för när sista komplettering inkommer. Länsstyrelserna följer i nuläget upp detta datum. Tiden mellan det datum då sista kompletteringen inkommer och datum för kungörelse kan variera beroende på prövningsmyndighetens handläggning. Naturvårdsverket bedömer att det är enklare att på ett enhetligt sätt följa upp datum för utfärdande av kungörelse. Bland länsstyrelserna finns skilda uppfattningar i frågan.

7.3.3 Uppgifter om vattenverksamhet respektive miljöfarlig verksamhet

Uppgift om typ av verksamhet föreslås följas upp för att statistik ska kunna redovisas för olika verksamheter eller branscher. Indelningen bör göras utifrån vad prövningen avser. Vid prövningar av tillstånd till en ändring av en verksamhet är det således inte uppgift om den huvudsakliga verksamheten som bör registreras, utan den verksamhet som den aktuella ansökan avser.

Hos mark- och miljödomstolarna föreslås statistik för såväl miljöfarlig verksamhet som vattenverksamhet tas fram. Av domstolarnas måltypskoder framgår om ett mål avser tillstånd till miljöfarlig verksamhet (3101) eller tillstånd till vattenverksamhet (3121). Eftersom måltypskod är en uppgift som i enlighet med 3 § DVFS 2011:5 alltid ska anges är det lämpligt att indelningen av miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet utgår från måltypskod. Det är emellertid vanligt förekommande att en prövning avser såväl tillstånd till vattenverksamhet som miljöfarlig verksamhet. Enligt 2 § DVFS 2011:5 ska i sådana fall i första hand den måltyp som

²² Om målet/ärendet kungörs mer än en gång avses sista kungörelsen. Enligt 5 § lag (1977:654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m.m. ska kungörande anses ha skett den dag då det sista föreskrivna tillkännagivandet ägde rum.

bedöms som huvudsaklig registreras och i andra hand den måltyp som har det lägsta numret. Enligt bestämmelsen får dock även kompletterande måltyper registreras, om det behövs för att beskriva målet eller ärendet.

Eftersom val av måltyp och användande av kompletterande måltypskod för sådana blandade mål innefattar en bedömning är det troligt att tillämpningen skiljer sig åt mellan domstolarna och även inom enskilda domstolar. Detta innebär en osäkerhetskälla vad gäller uppföljning av miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet för sig. Det innebär också att det inte går att få en fullständig bild av alla miljöfarliga verksamheter respektive vattenverksamheter, i de fall målen bara getts en kod, trots att de omfattar båda delarna. Naturvårdsverket föreslår därför att kompletterande måltypskod alltid ska anges, för att det ska framgå om ett mål avser både vattenverksamhet och miljöfarlig verksamhet.

7.3.4 Uppgift om typ av vattenverksamhet

Enligt Domstolsverkets föreskrifter DVFS 2011:2 om miljöboken, ska mark- och miljödomstolen bl.a. när domstolen i egenskap av första instans avgör frågor som rör miljöbalken eller lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, registrera uppgifter i miljöboken. Domstolen ska bl.a. registrera uppgift om verksamhetstyp i miljöboken, indelat på fem kategorier. Alla miljöfarliga verksamheter hamnar i en och samma kategori, medan vattenverksamheter är indelade i fyra kategorier:

- vattenverksamhet och vattenanläggningar för tillgodogörande av vatten såsom drivkraft samt dammbyggnader, oavsett om de avser sådant tillgodogörande eller ej,
- vattenverksamhet och vattenanläggningar för allmänna farleder, allmänna hamnar och allmänna flottleder,
- vattentäkter för tillgodogörande av grundvatten eller ytvatten samt bortledande av grundvatten oavsett om det avser sådant tillgodogörande eller ej, och
- annan vattenverksamhet och vattenanläggningar enligt miljöbalken och lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Indelningen av vattenverksamheterna i miljöboken har av företrädare för prövningsmyndigheterna bedömts vara en lämplig indelning även med tanke på variation i prövningstidens längd. Mot denna bakgrund bedömer Naturvårdsverket att det är lämpligt att miljöbokens indelning används som underlag för domstolarnas statistik om vattenverksamheter. För att uppgiften ska kunna hanteras automatiserat krävs att uppgiften även registreras i form av strukturerad information i Vera.

7.3.5 Uppgift om typ av miljöfarlig verksamhet

En indelning av prövningar som avser miljöfarlig verksamhet i olika kategorier utifrån typ av verksamhet bör ske för att det ska vara möjligt att ta fram branschindelad statistik, vilket efterfrågats av regeringen. En kategorisering av A-verksamheter, samt en närmare indelning av B-verksamheter än vad som sker idag, kan utgå ifrån miljöprövningsförordningen (2013:251). Ett annat alternativ är en kategorisering utifrån SNI-koder. I statistik om miljötillståndsprövningar som under senare år tagits fram av Ramböll har båda dessa kategoriseringar använts. Kategoriseringen har då huvudsakligen baserats på vad prövningsmyndigheten angett i ärendemeningen (Ramböll (på uppdrag av Svenskt Näringsliv), 2012) (Tillväxtanalys, 2016). Naturvårdsverket bedömer att en kategorisering av miljöfarliga verksamheter lämpligen bör utgå från miljöprövningsförordningen (2013:251), eftersom det är ett regelverk som styr om en ansökan om tillstånd ska prövas av mark- och miljödomstol eller miljöprövningsdelegation och som den sökande och prövningsmyndigheterna således har att förhålla sig till i prövningen.

En indelning utifrån miljöprövningsförordningen kan ske genom att uppgift om verksamhetskod i miljöprövningsförordningen (MPF-kod) anges.

Verksamhetskoden syftar till att underlätta rapportering och databehandling (jämför 1 kap. 14 § miljöprövningsförordningen). Antingen kan MPF-koden registreras, eller så kan man registrera uppgift om vilken kategori enligt nedan som ett ärende tillhör. Det finns fördelar med att registrera MPF-koden, men en grövre indelning bedöms vara tillräcklig vid redovisning av statistiken.

Den grövre kategoriseringen skulle i huvudsak kunna följa miljöprövningsförordningens indelning i kapitel, men vissa justeringar skulle vara nödvändiga för att erhålla en lämplig branschindelning. En indelning av verksamheter i olika sådana kategorier kräver tydliga definitioner för att en enhetlig tillämpning ska kunna uppnås. Vid samrådsmöte med företrädare från prövningsmyndigheterna framkom att det kan vara svårt att få till stånd en enhetlig tillämpning av en sådan kategorisering. En indelning i kategorier bör lämpligen vara gemensam för alla prövningsmyndigheter för att möjliggöra jämförelser och förenkla arbetet med registrering av uppgifterna för mark- och miljödomstolarna som handlägger både A- och B-verksamheter.

En kategorisering av A- och B-verksamheter skulle kunna se ut enligt följande:

- Jordbruk och fiske (2-3 kap. MPF).
- Täkter och bearbetning av berg, naturgrus och andra jordarter (4 kap. 1-7 §§ MPF).
- Utvinning, brytning och bearbetning av råpetroleum, naturgas och kol samt malm och mineral (4 kap. 8-16 §§ MPF).
- Tillverkningsindustri (5-19 kap. MPF, med undantag för 11 kap. 8-9 §§ MPF).
- Vindkraft (21 kap. 10 och 11 §§ MPF).

- Förbränning och produktion av el/gas/värme, exklusive vindkraft (21 kap. MPF, med undantag för 10 och 11 §§), samt 29 kap. 5-17 §§ MPF.
- Avfallshantering och avlopp (28 och 29 kap. MPF, med undantag för förbränning av avfall dvs. 29 kap. 5-17 §§)
- Hamnar och flygplatser (24 kap. MPF)
- Övrigt

Kategorin ”Övrigt” skulle då omfatta 4 kap. 17 §§, 11 kap. 8-9 §§ samt 20, 22, 26, 30 och 32 kap. MPF, dvs. annan utvinningsindustri, hantering av kärnbränsle, lagring och hantering av kemiska produkter, avveckling av kärnreaktorer, tankrengöring, skjutfält och krematorier. Det skulle troligen innebära att för få prövningar av A-verksamheter skulle hamna i kategorin ”Övrigt” för att någon statistik ska kunna redovisas.

Det skulle även vara möjligt att göra en finare indelning av kategorin tillverkning, t.ex. enligt följande:

- Livsmedel och foder (5 kap. MPF)
- Massa, papper och pappersvaror (9 kap. MPF)
- Stenkolsprodukter, raffinerade petroleumprodukter och kemiska produkter (11 kap. MPF med undantag för 11 kap. 8-9 §§ MPF samt 12 kap. MPF)
- Stål och metall, metall- och plastytbehandling samt metallbearbetning (15, 16 och 18 kap. MPF)
- Övrig tillverkningsindustri (6-8, 10, 13, 14, 17 och 19 kap. MPF)

Att istället registrera specifika MPF-koder skulle innebära ett mer flexibelt system med bättre möjligheter att ta fram statistik utifrån behov, exempelvis statistik om enbart verksamheter med vissa verksamhetskoder. Det skulle även vara möjligt att ut få statistik över A- och B-verksamheter var för sig, liksom statistik om industriutsläppsverksamheter. Det skulle även vara möjligt att skilja ut C-verksamheter (som förelagts att söka tillstånd eller frivilligt valt att söka tillstånd) och exkludera dem ur statistiken (jämför avsnitt 2.3), alternativt redovisa dem separat.

Att registrera MPF-koder är emellertid förenat med vissa tillämpningsproblem. Det finns inte något krav på prövningsmyndigheterna att ange MPF-koder i avgörandet, även om det ofta anges. Uppgifter som inte är nödvändiga för handläggningen riskerar att bli lågt prioriterade, vilket kan medföra att statistik baserad på MPF-koder får bristande kvalitet. Naturvårdsverket bedömer att det finns fördelar med att basera statistiken på MPF-koder, men för att en sådan statistik ska bli tillförlitlig kan det behöva införas ett krav på att uppgiften om MPF-kod ska anges i beslutet/domen. Detta kan kräva ändringar i 22 kap. miljöbalken.

I praktiken anges vanligen MPF-koder i ansökan, och ansökan bör därmed i många fall kunna utgöra underlag för att ange uppgift om MPF-kod. I vissa fall kan det

emellertid råda osäkerhet om enligt vilken bestämmelse i miljöprövningsförrordningen som en verksamhet är tillståndspliktig. Det händer även att en ansökan justeras under prövningens gång på så sätt att tillämpliga MPF-koder ändras. Ett annat tillämpningsproblem vid framtagande av statistiken är att flera MPF-koder kan vara aktuella i ett prövningsärende. För att statistiken ska ge en rättvisande bild bör, på motsvarande sätt som för måltypskoder, en kod anges som huvudsaklig och övriga som kompletterande. Statistiken bör dock i första hand delas in efter den verksamhet som ansökan i huvudsak avser. Det bör även finnas en möjlighet att ange att uppgift om MPF-kod inte anges i ansökan eller är oklar.

Ett annat tillämpningsproblem är att ändringar av miljöprövningsförrordningen kan medföra svårigheter att ta fram jämförande statistik över tid för en viss typ av verksamhet.

7.3.6 Övriga uppgifter om verksamhetstyp

Utöver verksamhetstyp enligt ovan föreslås för miljöfarliga verksamheter att det också ska anges om prövningen avser en industriutsläppsverksamhet eller Seveso-verksamhet. För såväl industriutsläppsverksamheter som Seveso-verksamheter gäller vissa särskilda krav på handläggningen, varför de redan i nuläget behöver särskiljas i handläggningen. Prövningsmyndigheterna har vid dialogmöten framfört att det skulle vara bra att kunna skilja ut dessa i diariet. Det kan också vara av intresse att se om dessa specialregler påverkar prövningstiden.

7.3.7 Uppgifter om avgöranden och överklaganden

Det är relevant att följa upp om en prövning resulterar i att tillstånd ges eller inte. Även mål och ärenden som avgörs genom beslut om avskrivning eller avvisning bör kunna skiljas ut.

Mål och ärenden som prövningsmyndigheten, i enlighet med 19 kap. 2 § respektive 21 kap. 7 § miljöbalken, med eget yttrande överlämnar till regeringen för prövning bör också kunna skiljas ut och följas upp separat. Dessa mål och ärenden ligger vilande hos tillståndsmyndigheten i avvaktan på regeringens ställningstagande och tidsåtgången för dessa mål och ärenden påverkas i stor utsträckning av den speciella handläggningen.

Uppgift om eventuellt överklagande föreslås följas upp för att möjliggöra statistik över andel mål som överklagas. Utöver detta föreslås även uppgift om vilken part som har överklagat registreras (sökanden, en remissmyndighet eller någon annan).

7.3.8 Uppgifter hos överinstans

Det är mycket få miljömål som får prövningstillstånd hos Högsta domstolen och tas upp till prövning i sak.²³ Det ringa antalet mål gör att det väldigt svårt att genom statistik dra några slutsatser om ledtiderna för prövningen i Högsta domstolen. Dessutom skiljer sig Högsta domstolens registrering av mål från registreringen i mark- och miljödomstolarna och Mark- och miljööverdomstolen, och styrs av domstolens egna föreskrifter (4 § Förordning (1996:271) om mål och ärenden i allmän domstol). Det innebär att det skulle krävas ytterligare åtgärder för att kunna inkludera Högsta domstolen i statistiken. Mot bakgrund av detta bedöms det inte motiverat att, i vart fall inte på kort sikt, ta med prövningar i Högsta domstolen i modellen för statistik om tillståndsprövningar.

Datum för inkommet överklagande samt datum för slutligt avgörande föreslås följas upp hos respektive överinstans (mark- och miljödomstolarna och Mark- och miljööverdomstolen). Uppgift om huruvida avgörandet i överinstansen innebär ändring eller ej (dvs. om överinstansen ändrar beslutet/domen, eller avslår överklagandet) föreslås följas upp för att ändringsfrekvens ska kunna redovisas. Detta kan följas upp redan idag. Ändringsfrekvensen säger emellertid ingenting hur omfattande ändringen är. För att få ett mått på omfattningen/betydelsen av ändringen bedömer Naturvårdsverket att statistiken skulle behöva kompletteras, t.ex. med hjälp av enkäter.

Alla överklagade tillståndsbeslut registreras hos mark- och miljödomstolarna och Mark- och miljööverdomstolen med en gemensam måltypskod. Naturvårdsverket föreslår att mål som rör en överklagad ansökan om tillstånd ska kunna urskiljas från övriga överklagade tillståndsbeslut, såsom ansökningar om ändring av villkor. I övrigt bör samma uppgifter om typ av verksamhet och typ av mål/prövning framgå i överinstansen som i underinstansen.

För sökanden och allmänhet är det inte bara av intresse hur lång tid prövningen tar i en viss instans, utan det kan vara minst lika viktigt hur lång tid det tar totalt i alla instanser, fram till laga kraftvunnet avgörande. Överklaganden påverkar den totala ledtiden i hög grad. För att den totala tidsåtgången från inkommen ansökan hos första instans till ett lagakraftvunnet avgörande vid överklagande ska gå att utläsa behöver båda uppgifterna registreras hos en och samma instans. Naturvårdsverket bedömer att det är lämpligt att överinstansen även registrerar datum för när ansökan inkom hos första instans. Statistik över den totala ledtiden kan då lämpligen redovisas tillsammans med övrig statistik för respektive överinstans. En annan möjlighet vore att uppgift om datum för laga kraftvunnet avgörande följs upp av första instans, tillsammans med uppgift om vilken prövningsmyndighet som fattat det laga kraftvunna avgörandet.

²³ Enligt genomgång av Ramböll var det fem mål om tillstånd till A-verksamheter där prövningstillstånd beviljades under de åtta åren 2007-2014. Utöver dessa var det enligt samma genomgång 49 mål om tillstånd till A-verksamheter som överklagades till Högsta domstolen under samma tidsperiod.

En osäkerhetsfaktor är att ett avgörande efter överklagande kan innebära att ett mål eller ärende återförvisas till en underinstans för fortsatt handläggning. Eftersom det inte finns någon koppling i nuvarande system mellan handläggningen i olika instanser är det inte möjligt att följa den totala tiden från ansökan till ett avgörande efter en återförvisning, utan manuell uppföljning. Detta innebär att uppgifter om tidsåtgång i dessa fall inte kommer vara fullständiga i den modell Naturvårdsverket föreslår på kort sikt. På lång sikt är det möjligt att finna lösningar på detta.

7.4 Uppgifter som inte bedöms lämpliga att följa i en modell

Enligt uppdragsdialog med regeringskansliet bör mål och ärenden som avser miljöförbättrande åtgärder eller ny testverksamhet om möjligt kunna skiljas ut i statistiken. Det är angeläget att sådana investeringar kan genomföras, men det finns inte någon särskild reglering för ansökningar om tillstånd till miljöförbättrande åtgärder²⁴. Det är således inte möjligt att koppla en sådan kategorisering av mål och ärenden till en bedömning som görs inom ramen för tillståndsprövningen, och en separat uppföljning förutsätter att prövningsmyndigheten bedömer om det aktuella målet eller ärendet avser en miljöförbättrande åtgärd eller en testverksamhet. För att det ska vara möjligt krävs tydliga definitioner av vad som utgör en miljöförbättrande åtgärd respektive en testverksamhet.

En verksamhet eller åtgärd medför ofta en rad olika konsekvenser för miljön, både positiva och negativa. Det är inte ovanligt att en åtgärd som har viss positiv miljöpåverkan samtidigt medför andra negativa effekter. Även begränsade ändringar av en verksamhet som installation av ny reningsutrustning kan, förutom minskade utsläpp av vissa ämnen, även innebära andra konsekvenser för miljön, såsom ökad energianvändning, ökad användning av farliga ämnen eller ökad uppkomst av avfall. Vid en bedömning av om ett mål eller ärende avser en miljöförbättrande åtgärd kan således många olika typer av miljöpåverkan behöva beaktas och en avvägning mellan vitt skilda typer av påverkan kan behöva göras. Det är därmed komplicerat att skilja ut mål och ärenden som avser miljöförbättrande åtgärder. Naturvårdsverket bedömer därför att det inte är lämpligt att skilja ut mål och ärenden som avser miljöförbättrande åtgärder.

Vad gäller testverksamheter är det vanligtvis fråga om verksamheter av mindre omfattning. Tillståndsplikten (enligt miljöprövningsförordningen) avgränsas i många fall till verksamheter över vissa tröskelvärden eller som bedrivs i industriell skala. För vissa verksamheter anges även uttryckligen att verksamheter i pilot- eller försöksskala är anmälningspliktiga. Det är således endast vissa typer av

²⁴ I vissa fall kan miljöförbättrande åtgärder och testverksamheter (som innebär en ändring av en befintlig tillståndspliktig verksamhet) hanteras genom en anmälan (jämför 1 kap. 4 § miljöprövningsförordningen) eller prövas som ett ändringstillstånd (16 kap. 2 § miljöbalken).

verksamheter som är tillståndspliktiga även då verksamheten bedrivs i liten skala. Verksamheter som inte tillståndsprövas kommer inte att omfattas av statistiken, och det går således inte att skilja ut dem. För att tidsåtgången för prövning av tillståndspliktiga testverksamheter ska kunna följas upp separat krävs att det införs en definition av vad som ska anses utgöra en testverksamhet. Det bedöms vara svårt att ta fram en tydlig definition som skulle bli enkel att tillämpa. Naturvårdsverket bedömer därmed att det inte är lämpligt att skilja ut mål och ärenden som avser testverksamheter.

7.5 Kvalitetsaspekter

7.5.1 Förutsättningar för digital samverkan

För att säkerställa att olika aktörer i samverkan ska kunna ta fram och använda uppgifter för statistikändamål måste juridik, organisation, semantik och teknik beaktas. Juridiska hinder kan vara lagstiftning (t.ex. sekretessregler) som förbjuder en myndighet att hantera en informationsmängd. Organisatoriska hinder kan vara att samma verksamhetsprocess är implementerad på olika sätt hos olika myndigheter. Myndigheter har över tid utvecklat och dokumenterat till viss del olika verksamhetsregler och rutiner för hantering av prövningsärenden. För att möjliggöra god och enhetlig kvalitet på informationen krävs en samordning av dessa verksamhetsregler och rutiner för de berörda myndigheterna. Införande av förändringar i reglerna och rutinerna kräver i sin tur en förändringsledning som har både ansvar och mandat att säkerställa en efterlevnad av de förändrade reglerna och rutinerna.

Semantiska hinder kan vara att begreppsanvändningen och tolkningen skiljer sig åt mellan myndigheter. För att säkerställa en entydighet kring vad olika begrepp betyder behöver en s.k. begreppsmodellering göras i samband med att IT-stöd förändras. Det behövs också vägledning. Det är också viktigt att kontroller läggs in i systemen, så att ett visst handhavande säkerställs per automatik och inte enbart styrs genom interna riktlinjer.

Tekniska hinder kan vara att myndigheter har valt olika tekniska lösningar och standarder som inte är kompatibla. I förslaget på kort sikt är detta inte en risk, eftersom förslaget endast kräver interoperabilitet mellan befintliga system inom länsstyrelserna respektive inom Sveriges Domstolar.

7.5.2 Att göra statistik av administrativ information

Register och administrativa data (dvs. uppgifter i ärendehanteringssystemen) är en god källa för statistiska bearbetningar och analyser. Med tillgång till registerbaserad information finns en fullständig förteckning av de objekt som ska undersökas. För miljötillståndsprövningarna öppnas ett ärende/mål per prövning hos miljöprövningsdelegationerna respektive domstolarna, varken fler eller färre.

Det är dock som regel inte lämpligt att framställa statistik direkt från administrativa register, eftersom dessa inte är anpassade för statistikens krav (SCB, 2004). Objekt mängder, objektavgränsningar och variabler behöver kontrolleras och därefter kan det vara nödvändigt med vissa bearbetningar så att registret uppfyller statistikens krav på objekt och variabler. Det administrativa systemet berättar om det enskilda ärendet, medan statistiken är en skattning. Att föra över informationen från de administrativa systemen till ett system för statistik gör att man kan bearbeta, justera och analysera stora datamängder samtidigt. Både domstolarna och miljöprövningsdelegationerna för över uppgifter från ärendehanteringssystemen till särskilda system för uppföljning (SIV och Lisa), varifrån statistik kan hämtas ut för domstolarna respektive miljöprövningsdelegationerna.

På sikt är det lämpligt att skapa lösningar som möjliggör en samlad nationell statistik från både miljöprövningsdelegationer och miljödomstolar. Det skulle ge bättre förutsättningar för att följa ett visst ärende/mål genom alla instanser. Det skulle också vara bra att på sikt kunna koppla ihop statistiken om tillståndsprövningar med annan statistik. En vanlig ”nyckel” för att koppla ihop olika statistiska register och undersökningar är företags organisations- eller arbetsställesnummer (CFAR-nummer). Om dessa uppgifter registrerades skulle det medföra att tilläggsinformation kan knytas till företagen som söker tillstånd, som deras branschtillhörighet²⁵, omsättning, antal anställda, investeringsmönster, patentansökningar, utsläpp av farliga ämnen och mycket annat.

7.5.3 Osäkerhetskällor

Det är viktigt att uppgifterna som ska ingå i statistiken kvalitetssäkras. Några möjliga källor till osäkerheter är följande:

- skrivfel,
- feltolkningar,
- förändringar i administrativa system, regelverk och handlägningsprocesser som försvårar jämförelser,
- variabler som är mindre viktiga för det administrativa arbetet kan ha lägre kvalitet än andra variabler,
- registrering (av t.ex. datum) på olika sätt.

Kvalitetssäkringen bör omfatta bl.a. granskning av grunddata, där logiska kontroller kan utvecklas för t.ex. datum, extremvärden och administrativa förändringar.

²⁵ Företagets branschtillhörighet behöver dock inte nödvändigtvis vara densamma som den sökta verksamhetens. Exempelvis kan ett företag inom skogsbranschen ansöka om tillstånd till vindkraft.

Det är ovanligt att ta fram osäkerhetsmått från registerbaserad information. Däremot skulle en kvalitetsdeklaration i samband med publicering av statistiken hjälpa användaren att förstå statistikens tillförlitlighet. Det skulle även vara möjligt att redovisa olika mått på extremvärden, såsom andel ärenden utanför ett visst tidsperspektiv, eller andel ärenden med ologisk datumhantering.

7.6 Ansvarsfördelning

I detta avsnitt redovisas vilket ansvar mark- och miljödomstolarna, Domstolsverket respektive länsstyrelserna bör tilldelas.

Det går i nuläget inte att bedöma i detalj när de tekniska och administrativa förändringar som behövs för att ta fram statistiken kan vara genomförda. Att statistiken tas fram säkerställs därför lämpligen genom årliga beslut i regleringsbrev, utifrån de uppgifter som finns att tillgå i strukturerad form i ärendehanteringssystemen. På sikt kan det vara lämpligt att ansvaret för att ta fram årlig statistik är författningsreglerat.

7.6.1 Domstolarna och Domstolsverket

Domstolarna bör inom ramen för handläggningen av mål ansvara för att registrera de uppgifter som behövs för statistiken i ärendehanteringssystemet Vera. Naturvårdsverket bedömer att det är lämpligt att Domstolsverket får ett utpekad ansvar även för att sammanställa, bearbeta/kvalitetssäkra och publicera den statistik som föreslås tas fram.

Domstolsverket ansvarar för den officiella statistiken om domstolarnas verksamhet och tar redan i nuläget fram och publicerar årlig statistik för samtliga tingsrätter och övriga domstolar. Domstolsverket har redan fungerande system för att ta fram statistik från uppgifter i domstolarnas ärendehanteringssystem genom statistiksystemet SIV. Domstolsverket styr över möjligheten att genomföra de tekniska ändringar som kan behövas i Vera och SIV.

Domstolsverket ska bl.a., enligt 1 § Förordning (2007:1073) med instruktion för Domstolsverket, i administrativt hänseende leda och samordna verksamheten för att skapa förutsättningar för en rättssäker verksamhet och se till att den bedrivs effektivt samt arbeta för god tillgänglighet och information när det gäller verksamheten. Domstolsverket kan med stöd av 4 § förordningen (1996:271) om mål och ärenden i allmän domstol meddela föreskrifter om registreringen av mål och ärenden i tingsrätt och hovrätt. Domstolsverket har meddelat föreskrifter (DVFS 2011:5) för mark- och miljödomstolar och Mark- och miljööverdomstolen om registrering av mål och ärenden i Vera. För att uppgifterna som behövs för statistiken ska registreras korrekt kan det behövas ändringar i Domstolsverkets föreskrifter. Därutöver behöver domstolarnas arbetssätt anpassas och harmoniseras.

7.6.2 Länsstyrelserna

Miljöprövningsdelegationerna bör inom ramen för handläggningen av ärenden ansvara för att registrera de uppgifter som behövs för statistiken i ärendehanteringssystemet Platina.

Naturvårdsverket bedömer att det är lämpligt att de länsstyrelser som har en miljöprövningsdelegation får ett utpekat ansvar även för att sammanställa och kvalitetssäkra/bearbeta den statistik som föreslås tas fram för respektive länsstyrelse. De länsstyrelser som har en miljöprövningsdelegation sammanställer och redovisar redan i nuläget uppgifter om antal ärenden och uppföljningen av ledtider i sin årsredovisning. Länsstyrelserna har redan fungerande system för att ta fram statistik från uppgifter i miljöprövningsdelegationernas ärendehanteringssystem. Länsstyrelserna styr själva över genomförande av de tekniska ändringar som kan behövas i ärendehanteringssystemet Platina och i uppföljningssystemet Lisa.

Länsstyrelserna bör även samverka för en enhetlig redovisning. De berörda länsstyrelserna bör även redovisa samlad statistik, varför det är lämpligt att någon länsstyrelse får i uppdrag att samordna arbetet samt sammanställa och publicera samlad statistik för samtliga miljöprövningsdelegationer.

7.7 Sekretess och behandling av personuppgifter

I arbetet med framtagande och redovisning av statistik för tillståndsprövningar kan följande bestämmelser om personuppgifter och sekretess bli aktuella att tillämpa.

Vid behandling av personuppgifter gäller bestämmelserna i personuppgiftslagen. All information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person som är i livet räknas som personuppgifter enligt personuppgiftslagen. Behandling av personuppgifter omfattar bl.a. insamling, registrering, lagring, bearbetning och spridning. Förutsättningarna i 9 och 10 §§ personuppgiftslagen ska vara uppfyllda vid personuppgiftsbehandling. EU:s dataskyddsförordning träder i kraft den 25 maj 2018. Eventuell personuppgiftsbehandling ska ske i överensstämmelse med dataskyddsförordningen från och med ikraftträdandet. I (SOU, 2017:36) föreslås att personuppgiftslagen upphävs i samband med dataskyddsförordningens ikraftträdande och att kompletterande nationella bestämmelser ska samlas i en ny lag om dataskydd.

För behandling av personuppgifter vid mark- och miljödomstolarna gäller, vid bl.a. handläggning av mål, istället för personuppgiftslagen domstolsdatalagen (2015:728).

Enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) gäller sekretess i sådan särskild verksamhet hos myndighet som avser framställning av statistik för uppgift som avser enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden och som kan hänföras till den enskilde. Tillämpning av denna bestämmelse förutsätter att det finns en särskild verksamhet hos myndigheten.

Vid statlig myndighets tillståndsgivning avseende miljöfarlig verksamhet som avses i 9 kap. 6–6 b §§ miljöbalken gäller, enligt 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL) och 9 § offentlighets- och sekretessförordningen respektive punkt 40 i bilagan till förordningen, sekretess

1. för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgifterna röjs, och
2. för uppgift om andra ekonomiska eller personliga förhållanden än som avses i 1 för den som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som är föremål för myndighetens verksamhet.

Enligt 36 kap. 2 § OSL gäller sekretess generellt hos domstol i mål eller ärende i domstolens rättskipande eller rättsvårdande verksamhet för uppgift om en myndighets eller en enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att den som uppgiften rör lider avsevärd skada om uppgiften röjs.

7.8 Officiell statistik

7.8.1 Förutsättningar

Den officiella statistiken regleras i lagen (2001:99) om den officiella statistiken, förordningen (2001:100) om den officiella statistiken (statistikförordningen) och i SCB:s föreskrifter och allmänna råd för offentliggörande m.m. av officiell statistik (SCBFS 2002:16). Inom vilka områden det ska finnas officiell statistik och vilka myndigheter som ansvarar för den (statistikansvariga myndigheter) beslutas av regeringen och framgår av bilagan till statistikförordningen. Enligt 2 § förordningen beslutar en statistikansvarig myndighet om statistikens innehåll och omfattning inom sitt statistikområde om inte något annat följer av ett särskilt beslut av regeringen. De statistikansvariga myndigheterna har fastställda rutiner för framställning av statistik och dess publicering och dokumentation. EU har riktlinjer för hur statistik av god kvalitet bör hanteras och Sverige efterlever riktlinjerna efter bästa förmåga.

Enligt förordningen om den officiella statistiken ansvarar Domstolsverket för statistik om Domstolarnas verksamhet. Brottsförebyggande rådet ansvarar för statistik om bland annat brott och kriminalvård. Länsstyrelserna har inget utpekat statistikansvar, men omfattas av kravet i 6 § som anger att en statlig myndighet ska lämna de uppgifter som behövs för framställning av officiell statistik.

Naturvårdsverket ansvarar för officiell statistik om utsläpp, avfall, miljötillstånd och miljöbalkens tillämpning. Sedan ett antal år tillbaka har Naturvårdsverket inte någon statistikprodukt inom området miljöbalkens tillämpning. Tidigare fanns statistik om miljöstraffavgifter, men nyttan med denna statistik bedömdes inte motsvara kostnaden för att ta fram statistiken. Innan miljöbalken infördes fanns viss officiell statistik om tillämpningen av miljöskyddslagen.

7.8.2 Bör uppgifterna om tillståndsprovning utgöra officiell statistik?

Uppgifter om myndigheters verksamhet och handläggningstider redovisas vanligen i t.ex. myndigheternas årsredovisningar, utan att uppgifterna inkluderas i den officiella statistiken. Ett par exempel på när sådana uppgifter ingår i den officiella statistiken finns dock, som viss statistik från Brottsförebyggande rådet och Domstolsverket (se Bilaga 2).

En fördel med att eftersträva att skapa officiell statistik är att den produceras på regelbunden basis enligt fastställda riktlinjer. Det skapar en trygghet i att data finns tillgängliga. Flera statistikansvariga myndigheter har även så kallade ”användarråd” där användare av statistiken har möjlighet att påverka vilken typ av information som kommer ut från undersökningarna eller registren. Det finns inga begränsningar i statistikens möjlighet till förändring oavsett om den är officiell statistik eller ej.

En nackdel med att eftersträva en formell aspekt på statistiken är att en större organisation kring statistiken appliceras, t.ex. krav på transparens, tydlig dokumentation och regelbundet återkommande statistik. Det förekommer att statistikansvariga myndigheter publicerar både officiell statistik och statistik som inte ges epitetet officiell statistik. I många fall tillämpar myndigheterna samma riktlinjer och standarder oavsett om statistiken benämns officiell statistik eller ej. Oavsett om statistiken är en del av officiell statistik eller ej är det viktigt att transparent beskriva hur data genereras, vilken kvalitetssäkring underlaget genomgår och att göra materialet tillgängligt även för allmänhet och forskare.

En annan omständighet som talar mot att statistiken om miljötillståndsprovningar ska bli en del av den officiella statistiken är det faktum att länsstyrelserna inte ansvarar för någon officiell statistik idag, enligt bilagan till statistikförordningen. Naturvårdsverkets bedömning är att statistiken om miljötillståndsprovningen inte bör inkluderas i den officiella statistiken.

7.9 Hur och när bör statistiken redovisas?

Av regeringsuppdraget framgår att statistiken ska redovisas årligen.

Statistik från domstolar bör sammanställas och publiceras av Domstolsverket. Statistik från miljöprövningsdelegationerna bör sammanställas och redovisas av en utsedd länsstyrelse. Statistiken bör även tillgängliggöras via myndigheternas webbplatser. Om berörda myndigheter finner det lämpligt och förenligt med tillämpliga förvaltningsrättsliga bestämmelser, är det en fördel om statistiken kan redovisas som öppna data²⁶. Uppgifterna blir då tillgängliga för vem som helst att fritt använda, återanvända och distribuera och kan på det sättet komma till störst nytta.

Statistiken bör omfatta samtliga mål och ärenden som tillhör de mål- och ärendetyper som föreslås inkluderas i modellen. När Domstolsverket idag redovisar omloppstider för miljömål anges omloppstiden för 75:e percentilen, dvs. för 75 procent av målen. När länsstyrelserna följer upp tidsåtgång och uppfyllelse av 180-dagarsmålet räknas däremot alla ärenden som omfattas av målsättningen. Det kan finnas intresse även av tidsåtgången för mål och ärenden som tar extremt kort eller lång tid. Mål som avskrivs eller tillåtlighetsprövas av regeringen bör kunna urskiljas, så att det är möjligt att plocka bort dem från statistiken då det är relevant. Det finns stora skillnader i hur lång tid olika mål och ärenden tar och därför bör både medel-, median-, min- och maxvärden för tidsåtgång redovisas.

7.10 Kostnadsuppskattning

I detta avsnitt redovisas uppskattade kostnader för att införa det förslag som redovisats ovan. En mer utförlig beskrivning finns i Bilaga 1.

Kostnadsuppskattningarna är osäkra och bygger på förenklade resonemang. Samtliga kostnader redovisas utan overheadkostnader.

Då det ännu inte finns en kravspecifikation för förslaget görs här istället en kostnadsuppskattning för de steg som typiskt sett behöver vidtas för att genomföra förändringar av den typ som föreslås. Bedömningen avser kostnader för förändringen från dagsläget och inkluderar således inte de resurser som läggs ned redan idag. Dialogen med berörda myndigheter har gett en samstämmig bild att förändringar i IT-stöd tar minst ett till två år att realisera. Det är vidare viktigt att en tydlig prioritering av dessa förändringsbehov görs och samplaneras med andra förändringar. Samordning med andra projekt påverkar både kostnader och vilken kalendertid som kan krävas.

²⁶ Öppna data är digital information som är fritt tillgänglig utan inskränkningar såsom patent eller upphovsrätt. Enligt Open Knowledge Foundation: "Data kan kallas öppna data om vem som helst fritt får använda, återanvända och distribuera dessa med som största motprestation att ange källa eller krav på att dela data på samma sätt." Definitionen är hämtad ur (SOU, 2016:89).

Sammantaget uppskattas de initiala kostnaderna för nödvändiga förändringar i IT-systemen hos Domstolverket respektive länsstyrelserna till ca 300 000 kr vardera. Detta är dock en mycket osäker skattning. För Domstolsverket tillkommer föreskriftsarbete.

De årliga kostnaderna för merarbete vid handläggning av ärenden hos länsstyrelserna uppskattas till totalt ca 180 000 kr. Motsvarande beräkning för merarbete hos domstolarna vid handläggning av mål har inte kunnat göras.

De årliga kostnaderna för länsstyrelsernas arbetstid för sammanställning och analys av statistiken uppskattas till ca 12 000 kr för den länsstyrelse som får i uppdrag att sammanställa och redovisa uppgifterna för samtliga berörda länsstyrelser. Domstolsverket bedömer den årliga arbetstiden för att ta fram och redovisa statistiken till ca 8 timmar, motsvarande ca 2 000 kr.

8 Tänkbart på längre sikt

8.1 Förutsättningar

Långsiktiga lösningar för statistik om miljötillståndsprövning behöver ta utgångspunkt i det pågående arbetet med digitalisering inom miljöområdet. Nuläget framgår av kap. 4. På längre sikt eftersträvas positiva effekter för de målgrupper som berörs av tillståndsprövning. Detta skulle kunna innebära att berörda myndigheter i samverkan utvecklar lösningar som säkerställer att:

- verksamhetsutövare upplever interaktionen med provningsmyndigheter som enkel och smidig via ändamålsenliga digitala tjänster,
- berörd allmänhet har insyn i provningsprocesser och förstår myndighetsutövningen via webbaserade gränssnitt,
- beslutsfattare och handläggare vid provningsmyndigheterna och nationella myndigheter har rätt miljöinformation för att fullgöra sina uppdrag, samt att
- provningsmyndigheter återbrukar uppgifter från andra myndigheter inom och utanför miljöområdet.

Dessa gemensamma lösningar kan inte avgränsas till att digitalisera information och verksamhetsprocesser inom tillståndsprövningen. Initiativ behöver tas för såväl processer för miljöprövning och miljötillsyn som processer för tillsynsvägledning och beivrande av miljöbrott. Uppgifter kan återbrukas för internationell och nationell rapportering. Det skapar sammantaget förutsättningar för en utökad uppföljning och statistik. Naturvårdsverket leder redan idag det samlade förändringsarbetet inom sina uppdrag, och som genomförs i bred samverkan inom den struktur som byggs upp med anledning av regeringsuppdraget Digitalt först – smartare miljöinformation. För att ovanstående visioner och principer ska förverkligas behövs även styrning från regeringen.

I avsnitt 8.3 ”Uppgifter av intresse” redovisas vilken information som kan vara intressant i en långsiktig lösning. Hur lösningen utformas är däremot ett arbete som görs inom samverkansprogrammen och i samspel med övriga planerade förändringsåtgärder.

8.2 Lösning för samlad nationell statistik

På sikt är det lämpligt att skapa lösningar som möjliggör en samlad nationell statistik från både miljöprövningsdelegationer och miljödomstolar. Det skulle ge en bättre överblick och en möjlighet att göra samlade analyser av alla mål och ärenden, samt gör det enklare att följa ett mål eller ärende genom alla instanser. Om informationen struktureras på samma sätt i alla instanser möjliggörs också att få överblick över branscher där det finns både A- och B-verksamheter. Det kan

också göra det enklare att knyta uppgifterna till andra data om företag som finns i andra register. Det vore också en fördel om uppgifter kunde föras över mellan instanser utan att överinstansen behövde lägga upp alla uppgifter i målet/ärendet på nytt. Detta skulle vara arbetsbesparande och minska risken för att uppgifter registreras på olika sätt i olika instanser.

8.3 Uppgifter av intresse

8.3.1 Inkludera fler mål- och ärendetyper

På sikt kan det vara relevant att utöka statistiken till att omfatta fler typer av mål och ärenden. Dels kan det finnas ett intresse även av denna statistik, och dels minskar det risken för att uppföljningen leder till att mål och ärenden som ingår i statistiken prioriteras på bekostnad av andra typer av mål och ärenden. Naturvårdsverket bedömer att det på sikt kan vara relevant att följa upp antalet och tidsåtgången för prövningar om ändring av villkor, omprövningar av tillstånd initierade av myndigheter m.m. enligt 24 kap. 5-9 §§ miljöbalken samt omprövningar av vattenverksamhet enligt 7 kap. 13-15 §§ lagen (1998:812) om med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. Att följa upp dessa mål- och ärendetyper förutsätter en finare indelning av mål- och ärendetyper hos prövningsmyndigheterna.

På sikt bör även ledtider för prövning av uppskjutna frågor enligt 22 kap. 27 § miljöbalken inkluderas. Det är främst tiden från inkommen prövotidsutredning till avgörande genom dom eller beslut som är relevant att följa upp. Hos mark- och miljödomstolarna ligger målet öppet under den tid som prövotidsutredningen genomförs och den tiden bör lämpligen inte tas med.

8.3.2 Uppgifter om tiden som föregår ansökan

För att även kunna fånga upp den totala tidsåtgången för verksamhetsutövare till dess att en verksamhet eller åtgärd kan påbörjas är det även önskvärt att kunna följa upp ”hela processen” från det att samråd initieras till dess att verksamheten kommer till stånd. Ur verksamhetsutövares synvinkel är det den sammanlagda tiden från idé till att tillstånd ges så att verksamheten kan komma till stånd som är av störst betydelse.

Tidigare studier av tiden för hela processen från initiering av en tillståndsansökan till dess att en verksamhet eller åtgärd påbörjas har visat på att arbetet innan en ansökan lämnas in till mark- och miljödomstol i genomsnitt tog längre tid än processen vid domstolen (Ramböll (på uppdrag av Svenskt Näringsliv), 2012). Hur samrådsfasen genomförs kan också ha stor betydelse för hur tillståndsprövningen förlöper. Innovationsrådet har konstaterat att en uppföljning av delar av en process utan koppling till processen i sin helhet riskerar att leda till suboptimeringar (Innovationsrådet, 2012). Därmed är Naturvårdsverkets bedömning att det på lång

sikt kan vara relevant att systematiskt följa upp även samrådsfasen. I den modell som föreslås på kort sikt ingår dock inte tiden före ansökan.

Vid en uppföljning av samrådsfasen kan det även vara lämpligt att beakta uppgifter som ska redovisas till kommissionen under artikel 12.2 i MKB-direktivet (jämför avsnitt 5.6).

8.3.3 Ytterligare uppgifter om tidpunkter

Om hela processen är digitaliserad bör det vara möjligt utläsa tidsåtgången för olika delar av tillståndsprövningen utan att det krävs manuellt arbete. Då kan det i första hand vara relevant att följa upp tid för sökanden att komma in med kompletteringar (dvs. tid från datum för föreläggande om komplettering till inkommen komplettering) och tid för remissmyndigheter att inkomma med kompletteringsönskemål (dvs. tid från datum för utskick till remissmyndigheter till datum för när sista remissmyndigheten inkommer med yttrande). Det kan ofta ske flera utskick till remissmyndigheter respektive sökanden, vilket innebär att det kan vara flera tidsperioder som behöver registreras och läsas samman. Det kan också vara relevant att följa upp tid för remissmyndigheter att inkomma med yttranden över ansökan (dvs. tid från datum för utskick till remissmyndigheter till datum för när sista remissmyndigheten inkommer med yttrande) och tid för sökanden att komma in med bemötanden (dvs. tid från datum för utskick för bemötande till inkommet bemötande).

Med den detaljerade uppföljning som beskrivs ovan skulle det vara möjligt att ange hur stor del av provningstiden som sammantaget kan allokeras till vilken part (sökanden, prövningsmyndigheten eller andra parter i målet). En sådan indelning redovisas bl.a. i en tidigare rapport från Naturvårdsverket (Naturvårdsverket, 2008) som bygger på manuella aktstudier. Det skulle bl.a. ge ett bättre underlag för verksamhetsutveckling hos prövningsmyndigheterna, samt en indikation om faktorer som påverkar provningstider. Den detaljerade uppföljningen skulle också göra det möjligt att utläsa antalet kompletteringsomgångar.

8.3.4 Andra uppgifter om prövningen

På sikt kan det även vara relevant att kunna urskilja prövningar som avser nya respektive befintliga verksamheter, för att möjliggöra jämförelser mellan dessa kategorier. Uppgiften framgår vanligen av beskrivningen i ärendemeningen eller saken. Att alltid registrera uppgiften i strukturerad form innebär ytterligare ett krav i handläggningen, och det bedöms inte tillräckligt motiverat med en separat uppföljning för att inkludera den i nuläget. I tidigare studier har frågor om lokalisering och konflikter om markanvändning lyfts fram som faktorer som kan påverka provningstidens längd. Denna typ av frågor kommer främst upp i prövningar som avser nya verksamheter.

På sikt kan det även vara relevant att följa upp motstående intressen i prövningen i form av vilka aktörer som deltar i prövningsprocessen. Det kan vara faktorer som påverkar prövningstidens längd. Det är emellertid aktörernas agerande, t.ex. vilka synpunkter de lämnar, när de kommer in i prövningen och deras tidsåtgång för att inkomma med ytanden, som i tidigare studier främst lyfts som betydande för prövningstidens längd. Det bedöms därför mer relevant att följa upp tidsåtgången enligt vad som anges ovan.

När information i domar och beslut strukturerats bör det vara möjligt att ta fram statistik som bygger på information som ingår i avgörandena. Det kan t.ex. avse antal prövningar som omfattat andra tillstånd eller beslut än tillstånd till miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet. Det kan handla om beslut om tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken (Natura 2000), dispenser från bestämmelser om områdesskydd, dispenser från artskyddsförordningen eller dispenser och alternativvärden i förhållande till BAT-slutsatser. Att särskilda prövningar, utöver tillstånd till miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet, aktualiseras inom ramen för en tillståndsprövning har tidigare lyfts som en faktor som kan påverka prövningstiden. Uppgifter om förekomsten av sådana andra beslut skulle kunna utgöra ett underlag för hur sådana prövningar påverkar tidsåtgången. Andra beslut som på sikt också skulle kunna följas upp är förordnande om att ett tillstånd får tas i anspråk även om domen inte vunnit laga kraft (verkställighetsförordnande) enligt 22 kap. 28 § miljöbalken. Eventuellt bör man då även registrera uppgift om verkställighetsförordnandet inhiberas av överinstansen.

Det är även möjligt att vid behov komplettera med aktstudier, enkäter eller intervjuer för att få mer detaljerad information om avgränsade frågeställningar. Ett exempel är att det kan vara relevant att vid något tillfälle följa upp om olika regler (t.ex. om Natura 2000 och riksintressen) varit uppe till bedömning i målet eller ärendet (även om något beslut enligt dessa bestämmelser inte fattats), och i vilken utsträckning det påverkat prövningstidens längd.

9 Källförteckning

Skriftliga källor

- Brottsförebyggande rådet. (2016). *Handläggningstider i rättskedjan 2009-2014*.
- Brottsförebyggande rådet. (2017). *Årsredovisning 2016*.
- Domstolsverket. (2016). *Domstolsstatistik 2015*.
- Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2193 av den 25 november 2015 om begränsning av utsläpp till luften av vissa föroreningar från medelstora förbränningsanläggningar.
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar).
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt. (u.d.).
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU av den 4 juli 2012 om åtgärder för att förebygga och begränsa faran för allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår och om ändring och senare upphävande av rådets direktiv 96/82/EG.
- Innovationsrådet. (2012). *Ökad effektivitet i miljötillståndsprocessen - hur ärendeprocesser kan följas upp och utvecklas över funktions- och myndighetsgränser utifrån en systemsyn*. Stockholm: Statens Offentliga Utredningar.
- Länsstyrelsen i Stockholms län. (2016). *Årsredovisning 2015*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. (2015). *Effektivare miljöprövning - metoder, mätningar och samverkansformer*.
- Länsstyrelsen i Västra Götalands län. (2016). *Årsredovisning 2015*.
- Naturvårdsverket. (2008). *Handläggningstider för miljöprövning enligt miljöbalken. Redovisning av ett regeringsuppdrag om handläggningstider för tillståndsärenden som beslutas av miljöprövningsdelegationerna. Rapport 5880*.
- Naturvårdsverket. (2010). *Redovisning av regeringsuppdraget Avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, bilaga 5 Faktorer som påverkar kostnaden för tillståndsprövning*.
- Naturvårdsverket. (2015). *Tillsyn enligt miljöbalken - möjligheter till utveckling och förbättring*.
- Naturvårdsverket. (2017). *Redovisning av myndigheters intäkter och kostnader 2016 för prövning och tillsyn enligt miljöbalken..*
- Naturvårdsverket. (2017). *Tillsyn enligt miljöbalken – möjligheter till utveckling och förbättring*.
- Ramböll (på uppdrag av Svenskt Näringsliv). (2012). *Undersökning av genomförandetider och framtida resursbehov för projekt med miljöpåverkan*.
- Regeringen. (2012). *Med medborgaren i centrum - För en digitalt samverkande statsförvaltning. N2012.37*.

- Regeringen. (2017). *För ett hållbart digitaliserat Sverige - en digitaliseringsstrategi*. N2017/03643/D.
- Regeringen. (2017). *Nationell strategi för samhällets informations- och cybersäkerhet*. Skr. 2016/17:213.
- Regeringen. (prop. 2004/05:129). *En effektivare miljöprövning*.
- Regeringen. (prop. 2009/10:184). *Åtgärdsprogram och tillämpningen av miljökvalitetsnormer*.
- Regeringen. (prop. 2009/10:215). *Mark- och miljödomstolar*.
- Regeringen. (prop. 2012/13:1). *Budgetpropositionen för 2013*.
- Regeringen. (prop. 2015/16:1). *Budgetpropositionen*.
- SCB. (2004). *Registerstatistik - administrativa data för statistiska syften. R&D Report 2004:2*. Statistiska centralbyrån.
- Skutin, S.-G., & Bergqvist, M. (2016). *Slutrapport för projekt Bergtäkt. Potentialer till kortare ledtid i miljöprövningen*. Skogforsk.
- Socialdepartementet. (2011). *Uppdrag till vissa länsstyrelser att förbereda och genomföra inordnandet av den verksamhet som avser prövning av ansökan om tillstånd till mindre miljöfarliga verksamheter, s.k. B-verksamheter, från övriga länsstyrelser*.
- SOU. (2014:13). *En digital agenda i människans tjänst - en ljusnande framtid kan bli vår*.
- SOU. (2015:91). *Digitaliseringens transformerande kraft – vägval för framtiden*.
- SOU. (2016:89). *För digitalisering i tiden. Slutbetänkande av Digitaliseringskommissionen*. SOU 2016:89.
- SOU. (2017:36). *Informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster*. SOU 2017:36.
- Svenskt Näringsliv. (2016). *Ledtider vid tillståndsprövning av verksamheter med miljöpåverkan. Uppföljning av studie från 2012 samt kartläggning av vattenverksamheter som omfattas av förslag till nyprövning*.
- Sveriges Domstolar. (2014). *Årsredovisning 2013*.
- Sveriges Domstolar. (2016). *Årsredovisning 2015*.
- SYKE. (2015). *Suomen ympäristökeskuksen raportteja 14 | 2015. Ympäristönsuojelulain mukaiset valtios ympäristölupapäätökset 2012–2013*.
- Tillväxtanalys. (2016). *Mark- och miljödomstolar och miljöprövningsdelegationer. Ledtider efter reformerna*. PM 2016:13.
- Tillväxtanalys. (2016). *Miljötilståndsprövning av gruvor och täkter. Ledtider och effektiviseringspotential*. Rapport 2016:07.
- Tillväxtanalys. (2016). *Nationell studie av ledtiderna för miljötilståndsprövningar. Konsultunderlagsrapport till Rapport 2016:13*.

Internetkällor

Boverket. (2017-04-12). *PBL Kunskapsbanken: Uppföljning av plan- och bygglagstiftningens tillämpning*. Hämtat från PBL Kunskapsbanken: www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/uppfoljning

Muntliga källor

Attila, Mikko. (2017-05-23). Finlands miljöcentral.

10 Bilaga 1 – Kostnadsuppskattning

Både länsstyrelserna och domstolarna behöver genomföra förändringar i sina IT-system för att möjliggöra att den information som behövs för statistiken finns tillgänglig i strukturerad form.

Nedan beskrivs de steg som typiskt sett behöver vidtas för att genomföra förändringar i IT-system av den typ som avses i förslaget på kort sikt. Därtill behövs instruktioner för att säkerställa att informationen läggs in på ett konsekvent sätt. Det kan ske genom vägledningar eller rutiner och för domstolarna även genom föreskrifter.

Därefter beskrivs de löpande kostnader som förslaget medför, dvs. hur mycket tid som åtgår årligen för att administrera de ytterligare uppgifterna samt för att sammanställa och redovisa statistiken.

Enligt uppgifter ur Tillväxtverkets databas Malin är kostnaden per timme för en handläggare (enligt 2011 eller 2012 års lönenivå) 266 kr/h. Löneökningen inom statlig sektor har varit ca 10 % mellan 2012-2017, varför kostnaden räknas upp till 293 kr/timme.

10.1 Länsstyrelserna

10.1.1 Initiala kostnader

Sammantaget blir kostnaderna för de initiala förändringarna enligt beräkningarna nedan 295 362 kr.

FÖRDJUPAD KRAVANALYS

Beräknas ta 3-6 månader. Under denna fas behövs det motsvarande resurser:

- Projektledare
- Verksamhetsarkitekt
- Lösning-/teknisk arkitekt
- Kravanalytiker
- Jurister och verksamhetsexperten

Omfattningen på deltagande bedöms vara ca 10 % förutsatt att föreslagna förändringar görs som en del i pågående förändringsarbete. 10 % av 3 månaders heltidstjänst för 5 personer motsvarar ca 240 timmar.

240 timmar * 293 kr/timme = 70 320 kr.

REPRESENTANTER BERÖRDA MYNDIGHETER

Representanter för de berörda myndigheterna bör delta inom referensgrupper till en omfattning om ca 2 arbetsdagar à 12 personer.

192 timmar * 293 kr/timme = 56 256 kr.

IT- GENOMFÖRANDE

Genomförandefasen tar normalt ca 12 månader. Under fasen behövs följande resurser:

- Projektledare
- Verksamhetsarkitekt
- Kravanalytiker

Omfattningen på deltagande uppskattas till ca 10 % för projektledare, verksamhetsarkitekt och kravanalytiker. 10 % av 12 månaders heltidstjänst för 3 personer motsvarar ca 576 timmar.

En kostnadsuppskattning för IT-genomförandet med utgångspunkt i att endast egen personal används till en timkostnad om 293 kr/h blir då 168 768 kr.

576 timmar * 293 kr/timme = 168 768 kr.

FÖRVALTNING OCH DRIFT

Eftersom den föreslagna lösningen baseras på befintliga IT-lösningar bör påverkan på förvaltning och drift vara mycket begränsad, och skattas till 0 kr.

VERKSAMHETS-/LINJEPÅVERKAN

För länsstyrelserna är tidsåtgången för anpassning av arbetssätt och rutiner inräknad i löpande kostnader, som redovisas i följande avsnitt.

10.1.2 Löpande kostnader

DATA REGISTRERING I ÄRENDEHANTERING

De länsstyrelserepresentanter som medverkat i uppdraget har uppskattat att handläggningstiden per ärende som berörs av kraven i förslaget ökar med 30 minuter. I denna tid ingår också kvalitetssäkring av uppgifterna. Utifrån ett antagande att länsstyrelser med miljöprövningsdelegation i genomsnitt hanterar ca 100 ärenden per år som berörs av den utökade registreringen, blir den ökade tidsåtgången 50 arbetstimmar per år.

Den årliga merkostnaden blir då 14 650 kr per länsstyrelse, dvs. totalt för 12 länsstyrelser 175 800 kr.

SAMMANSTÄLLNING

Sammanställning inkluderar att:

- sammanställa uppgifter,
- bearbeta uppgifter med statistiska metoder, och
- redovisa/rapportera och publicera resultaten.

Länsstyrelserna bedömer att kvalitetssäkring av uppgifterna i huvudsak görs i samband med ärenderegistrering och att den länsstyrelse som får i uppdrag att sammanställa uppgifterna endast behöver lägga ca 1 personvecka på sammanställningen. Kostnad för den länsstyrelse som får i uppdrag att sammanställa och redovisa uppgifterna blir 40 timmar * 293 kr/timme = 11 720 kr.

10.1.3 Summering av länsstyrelsernas kostnader

En summering av länsstyrelsernas beräknade kostnader framgår nedan.

Initiala kostnader för länsstyrelserna totalt	295 344 kr
Löpande årliga kostnader för länsstyrelserna totalt	187 520 kr

10.2 Sveriges Domstolar

10.2.1 Initiala kostnader

För Domstolsverkets del krävs ändringar i diariesystemet Vera för att möjliggöra att uppgifter anges enhetligt och som strukturerad information.

Domstolsverket har bedömt tidsåtgången för att utveckla och automatisera en statistikrapport enligt förslaget. I tidsuppskattningen ingår inte tidsåtgång för föreskriftändringar, vägledning, rutiner m.m. för att säkerställa att den nödvändiga informationen läggs in på ett korrekt sätt vid ärenderegistrering i Vera.

Engångskostnaden bedöms till 80 arbetstimmar för rapportutveckling (förutsatt att korrekta uppgifter finns i tillgängligt format i Vera), kvalitetskontroll, krav, konstruktion, test, produktionssättning och automatisering i statistiksystem. Kostnaden blir då 80 timmar * 293kr/timme = 23 440 kr.

Domstolsverket har inte bedömt tidsåtgången för att genomföra förändringar i diariesystemet Vera. Det är dock inte orimligt att anta att kostnaden motsvarar den hos länsstyrelserna, dvs. ca 300 000 kr.

VERKSAMHETS-/LINJEPÅVERKAN

Utöver ändringar i IT-systemen behöver Domstolsverket ändra i föreskrifter (DVFS). Domstolarna behöver också anpassa arbetssättet så att de uppgifter som

behövs registreras på ett enhetligt sätt. Domstolsverket kunnat bedöma tidsåtgången för detta.

10.2.2 Löpande kostnader

DATA REGISTRERING I ÄRENDEHANTERING

Någon skattning av merarbetet för domstolarna att registrera uppgifter vid handläggning av mål har inte kunnat göras.

SAMMANSTÄLLNING OCH ANALYS

Domstolsverket har uppskattat den årliga tidsåtgången för att ta fram och redovisa statistiken, förutsatt att rapporten automatiseras, till 8 arbetstimmar.

8 timmar * 293 kr/timme = 2 344 kr.

10.2.3 Summering av Domstolsverkets kostnader

En summering av Domstolsverkets beräknade kostnader framgår nedan.

Initiala kostnader för Domstolsverket	270 000 kr
(Kostnader för föreskriftsarbete och upprättande av rutiner ingår inte i skattningen.)	
Löpande årliga kostnader för Domstolsverket	2 344 kr
(Mertid för utökad administration vid registrering av mål ingår inte i skattningen.)	

11 Bilaga 2 – Exempel på annan uppföljning och statistik

Systematisk och regelbunden uppföljning genomförs i dagsläget av flera myndigheter med olika uppdrag. Nedan beskrivs några exempel på uppföljning och statistik inom närliggande områden.

11.1 Internationell utblick

Det sker inte någon internationell insamling av data om miljötillståndsprövningar och statistik om miljötillståndsprövning regleras inte inom EU. Det innebär att det inte finns någon standardiserad och internationell form för statistikproduktionen. På uppdrag av Naturvårdsverket har SCB tillfrågat ett trettiotal nationella statistikbyråer, mestadels inom Europa. Respondenter från Finland och Tyskland svarade att sådan eller liknande statistik producerades, men övriga statistikbyråer uppgav att ingen statistik produceras inom området.

Finland återkopplade att de publicerar årlig statistik som påminner om den information som regeringen efterfrågat. I Finland används administrativa data från de fyra regionalförvaltningscentralerna för uppföljning av tillståndsprocessen. Uppföljningen genomförs genom en manuell genomgång av de beslut om statliga miljötillstånd som fattats under ett år. Parametrar som ingår är typ av tillstånd (ny verksamhet, villkorsändring, väsentlig ändring), typ av verksamhet, handläggningstid, om den prövade verksamheten är en IED-verksamhet, yttranden från tredje part, samt om tillståndet kunnat tas i anspråk innan beslutet vunnit laga kraft. Vid förfrågan från t.ex. Miljöministeriet kan även andra aspekter undersökas. Den genomsnittliga prövningstiden för miljötillståndsansökningarna var 17,5 månader under 2013. (SYKE, 2015) (Attila, 2017)

I Tyskland pågår sedan några år tillbaka en sammanställning över kostnaden för företag till följd av miljölagstiftningens krav. Dock görs ingen uppföljning av tillståndsprövningsprocessen.

11.2 Naturvårdsverkets uppföljning och utvärdering av miljötillsynen

Naturvårdsverket har, som andra centrala myndigheter och länsstyrelser, till uppgift att följa upp och utvärdera den tillsyn som faller under myndigheternas tillsynsvägledningsansvar. Naturvårdsverket redovisar dessutom årligen förslag till regeringen om hur tillsynen kan förbättras (Naturvårdsverket, 2017).

Uppföljningen baseras på:

- Övergripande kvantitativ information om förutsättningar, planering och genomförande av miljötillsyn hämtas från befintliga datakällor som Svenska miljörapporteringsportalen SMP, Naturvårdsverkets databas över skyddad natur VIC, EBH-portalen, Kammarkollegiets sammanställning av miljöstraffavgifter, tidsredovisning från länsstyrelsernas ekonomiadministration m.fl. samt från enkäter till kommuner och länsstyrelser.
- Information om tillsyn som gäller miljöbalkens olika sakområden tas från enkäter eller genom dialog med tillsynsmyndigheterna.
- Omvärldsbevakning och samverkan ger tillgång till andra uppföljningar och utvärderingar som i relevanta delar tas med i underlaget till den årliga tillsynsredovisningen.

Den enkät som besvaras av länsstyrelser och kommuner har en hög svarsfrekvens. För länsstyrelsernas del har hittills svarsfrekvensen varit 100 % och för kommunerna har svarsfrekvensen varit mellan 80 och 90 %.

Underlaget gör det möjligt att dra generella slutsatser om tillsynssystemet och visa på lämpliga områden för utvecklingsinsatser. Uppgifterna bedöms dock inte som jämförbara mellan olika myndigheter eller län i alla enskilda frågor. De svarande uppmanas ange om svaret är uppskattat eller hämtat ur t.ex. diariesystem men det bedöms trots det finnas alltför stora skillnader mellan arbets- och handläggningsrutiner mellan olika myndigheter för att uppgifter som hämtas ur t ex diariesystem ska kunna antas vara direkt jämförbara, samt att det finns skillnader i hur centrala begrepp inom tillsynsuppdraget tolkas mellan olika myndigheter.

Uppskattning av resursåtgången:

- Naturvårdsverkets resursåtgång för att hämta in och kvalitetssäkra inkomna uppgifter, sammanställa, analysera och rapportera uppgifterna beräknas för 2017 uppgå till ca 30 personveckor.
- Konsultkostnad enkätutformning om ca 10 tkr.
- Länsstyrelsernas respektive kommunernas resursåtgång har tidigare skattats till sammantaget 14 respektive 140 personveckor per år (Naturvårdsverket, 2015).

11.3 Redovisning av intäkter och kostnader för prövning och tillsyn

Regeringen begär årligen in en redovisning av intäkter och kostnader för prövning och tillsyn. Modellen utgår från ett krav i kapitel 10 i förordningen om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken (1998:940) som infördes år 2015.

Bestämmelserna i kapitel 10 tillämpas första gången i fråga om redovisning som sker 2017 avseende intäkter och kostnader under 2016. Enligt förordningen ska Naturvårdsverket göra det möjligt för berörda myndigheter att årligen rapportera in specifika uppgifter om intäkter och kostnader för tillsyn (endast länsstyrelserna) samt prövning i första instans (länsstyrelserna, Domstolsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Kammarkollegiet, Naturvårdsverket). Rapporteringen avser prövning och tillsyn av miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet. Länsstyrelserna redovisar även beräknade kostnader för nödvändig tillsyn som inte kan täckas av avgifterna enligt förordningen.

Uppgifterna som redovisas hämtas av respektive redovisande myndighet ur system för tids- och kostnadsredovisning eller baseras på beräkningar och uppskattningar. Länsstyrelserna har valt att göra en gemensam redovisning av kostnader och intäkter baserat på utsökningar av redovisningar per VÄS-kod i Agresso, utförd av den gemensamma ekonomiadministrationen EA. Myndigheterna redovisar till Naturvårdsverket genom att skicka in uppgifterna manuellt sammanställda i excelfiler.

Naturvårdsverkets bedömning av den första genomförda redovisningen av intäkter och kostnader (Naturvårdsverket, 2017) är att de inrapporterade uppgifterna varierar i kvalitet, samt inte i alla delar är jämförbara vilket försämrar möjligheterna att dra säkra slutsatser om myndigheternas kostnader och intäkter även på en generell nivå. Inom länsstyrelsernas rapportering har de redovisade arbetade timmarna och andra kostnader under olika VÄS-koder bokförts på varje enskild länsstyrelse och sedan aggregerats av länsstyrelsernas centrala ekonomiadministration, EA, och redovisats sammanställt. I resultaten finns variationer mellan olika länsstyrelser som kan bero på olikheter mellan olika handläggare i tolkning och tillämpning av VÄS-koder eller på problem med utdraget av excelrapporten för redovisningen. Att redovisningen så uppenbart varierat mellan länsstyrelserna har dels lett till behov av uppföljning och följdfrågor som fått gå via EA. Det har också slutligen inneburit osäkerheten i jämförbarheten även i de justerade resultaten.

Naturvårdsverkets bedömning är att detta kan förbättras till kommande års redovisningar men också att det material som redovisas eller ligger till grund för de redovisade uppgifterna till stor del omfattas av målsättningarna i regeringsuppdraget Digitalt först och att det för denna och andra redovisningar är av stor vikt att utvecklingen går i samma riktning som beskrivs i målen.

Uppskattning av resursåtgången hos Naturvårdsverket:

- Förberedelser inför första redovisningen: ca 4 personveckor.
- Resursåtgång för att hämta in och kvalitetssäkra inkomna uppgifter uppskattas till ca 1,5 personveckor och för sammanställning, analys och rapportering av uppgifterna åtgår ca 2,5 personveckor, sammantaget ca 4 personveckor/år.
- Resursåtgång för att ta fram uppgifter uppskattas till ca 0,5 personvecka.

11.4 Strandskyddsstatistik

Naturvårdsverket har under sju år rapporterat statistik till regeringen som gäller strandskyddsbeslut fattade av kommuner och länsstyrelser under åren 2010 till 2016. Sammanställningen av statistik har gjorts på ett enhetligt sätt från och med 2011 års beslut. Det är länsstyrelserna som samlar in uppgifterna och rapporterar dessa aggregerat till Naturvårdsverket som sedan sammanställer statistiken för hela riket. Naturvårdsverket kvalitetsgranskar lämnad statistik men analyserar inte statistiken närmare. Ungefär 10 länsstyrelser har generella undantag från delar av strandskyddet i sitt län, men Naturvårdsverket anser att rapporteringen ändå har kunnat ge en överskådlig bild av de beslut som har fattats.

11.5 Boverkets och länsstyrelsernas statistik om lov och byggande

Boverket har i uppdrag att följa upp och analysera samt sammanställa erfarenheter från plan- och bygglagen och anslutande föreskrifter och årligen rapportera om uppföljningen till regeringen. Enligt myndighetens redogörelse på sin webbplats (Boverket, 2017) inhämtas data till stor del genom Boverkets årliga plan- och byggenkäter till länsstyrelser och kommuner. Till länsstyrelserna skickas även en separat enkät om handläggningstider för överklagade planer och lov.

Boverket anger att det finns en viss osäkerhet kring kvaliteten på de svar som inkommit genom enkäterna, men att statistiken ger en indikation på den utveckling som skett under året.

Inom ramen för sin uppföljning av plan- och bygglagens tillämpning redovisar Boverket även sammanställningar över länsstyrelsernas handläggningstider för överklagade lov beslutade på kommunal nivå. Länsstyrelserna ska, enligt uppdrag i regleringsbrev, redovisa uppgifter om handläggningstiderna som en del i uppföljningen av de av regeringen uppsatta inriktningsmålen för handläggningstider för överklagade lov.

11.6 Brottförebyggande rådets uppföljning av handläggningstider i rättskedjan

Brottsförebyggande rådet (Brå) har ungefär 100 anställda och dess största verksamhetsområde är statistik. Myndigheten ansvarar för Sveriges officiella kriminalstatistik och producerar flera statistikprodukter om framför allt samhällets reaktioner på brott. Statistiken tas fram löpande enligt fastlagda kriterier och processer. (Brottsförebyggande rådet, 2017)

I regleringsbrevet för år 2015 fick Brå för sjätte gången i uppdrag att undersöka handläggningstider vid brottmål med fokus på fem utvalda brottstyper, nämligen misshandel, våldtäkt, stöld, rån och utpressning. Kartläggningen redovisades 2016. (Brottsförebyggande rådet, 2016)

I redovisningen anges att kartläggningen omfattar handläggningstidernas utveckling över tid, regionala skillnader på läns-/regionnivå samt skillnader mellan ungdomar och vuxna avseende handläggningstidernas längd. Kartläggningen baseras på informationen i databasen Rättsväsendets uppföljningssystem (RUS). Databasen omfattar uppgifter om samtliga polisanmälda brott som har registrerats i polisens ärendehanteringssystem RAR sedan 2001 samt uppgifter om efterföljande beslut och brottsmisstankar från Åklagarmyndighetens (tidigare Riksåklagarens) ärendehanteringssystem Brådis/Cåbra. Det innebär att det är möjligt att följa ett ärende genom rättskedjans alla steg. Det undersökta datamaterialet utgår från ärenden med registrerad brottsmisstanke där förundersökning eller förenklad förundersökning har inletts och korrigeras på förhand genom bortrensning av ärenden med ”ologiska tidsflöden”, som t.ex. kan bero på felaktig registrering. Ärendena fördelas utifrån de fem brottskategorierna samt kategorin övrigt. Handläggningstiden fördelar på utredningstid, Tingsrättstid och total handläggningstid. Dock är det endast i en mindre del av fallen som åtalsbeslut och tingsrättsdom fattas, varför det endast är handläggningstid (tiden från tidpunkten för förundersökning inledd till tidpunkten för beslut på misstanken fattats) som kan räknas för alla misstankar i materialet. Materialet delas också upp efter den polismyndighet där misstanken registrerades, samt om gärningsmannen var 15-17 år eller 18 år och äldre.

11.7 Myndigheters statistik över de egna handläggningstiderna

Många myndigheter med omfattande ärendehantering för statistik över handläggningstider för olika ärendekategorier. Statistiken används dels för uppföljning och redovisas i myndigheternas årsredovisningar och används även som grund för beräkning av normal, mål eller förväntad handläggningstid som anges i beskrivningar av ärendegång eller instruktioner riktade till allmänheten. Bland annat Migrationsverket, Försäkringskassan, Bolagsverket, Kronofogden och

Polisen tar fram och använder statistik över handläggningstider på detta sätt. Även Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen sammanställer statistik om handläggningstider för vissa ärendetyper hos Arbetsförmedlingen och arbetslöshetskassorna.

Ärende: Redovisning av regeringsuppdraget "Sammanhållen statistikredovisning avseende miljöprovning" (Dnr Ju2017/09598/LP [delvis])

Beslutande: Peter Yngve, stf generaldirektör

Föredragande: Johan Borre

Övriga som deltagit
i beredningen
av ärendet:

Agneta Kornstrand, Charlotte Driving, Anna Sjöman och
Lena Carlsson Tell

Beslut/åtgärd Redovisningen av uppdraget beslutas

Beslutande

Beslutsunderlag:

Redovisning av regeringsuppdraget "Sammanhållen statistikredovisning avseende miljöprovning"

Avdelningen för domstolsutveckling

Johan Borre
Niklas Eriksson

Redovisning av regeringsuppdraget ”Sammanhållen statistikredovisning avseende miljöprövning”

Dnr Ju2017/09598/LP (delvis)

Innehåll

1	Inledning	3
1.1	Uppdraget	3
1.2	Allmänna utgångspunkter och avgränsningar	3
1.3	Arbetets bedrivande.....	3
1.4	Skillnad mot tidigare gjord uppskattning	4
2	Uppgifter som går att utläsa i Vera och SIV idag	5
2.1	Om prövningen innebär att tillstånd beviljats.....	5
2.2	Antal mål som överklagas	5
3	Frågetecken kring vissa statistikuttag.....	6
3.1	Redovisning av vilken part som överklagar	6
3.2	Ändringsfrekvens.....	6
3.3	Prövningar initierade genom ansökan från myndighet	6
3.4	Möjlighet att mäta ledtider på olika aktörer i tillståndsprocessen	7
3.5	Ett mått på personalresurser	7
4	Ändringar och konsekvenser i Vera och SIV	9
4.1	Nya måltypskoder	9
4.2	Uppgift om vilken typ av vattenverksamhet ett mål om tillstånd avser	9
4.3	Registrera verksamhetskoderna som följer av miljöprövningsförordningen.....	10
4.4	Särskild redovisning av IED- och Sevesoverksamheter.....	11
4.5	Målstatuspilen	Fel! Bokmärket är inte definierat.
4.6	Utvecklingsinsatser i SIV	12
5	Konsekvenser för Sveriges Domstolar	13
5.1	Domstolsverkets utvecklingsinsatser	13
5.2	Pågående utvecklingsarbeten i Vera	13
5.3	Statistik för miljötillståndsprövningar	14
5.3.1	Vera.....	14
5.3.2	Mark- och miljödomstolarna.....	15
5.3.3	Miljöboken	15
5.3.4	Författningsändringar	15
6	Genomförande	17
7	Avslutande synpunkter	18
Bilaga 1		19
Bilaga 2		32

1 Inledning

1.1 Uppdraget

Regeringen beslutade i regleringsbrev för Sveriges domstolar för 2018 att ge Domstolsverket i uppdrag att senast den 1 mars 2018 redovisa hur Domstolsverket och mark- och miljödomstolarna kan bidra till en sammanhållen statistikredovisning avseende miljöprövning¹. Utgångspunkten för uppdraget är att ett uttag av en samlad statistik avseende prövning av tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet inom miljöprövningsdelegationerna och mark- och miljödomstolarna samt tillståndspliktig vattenverksamhet inom mark- och miljödomstolarna ska vara möjlig att genomföra från och med verksamhetsår 2020. I uppdraget ingår att redovisa konsekvenserna för Sveriges domstolar samt beakta länsstyrelsernas och Naturvårdsverkets arbete med motsvarande uppdrag.

1.2 Allmänna utgångspunkter och avgränsningar

Domstolsverket har i uppdraget utgått från Naturvårdsverkets skrivelse Statistik för miljötillståndsprövningen (ärendenr NV-08966-16) och har i huvudsak fokuserat analysen på de förslag på kort sikt som redovisas i avsnitt 7.

En viktig aspekt för Domstolsverkets del har varit att undersöka i vilken mån framtagande av aktuella statistikuppgifter också kan ge verksamhetsnytta för mark- och miljödomstolarna, i det dagliga arbetet exempelvis i förhållande till Miljöboken, samt andra positiva effekter för Sveriges Domstolar när det gäller miljöområdet i stort.

1.3 Arbetets bedrivande

Uppdraget har inom Domstolsverket genomförts av en arbetsgrupp från Avdelningen för domstolsutveckling, med stöd från Ekonomi- och IT-avdelningarna. Arbetsgruppen har haft dialogmöten med representanter från mark- och miljödomstolarna.

Vidare har möten hållits med Naturvårdsverket samt löpande med företrädare för länsstyrelserna. Vid ett avslutande möte den 27 februari 2018 har arbetet föredragits för ställföreträdande generaldirektören. Därefter har denna redovisning färdigställts.

En betydande del av gruppens arbete har bestått i att ta fram internt material såsom information om den nuvarande kapaciteten i verksamhetsstödet Vera och statistikverktyget Statistik i verksamheten (SIV), i förhållande till önskvärt uttag av statistik för miljötillståndsprövningar, samt ekonomiskt underlag. Jämförelser mellan domstolarnas och länsstyrelsernas handläggning av mål och ärenden samt registrering av uppgifter och tidpunkter i respektive myndighets system har också gjorts.

¹ Ju2017/09598/LP (delvis)
Ju2017/06569/DOM
Ju2017/03013/DOM m.fl.

1.4 Skillnad mot tidigare gjord uppskattning

Domstolsverket lämnade hösten 2017 in en preliminär bedömning till Justitiedepartementet av hur statistikuttaget skulle kunna lösas. Bedömningen, som togs fram under ett fåtal dagar, byggde på en nyutvecklad IT-lösning som innebar att uttaget av uppgifter skulle ske helt automatiserat. Bedömningen var att det skulle krävas 6 000 timmar varav 1 900 utvecklingstimmar avsåg utvecklingsinsatser i Vera. I denna redovisning görs istället bedömningen att det uppskattningsvis handlar om 540 timmar för olika utvecklingsinsatser. I den summan ingår inte tid för förändringsledning på mark- och miljödomstolarna.

Skillnaderna i tid mellan de två bedömningarna kan delvis förklaras med att de lösningar som nu föreslås inte bygger på automatisering utan på att domstolarna i större utsträckning själva aktivt registrerar de uppgifter som ska ligga till grund för statistikuttaget och att dessa inte förses med inbyggda kontroller. Valet kan, som framkommer längre fram i redovisningen, påverka kvaliteten på statistiken men är som vi bedömer det ett enklare och mer kostnadseffektivt sätt att få fram denna. Det bör också framhållas att mark- och miljödomstolarna har ställt sig positiva till förslagen vilket kan antas öka incitamentet att registreringen blir riktig.

Skillnaden kan också delvis förklaras med att Domstolsverket inom ramen för uppdraget också har haft möjlighet att mer ingående analysera vilka uppgifter som ska kunna levereras från verksamhetsåret 2020.

2 Uppgifter som går att utläsa i Vera och SIV idag

De uppgifter som är möjliga att få fram i Vera och SIV idag redovisas i bilaga 1.

I samband med Domstolsverkets arbete har nedanstående punkter särskilt uppmärksammats.

2.1 Om prövningen innebär att tillstånd beviljats

Naturvårdsverkets rapport anger att det ska vara möjligt att redovisa antal mål som avgörs med dom, deldom eller beslut som innebär att tillstånd beviljas.

Domstolsverket har tillsammans med mark- och miljödomstolarna gjort bedömningen att utgångarna helt eller delvis bifall (första instans) samt tillstånd med prövotid (första instans) som registreras på deldom eller dom, ska tolkas som att tillstånd beviljas.

2.2 Antal mål som överklagas

Den statistik som idag går att ta fram i SIV särskiljer inte huruvida ett överklagande avser ett slutligt avgörande eller ett beslut under rättegång som får överklagas särskilt. Det innebär att registrerade överklaganden således inte enbart avser överklaganden i tillståndsfrågan.

Eftersom överklagandet idag registreras på avgörandet finns dock uppgiften om avgörandetyp redan strukturerad i Vera. Om måttet åsyftar överklaganden i tillståndsfrågan är bedömningen att det, med mindre justeringar i statistikuttaget, är möjligt att ta fram en mer detaljerad statistik. Detta eftersom ett överklagande som kommer in till domstolen registreras på det aktuella avgörandet och därmed kan särskiljas.

3 Frågetecken kring vissa statistikuttag

3.1 Redovisning av vilken part som överklagar

Naturvårdsverkets rapport anger att man av statistiken bör kunna utläsa vilken part som har överklagat, redovisat på sökande, en remissmyndighet eller någon annan.

I dagsläget är det möjligt att som en strukturerad uppgift få fram vilken aktör som har överklagat ett avgörande. I Vera finns aktörerna sökande, motpart, remissinstans, sakägare m.fl. Det går i och för sig att få fram statistik där det framgår vem som överklagat. I dialogmöte med mark- och miljödomstolarna har emellertid framkommit att registreringen av de obligatoriska remissinstanserna skiljer sig åt mellan domstolarna. Skillnaden består i att domstolarna registrerar myndigheterna som har rätt att föra talan enligt 22 kap 6 § miljöbalken (MB) på olika sätt. Vissa domstolar registrerar dem som motpart och andra registrerar dem som övrig domstolsaktör – remissmyndighet.

Mot bakgrund av de skillnader vid registrering som framkommit kommer ett önskat statistikuttag på aktörsrollen i Vera inte att ge jämförbara siffror. Detta innebär således att en redovisning på de tre kategorierna som rapporten ställer upp inte är möjlig i dagsläget.

En möjlig lösning är att genom dialog tillsammans med mark- och miljödomstolarna skapa en rutin som säkerställer att domstolarna registrerar myndigheterna i 22 kap. 6 § MB på ett enhetligt sätt. Om det inte är möjligt att komma fram till enhetlig rutin är en annan möjlighet att Domstolsverket, med stöd av sitt bemyndigande i 4 § tingsrättsinstruktionen föreskriver hur myndigheterna ska registreras i verksamhetsstödet Vera.

3.2 Ändringsfrekvens

Domstolsverket delar Naturvårdsverkets bedömning (s. 52 i rapporten) att ändringsfrekvens inte säger någonting om hur omfattande en ändring är. Domstolsverket ser därför inte att det fyller någon funktion att ta ut statistik på ändringsfrekvens.

3.3 Prövningar initierade genom ansökan från myndighet

Naturvårdsverket gör på s. 63 i rapporten bedömningen att det på sikt kan vara relevant att följa upp antalet och tidsåtgången för prövningar om ändring av villkor, omprövningar av tillstånd initierade av myndigheter m.m. enligt 24 kap 5-9 §§ MB samt omprövningar av vattenverksamhet enligt 7 kap 13-15 §§ lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Domstolsverket och mark- och miljödomstolarna bedömer att det i dagsläget är svårt att skilja ut de aktuella målen eftersom det saknas särskilda måltypskoder. Det är inte heller möjligt att utifrån aktörsrollen och s.k. POM-typ i Vera särskilja detta. Det saknas alltså

grundläggande arkitekturella förutsättningar i informationsmodellen för Vera för att få fram denna information. Mot bakgrund av det relativt begränsade antalet mål som detta berör är Domstolverkets bedömning att kostnaderna för utveckling av ny funktionalitet är högre än samhällsnyttan. Det bör noteras att myndigheterna som lämnar in en sådan ansökan torde kunna tillhandahålla sådana uppgifter och dessutom på ett mer kostnadseffektivt sätt.

3.4 Möjlighet att mäta ledtider på olika aktörer i tillståndsprocessen

På längre sikt är Naturvårdsverkets bedömning att det bör vara möjligt att utläsa tidsåtgången för olika delar av tillståndsprövningen utan att det ska krävas manuellt arbete.² De tidpunkter som redogörs för i rapporten är följande:

- Hur lång tid det tar för sökanden att komma in med komplettering.
- Tid för remissmyndigheter att komma in med kompletteringsönskemål.
- Tid för remissmyndigheter att komma in med yttrande över inlämnad ansökan.
- Tid för sökanden att komma in med bemötande.

Det är i dagsläget inte möjligt att ur Vera hämta de efterfrågade tidpunkterna. Detta eftersom det vid registrering av inkomna handlingar inte på ett strukturerat sätt anges vem som har lämnat in handlingen. Det finns även motsvarande svårigheter för dokument eftersom dokument som skickas från Vera inte är uppbyggda strukturerat. För att kunna mäta de efterfrågade ledtiderna krävs ett verksamhetsstöd som är uppbyggt på ett helt annat sätt än Vera.

3.5 Ett mått på personalresurser

I Naturvårdsverkets rapport efterfrågas ett statistikmått som innebär att mäta personalresurser som hanterar tillståndsprövningar, t.ex. antalet årsarbetskrafter. Domstolsverkets nuvarande statistik rörande årsarbetskrafter bygger på uppgiften om till vilken enhet/avdelning som individen är knuten. I mark- och miljödomstolarnas uppdrag ingår inte enbart att pröva tillståndsärenden utan även överklagade mål och mål som anhängiggjorts genom ansökan om stämning. Det finns idag ingen uppföljning av arbetet som specificerar andelen som kan hänföras till tillståndsprövningen respektive domstolarnas övriga arbetsuppgifter. I det fall ett personalmått önskas behöver en schablon tas fram tillsammans med företrädare för mark- och miljödomstolarna och även stämmas av med länsstyrelserna.

² Avsnitt 8.3.3 Naturvårdsverkets rapport.

DATUM
2018-03-01

DIARIENR
247-2018

4 Ändringar och konsekvenser i Vera och SIV

4.1 Nya måltypskoder

I Naturvårdsverkets rapport framgår att det finns en önskan om att det ska gå att särskilja om målet avser hel tillståndsprövning eller ändringstillstånd. Domstolsverket, tillsammans med mark- och miljödomstolarna, gör bedömningen att den efterfrågade statistiken gällande ändringstillstånd gäller sådan prövning som anges i 16 kap. 2 § MB. Något motsvarande ändringstillstånd finns i dagsläget inte för vattenverksamhet eftersom det då är fråga om ändring av villkor.

I dagsläget ingår både hel tillståndsprövning och ändringstillstånden i måltyperna 31 01, tillstånd till miljöfarlig verksamhet, respektive 31 21, tillstånd till vattenverksamhet.

Förslag

Domstolsverket bedömer att den önskade uppdelningen kan ske genom införande av en egen måltypskod för ändringstillstånden i tillståndsmålen för miljöfarlig verksamhet. Införandet av en ny måltypskod kan göras i den löpande förvaltningen och därmed kan den ganska omgående användas vid registreringen av mål.

Lösningen att införa en ny måltypskod innebär att mål framöver kan särskiljas på det sätt som den samlade miljöstatistiken önskar. En nackdel är att mål som redan har avgjorts inte kommer vara möjliga att särskilja på motsvarande sätt. Bedömningen som har gjorts av företrädare för mark- och miljödomstolarna är emellertid att ändringstillståndsmålen är relativt få varför det inte bör få någon större påverkan vid uttag av statistik för tiden före införandet. Domstolsverket och mark- och miljödomstolarna avser att den nya måltypskoden ska gälla för ändringstillstånd enligt 16 kap 2 § MB.

Den nya målkoden skulle kunna vara följande:

Kod	Beskrivning
31 011	Ändringstillstånd till miljöfarlig verksamhet

4.2 Uppgift om vilken typ av vattenverksamhet ett mål om tillstånd avser

I Naturvårdsverkets rapport framgår att det ska vara möjligt att kunna särskilja vilken typ av vattenverksamhet som prövas i ett mål. I rapporten föreslås att det ska finnas fyra kategorier som motsvarar första till fjärde avdelningarna i 4 § Domstolsverkets föreskrift om Miljöboken (DVFS 2011:2). I dagsläget registreras den ef-

terfrågade uppgiften enbart i Miljöboken och den finns således inte i Vera.

Mot denna bakgrund finns det skäl att överväga en lösning som innebär att uppgiften istället endast behöver registreras i Vera och sedan förs över till Miljöboken. En sådan lösning skulle innebära att uppgiften inte behöver registreras två gånger. .

Förslag

Att i miljöfliken i Vera, som finns i registreringsflödet av ett nytt mål, lägga in fält som gör det möjligt att få strukturerad data på vilken typ av vattenverksamhet som prövningen avser. Uppgiften bör då framöver även kunna överföras till Miljöboken.

För att få kvalitet i statistiken så förutsätter detta i så fall att domstolarna verkligen registrerar dessa uppgifter. För att i möjligaste mån säkerställa detta kommer Domstolsverket behöva stödja domstolarna genom förändringsledning och vidare, med stöd av tidigare nämnda bemyndigande i tingsrättsinstruktionen eventuellt föreskriva att uppgifterna registreras i Vera på särskilt sätt. .

4.3 Registrera verksamhetskoderna som följer av miljöprövningsförordningen

I modellen för ett samlat statistikuttag framgår att uppmärkning av vilken typ av verksamhet som en tillståndsprövning avser är centralt. Det är miljöprövningsförordningen (2013:251) som anger klassificeringen av om verksamheten är en A-verksamhet, som ska prövas av domstol i första instans. Vidare framgår av förordningen vilka verksamheter som är en B- eller C-verksamhet. Av förordningen går det också att utläsa branschindelad statistik.

Som framgår av Naturvårdsverkets rapport finns det i dagsläget inget krav på att ange MPF-koderna i domstolens avgöranden. I vissa mark- och miljödomstolar redovisar domstolen redan idag vilken/vilka MPF-koder som domstolen anser att verksamheten som prövas omfattas av.

Domstolarna behöver redan under målets beredning ta ställning till om den verksamhet som ska prövas är en A-, B- eller C-verksamhet eftersom det har betydelse för om domstolen är behörig att avgöra tillståndsfrågan. Domstolen behöver också klassificera vilka verksamhetstyper som ansökan omfattar, vilket kan innefatta särskilda förfaranderegler, t.ex. IED- eller Sevesoverksamhet.

Förslag och konsekvenser

Domstolsverket skulle kunna utveckla miljöfliken som finns i registreringsflödet i Vera genom att göra det möjligt att registrera en verksamhetskod (MPF-kod) på attributet huvudverksamhet och flera verksamhetskoder på attributet kompletterande verksamhet.

Domstolsverket gör bedömningen att registrering av miljöprövningsförelagningens koder är det bästa sättet att märka upp vilken typ av verksamhet som domstolen prövar. Därtill innebär en registrering av MPF-koder att statistiken följer den samhällsutveckling som sker på miljöområdet. Förändringar av MPF-koder sker i förordningsform.

Registeringen av MPF-koder är den minsta beståndsdel för klassificering av miljöfarlig verksamhet. Klassificeringen medför att domstolarnas och miljöprövningsdelegationernas statistik blir jämförbar. Klassificeringen innebär också en ökad möjlighet att leverera öppen data till det omgivande samhället. En uppmärkning av målen med MPF-koder ger vidare en ökad möjlighet för Domstolsverket att med små medel stödja andra myndigheter i deras återrapporteringskrav till regering, riksdag, andra myndigheter och EU.

För att få kvalitet i statistiken så förutsätter detta i så fall – liksom ovan - att domstolarna verkligen registrerar dessa uppgifter. För att i möjligaste mån säkerställa detta kommer Domstolsverket behöva stödja domstolarna genom förändringsledning och vidare, med stöd av tidigare nämnda bemyndigande i tingsrättsinstruktionen eventuellt föreskriva att uppgifterna registreras i Vera på särskilt sätt.

4.4 Särskild redovisning av IED- och Sevesoverksamheter

Domstolarna har redan idag ett behov av att identifiera om verksamheten som ska prövas omfattas av industriutsläppsförordningen (2013:250) eller lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Seveso). Av MPF-koderna går det att utläsa om det är en IED-verksamhet, men det går inte att utläsa om det är fråga om en Sevesoverksamhet. Domstolsverket bedömer att särredovisning av IED- och Sevesoverksamhet effektivast kan lösas genom nybyggnation i Vera. Detta genom inrättande av möjlighet att ange respektive grund som ska särredovisas, t.ex. genom markering i kryssrutor.

Förslag

Domstolsverket skulle under miljöförelagningen i Vera kunna inför möjlighet att ange om verksamheten omfattas av industriutsläppsförordningen (2013:250) eller lagen om Sevesoverksamhet.

För att statistiken ska bli tillförlitlig förutsätter detta, som vi redan har varit inne på, att domstolarna verkligen registrerar dessa uppgifter. För att i möjligaste mån säkerställa detta kommer Domstolsverket behöva stödja domstolarna genom förändringsledning och vidare, med stöd av det nämnda bemyndigandet i tingsrättsinstruktionen eventuellt föreskriva att uppgifterna registreras i Vera på visst angivet sätt.

4.5 Tidpunkter för tillståndsprövningen

Av bilagan avsnitt 6 framgår vilka tidpunkter för tillståndsprövningen som redan idag kan tas fram. För att mer sammanhållet kunna redovisa de efterfrågade tidpunkterna för tillståndsprövningen bedöms att användningen av målstatuspilen i Vera vara den mest ändamålsenliga. För att skapa möjlighet för domstolarna att välja målstatus som motsvarar de efterfrågade tidpunkterna på kort sikt behöver endast en ny central målstatus inrättas (kungörelse av ansökan). För att få kvalitet i dessa uppgifter krävs dock en enhetlig och konsekvent manuell användning av denna målstatus. I dialog med representanter för mark- och miljödomstolarna har dessa dock pekat på detta alternativ som en möjlig väg.

4.6 Utvecklingsinsatser i SIV

Utifrån de utvecklingsinsatser som föreslås ovan behöver befintliga SIV-rapporter justeras. Informationsutbytesöverenskommelsen mellan Vera och SIV behöver också anpassas utifrån de nya informationsutbytena som kommer att ske mellan systemen. Även funktionalitet för att beräkna tider mellan beslutspunkter baserat på underlag från Vera måste utvecklas i SIV.

5 Konsekvenser för Sveriges Domstolar

5.1 Domstolsverkets utvecklingsinsatser

Domstolsverkets verksamhetsplan 2018–2020 pekar ut riktningen för hur verket ska bedriva och utveckla verksamheten den närmaste tiden, men också för hur vi kan skapa förutsättningar för långsiktig verksamhetsutveckling. För att domstolarna ska kunna bedriva sin verksamhet effektivt och utöva rättsskipning av hög kvalitet, behöver de få ett effektivt stöd från Domstolsverket.

Av verksamhetsplanen framgår bland annat följande.

Domstolsverkets planerade utvecklingsinsatser inom digitalisering är direkt kopplade till domstolarnas digitaliseringsbehov och medborgarnas ökade krav på hög digital tillgänglighet. Det handlar bland annat om insatser inom digitalisering av brottmålshantering (DBM), e-arkiv och realisering av e-tjänster. En omställning pågår från en pappersbaserad till en helt och hållet digitaliserad hantering av handlingar. Den nya lagstiftningen inom informationssäkerhetsområdet och personuppgiftshantering (GDPR) kräver en robust organisation och ökad medvetenhet kring informationssäkerhetsfrågor.

För att kunna skapa innovativa lösningar för Sveriges Domstolar måste Domstolsverket utveckla och införa nya idéer som gör informationshanteringen enkel och informationen tillgänglig för Sveriges Domstolar och dess intressenter. Under kommande år kommer Domstolsverket att fokusera på digitalisering och en viktig insats kommer att vara att digitalisera brottmålsdomen, ett arbete som innehåller lösningar som i ett senare skede förväntas skapa nytta även i andra mål- och ärendetyper.

Arbetet med informationshantering behöver bli mer flexibelt för att det ska vara möjligt att snabbt kunna anpassa verksamheten vid förändring. Detta kräver också att Domstolsverket arbetar med olika förutsättningsskapande åtgärder som t.ex. en ny extern webbplats eller inom teknik och IT exempelvis e-signering, förbättrad behörighetshantering och tillgång till nya tekniska lösningar, t.ex. läsplattor. Målsättningen är att Domstolsverket ska erbjuda nya möjligheter och utarbeta nya lösningar inom informationshanteringen.

I den beslutade verksamhetsplanen finns det här uppdragets eventuella utvecklingsinsatser av Vera och SIV inte med.

5.2 Pågående utvecklingsarbeten i Vera

Som berörts ovan bedriver Domstolsverket ett antal utvecklingsinsatser som har prioriterats och som i flera delar är förutsättningsskapande för det fortsatta digitaliseringsarbetet.

De uppdrags som har prioriterats av Domstolsverket för det kommande året är bland annat följande.

- Utvecklingsinsatser för att genomföra de åtaganden som Domstolsverket har inom RIF-etapp 2.
- E-arkiv
- Anpassningar av verksamheten till följd av dataskyddslagstiftningen.

Dessa utvecklingsinsatser har direkt eller på grund av integrationer stor påverkan på Vera. Nämnda utvecklingsinsatser tar i anspråk stora delar av myndighetens utvecklingskapacitet.

Domstolsverkets ansvarsområde i RIF-Etapp 2 är mycket omfattande och alla tillkommande utvecklingsinsatser med påverkan på Vera, även om de är förhållandevis begränsade, riskerar att påverka den gemensamma RIF-tidplanen i fördröjande riktning. Det är också klart att varje fördröjning av en så omfattande plan som gäller digitalisering (som RIF-tidplanen) är en risk i sig eftersom digitaliseringen nu går så snabbt i samhället. Det är därför angeläget att Domstolsverket så långt det är möjligt får fokusera på att fullgöra sina åtaganden enligt den gemensamma RIF-tidplanen.

5.3 Statistik för miljötillståndsprövningar

Domstolsverkets uppdrag innefattar en redovisning av hur verket tillsammans med mark- och miljödomstolarna ska bidra till en sammanhållen statistikredovisning avseende miljöprövning.

I arbetet med det här uppdraget har Domstolsverket utgått ifrån i vilka hänseenden efterfrågad statistik även kan innehålla och medföra verksamhetsnyttiga element. Domstolsverket har också beaktat närliggande utvecklingsfrågor såsom hanteringen av Miljöboken samt Naturvårdsverkets arbete med *Digitalt först*.

5.3.1 Vera

Mark- och miljödomstolarna har idag inte förutsättningar fullt ut att hantera sina ärenden så att det i Naturvårdsverkets rapport önskade statistikunderlaget går att få fram. Det kommer att krävas förändrat arbetssätt på domstolarna samt vidareutveckling av flertalet IT-stöd, främst Vera och SIV. Utöver vidareutveckling bedömer vi även att nyutveckling av IT-stöd för att tillgängliggöra statistik externt kan komma att behövas.

Den utveckling som kommer att behöva ske framstår som viktig för mark- och miljödomstolarnas arbete, t.ex. klassificering av verksamheterna som omfattas av miljötillståndsprövning. Insatserna innefattar också en möjlighet till ökat informationsutbyte inom och mellan domstolarna och myndigheter.

Som beskrivits i det föregående ser emellertid Domstolsverket inte att samtliga statistikuppgifter som listas i rapporten är möjliga eller utifrån Sveriges Domstolars perspektiv relevanta att plocka fram. Det rör sig om önskemålen om att i detalj mäta de olika ledtiderna

kopplat till aktörernas agerande i processen, frågan om tillståndet avser en ny eller befintlig verksamhet samt värdet av ändringsfrekvens. Eftersom Naturvårdsverkets rapport inte innehåller en uttömmande analys av behovet av de efterfrågade uppgifterna och inte heller har remissbehandlats på sedvanligt sätt har Domstolsverket svårt att bedöma hur omfattande och angeläget behovet av de efterfrågade statistikuppgifterna är.

I avsnitt 4 har de ändringar i Vera Domstolsverket föreslår för att kunna matcha flertalet av de statistikuttag som efterfrågas i Naturvårdsverkets rapport beskrivits. Som redogjorts för ovan måste sådant utvecklingsarbete prioriteras gentemot övriga uppdrag och projekt som har beslutas externt eller internt.

Domstolsverket har vidare utifrån de samrådsmöten som hållits med representant för länsstyrelserna sett ett tydligt behov av att myndigheternas respektive mål- och ärendehanteringssystem samordnas för att kunna få ut en statistik som är jämförbar/mäter samma saker. Ett eventuellt kommande regeringsuppdrag behöver beakta den aspekten.

5.3.2 Mark- och miljödomstolarna

Utöver rent tekniska förändringar i verksamhetsstöd kommer mark- och miljödomstolarnas arbetssätt att påverkas av föreslagna förändringar. Det gäller bland annat hur och i vilka skeden olika uppgifter ska registreras i målen av handläggare eller de tekniska råden. Vissa utbildnings- och uppföljningsinsatser blir sannolikt nödvändiga till följd av utvecklingen i Vera. Insatserna bedöms vara relativt begränsade.

5.3.3 Miljöboken

Vissa av förändringarna i Vera som föreslagits får betydelse för det eventuellt fortsatta arbetet med utveckling av en ny Miljöbok. Förslagen i den här redovisningen skulle leda till att det finns strukturerad information i Vera som också redan idag ska registreras i Miljöboken. Informationen skulle framöver kunna överföras genom en integration/strukturerat utbyte mellan Vera och Miljöboken.

Miljöboksarbetet är som berörts också inne i ett förändringsarbete, där möjligheten att bygga en ny Miljöbok på en annan teknisk plattform än den nuvarande övervägs. Det är för närvarande inte beslutat. Även detta måste vägas och prioriteras mot Domstolsverkets övriga utvecklingsinsatser.

5.3.4 Författningsändringar

I dialogen med länsstyrelserna har frågan om hur myndigheterna tillsammans ska arbeta för att statistikuppgiften om hur lång tid det har tagit från att en tillståndsansökan lämnats in till prövningsmyndigheten fram till ett beslut eller dom som får laga kraft ska kunna tas fram. För ärenden som prövas av miljöprövningsdelegationerna i första instans är länsstyrelserna och Domstolsverket överens om

att miljöprövningsdelegationerna, som ansöker om dessa tillstånd, bör ansvara för att redovisa den totala prövningstiden.

För att länsstyrelserna ska kunna fullgöra skyldigheten behöver domstolarna åläggas att underrätta dem när ett avgörande gällande tillståndsprövning fått laga kraft. Domstolsverkets bedömning är att en sådan underrättelseskyldighet till länsstyrelserna behöver utfärdas i förordningsform. Även vissa ändringar i föreskrifterna gällande registrering i mark- och miljödomstolarna (DVFS 2011:5) samt Miljöboken (DVFS 2011:2) kommer behövas om förslagen ska genomföras.

6 Genomförande

Förslagsvis delas arbetet upp i tre etapper.

1. Etapp 1 innefattar arbete med vidareutveckling av Vera, där parallellt förändringsarbete på mark- och miljödomstolarna genomförs för att stärka organisationens förmåga att skapa statistikunderlag. Etappen beräknas behöva pågå under ca sex månader. Bedömningen är att insatsen för förändringsledning av domstolarnas arbetsrutiner är relativt begränsad.
2. Etapp 2 fokuserar på att anpassa statistiksystem, följa upp kvalitet i statistiken samt säkra rapporter och analyser. Uppskattas till ca två månaders arbete.
3. Etapp 3 handlar om att överföra strukturerad data utanför den egna organisationen. Detta arbete påverkas av arbetet med *Digitalt först* och det *Nationella anläggningsregistret*. En preliminär bedömning är att arbetet kan uppskattas till sextolv månader.

Arbetet inom ramen för Etapp 1 bör i möjligaste mån ske inom befintlig kravorganisation och kompletteras med experter från mark- och miljödomstolarna. Detta mot bakgrund av att det primärt handlar om förändringar i Vera.

Aktiviteterna som behöver genomföras inom ramen för de angivna etapperna bedöms omfatta en utvecklingsinsats om totalt 540 timmar till en beräknad kostnad om 250 000–300 000 kr.

Som vi har varit inne på förutsätter förslagen att domstolarna på ett enhetligt sätt registrerar nödvändiga uppgifter. Vidare utgår förslagen från att detta ska säkerställas så långt det är möjligt genom förändringsledning och utfärdande av föreskrifter. Skulle mer omfattande automatiserade kontroller behöva byggas in i Vera för att höja kvaliteten i de registrerade uppgifterna så kommer kostnaderna sannolikt att öka markant.

7 Avslutande synpunkter

Av den här rapporten framgår att Domstolsverket redan i dagsläget kan få fram merparten av de statistikuppgifter som efterfrågas på kort sikt. Vad gäller resterande data framförs konkreta förslag på lösningar för flertalet av uppgifterna, medan ett fåtal statistiska uppgifter har ansetts vara av begränsat värde när de ställs mot verksamhets- och samhällsekonomisk nytta.

Vid en samlad bedömning framstår de föreslagna utvecklingsinsatserna som väl avvägda i förhållande till kostnaderna. Insatserna skapar också möjligheter för strukturerade informationsutbyten inom Sveriges domstolar och i förhållande till andra myndigheter. Med den strukturerade informationen kommer det dessutom att vara möjligt att utveckla en digital målhantering samt säkerställa bättre förutsättningar för att exempelvis återrapportera IED-verksamheter till Naturvårdsverket och EU. Det är dock viktigt att framhålla att det också finns kvalitetsmässiga risker kopplade till strukturerad överföring eftersom en sådan ordning fordrar att uppgifterna över huvud taget registreras i Vera, och att det görs på ett korrekt och enhetligt sätt. Detta kräver både verksamhetsutveckling och disciplinerad hantering.

Vid ett genomförande av förslagen skapas en mer sammanhållen informationshantering som möjliggör att uppgifter endast behöver registreras på ett ställe. Genom att ytterligare strukturerad information finns tillgänglig i Vera ges förutsättningar för eventuella synergieffekter, bl.a. i förhållande till Miljöboken.

Domstolsverket bedömer att det med vissa utvecklingsinsatser i stort sett torde vara möjligt att till utgången av verksamhetsåret 2019 leverera det statistikuttag som efterfrågas i avsnitt 7 i Naturvårdsverkets rapport med den ambitionsnivå som har redovisats ovan, under förutsättning att vissa andra omprioriteringar görs.

Bilaga 1

Statistik för miljötillståndsprövningen – Parametrar som föreslås följas upp enligt avsnitt 7 i NV:s rapport

1. Prövningsmyndighet och målstatistik

Parameter att följa upp	Kan utläsas idag ³ i Vera	Kan utläsas idag i SIV	Kommer att kunna registreras i Vera 2020	Kommer att kunna hämtas i SIV2020	Kommentar inkl. behov av finansiering
Prövningsmyndighet	x	x			Redovisas vid den tingsrätt som mark- och miljödomstolen finns vid.
Det totala antal mål/ärenden som inkommit, pågår och avslutats under året ska redovisas.	x	x			Rapport 102 i SIV.

2. Typ av ärende/mål/prövning - vattenverksamhet

VATTENVERKSAMHETER	Kan utläsas idag i Vera	Kan utläsas idag i SIV	Kommer att kunna registreras i Vera 2020	Kommer att kunna hämtas i SIV 2020	Kommentar inkl. behov av finansiering
Parameter att följa upp					
Antal mål som avser vattenverk-	x	x			Går att söka fram i flertalet rapporter i SIV.

³ Med ”kan utläsas idag” menar vi att uppgiften finns som strukturerad information i befintliga system och därmed kan utläsas och sammanställas automatiskt.

samheter			Måltyp 31 21, se s. 46 i Naturvårdsverkets rapport.
Prövningar som avser ansökan om tillstånd från verksamhetsutövern	x	x	I Vera finns i dagsläget uppgifter om aktören är "Sökanden" och aktörstyperna organisation (juridisk person), person (fysisk person) och myndighet. Om man kombinerar aktören, aktörstypen samt måltypskod finns det möjlighet att ta fram den efterfrågade statistiken.
Prövningar initierade genom ansökan från myndighet			Se avsnitt 3.3.
Prövningar som endast avser villkor	x	x	Måltyp 31 23 - Ändring av villkor i medgivet tillstånd till vattenverksamhet.
Om prövningen avser en hel tillståndsprövning eller ändringstillstånd			Parametern avser endast miljöfarlig verksamhet.

3. Typ av ärende/mål/prövning – miljöfarlig verksamhet

Parameter att följa upp	Kan utläsas idag i Vera	Kan utläsas idag i SIV	Kommer att kunna registreras i Vera 2020	Kommer att kunna hämtas i SIV2020	Kommentar inkl. behov av finansiering
Antal mål/ärenden som avser miljöfarliga verksamheter	x	x			Går att söka fram i flertalet rapporter i SIV. Måltyp 31 01 och 31 011, se s. 46 i Naturvårdsver-

					kets rapport.
Prövningar som avser ansökan om tillstånd från verksamhetsutövaren	x				I Vera finns i dagsläget uppgifter om aktören är "Sökanden/klaganden" och aktörstyperna organisation (juridisk person) person (fysisk person) och myndighet. Om man kombinerar aktören, aktörstypen samt måltypskod finns det möjlighet att ta fram den efterfrågade statistiken.
Prövningar initierade genom ansökan från myndighet	x				Se avsnitt 6.3.
Prövningar som endast avser villkor	x	x			Måltyp 31 03 - Ändring av villkor i medgivet tillstånd till miljöfarlig verksamhet.
Om prövningen avser en helt tillståndsprövning eller ändringstillstånd			x	x	Det går inte idag att särskilja vilka mål som avser en heltillståndsprövning respektive ändringstillstånd. Förslag till lösning Införa en ny måltypskod för ändringstillstånd, förslag 31 011

4. Typ av verksamhet (inkl. bransch)⁴

Parameter att följa upp	Kan utläsas idag i Vera	Kan utläsas idag i SIV	Kommer att kunna registreras i Vera 2020	Kommer att kunna hämtas i SIV2020	Kommentar inkl. behov av finansiering
Typ av verksamhet: A-verksamhet, B-verksamhet eller vattenverksamhet			x	x	I dagsläget kan man utläsa vattenverksamheter och de B-verksamheter som MPD har prövat genom särskilda måltypskoder. I mål som avser prövning av både vattenverksamhet och miljöfarlig verksamhet, dvs. antingen A eller B-verksamhet finns det idag ingen möjlighet att särskilja. För att kunna ta fram den önskade statistiken krävs utveckling av både Vera och SIV. I Vera handlar det om att börja registrera MPF-koder i miljömålen, dvs. både i målgrupp 31 samt måltyp 32 01 samt vilka avdelningar i Miljöboken som en vattenverksamhet omfattas av.
Vilken typ av B-verksamhet som prövningen avser, i första hand genom MPF-kod, i andra hand i form av vilken bransch den är att hänföra till enligt avsnitt 7.3.5 NV:s rapport.			x	x	I samråd med mark- och miljödomstolarna bedöms att registrering av MPF-koder i målen ge verksamhetsnytta. Registeringen av MPF-koderna kommer behöva ske av de tekniska råden.
Vilken typ av A-verksamhet som prövningen avser, i första hand genom MPF-kod, i andra hand i			x	x	Se ovan.

⁴ Definition av verksamhet se, avsnitt 7.3.3 i Naturvårdsverkets rapport.

form av vilken bransch den är att hänföra till enligt avsnitt 7.3.5 NV:s rapport.			
Vilken typ av vattenverksamhet som prövningen avser:	x	x	I dagsläget finns uppgiften om vilka avdelningar en prövning gällande vattenverksamhet avser endast i Miljöboken. Det innebär att uppgifterna inte finns i Vera och det tas inte heller fram någon statistik i SIV.
De fyra avdelningarna som anges i 4 § DVFS 2011:2			Förslag till lösning är att motsvarande registrering på avdelning som görs i Miljöboken idag i stället ska göras i Vera. Det innebär en möjlighet att från Vera exportera uppgifterna till Miljöboken. En sådan lösning kommer att kräva utvecklingsinsatser i både Vera och Miljöboken. Detta kommer också att innebära utvecklingsinsatser gällande överföringen av uppgifterna mellan Vera och SIV.
Om prövningen avser en ny eller befintlig verksamhet⁵			I samråd med mark- och miljödomstolarna kan frågan ställas om behovet av denna statistik finns på lång sikt. Detta mot bakgrund av tillståndsprövningens olika delar, eftersom en befintlig verksamhet både kan provas inom ramen för hel tillståndsprövning respektive ändringstillstånd beroende på vissa parametrar.
Om verksamheten utgör en industriutsläppsverksamhet	x	x	Om domstolarna börjar registrera MPF-koder i målen kommer det av dessa gå att utläsa om verksam-

⁵ S. 64 i NV:s rapport.

heten utgör en industriutsläppsverksamhet.

Förslag

Utifrån verksamhetens behov bör en kryssruta införas (se KRS 1121 och 1316). Detta för att på ett enklare sätt stödja autotexter vid upprättande av dokument och kallelser samt vid expediering och rapportering.

Om verksamheten utgör en Sevesoverksamhet

x

x

Det går inte av MPF-koderna utläsa om det är en Seveso verksamhet. Lösningen bör därför bli motsvarande den som föreslagits för industriutsläppsverksamhet.

Förslag

Utifrån verksamhetens behov bör en kryssruta införas (se KRS 1121 och 1316). Detta för att på ett enklare sätt stödja autotexter vid upprättande av dokument och kallelser samt vid expediering och rapportering.

Utfall av prövning - vattenverksamhet

Parameter att följa upp	Kan utläsas idag i Vera	Kan utläsas idag i SIV	Kommer att kunna registreras i Vera 2020	Kommer att kunna hämtas i SIV2020	Kommentar inkl. behov av finansiering
Om prövningen innebär att tillstånd beviljas	x	x			Utläses genom SIV Rapport 400.
Antal mål som överklagas	x	x			
Uppgift om vilken part som överklagat	x				

Om överprövningen leder till ändring	x	x
Antal överklagade mål som får prövningsställstånd hos MMD respektive HD		Ja det går att läsa ut idag, HD på färre måltyper.

5. Utfall av prövning– miljöfarlig verksamhet

Parameter att följa	Kan utläsas idag i Vera	Kan utläsas idag i SIV	Kommer att kunna registreras i Vera 2020	Kommer att kunna hämtas i SIV2020	Kommentar inkl. behov

upp			av finan- siering
Om pröv- ningen innebär att till- stånd beviljas	x	x	Se mot- motsva sva- rande för vat- tenverk verk- sam- het.
Antal ären- den som över- klagas	x	x	Se mot- motsva sva- rande för vat- tenverk verk- sam- het.
Uppgift om vil- ken part som över-			Se mot- motsva sva- rande för vat- tenverk verk-

klagat			sam- het.
Om över- pröv- ningen leder till ändring	x	x	Se mot- motsva- sva- rande för vat- tenverk verk- sam- het.
Antal överkla- kla- gade mål som får pröv- nings- till- stånd hos MMD respek- tive HD	x	x	Se mot- motsva- sva- rande för vat- tenverk verk- sam- het. Ja det går att läsa ut idag, HD på färre målty- per.

6. Tidpunkter

Parameter att följa upp	Kan utläsas idag i Vera	Kan utläsas idag i SIV	Kommer att kunna registreras i Vera 2020	Kommer att kunna hämtas i SIV2020	Kommentar inkl. behov av finansiering
Datum för när ansökan inkommer	x				I A och B-verksamhet som prövas av mark- och miljödomstolarna i första instans finns uppgiften strukturerad. För B-verksamhet som prövats av MPD som första instans finns uppgiften idag inte inlagd i Vera utan endast datumet för det överklagade beslutet.
Datum för kungörelse			x	x	Förslaget är att inrätta en ny central målstatus i Veras målstatuspil.
Datum för avgörande/första deldom	x	x			Finns idag som strukturerade uppgifter.
Datum för lagakraftvunnet avgörande efter överklagande ⁶			x		I mål som inleds vid mark- och miljödomstolarna finns uppgifterna tillgängliga inom Sveriges domstolar. För mål som inleds vid miljöprövningsdelegationerna bör länsstyrelserna ansvara för att redovisa omloppstiden från ansökan till laga kraft.

Tid för remissmyndigheter att komma in med yttrande om behov av kompletteringar (tid från datum att föreläggande går ut (1) till att sista yttrande kommer in (2))		Se avsnitt 3.4.
Tid för sökanden att komma in med kompletteringar (tid för datum för första föreläggande går ut (3) till att sista komplettering kommer in (4))		Se avsnitt 3.4.
Tidpunkt för sista inkomna yttrandet före förhandling alternativt, om ingen förhandling hålls, före avgörande (7)		Se avsnitt 3.4.
Datum för sista avgörande av uppskjutna frågor	x	Finns som strukturerad uppgift i Vera idag.

7. Övriga parametrar

Parameter att följa upp	Kan utläsas idag i Vera	Kan utläsas idag i SIV	Kommer att kunna registreras i Vera 2020	Kommer att kunna hämtas i SIV2020	Kommentar inkl. behov av finansiering
Personalresurser hos prövningsmyndigheten, i form av (antal) årsarbetskrafter för arbetet med till-					Se avsnitt 3.5

stånds-prövningar

Bilaga 2

Måltypskoder som idag finns för tillståndsprövningen i mark- och miljödomstolarna

Kod	Beskrivning
31	31 Miljömål - Första instans
31 01	Tillstånd till miljöfarlig verksamhet
31 02	Omrövning, återkallelse eller förbud rörande medgivet tillstånd till miljöfarlig verksamhet
31 03	Ändring av villkor i medgivet tillstånd till miljöfarlig verksamhet
31 04	Förlängning enligt 24 kap. 2 § andra stycket MB, miljöfarlig verksamhet
31 21	Tillstånd till vattenverksamhet
31 22	Omrövning, återkallelse eller förbud rörande medgivet tillstånd till vattenverksamhet
31 23	Ändring av villkor i medgivet tillstånd till vattenverksamhet
31 24	Lagligförklaring av vattenanläggning
31 25	Ersättning för skador, intrång och inlösen och andra stämningssmål, vattenverksamhet
31 26	Utrivning eller ändring av vattenanläggning m.m.
31 27	Markavvattning – överlämnande
31 28	Godkännanden enligt 11 kap. 16 § MB, vattenverksamhet
31 29	Förlängning enligt 24 kap. 2 § andra stycket MB, vattenverksamhet
31 30	Överflyttning enligt 8 kap. 3 § lagen om särskilda bestämmelser om vattenverksamhet
31 31	Godkännande av överenskommelse enligt 7 kap. 18 § lagen om särskilda bestämmelser om vattenverksamhet
31 32	Oförutsedda skador – vattenverksamhet
31 39	Övrigt – vattenverksamhet
31 51	Ersättning för skador, intrång och inlösen i övrigt (31 kap. MB)

31 52	Miljöskademål (32 kap. MB)
31 53	Utdömande av vite
31 54	Grupptalan enligt 32 kap. 13 § MB
31 59	Övrigt – miljömål i de regionala miljödomstolarna och Miljööverdomstolen
32	32 Miljömål - Överklagade
32 01	Överklagade tillståndsbeslut rörande miljöfarlig verksamhet
32 02	Överklagade tillsynsbeslut, miljöfarlig verksamhet
32 03	Föreläggande om att söka tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. 6 § andra stycket MB
32 09	Övrigt – miljöfarlig verksamhet
32 21	Överklagade tillsynsbeslut rörande vattenverksamhet
32 22	Markavvattning – överklagande
32 51	Skydd av områden (7 kap. MB)
32 52	Särskilda bestämmelser om skydd för djur – och växtarter (8 kap. MB)
32 53	Hälsoskydd (9 kap. MB)
32 54	Förorenade områden (10 kap. MB)
32 55	Jordbruk och annan verksamhet (12 kap. MB)
32 56	Genteknik (13 kap. MB)
32 57	Kemiska produkter och biokemiska organismer (14 kap. MB)
32 58	Avfall och producentansvar (15 kap. MB)
32 59	Överklagade tillsynsbeslut i övrigt m.m. (26 kap. MB)
32 60	Tillträde m.m. (28 kap. MB)
32 61	Miljösanktionsavgifter (30 kap. MB)
32 62	Avgiftsbeslut

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
Näringsdepartementet
Finansdepartementet

Redovisning av RB-uppdrag 3:34 Statistikredovisning för miljöprovning

Sammanfattning

Länsstyrelsen ser positivt på regeringens uppdrag att tillgängliggöra statistik avseende provning av tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter. För att möjliggöra en samlad statistik krävs dock att uppdraget konkretiseras såväl i sak som i tid samt att regeringen tillskjuter särskilda utvecklingsmedel för att möjliggöra efterfrågad statistik gällande tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet inom Miljöprovningsdelegationerna.

För att kunna precisera Länsstyrelsernas kostnader erfordras att länsstyrelserna anställa en projektledare samt att förvaltningsobjekt Miljöskydd med hjälp av förvaltningsobjekt Generellt handläggarsöd utarbetar en kravspecifikation inför beställning av lösningsspecifikation. Innan ett sådant arbete inleds bör regeringen återkoppla föreliggande redogörelse av hur länsstyrelserna kan bidra till en sammanhållen statistikredovisning och länsstyrelsernas konsekvenser av att genomföra uppdrag 3.34 i RB 2018.

Inledning

Uppdraget

Regeringen har i regleringsbrevet 2018 för länsstyrelserna lämnat följande uppdrag:

3.34. Länsstyrelserna ska senast den 1 mars 2018 till regeringen (Miljö- och energidepartementet med kopia till Finansdepartementet och Näringsdepartementet) redovisa hur länsstyrelserna kan bidra till en sammanhållen statistikredovisning avseende miljöprovning. Utgångspunkten för uppdraget är att ett uttag av en samlad statistik avseende provning av tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet inom Miljöprovningsdelegationerna och Mark- och miljödomstolarna samt tillståndspliktig vattenverksamhet inom Mark- och miljödomstolarna ska vara möjlig att genomföra fr.o.m. 2020. Länsstyrelserna ska också redovisa konsekvenserna för myndigheterna. Vid genomförandet av uppdraget ska länsstyrelserna beakta Domstolsverkets och Naturvårdsverkets arbete med motsvarande uppdrag.

Utgångspunkt för uppdraget

Regeringens uppdrag till länsstyrelserna och Domstolsverket tar sin utgångspunkt i Naturvårdsverkets skrivelse *Statistik för miljöstillståndsprövningen* (ärendenummer NV-08966-16) den 28 september 2017. Skrivelsen avsåg en återrapportering av Naturvårdsverkets

redovisning av regeringsuppdrag (M2017/02351/R) ”*Statistik för miljötillståndsprövningen*”. Uppdraget avsåg att ta fram ett förslag till modell för att årligen upprätta och redovisa statistik om miljötillståndsprövningar. I enlighet med regeringens önskemål har modellen utformats så att det för olika branscher, prövnings-instanser och mål- och ärendetyper ska vara möjligt att samla in, sammanställa, analysera och presentera statistik för hur lång prövningstiden varit från ansökan till beslut och vilka faktorer som påverkat prövningstiden. Uppdraget har avgränsats till att omfatta prövning av tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter, samt vattenverksamheter som prövas i domstol i första instans.

Statistiken som tas fram kan komma till nytta genom att ge verksamhetsutövare och andra aktörer som deltar i tillståndsprövningar bättre förutsägbarhet om hur lång tid ett ärende eller mål kan ta. Prövningsmyndigheterna kan få underlag för verksamhetsutveckling, och Regeringskansliet och andra aktörer kan använda statistiken som underlag för utredningar, bedömningar och beslut. Regeringsuppdraget har genomförts i projektform på Naturvårdsverket. Underlag och värdefulla synpunkter har enligt rapporten inhämtats från Domstolsverket, två mark- och miljödomstolar, företrädare för tre olika länsstyrelser/ miljöprövningsdelegationer och Statistiska centralbyrån.

Naturvårdsverkets rapport har inte varit föremål för remiss. Uppdraget har genomförts utan en genomgripande analys och diskussion med företrädare för berörda förvaltningsobjekt som nu har att möjliggöra föreslagna statistikuttag enligt avsnitt 7.2 och 7.3 i Naturvårdsverkets redovisning.

Länsrådsgrupp 6 och Miljönätverket har under november/december 2017 beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på uppdraget inför fastställande av regleringsbrev 2018 för länsstyrelserna. Länsstyrelsens förslag på uppdragsbeskrivning och äskande om medel för arbetet har resulterat i en viss omskrivning av det uppdrag som nu föreligger i RB2018.

Hur kan länsstyrelserna bidra till en sammanhållen statistikredovisning

Kartläggning av nuläget

Den 31 oktober 2017 höll länsstyrelserna ett första arbetsmöte med anledning av Naturvårdsverkets rapport ”*Statistik för miljötillståndsprövningen*” med fokus på kapitel 7.2. Syftet med mötet var att kartlägga vilken statistik som redan är tillgänglig och sökbar i länsstyrelsernas IT-stöd. På mötet deltog objektägare och förvaltningsledare för FO Miljöskydd, projektledare för utvecklingsprojekt MiljöAdm, förvaltningsledare FO Generellt handläggarstöd, ordförande i MPD-nätverket och en av länsstyrelsernas tre representanter i Naturvårdsverkets regeringsuppdrag. Även projektledare LISA var kallad till mötet, men deltog ej.

Mötet resulterade i en översiktlig bedömning över vilka statistikuppgifter som länsstyrelserna har tillgång till samt vilka uppgifter som bedöms vara möjliga att utveckla på kort respektive lång sikt i Platina, LISA och MiljöAdm. Den översiktliga bedömningen har utgjort underlag för fortsatta diskussioner inom ramen för denna redovisning (bilaga 1).

Förslag på fortsatt projektorganisation

Uppdraget berör länsstyrelsernas Förvaltningsobjekt Generellt handläggargröd (*Platina*), Förvaltningsobjekt Miljöskydd (*MiljöAdm*), Förvaltningsobjekt EPIS (*LISA*) och indirekt Förvaltningsobjekt Vatten och miljömål (*Älvan*). Projektet berör även Naturvårdsverkets projekt Digitalt först inom vilket ingår att utveckla *Nationellt anläggningsregister*.

En informell **projektarbetsgrupp** har tillsatts med representation från FO Generellt handläggargröd, FO Miljöskydd och EPIS.

En **projektledare** behöver utses. Projektledaren bör vara knuten till FO Miljöskydd. Det är viktigt att snabbt finna en person som är disponibel och kan hålla samman uppdraget (kravställning, upphandling, ensningsarbete, utbildning, test m.m.). Finansiering av projektledaren är inte klarlagd.

FO Miljöskydd driver och samordnar uppdraget samt tillser att frågan om statistik för miljöprovning i MPD integreras i anslutning till utveckling och framtida förvaltning avseende *MiljöAdm* (ersätter *MiljöReda*).

FO Generellt Handläggargröd hjälper till att ta fram en kravspecifikation för utveckling av olika funktioner i *Platina* och dess administrativa gränssnitt. Det som utvecklas i *Platina* bör samförvaltas av FO Generellt handläggargröd och FO Miljöskydd.

EPIS bistår i kravställning, lösningsförslag och test av utvecklad lösning gällande uttag av statistiken från *LISA*, som utgör länsstyrelsernas gemensamma lednings- och informationssystem för uppföljning.

FO Vatten och miljömål bistår Domstolsverket vid eventuella frågor kopplat till *Älvan*.

Förslag på nyläge för att möjliggöra uttag av samlad statistik

Projektarbetsgruppen är överens om:

- att efterfrågade statistikuppgifter gällande provning av tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet med beteckningen B bör hanteras (registreras) i *Platina*, som är länsstyrelsernas gemensamma ärendehandläggningssystem.
- att efterfrågade branschuppgifter avseende tillståndspliktig verksamhet med beteckning B (vindkraft, täkter, övrigt fördelade på olika branscher) samt uppgift om verksamheten utgör sk Seveso- eller IED-anläggning inte ska registreras i *Platina*. Dessa uppgifter finns i *MiljöReda* som kommer att ersättas av *MiljöAdm* (under utveckling) och i *Sefira* (MSB) och kan hanteras genom integrationslösning utifrån dossnr. Alternativt inhämtas dessa uppgifter från *Nationellt anläggningsregister* (SNA) som är under uppbyggnad av Naturvårdsverket.
- att uttag av statistik gällande provning av tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter bör ske via *LISA*. Om uppföljning ska ske i *Platina* krävs nyutveckling av rapportering, vilket inte bedöms vara samhällsekonomiskt motiverat.

- att redovisning bör vara möjlig att ta ut för enskilt MPD-län respektive samtliga MPD-län riket (12 st) samt att redovisningen bör kunna presenteras per tertial och helår samt jämförelse med föregående år.

Projektarbetsgruppen bedömer att det för att tillmötesgå efterfrågade statistikuppgifter för uppföljning av handläggningstider inom *verksamhetskod 551* erfordras

- förändringar i Platinas administrationsgränssnitt gällande *kategori, typ, ärendetyp, handlingstyper, fraser* samt *ställningstaganden*. För detta erfordras ingen utveckling utan ändringarna kan genomföras inom löpande förvaltning.
- mer långtgående utveckling krävs avseende uttag av statistik för olika delmoment under prövningsprocessen, hantering av parter vid överklagande, lagakraftvunnen dom.
- utvecklad integration mellan och anpassningar av MiljöAdm och Platina för att synka (mappa) information om MPF-koder samt seveso- och IED-verksamheter för att möjliggöra uttag av efterfrågad statistik per bransch.
- fortsatt utredning om hur olika uppgifter om ärenden och beslut ska överföras från platina till LISA. Frågan bör hanteras av LISA-förvaltningen.
- kravställning, utveckling samt test inför produktionssättning av efterfrågade förändringar i Platina, MiljöAdm som LISA.

För att komma vidare krävs såväl utveckling av Platina och LISA, anpassning av MiljöAdm och det administrativa gränssnitt i Platina (roller, handlings-/ärendetyper, fraser och ställningstagande) som ett förändringsarbete inom Lst21 för att ensa rutin för hur ärendena ska registreras för att stärka myndigheternas förmåga att skapa jämförbara statistikunderlag och möjliggöra en samlad statistik av tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter.

Underlaget i bilaga 1 är inte tillräckligt detaljerad att göra en fullständig bedömning av omfattningen eller kostnaderna för utveckling eller förvaltning i Platina, LISA och MiljöAdm. Kostnaderna uppskattas nedan under avsnittet Konsekvenser, se nedan.

Samverkan

Samverkan med Domstolsverket

Länsstyrelserna har genom Annelie Johansson, Länsstyrelsen Skåne (objektägare FO Miljöskydd) genomfört samråd med Johan Borre och Niklas Eriksson, avdelningen för domstolsutveckling inom Domstolsverket. Fysiska möten har hållits den 1 februari och den 14 februari 2018 för att gå igenom hur respektive myndighet ser på uppdraget, förslag på lösning, samverkan, prövningsprocesser etc. På mötena har diskuterats ärendetyper, måltyper/handlingstyper, ställningstaganden och roller.

Länsstyrelserna och Domstolsverket konstaterar att det förekommer såväl likheter som skillnader mellan myndigheternas ärendehandläggningssystem (Vera respektive Platina) och rutiner för själva handläggningen samt att det föreligger ett behov av att så långt möjligt ensa

rutiner och benämningar. Detta för att möjliggöra jämförelser av första instansprövningen i Miljöprövningsdelegationerna (MPD) respektive Mark och miljödomstolarna (MMD). Ett ensat arbetssätt underlättar även prövning av B-verksamheter med vattenverksamhet, då denna prövning antingen kan ske i såväl MPD som MMD eller integrerat av MMD.

Länsstyrelserna och Domstolsverket är överens om att statistikredovisning av vattenärenden och A-ärenden ska hanteras av Domstolsverket. Även om länsstyrelserna inleder dessa ärenden genom samråd och deltar i prövningsprocessen som remissinstans (och vanligtvis är tillsynsmyndighet) bör Miljöskyddsprogrammets princip 1. *Den som äger miljöinformationen ansvarar för att den hålls samlad och tillgänglig*, råda. Domstolsverket finner det önskvärt om Länsstyrelsen vid samrådet dokumenterar vilka MPF-koder som kan bli tillämpliga och noterar detta i sitt beslut om betydande miljöpåverkan eller annan handling.

Länsstyrelserna ser svårigheter att ha en teknisk lösning på plats till den 1 januari 2019 då vare sig finansiering eller projektledning är på plats. Det innebär att om den första redovisningen av statistik år 2020 ska avse hela verksamhetsåret 2019 kommer det att innebära manuell registrering av efterfrågade uppgifter för åtminstone första halvåret 2019.

Länsstyrelserna och Domstolsverket är överens om att syftet med statistikredovisningen inte är tillräckligt väl definierad. Vad som ska redovisas behöver konkretiseras av regeringen i återrapporteringskrav i tillägg till regleringsbrevet eller särskilt regeringsbeslut. Avsaknaden av tydliga anvisningar om vad som ska rapporteras och till när leder till svårigheter att ta fram en kostnads-nyttanalyt för efterfrågade uppgifter. Det är inte självklart att alla efterfrågade uppgifter innebär någon nytta för respektive myndighet sett till myndigheternas egna och regeringens strävan att uppnå kortare handläggningstider. Däremot syns det klart att det kommer att uppkomma kostnader för utveckling av våra respektive IT-stöd, kostnader för förvaltning och kostnader för tillkommande administrativa uppgifter att upprätthålla kvalitet i efterfrågad statistik.

Länsstyrelserna och Domstolsverket är överens om att det på kort sikt, dvs inom ramen för detta regeringsuppdrag, är nödvändigt att komma överens om var i prövningsprocessen uttag av statistik ska ske. Detta för att framtagna statistikredovisning ska bli jämförbar mellan myndigheterna oaktat att det förekommer skillnader i nomenklatur och definitioner.

Länsstyrelserna och Domstolsverket är överens om att det inte bedöms samhällsekonomiskt lönsamt att utveckla nuvarande IT-applikationer så att det blir möjligt att redovisa statistik i enskilda ärenden/mål. Att redovisa statistik för grupper av ärenden bedöms dock vara möjligt.

Länsstyrelserna finner det vara samhällsekonomiskt tveksamt att utveckla sådan automatiserad teknik som erfordras för att kunna redovisa efterfrågad statistik för olika branschgrupper och/eller verksamhetskoder enligt miljöprövningsförordningen. Sådan utveckling bör invänta till dess Naturvårdsverket har tagit *Nationellt anläggningsregister* (SNA) i drift och beslutat vilken teknik som ska användas för att integrera SNA med befintliga IT-stöd hos myndigheter och kommuner.

Länsstyrelserna finner det önskvärt att på lite längre sikt utveckla en gemensam e-tjänst för ansökan om tillstånd för att automatisera registreringen av de administrativa uppgifter som erfordras för att inleda ett ärende. Denna e-tjänst bör tas fram gemensamt av länsstyrelserna och Domstolsverket. Utvecklingen bör föregås av en processkartläggning för att ensa nomenklatur, definitioner och begrepp för att utröna vilka anpassningar av ärendekoder, måltyper/ handlingstyper, fraser och rubriker samt ställningstaganden/utgång som är nödvändig. Utveckling av en e-tjänst för tillståndsansökan bör ske inom ramen för ett särskilt utvecklingsprojekt.

Samverkan med Naturvårdsverket

Länsstyrelserna har genom Annelie Johansson, i samband med styrgruppsmöte för Miljöskyddsprogrammet den 30 januari 2018, informerat Naturvårdsverket om uppdraget och informerat styrgruppen om då planerat möte med avdelningen för domstolsutvecklingen inom Domstolsverket den 1 februari 2018.

Domstolsverket har genom Johan Borre och Niklas Eriksson träffat representanter för Naturvårdsverket den 8 februari 2018 för att berätta om pågående arbete och samverkan med länsstyrelserna.

Länsstyrelserna och Domstolsverket har tagit del av Naturvårdsverkets projektdirektiv gällande nationellt anläggningsregister (SNA), daterad 21 augusti 2017. Någon nyare version har inte funnits tillgänglig.

Länsstyrelsen har den 20 februari 2018 delgett Izabela Tyrka Pettersson, handläggare på industrienheten inom Naturvårdsverket hur arbetet inom länsstyrelserna fortskrider.

Konsekvenser

Risker

Försvårande omständighet är det faktum att handläggarsstödet MiljöReda, som Naturvårdsverket refererar till i rapporten, är under utfasning och planeras ersättas med nytt handläggarsstöd runt i december 2018. Utvecklingsarbetet gällande redovisning av statistik i prövningsprocessen kommer inte att vara klart till leverans av det nya handläggarsstödet. Detta för att inte äventyra införandetiden av MiljöAdm.

Det bedöms realistiskt att klara uppdraget till 2019-06-30 för att hinna parera de hinder som kan uppkomma vid test inför produktionssättning och för att hinna utveckla, testa och leverera efterfrågad utveckling/integration som berör MiljöAdm.

Föreliggande regeringsuppdrag efterfrågar statistik uppdelad på miljöprövningsförordningens koder (MPF-koder) alternativt vindkraft, täkter och övrigt. Den senare inom fem undergrupper gällande B-verksamhet. För A-verksamhet efterfrågas en helt annan uppdelning som utgår från rubrikerna i MPF. Variationen över tiden (tidigare efterfrågades enbart vindkraft,

täkter, övrigt) innebär en risk, då alla förändringar som innebär utveckling och förvaltning av administrativa gränssnitt och integrationslösningar är förenade med kostnader. Variationen i uppföljningen över tiden innebär även att det kommer att vara nödvändigt med manuell inmatning och rättelser, vilket är personalkrävande.

Att knyta statistik avseende miljöprovning till olika branschposter erfordrar en integration mellan *Nationella anläggningsregistret - MiljöAdm – Platina - LISA*. Det är för närvarande inte möjligt att bedöma hur lång tid det tar att utveckla en sådan lösning.

Vad gäller vatten kommer Domstolsverket eventuellt att utveckla en integration mellan Vera och Miljöboken. Detta är en fråga som Domstolsverket kommer att analyseras närmare i det kommande arbetet. Länsstyrelsens IT-applikationer Platina, Älvan, LISA kommer i nuläget inte att beröras av efterfrågad statistik gällande vattenverksamheter.

För att centrala uttag av uppgifter om olika ärendetyper ska kunna göras i LISA förutsätts att samtliga länsstyrelser enas om hantering och rutiner i ärendehandläggningen i Platina, till exempel namnsättning av ärendemeningar/ handlingar inom berörda Vht (bilaga 2). För att undanröja eventuella risker med att länen använder olika benämningar i Platina erfordras att länsråden beslutar om genomförandet av nödvändigt ensnings- och kvalitetsarbete utifrån provningsprocessen (bilaga 3). Detta arbete kommer att behöva ske parallellt med kravställning, utveckling och införande. För detta erfordras en projektledare.

Uppdraget innebär även att alla länsstyrelser måste genomföra ett kvalitetsarbete och manuellt registrera datum för olika delmoment under tillståndsprocessen, dvs de delmoment som idag inte finns tillgängliga i befintliga IT-stöd för att regeringen ska kunna göra uttag för helåret 2019 fr.o.m. 2020. Det bör observeras att ovanstående ändringar i IT-stöden inte inkluderar att komplettera avslutade ärenden med önskvärda uppgifter.

Kommer efterfrågade uppgifter användas på annat sätt än som strukturerad information (öppen data) finns anledning att diskutera om och hur uttag av statistik ska spridas med avseende på informationssäkerhet, sekretess och dataskyddsförordningen. Detta gäller t.ex. MPF-koder, sevesokoder och IED-koder samt uppgifter i enskilda ärenden. Likaså bör utredas om data får slås samman eller om den bara ska finnas hos respektive myndighet etc.

Uppdraget ingår inte i förvaltningsplanerna för de tre berörda förvaltningsobjekten. Det innebär att efterfrågat utvecklingsarbete vare sig är personsatta eller finansierade. För att möjliggöra uttag av statistik för miljöprovning enligt Naturvårdsverkets rapport erfordras dels en projektledare som kan hålla samman utvecklingsarbetet, dels ersättning för uppkomna arbetskostnader hos projektledare, objektspecialister samt konsulter för att ta fram kravspecifikation, lösning, produktion och test inför leverans av efterfrågade utveckling.

Beräkning av kostnader

Den redovisade kostnadsuppskattningen i Naturvårdsverkets rapport för införande och utveckling av IT-stöd som möjliggör efterfrågad statistikrapportering innehåller missvisande antaganden och saknar vissa kostnadsposter.

1. Faktisk lönekostnad för handläggare inom länsstyrelserna bör beräknas utifrån 525 kr/h, inte 293 kr/h som angivits i rapporten. 525 kr är den timkostnad som beslutats av G7 att vi ska budgetera utifrån vid länsstyrelsegemensam förvaltning.
2. De yrkeskategorier som räknas upp som deltagande är i de flesta fall inte handläggare, utan IT-personer eller experter. För intern IT-personal beräknas kostnaden utifrån 650 kr/h. För externa konsulten är variationen större men vi brukar budgetera utifrån 800 kr/h. Den faktiska kostnaden kan dock vara betydligt högre, tex tar Hypergenes konsulter 1.365 kr/timme.
3. Det finns inga uppskattningar för utvecklingskostnaderna av MiljöAdm, Platina och LISA.
4. Det saknas resursbedömning för införandeprocessen, t.ex. framtagande av användarstöd och utbildning av användare, registrering och kvalitetssäkring inför första rapporteringen.
5. Även om slutresultatet blir en del av befintliga it-komponenter kan inte förvaltningen skattas till 0 kr. Den komponent (del av IT-stödet) som utvecklas behöver förvaltas. Den behöver följas upp och anpassa utifrån omvärldsförändringar, t.ex. lagändringar och nya förutsättningar samt funktionstestas och justeras vid andra förändringar i IT-komponenterna. Oundvikligt skapas en bestående förvaltningskostnad för MiljöAdm-förvaltningen, Platina-förvaltningen och LISA-förvaltningen. Förvaltningskostnaderna är inte möjliga att uppskatta i nuläget.

Utifrån justerad timkostnad, där ”handläggare” uppskattas till 1/3, egen IT-personal 1/3 och IT-konsult 1/3, beräknas **lönekostnaden** uppgå till minst 700 000 kr exkl. resurser för införandeprocessen.

Utvecklingskostnaden är svår att beräkna innan krav och lösningsförslag är framtagna.

- FO Generellt handläggarestöd bedömer att omfattningen av utvecklingen av Platina uppgår till ca 250 000 kronor, men är beroende på vad en kommande kravspecifikation innehåller.
- FO Miljöskydd bedömer att omfattningen av utveckling av MiljöAdm och en integrationslösning med Platina uppgår till ca 350 000 kr, men är beroende på vad en kommande kravspecifikation innehåller.
- EPIS bedömer att omfattningen av utveckling av LISA uppgår till ca 450 000 kr, men är beroende på vad en kommande kravspecifikation innehåller.

Den totala kostnaden för projektledare och externa konsultkostnader för kravställning, framtagande av lösningsspecifikation, produktionskostnader, kostnader för test samt licenskostnader uppskattas till ca 1,75 miljoner kronor.

Tillkommer lönekostnader för det arbete som uppkommer till följd av behovet av kvalitets-säkring, ensning av rutiner och manuell registrering av efterfrågade uppgifter första halvåret 2019 samt länsstyrelsernas förvaltning av den funktionalitet som kommer att utvecklas Dessa kostnader är inte möjliga att uppskatta i nuläget.

För att kunna precisera kostnaden erfordras att FO Miljöskydd med hjälp av FO Generellt handläggarsöd utarbetar en kravspecifikation. Innan ett sådant arbete inleds bör regeringen återkoppla föreliggande redogörelse av RB 3:34.

Detta förslag har förankrats med Magnus Nårdal, förvaltningsledare och Haidi Emanuelsson projektledare för MiljöAdm inom förvaltningsobjekt Miljöskydd, Lenny Lämber objektägare, Gull-Maj Carlsson förvaltningsledare och Rickard Granberg objektspecialist handläggning Platina för förvaltningsobjekt Generellt handläggarsöd samt Rickard Granberg dokument-controller och objektspecialist för LISA inom EPIS. Avstämning har skett med Ann Westerdahl företrädare för MPD-nätverket samt föredragits för Johan Blom och Anneli Wirtén kontaktlänsråd inom länsrådsgrupp 6.

Detta beslut har bekräftats digitalt varför det saknar underskrift.

Enligt uppdrag

Annelie Johansson
Objektägare FO Miljöskydd
Länsstyrelsen Skåne

Bilagor

1. Statistik för miljötillståndsprövningen – Bedömning av vilka uppgifter som finns tillgängliga respektive kan utvecklas inom Platina, LISA, MiljöAdm m.fl. IT-stöd
2. Berörda VÄS-koder för miljöprövning av miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet
3. Översikt över prövningsprocessen inom Miljöprövningsdelegationen

Bilaga 1: Statistik för miljötillståndsprövningen enligt avsnitt 7 i Naturvårdsverkets rapport

1. Prövning av miljöfarlig verksamhet med beteckningen B – prövas av MPD

Parameter att följa upp enligt kapitel 7.2-7.3 i NVs rapport	Syfte	Kan utläsas idag ¹ i Platina	Kan utläsas idag i LISA	Kommer att kunna registreras i Platina 2020	Kommer att kunna hämtas i LISA 2020	Kommer att kunna hämtas i MiljöAdm 2020	Kommentar inkl. behov av finansiering
Uppgift om vilken prövningsmyndighet som prövat ett mål eller ärende	Att möjliggöra uppföljning och analys av variationer i tids- och resursåtgång mellan olika prövningsmyndigheter	Delvis Möjligt att registrera MPD MMD	Nej	Ja	Ja	Indirekt Uppgift kan hämtas i MiljöAdm indirekt via fält för prövningsnivå.	Uttag av statistik kommer att kunna ske i de län som för diarium för MPD-ärenden. Behov av att namnge MPD och MMD med fullständigt namn. Kräver tillägg i det administrativa gränssnittet. Behov av att kunna registrera MÖD och HD. Kräver

¹Med kan utläsas idag menar vi att uppgiften finns som strukturerad information i befintliga system och därmed kan utläsas och sammanställas automatiskt.

							tillägg i det administrativa gränssnittet Behov av att ”mappa” data och skapa meta-taggar i LISA
Antal mål/ärenden som avser ansökan om tillstånd initierad av verksamhetsutövaren	Att möjliggöra uppföljning och analys av variationer i mål-/ärendeflöden mellan olika år. Ett ojämnt ärendeflöde kan påverka handläggningstider om inte prövningsmyndighetens tillgång till resurser är väldigt flexibel.	Delvis	Delvis	Ja	Ja	Nej MiljöAdm saknar uppgifter om ärenden. Handläggaren när ärenden i Platina via länkfunktion. Först när ärendet är avslutat och tillstånd vunnit laga kraft läggs uppgift om	Ärendetyp Prövning MPD finns både i Platina och LISA. Tillägg krävs för <u>Inkommen</u> Platina skiljer på Typ: <ul style="list-style-type: none">• Hel prövning• Villkorsändring• Övrig fråga (ändringstillstånd, återkallelser, provisorisk föreskrift, säkerheter etc)

						tillstånd (pdf) in i MiljöAdm	Domstolsverket har rolltyp och skiljer på <ul style="list-style-type: none">• Juridisk person• Fysisk person• Myndighet
Antal mål/ärenden som avser ansökan om omprövning från myndighet (frivilligt)	Framfört som önskemål på sikt	Nej	Nej	Kräver utveckling		Nej	Ärendetyp Prövning MPD finns både i Platina och LISA. Tillägg krävs för <u>Upprättad</u> Om detta avser prövningar som tillsynsmyndigheten har förelagt sökande att göra kommer de ansökningarna till stor sannolikhet registreras som nya inkomna ansökningar och inte gå att särskilja från raden ovan.

							Domstolsverket ser en trend att Lst i ökad omfattningen förelägger VU i tillsynsändan att ansöka om tillstånd. Ansökningar som inleds genom föreläggande i MMD kan inte särredovisas på något bra sätt.
Antal mål/ärenden som avser hel tillståndsprövning <u>respektive</u> ändringstillstånd enligt 16 kap. 2 § miljöbalken	Att möjliggöra uppföljning och analys av variationer i tidsåtgång mellan olika branscher samt mål- och ärendetyper. Vissa variationer i tidsåtgång kan vara motiverade, t.ex. med hänsyn till komplexiteten hos mål/ärenden.	Ja	Delvis	Ja	Ja	Nej	Finns i Platina och LISA genom uppföljningskod som synkas mot VÄS 551, Ärendetyp Prövning MPD och två förvalda rubriker (Ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet respektive Ansökan om

							ändringstillstånd) Kan behövas justering av Typ då Ändringstillstånd räknas till Övrigt
Antal mål/ärenden som avser villkorsändring	Att möjliggöra uppföljning och analys av variationer i tidsåtgång mellan olika branscher samt mål- och ärendetyper. Vissa variationer i tidsåtgång kan vara motiverade, t.ex. med hänsyn till komplexiteten hos mål/ärenden.	Ja	Nej	Ja	Ja	Nej	Uppgift finns i Platina på Miljöredafliken. Den uppgiften finns dock inte i LISA då MR-fliken inte läses över i dagsläget. Möjligt med ensad registrering att göra på rubrik nivå också
Uppgift om typ av verksamhet eller åtgärd som är föremål för prövning: B- verksamhet	Att möjliggöra uppföljning och analys av variationer i tids- och resursåtgång mellan olika	Ja	Nej	Ja	Ja	Indirekt Uppgift kan hämtas indirekt via fält för	Platina: utgår från prövande myndighet MPD Går det att urskilja frivillig prövning

	prövningsmyndigheter					prövningsnivå	av C-objekt?
Uppgift om vilken typ av miljöfarlig verksamhet som ett mål /ärende avser. B-verksamhet: i första hand genom MPF-kod, i andra hand i form av vilken bransch den är att hänföra till: 1. Vindkraft 2. Täkt 3. Övrigt (ca 50 % av prövningarna) a. Avfall och avlopp b. Tillverkningsindustri c. Jordbruk, skogsbruk, fiske d. Hamnar, flygplatser, lagring, tankrengöring e. Övrigt	Att möjliggöra uppföljning och analys av variationer i tidsåtgång mellan olika branscher samt mål- och ärendetyper. Vissa variationer i tidsåtgång kan vara motiverade, t.ex. med hänsyn till komplexiteten hos mål/ärenden.	Delvis (vindkraft, täkt, övrigt)	Nej	Ja	Ja	Indirekt Uppgift kan hämtas indirekt via dossiernummer. Utveckling ingår ej i leverans Q4/2018	Utveckling av Platina/MiljöAdm (doss.nr binder samman). MPF-koder kommer att läggas in för alla tillståndspliktiga anläggningar. Dessa bör vara basen. Platina skiljer idag på Kategori: Vindkraft, Täkt, Övrigt. Undergrupperna a-e) måste läggas till i administrationsgränssnitt för Platina. Vidare krävs utveckling av integration mellan Platina – LISA – MiljöAdm

							Domstolsverket kommer att lägga in MPF-koder för samtliga mål
Antal mål/ärenden som avser s.k. industriutsläppsverksamhet	Att möjliggöra uppföljning och analys i vilken grad särskilda regelverk påverkar prövningstiden	Nej	Nej	Ja Under utveckling inom IED iterat #2	Ja	Indirekt Doss.nr/ Anläggnings- numret fungerar som en koppling mellan MiljöAdm och Platina.	Koder kommer även att finnas i SNA Domstolsverket kommer att lägga in kryssruta och skilja ut dessa via - i i MPF-kod
Antal mål/ärenden som avser s.k. Sevesoverksamhet	Att möjliggöra uppföljning och analys i vilken grad särskilda regelverk påverkar prövningstiden	Nej	Nej	Ja	Ja	Indirekt Uppgifter om MPF-koder, IED samt Seveso finns i MiljöAdm. Man skulle kunna hämta	Koder finns även i Sefari Koder kommer även att finnas i SNA Domstolsverket kommer att lägga in kryssruta

						dessa till MiljöAdm flik i Platina (jfm dagens MiljöReda-flik).	
Antal mål/ärenden som avgörs med dom eller beslut i första instans som innebär att tillstånd beviljas	Att möjliggöra uppföljning och analys av hur stor andel av målen/ärendena som resulterar i att tillstånd beviljas	Delvis (bifall/avslag).	Delvis	Ja	Ja	Beviljade tillstånd läggs in i manuellt MiljöAdm efter laga kraft	Ställningstagande finns även i LISA. I övrigt finns uppgifterna i Platina förutom Även Avskrivna och Återkallade ärenden borde vara möjliga att söka ut Domstolsverket använder ställningstagandena : Bifall (ingen ändring av yrkanden), - Delvis bifall (flertalet mål då sökanden sällan

							erhåller samma villkor som de yrkat)
Antal mål/ärenden som överklagas	Att möjliggöra uppföljning och analys av hur stor andel av målen/ärendena som överklagas	Ja	Ja			Nej	
Uppgift om vilken part som överklagat	Att möjliggöra uppföljning och analys av vilken part som överklagar mål/ärenden	Delvis (namn på klagande)	Nej	Kräver utveckling		Nej	Uppgifter om vilken part som överklagat finns i Platina (namn på klagande) men inte strukturerat om det är sökanden, remissinstans, sakägare, ideell organisation inom miljöområdet, tillsynsmyndighet eller länsstyrelsen. Namnfält finns inte alltid i LISA (PUL tas inte över)

Antal överklagade mål/ärenden som där överklagandet leder till ändring	Att möjliggöra uppföljning och analys av hur stor del av överklagandena som avslås respektive ändras	Delvis (ändrad/ej ändrad)	Delvis (ändrad/ej ändrad, % ändrad)	Kräver utveckling		Nej	Krävs tydligare riktlinjer till registratorer om vad som är en ändring eller inte. Förslagsvis WS mellan MPD/DV Domstolsverket skiljer på typ: juridisk, fysisk person och myndighet samt roll: klagande, kärke, svarande, part etc (olika beroende på instanskedja)
Antal överklagade mål/ärenden som får prövningstillstånd hos MÖD respektive HD	Att möjliggöra uppföljning och analys av hur stor del av de mål som överklagas till MÖD som beviljas prövningstillstånd	Nej	Nej	Kräver utveckling		Nej	Denna uppgift finns inte i Platina/LISA. Kommer bli svår att lösa med hög kvalitet Dessa uppgifter förs av

							Domstolsverket. Borde räcka?
Datum för när ett mål/ärende inkommer	Att möjliggöra uppföljning och analys av tidsåtgång i olika delar av prövningen (kompletteringsfas, yttrande, beslut, överklagan etc) och för att kunna dra slutsatser om vilka faktorer som ligger bakom en ovanligt snabb eller utdragen tillståndsprövning	Ja	Ja			Nej	
Datum för kungörelse hos MMD och komplett ärende hos MPD	Att möjliggöra uppföljning och analys av tidsåtgång i olika delar av	Delvis (beslut och kungörelse av beslut)	Nej	Ja	Ja	Nej	Bör gå att strukturera med en särskild handlingstyp. Men vilken kungörelse?

	prövningen (kompletteringsfas, yttrande, beslut, överklagan etc) och för att kunna dra slutsatser om vilka faktorer som ligger bakom en ovanligt snabb eller utdragen tillståndsprövning						Yttrande eller beslut? LISA hämtar inga handlingar i dagsläget (förutom domar) från Platina Domstolsverket kungör alla ärenden och anger datum för beslut om kungörelse, ej annonsdatum
Datum för avgörande beslut (MPD) respektive datum för dom eller deldom (MMD)	Att möjliggöra uppföljning och analys av tidsåtgång i olika delar av prövningen (kompletteringsfas, yttrande, beslut, överklagan etc) och för att kunna dra slutsatser om vilka faktorer	Ja (Beslut)	Nej			Nej	I platina förs tidpunkt för Beslut Vid provisoriska villkor avslutas ärendet och inkommen handling för prövotidsredovisning erhåler nytt dnr Domstolsverket har

	som ligger bakom en ovanligt snabb eller utdragen tillståndsprövning						ingen JK-redovisning varför de använder sig av deldom och avslutar målet först när uppskjutna frågor slutligen prövas.
Datum för sista avgörande av uppskjutna frågor	Att möjliggöra uppföljning och analys av tidsåtgång i olika delar av prövningen (kompletteringsfas, yttrande, beslut, överklagan etc) och för att kunna dra slutsatser om vilka faktorer som ligger bakom en ovanligt snabb eller utdragen tillståndsprövning	Nej	Nej	Kräver utveckling		Nej	I platina förs tidpunkt för Beslut Vid provisoriska villkor avslutas ärendet och inkommen handling för prövotidsredovisning erhåller nytt dnr Domstolsverket har ingen JK-redovisning varför de använder sig av deldom och avslutar målet först

	g						när uppskjutna frågor slutligen prövas.
--	---	--	--	--	--	--	---

Datum för lagakraftvunnet avgörande efter överklagande ²	Att möjliggöra uppföljning och analys av tidsåtgång i olika delar av prövningen (kompletteringsfas, yttrande, beslut, överklagan etc) och för att kunna dra slutsatser om vilka faktorer som ligger bakom en ovanligt snabb eller utdragen tillståndsprövning	Nej	Nej	Kräver utveckling		Nej Manuell inmatning av tillstånd i MiljöAdm fliken Tillstånd när beslutet vunnit laga kraft.	Kräver koppling mellan överklagningsärendet där domen registreras och MPD-ärendet. När är ett ärende avgjort? Det kan ju överklagas vidare. Domstolsverket anser att första instans ska ha koll på lagakraft. MMD, MÖD, HD domar vinner alltid laga kraft 3 veckor efter dom i MMD och 4 veckor i MÖD såvida inte domen överklagas samt direkt efter avgörandet i HD. Länsstyrelserna kan begära att domstolsverket
---	---	-----	-----	-------------------	--	--	---

							skickar lagakraftbesked från sitt diarium.
--	--	--	--	--	--	--	--

Tid för remissmyndigheter att komma in med yttrande om behov av kompletteringar (tid från datum att föreläggande går ut till att sista yttrande kommer in	Att möjliggöra uppföljning och analys av tidsåtgång i olika delar av prövningen (kompletteringsfas, yttrande, beslut, överklagan etc) och för att kunna dra slutsatser om vilka faktorer som ligger bakom en ovanligt snabb eller utdragen tillståndsprövning	Delvis (manuellt)	Nej	Kräver utveckling		Nej	MPD avgör när ansökan är komplett. I dagsläget finns ingen funktionalitet i Platina för att kunna göra ”sista svarsdatum” mätningar Mätning bör endast ske avseende föreläggande ut. Detta för att harmonisera MPD/DVs rutiner
---	---	-------------------	-----	-------------------	--	-----	--

Tid för sökanden att komma in med kompletteringar (tid för datum för första föreläggande går ut till att sista komplettering kommer in	Att möjliggöra uppföljning och analys av tidsåtgång i olika delar av prövningen (kompletteringsfas, yttrande, beslut, överklagan etc) och för att kunna dra slutsatser om vilka faktorer som ligger bakom en ovanligt snabb eller utdragen tillståndsprövning	Delvis (manuellt)	Nej	Kräver utveckling		Nej	MPD avgör när ansökan är komplett I dagsläget finns ingen funktionalitet i Platina för att kunna göra "sista svarsdatum" mätningar Mätning bör endast ske avseende föreläggande ut och kungörelse av komplett ansökan. Detta för att harmonisera MPD/DVs rutiner
--	---	-------------------	-----	-------------------	--	-----	--

Tidpunkt för sista inkomna yttrandet före förhandling alternativt, om ingen förhandling hålls, före avgörande	Att möjliggöra uppföljning och analys av tidsåtgång i olika delar av prövningen (kompletteringsfas, yttrande, beslut, överklagan etc) och för att kunna dra slutsatser om vilka faktorer som ligger bakom en ovanligt snabb eller utdragen tillståndsprövning	Nej	Nej	Kräver utveckling		Nej	Tidpunkt för ev. offentligt sammanträde registreras ej. Inte att jämföra med domstolarna förhandling. I dagsläget finns ingen funktionalitet i Platina för att kunna göra "sista svarsdatum" mätningar Behövs detta?
---	---	-----	-----	-------------------	--	-----	--

Ett mått på personalresurser hos prövningsmyndigheten, i form av (antal) årsarbetskrafter för arbetet med tillståndsprövningar	Att möjliggöra uppföljning och analys av samband mellan prövningstider och tillgång till personalresurser. För att dra slutsatser om sådana samband behöver man även ha kännedom om vilka mål och ärenden myndigheten hanterar, hur myndigheten arbetar m.m.	Nej	Ja uppföljning från Agresso	Nej		Nej	Uppföljning av Länsstyrelsernas tidsredovisning i Agresso och LISA – se bilaga 2 Domstolsverket mäter inte på samma sätt vilket gör det svårt att jämföra och analysera uppgifter om nedlagd tid/kostnad per ärende Kommer att erfordras extremt stort ensningsarbete att samordna VÄS-koder
--	---	-----	--------------------------------	-----	--	-----	--

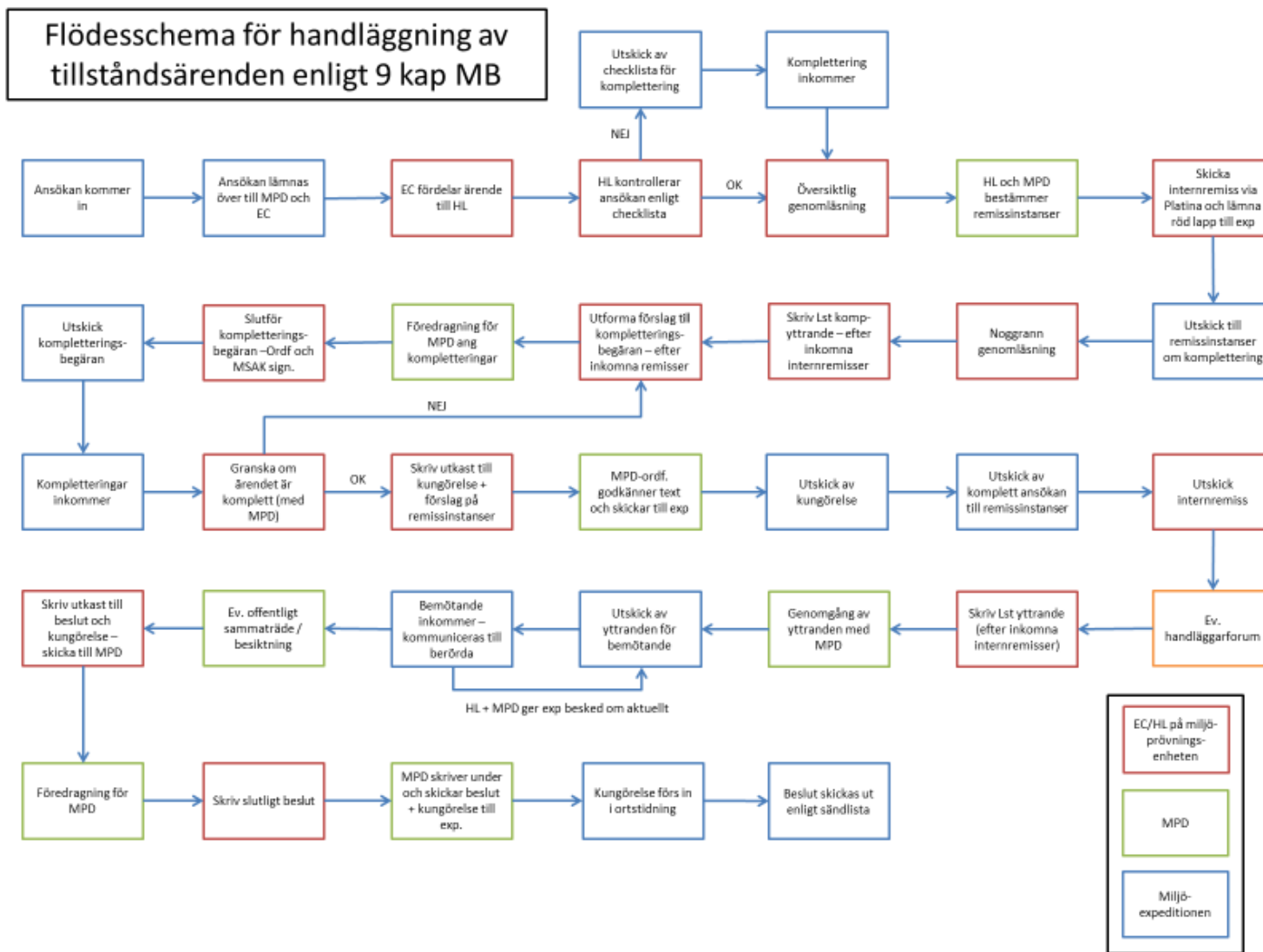
Bilaga 2: berörda VÄS-koder för miljöprövning av miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet

531	Prövning av vattenverksamhet
5310	Övergripande inom prövning av vattenverksamhet
5311	Tillståndsprövning i mark- och miljödomstolen <i>- yttranden och huvudförhandling</i>
5312	Markavvattning prövning av vattenverksamhet <i>- tillstånd</i>
5313	Samråd och beslut om betydande miljöpåverkan

551	Prövning av miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken (inkl. samråd)
5510	Övergripande inom prövning av miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken (inkl. samråd)
5511	Prövning vid miljöprövningsdelegationen
55111	Tillståndsprövningar vid miljöprövningsdelegationen <i>- tillståndsansökan och ändringstillstånd</i>
551111	Tillståndsprövningar vid miljöprövningsdelegationen - Tätter
551112	Tillståndsprövningar vid miljöprövningsdelegationen - Vindkraft
551113	Tillståndsprövningar vid miljöprövningsdelegationen - Övriga ärenden
55112	Villkorsprövningar vid miljöprövningsdelegationen <i>- provotidsredovisning med slutliga villkor och ändring av villkor</i>

551121	Villkorsprövningar vid miljöprövningsdelegationen - Täkter
551122	Villkorsprövningar vid miljöprövningsdelegationen - Vindkraft
551123	Villkorsprövningar vid miljöprövningsdelegationen - Övriga ärenden
55113	Övriga ärenden vid miljöprövningsdelegationen <i>- förlängd tid för prövotidsredovisning</i> <i>- återkallande av tillstånd</i> <i>- tillstånd till de arbeten som behöver utföras</i> <i>- övertagande av täktillstånd</i>
5512	Länsstyrelsens yttrande till Miljöprövningsdelegationen
5513	Miljöprövningsärenden i domstol
55131	Förstainstans prövning i Mark- och miljödomstolen (A-ärenden)
55132	Talan i domstol i överklagade A- och B-ärenden och tillsynsärenden
551321	Talan i domstol gällande överklagade A- och B-ärenden
551322	Talan i domstol gällande tillsynsärenden
5515	Samråd och beslut om betydande miljöpåverkan av miljöfarlig verksamhet
55151	A-verksamhet
55152	B- och C-verksamhet

Länsstyrelserna

2018-02-28

500-6460-2018

Bilaga 3

SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

SKRIVELSE

2021-05-12

Ärendenr:

NV-09228-18

Uppdrag att förbereda för ansvar för en samlad statistik för miljötillståndsprovningen

Redovisning av regeringsuppdrag från regeringsbeslut M 2018/02949/Me

Innehåll

1.	SAMMANFATTNING	5
2.	INLEDNING	6
2.1	Uppdraget	6
2.2	Utformning och avgränsning	7
2.3	Genomförande	7
3.	INHÄMTNING OCH PUBLICERING AV STATISTIK	8
3.1	Rättsläget	8
3.2	Mall för datainhämtning samt statistikinformation	9
3.3	Publicering och rapportering av statistik	9
4.	FÖRFATTNINGSFÖRSLAG FÖR KOMMANDE STATISTIKINHÄMTNINGAR	10
4.1	Författningsförslag	10
4.2	Kommentar författningsförslag	12
4.3	Konsekvensutredning författningsförslag	13
5.	STATISTIK OM MILJÖTILLSTÅNDSPRÖVNINGEN ÅR 2020	16
5.1	Statistikinformation	16
5.2	Handläggningstider i första instans	17
5.3	Överklaganden	23
6.	KÄLLFÖRTECKNING	25
	BILAGA 1 UPPDRAG ATT FÖRBEREDA FÖR ANSVAR FÖR EN SAMLAD STATISTIK FÖR MILJÖTILLSTÅNDSPRÖVNINGEN	I
	BILAGA 2 STATISTIKINFORMATION DOMSTOLSVERKET	II
	BILAGA 3 STATISTIKINFORMATION LÄNSSTYRELSERNA	III
	BILAGA 4 HANDLÄGGNINGSTID PER VERKSAMHETSKOD I MPF	IV

1. Sammanfattning

Naturvårdsverket har på uppdrag av regeringen förberett så att myndigheten kan ansvara för en samlad statistik om miljötillståndsprövningen. Uppdraget är avgränsat till att omfatta prövning av tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter, samt vattenverksamheter som prövas i domstol i första instans. Inom ramen för samma uppdrag har Naturvårdsverket tagit emot och sammanställt den statistik om miljötillståndsprövningen som Domstolsverket och länsstyrelserna tagit fram avseende verksamhetsåret 2020.

Under uppdraget har Naturvårdsverket samarbetat med Domstolsverket och länsstyrelserna om bland annat statistikens innehåll, utredning om informationsöverlämning och informationssäkerhet samt format för överlämning. Behov av sekretessbrytande bestämmelser har utretts och har av såväl Naturvårdsverket som Domstolsverket och länsstyrelserna bedömts inte behövas i detta fall.

Eftersom den samlade statistiken är tänkt att vara beständigt över tid aktualiseras frågan om en formalisering genom författningsreglering. Naturvårdsverket har tagit fram ett författningsförslag i vilket ändringar införs i miljöprövningsförordningen (2013:251) för att möjliggöra en fortsatt inhämtning och sammanställning av statistik enligt den modell som utarbetats inom detta och föregående uppdrag.

Modellen för samlad statistik om miljötillståndsprövningar är utformad så att det för olika branscher, prövningsinstanser och mål- och ärendetyper är möjligt att samla in, sammanställa, analysera och presentera statistik för hur lång prövningstiden varit från ansökan till beslut samt vilka faktorer som påverkat prövningstiden.

I rapportens sista del beskrivs statistiken och förbättringsförslag lyfts. Den inlämnade statistiken rymmer olikheter och underlaget är i vissa delar ofullständigt då statistiken avser mål och ärenden där beslut tagits under 2020, men ärendena i flera fall påbörjats under tidigare år innan samtliga uppgifter för statistiken registrerades. Dessa delar kommer förbättras i kommande statistik. En redogörelse görs av handläggningstider för prövning i första instans, överprövade mål och ärenden samt för handläggningstid fördelat på olika verksamhetskoder.

2. Inledning

2.1 Uppdraget

Regeringen lämnade i december 2018 i uppdrag åt Naturvårdsverket att förbereda så myndigheten från och med 2021 kan ansvara för en samlad statistik för miljötillståndsprövningen avseende föregående verksamhetsår. Uppdraget i sin helhet återfinns i bilaga 1. I uppdraget har ingått att sammanställa analysera och presentera de uppgifter om miljötillståndsprövningen som Domstolsverket och länsstyrelserna tagit fram avseende verksamhetsåret 2020.

Naturvårdsverket redovisar inom ramen för uppdraget också förslag på författningsreglering av framtida statistikinsamling.

2.1.1 Tidigare och parallella uppdrag

Detta regeringsuppdrag har föregåtts av två uppdrag till Naturvårdsverket. Regeringen gav år 2017 Naturvårdsverket i uppdrag att ta fram ett förslag till modell för att årligen upprätta och redovisa statistik om miljötillståndsprövningar.

I Naturvårdsverkets redovisning (2017) av uppdraget från regeringen att ta fram en modell för statistik om miljötillståndsprövningen anger myndigheten att: ”Statistiken som tas fram kan komma till nytta genom att ge verksamhetsutövare och andra aktörer som deltar i tillståndsprövningar bättre förutsägbarhet om hur lång tid ett ärende eller mål kan ta. Prövningsmyndigheterna kan få underlag för verksamhetsutveckling, och Regeringskansliet och andra aktörer kan använda statistiken som underlag för utredningar, bedömningar och beslut.”

Länsstyrelserna och Domstolsverket redovisade under 2018 uppdrag om hur de kan bidra till en sådan statistikinsamling (Domstolsverket 2018; länsstyrelserna 2018). Naturvårdsverket hade ett uppdrag (regeringen 2017) att stödja länsstyrelserna och Domstolsverket i deras uppdrag.

Domstolsverket och länsstyrelserna har parallellt med detta uppdrag haft anslutande regeringsuppdrag. Domstolsverkets uppdrag anger att myndigheten ska ”genomföra de system- och verksamhetsanpassningar som myndigheten har lämnat förslag om för att bidra med uppgifter till en samlad statistik för miljötillståndsprövningen” (regeringen 2018a). Länsstyrelserna har haft uppdrag att kunna ta fram uppgifter om miljötillståndsprövningen och senast den 31 mars 2021 lämna dessa till Naturvårdsverket (regeringen 2018c).

Enligt uppdragen ska myndigheterna samverka så att uppgifterna kan sammanställas på ett enhetligt och konsekvent sätt till en samlad statistik för miljötillståndsprövningen.

2.2 Utformning och avgränsning

Modellen för samlad statistik om miljötillståndsprövningar är baserad på den modell som togs fram i Naturvårdsverkets regeringsuppdrag (Naturvårdsverket 2017) samt, efter avstämning med Domstolsverket och länsstyrelserna, på den beskrivning av uppgifter som angetts i regeringens uppdrag till länsstyrelserna (regeringen 2018b). Den är utformad så att det för olika branscher, prövningsinstanser och mål- och ärendetyper är möjligt att samla in, sammanställa, analysera och presentera statistik för hur lång prövningstiden varit från ansökan till beslut samt vilka faktorer som påverkat prövningstiden. Uppdraget är avgränsat till att omfatta prövning av tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter, samt vattenverksamheter som prövas i domstol i första instans. Klassificering av de ingående verksamheterna sker enligt verksamhetskoderna i miljöprövningsförordningen, MPF, (2013:251) samt för vattenverksamheter enligt domstolarnas miljöbok (DVFS 2011:2 4§).

2.3 Genomförande

Regeringsuppdraget har genomförts i en projektgrupp med en intern styrgrupp på Naturvårdsverket.

Under uppdraget har återkommande avstämningar skett med länsstyrelserna och Domstolsverket, vilket har varit till stort gagn för uppdragets genomförande och möjligheten att hitta avstämda och väl fungerande lösningar. Inom avstämningarna har frågor som berör uppdragets genomförande avhandlats såsom tillgängliga uppgifter hos länsstyrelserna respektive Domstolsverket, precisering av lämpliga uppgifter sett till uppdragets syfte, informationsöverlämning och informationssäkerhet inklusive sekretess samt format för överlämning.

Kvartal 2 2020 gjordes en försöksredovisning av uppgifter enligt den överenskomna modellen. I mars 2021 har Domstolsverket och länsstyrelserna redovisat statistik om miljöprövningen till Naturvårdsverket.

Under uppdragets gång har Regeringskansliet löpande informerats om uppdragets genomförande.

Beslut om denna redovisning har fattats av ställföreträdande generaldirektör Kerstin Cederlöf genom beslut den 12 maj 2021 (NV-09228-18).

3. Inhämtning och publicering av statistik

Naturvårdsverket har gjort en bedömning av rättsläget för överlämning av uppgifter från Domstolsverket och länsstyrelserna till Naturvårdsverket samt behov av författningsreglering. I kapitlet beskrivs också framtagandet av en mall för statistiken samt hur statistiken bör tillgängliggöras.

3.1 Rättsläget

För närvarande finns det ingen sammanhållen statistik för miljötillståndsprövningar utöver den som tas fram inom detta uppdrag. Länsstyrelserna och Domstolsverket har uppgifter om prövningar som de ansvarar för i sina respektive verksamhetssystem. Dessa uppgifter hanteras inte inom ramen för respektive myndighets särskilda verksamhet för framställning av statistik. Varken länsstyrelser eller Domstolsverket bedömer att de uppgifter som planeras lämnas över till Naturvårdsverket enligt regeringsuppdraget omfattas av sekretess eller på något annat sätt inte är lämpliga att lämna ut. Naturvårdsverket bedömer därför att myndigheten i dagsläget inte behöver föreslå en sekretessbrytande bestämmelse för att säkerställa att överföringen av uppgifter kan ske effektivt. Länsstyrelserna och Domstolsverket kommer vid utlämnandetillfället göra en prövning om uppgifterna som skickas över omfattas av sekretess och om det finns hinder för att lämna ut uppgifterna till Naturvårdsverket.

Om förutsättningarna för hur uppgifterna hanteras hos myndigheterna ändras behöver en ny bedömning kring tillvägagångssättet för överlämnandet göras och eventuella justeringar ske i samråd. Ändringarna kan exempelvis avse att nya sekretessbestämmelser tillkommer. Förutsättningarna kan också ändras genom att Domstolsverket hanterar uppgifterna inom ramen för sin särskilda verksamhet för framställning av statistik eller att länsstyrelserna får särskilt ansvar för framställning av statistik och att dessa uppgifter bedöms omfattas av sekretess. Uppgifterna kan i sådana fall överlämnas till Naturvårdsverkets särskilda verksamhet för framställning av statistik och uppgifter som omfattas av statistiksekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighet- och sekretesslagen (2009:400, OSL).

Eftersom regeringsuppdraget är tänkt att vara beständigt över tid bedömer Naturvårdsverket att det finns skäl att formalisera uppdraget genom författningsreglering. Genom att införa en uppgiftsskyldighet i lag eller förordning innebär det även att den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 28 § OSL blir tillämplig. Det underlättar även överlämnandet av uppgifter från länsstyrelserna och Domstolsverket till Naturvårdsverket för det fall nya sekretessbestämmelser skulle tillkomma i framtiden.

3.1.1 Domstolsverket om underrättelse av överklagande

Domstolsverket har under uppdragets genomförande delgett Naturvårdsverket en skrivelse där de påtalar att författningsstöd saknas för underrättelse från domstolarna till länsstyrelserna om överklagade ärenden, samt att Domstolsverket saknar föreskriftsrätt om detta. Underrättelse sker tillsvidare utifrån en stående begäran från länsstyrelserna. Naturvårdsverket har inte inkluderat ett författningsförslag för ett sådant bemyndigande.

3.2 Mall för datainhämtning samt statistikinformation

I genomförandet av regeringsuppdraget har Naturvårdsverket, Domstolsverket och länsstyrelserna enats om en mall som beskriver och strukturerar de uppgifter som Domstolsverket och länsstyrelserna ska sammanställa och överlämna. Mallen har utgjort ett illustrerande stöd för Domstolsverket och länsstyrelserna som med utgångspunkt i mallen tagit fram automatiserade rapporter.

Mallen bör även fortsättningsvis kunna fungera som ett stöd i sammanställningen av uppgifter för statistik om miljötillståndsprövning men bör enligt Naturvårdsverkets bedömning inte omsättas i en mer bindande form då det är till fördel för datainhämtningen att automatiska rapporter kan tas fram och justeras vid behov. Behov kan till exempel vara att förbättra innehållet i statistiken eller anpassa den till framtida förändringar i verksamhetskoderna i miljöprövningsförordningen.

För de inlämnade uppgifterna upprättar länsstyrelserna samt Domstolsverket statistikinformation som redogör för hur statistiken har tagits fram, hur den har kvalitetssäkrats, eventuella felkällor samt innehållet i de olika dataseten. Statistikinformationen för de inlämnade uppgifterna avseende 2020 återfinns i bilaga 2 och 3.

3.3 Publicering och rapportering av statistik

I uppdraget anges att Naturvårdsverket ska kunna ”ansvara för en samlad statistik för miljötillståndsprövningen avseende föregående verksamhetsår” samt att det i ”uppdraget ingår att kunna ta emot, sammanställa, analysera och presentera de uppgifter om miljötillståndsprövningen som Domstolsverket och länsstyrelserna har fått i uppdrag att kunna ta fram fr.o.m. verksamhetsåret 2020”.

Rapporteringen av den årliga statistiken till regeringen bör utformas för att lyfta fram ett urval av parametrar med fokus på hur långa provningstiderna är samt skillnader som kan kopplas till faktorer som typ av provning och typ av verksamhet. Mått och uppgifter bör på sikt vara jämförbara från år till år. För att göra hela statistiken tillgänglig för exempelvis forskare, branschintressenter med flera avser Naturvårdsverket även tillgängliggöra den inlämnade statistiken.

4. Författningsförslag för kommande statistikinlämningar

Framtagande av statistik för 2020 för Domstolsverket och länsstyrelserna, samt överlämnande till Naturvårdsverket har följt av uppdrag från regeringen. I dialog med Regeringskansliet har överenskommit om att Naturvårdsverket inom ramen för inom uppdraget inkluderar ett förslag på författningsreglering av framtida statistikinsamling. Förslaget innebär att ändringar görs i miljöprövningsförordningen (2013:251). I kapitlet presenteras förslag till författningsändring, kommentarer och konsekvensutredning.

4.1 Författningsförslag

Förslag till ändringar i 1 kap. miljöprövningsförordningen (2013:251)

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Statistik över miljötillståndsprovning

16 §

Naturvårdsverket ska

1. ta emot och sammanställa de uppgifter om miljötillståndsprovning som avses i 17–21 §§,

2. på lämpligt sätt göra sammanställningen tillgänglig för andra berörda myndigheter och allmänheten, och

3. redovisa sammanställningen till regeringen senast den 15 april varje år.

17 §

Domstolsverket ska på det sätt som Naturvårdsverket anvisar, senast den 28 februari varje år till Naturvårdsverket lämna uppgifter avseende föregående år om det totala antalet mål om tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken samt vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken, där mark- och miljödomstol är första instans, som har inkommit till, pågår eller slutligen avgjorts vid

1. mark- och miljödomstolarna,

2. Mark- och miljööverdomstolen, och
3. Högsta domstolen.

18 §

Länsstyrelserna ska på det sätt som Naturvårdsverket anvisar, senast den 28 februari varje år till Naturvårdsverket lämna uppgifter avseende föregående år om det totala antalet ärenden om tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken där miljöprövningsdelegation är första instans, som har inkommit till, pågår eller slutligen avgjorts vid

1. miljöprövningsdelegationerna,
2. mark- och miljödomstolarna,
3. Mark- och miljööverdomstolen, och
4. Högsta domstolen.

19 §

Uppgifterna enligt 17 och 18 §§ ska lämnas sammanlagt och enskilt för samtliga miljöprövningsdelegationer och domstolar.

20 §

Uppgifterna enligt 17–19 §§ ska omfatta följande:

1. Antal ärenden eller mål som avser miljöfarliga verksamheter.
2. Antal ärenden eller mål som avser ändringstillstånd enligt 16 kap. 2 a § miljöbalken och ansökan om tillstånd som inte utgör ändringstillstånd.
3. Antal ärenden eller mål fördelat på den typ av verksamhet eller åtgärd som bedöms vara den huvudsakliga verksamheten enligt de verksamhetskoder som anges i 2–32 kap.
4. Antal ärenden eller mål som avser industriutsläppsverksamheter respektive verksamheter som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

5. Antal ärenden eller mål som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas.

6. Antal ärenden eller mål som överklagats samt uppgift om vilken part som överklagat.

Utöver uppgifterna i första stycket ska Domstolsverket redovisa antal mål som avser vattenverksamhet och vilken typ av vattenverksamhet.

21 §

Av uppgifter som lämnas enligt 17–20 §§ som avser avgjorda ärenden eller mål ska det kunna utläsas

- 1. tidsåtgången både sammanlagt och fördelat på tid från ansökan till kungörelse respektive avgörande i första instans,*
- 2. tidsåtgången från överklagande till avgörande i överinstans, och*
- 3. sammanlagda tiden från ansökan i första instans till dess ett överklagat mål avgörs och vinner laga kraft i överinstansen.*

4.2 Kommentar författningsförslag

Naturvårdsverket anser att normgivningen av ovanstående bestämmelser faller inom regeringens normgivningsområde eftersom regleringarna inte omfattas av det primära lagområdet. Regeringen kan således med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela dessa föreskrifter inom den så kallade restkompetensen eftersom frågorna främst rör statliga myndigheters arbetsuppgifter. Reglering av statistikansvaret kan därför ske i förordning. För statistik över miljötillståndsprövningar finns ingen förordning. Miljöprövningsförordningen (2013:251, MPF) innehåller bestämmelser om tillståndsplikt för verksamheter och åtgärder som avses i 9 kap. miljöbalken. Ansvar att hålla statistik över sådana prövningstillstånd placeras därför lämpligen i den förordningen.

Naturvårdsverket har övervägt att reglera statistikansvar och uppgiftsinlämnande i respektive myndighetsinstruktion. Naturvårdsverket anser att regleringen av ansvaret och uppgiftsinlämnande lämpar sig bättre i samma förordning som den som reglerar tillståndsplikten än att tynga myndighetsinstruktion eller

regleringsbrevet med dessa arbetsuppgifter, som till viss del är av rutinbetonad karaktär.

Författningsförslagets första bestämmelse ger Naturvårdsverket rättslig grund att genomföra uppdraget om sammanhållen statistik för miljötillståndsprovningar. Bestämmelsen anger också att det är Naturvårdsverket som är ansvarig att samla in statistiken och att den ska göras tillgänglig samt tidpunkten när Naturvårdsverket senast ska redovisa uppgifterna till regeringen. Därefter anges vilka myndigheter som är uppgiftsskyldiga samt tidpunkten för inlämnandet av uppgifterna till Naturvårdsverket. Det är enbart domstolarna och länsstyrelserna som prövar tillstånd för miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet. Domstolsverket samordnar domstolarnas statistik. Det råder inga oklarheter vilka myndigheter som ska lämna uppgifter. Naturvårdsverket anser därför det som mest ändamålsenligt att dessa myndigheter ska stå utpekade som uppgiftsinlämnare. De föreslagna efterföljande bestämmelserna ger till uttryck vilka olika uppgifter som ska lämnas in fördelat på typ av ärende eller mål, provningsinstans, tidsspann med mera.

4.3 Konsekvensutredning författningsförslag

I denna konsekvensutredning redovisas konsekvenserna av de författningsförslag som Naturvårdsverket redogör för i denna rapport. Konsekvensutredningen följer i stort förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

4.3.1 Problembeskrivning

Författningsförslaget presenterar en lösning på problemet att säkerställa att statistik om miljötillståndsprovningen tas fram återkommande i en form som skapar jämförbarhet från år till år. Det är Naturvårdsverkets förståelse att avsikten med uppdraget är att Naturvårdsverket ska förbereda så att myndigheten kan ta emot, sammanställa, analysera och presentera statistik om miljötillståndsprovningen även under kommande år.

4.3.2 Alternativa lösningar

NOLLALTERNATIV

Nollalternativet är att författningsändringar inte föreslås. Då redovisningen avseende statistiken för 2020 års miljöprovningar följer av detta regeringsuppdrag kommer denna att genomföras men ytterligare redovisningar endast ske på begäran av regeringen.

ALTERNATIV LÖSNING

Om författningsförslaget inte genomförs i miljöprovningsförordningen är alternativet att föra in bestämmelserna i respektive myndighets instruktion. Naturvårdsverket bedömer dock att författningsförslaget är bättre lämpad i föreslagna förordning.

4.3.3 Bemyndigande

Naturvårdsverket anser att normgivningen av föreslagna bestämmelser faller inom regeringens normgivningsområde eftersom regleringarna inte omfattas av det primära lagområdet. Regeringen kan således med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela dessa föreskrifter inom den så kallade restkompetensen eftersom frågorna främst rör statliga myndigheters arbetsuppgifter. Reglering av statistikansvaret kan därför ske i förordning.

4.3.4 Berörda av förslagen

De aktörer som berörs av förslagen är, förutom Naturvårdsverket, Domstolsverket och länsstyrelserna som enligt förslaget ansvarar för att årligen lämna uppgifter till Naturvårdsverket. Dessutom berörs domstolarna och länsstyrelserna av krav på ytterligare uppgifter att registrera. Dessa förändringar är redan genomförda till följd av redan genomförda regeringsuppdrag och sker således oavsett författningsförslaget, dock medför ett återkommande krav att ta fram statistik att kvaliteten på registreringen av uppgifter behöver säkerställas och upprätthållas.

4.3.5 Konsekvenser av förslagen

Konsekvenser av författningsförslagen är främst att de berörda myndigheterna behöver avsätta resurser för att genomföra de erforderade sammanställningarna av statistiken. Domstolsverket, domstolarna och länsstyrelserna behöver dessutom säkerställa att för statistiken nödvändiga uppgifter registreras på ett korrekt sätt i myndigheternas ärendehanteringssystem.

Länsstyrelserna har uppskattat tidsåtgång och kostnader för att upprätthålla ett fortsatt framtagande av statistik om miljötillståndsprövningen till 360 – 380 tkr per år¹. Vissa av kostnaderna följer av redan genomförda förändringar och påverkas inte av författningsförslaget.

Domstolsverket anger att registrering av uppgifter i Vera och expediering av uppgifter till länsstyrelserna beräknas ta ca 15 min i genomsnitt per mål. Antal relaterade mål per år ligger på ca 500, vilket ger en tidsåtgång om ca. 125 timmar årligen. Framtagning och sammanställning av statistik samt kontroll och kommunikation beräknas ta ca 16 timmar. Domstolsverket har inte haft möjlighet

¹ Länsstyrelsernas kostnadsbedömning:

Extra merarbete för handläggare/registratorer: 5-7 min per ärende (500 ärenden/år) x 800 kr/tim = ca 30-50.000 kr

Kvalitetssäkringsarbete för handläggare/registratorer: (ca 30 min/län) x 21 län x 800 kr/tim = 180.000 kr

FO Miljöskydds samlade kvalitetssäkring & rapportering till NV: 100.000 kr

Vidmakthållande av våra IT-system (Platina, LISA, NikITA): 50.000 kr

Summa: 360.000 – 380.000 kr per år

att ange någon timkostnad. Vid tillämpning av Naturvårdsverkets timarvode blir den uppskattade kostnaden knappt 120 tkr.²

Naturvårdsverkets sammanställning och rapportering av statistiken bedöms ta ca. 80 timmar per år till en kostnad om ca. 68 tkr.³

4.3.6 Skyldigheter som följer av anslutning till Europeiska unionen

Författningsförslaget påverkar inte skyldigheter som följer av medlemskapet i EU.

4.3.7 Tidpunkt för ikraftträdande

Ikraftträdande bör ske innan den 28 februari 2022. Då insamlingen av uppgifter redan är initierad är den inte avhängig ikraftträdandet, men redovisningen av uppgifter till Naturvårdsverket kräver att bestämmelse finns för detta.

Information om författningsändringarna behöver spridas till de myndigheter som berörs, det vill säga Domstolsverket, Naturvårdsverket och länsstyrelserna.

² Registrering och expediering: 15 min per ärende (500 ärenden/år) x 850 kr/tim = 106 250 kr

Framtagning statistik: 16 timmar x 850 kr/tim = 13 600 kr

³ Sammanställning och rapportering statistik: 80 timmar x 850 kr/tim = 68 000 kr

5. Statistik om miljötilståndsprövningen år 2020

Domstolsverket och länsstyrelserna har under mars månad 2021 lämnat statistik om miljöprövningen 2020 till Naturvårdsverket. Den statistik som Domstolsverket och länsstyrelserna har tagit fram är delvis automatiserade rapporter där uppgifter ur myndigheternas diarie- och ärendehanteringssystem sammanställts till statistik. Till statistiken har Domstolsverket och länsstyrelserna fogat statistikrapporter med information om den redovisade statistiken.

Alla diagram och tabeller som presenteras i rapporten baseras på ovanstående underlag. Den redovisade statistiken finns tillgänglig i sin helhet på Naturvårdsverkets hemsida.

5.1 Statistikinformation

I bilaga 2 och 3 till denna rapport finns utförliga redogörelser för ingående data i statistikens olika delar samt beskrivning av kvalitetssäkring, avvikelser och felkällor. Statistiken avser mål och ärenden där beslut tagits under 2020, men ärendena har i flera fall påbörjats under tidigare år. Registrering av uppgifter innan 2020 är i flera fall ofullständigt vilket gör att osäkerheter finns i statistiken. Ingående ärendetyper behöver i vissa fall ses över inför kommande redovisningar.

Handläggningstider anges i dagar från det att ansökan inkommit till dess att beslut fattats i första instans samt i förekommande fall i överinstans. Tid för samråd ingår inte i statistiken. Angivelse av verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen avser huvudverksamhet. Verksamheter med både vattenverksamhet och miljöfarlig verksamhet är angivna som vattenverksamhet.

5.1.1 Osäkerheter och utvecklingsområden i rapporteringarna

Vissa olikheter förekommer i statistikredovisningarna vilket främst påverkar de sammanställda totalerna. I Domstolsverkets redogörelse för totalsumma för handläggningstid miljöfarlig verksamhet sammanställs hel tillståndsprövning och ändringstillstånd avseende A-verksamhet, samt överprövade B-verksamheters handläggningstid från det att de inkom som ärende till ett första avgörande i mark- och miljödomstol (MMD). I länsstyrelsens redovisning av totalsumma för handläggningstid avseende miljöfarlig verksamhet som prövats i miljöprövningsdelegation (MPD) ingår hel tillståndsprövning, ändringstillstånd, villkorsändring samt en ärendekategori nämnd övrigt i vilken bland annat prövning av dispensärenden avseende industriutsläppsbestämmelserna ingår.

Olikheterna i redovisningarna påverkar jämförbarheten samt skapar otydlighet om vilka typer av ärenden som ingår. Till kommande år bör en översyn göras av vilka ärendetyper som ingår i sammanställningen total.

I den redovisade statistiken ingår redovisning av handläggningstid på faserna från ansökan till kungörelse och från kungörelse till beslut. Registreringen av kungörelsedatum på ett sådant sätt att det kan hanteras i statistiken var en förändring som genomfördes som en följd av regeringsuppdragen om en samlad statistik. Både Domstolsverket och länsstyrelserna anger i sin statistikinformation, att kungörelsedatum inte registrerats på ett komplett sätt för ärenden initierade innan 2020. Eventuellt behövs också förtydliganden i registreringen av ärenden om att kungörelse avser kungörelse av ansökan men inte kungörelse av beslut. Då underlaget är begränsat och osäkert i kvalitet redogörs inte för handläggningstidens faser i denna rapport. Domstolsverket och länsstyrelserna anger att denna del av redovisning kommer att förbättras kommande år då registreringen blir mer fullständig.

En del av osäkerheterna i inrapporteringarna har uppstått då ärenden påbörjats innan alla de delar som ingår i rapporteringen fanns på plats i diariesystemen eller beror på att det tar tid innan rutin finns på plats så att alla i organisationerna registrerar de nya uppgifterna fullt ut. Det finns också ärenden där statistikprogrammen inte kunnat hämta in kompletta underlag avseende till exempel överklagandeparter eller verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen då registreringen av dessa uppgifter inte varit korrekt i alla ärenden. Uppgiften är för MPD-ärenden hämtad ur anläggningsregistret vilket innebär att uppgiften i vissa fall inte hunnit uppdateras då tillstånd inte tagits i anspråk vid den tidpunkt som statistiken sammanställdes. Både länsstyrelserna och Domstolsverket redogör för dessa osäkerheter i sina statistikrapporter. Registreringen av uppgifter bör förbättras till redovisningarna kommande år.

Med en högre kvalitet i registreringen av uppgifter och en översyn av ingående ärendetyper i underlaget bedömer Naturvårdsverket att ytterligare analyser av handläggningstiderna kommer kunna göras för olika typer av verksamheter, handläggningstid för hel tillståndsprövning jämfört med ändringstillstånd, samt indelning av handläggningstiden i delmomenten ansökan – kungörelse och kungörelse – beslut med högre precision.

5.2 Handläggningstider i första instans

Handläggningstiden från ansökan till beslut i första instans avser den tid i dagar som förflutit från det att ansökan lämnats in till dess att beslut meddelats i första instans.

Tabell 1 visar antalet mål som fått beslut i första instans under 2020 för domstolarnas prövning av miljöfarlig verksamhet (A-verksamheter, hel tillståndsprövning och ändringstillstånd). Det är 43 mål med en handläggningstid på som minst 31 dagar och som mest 1 122 dagar. Medelvärdet för handläggningstiden är 425 dagar och medianen (det mittersta värdet) är 420 dagar. Tre fjärdedelar, eller 75%, av målen handläggs på som mest 566 dagar (75-percentil) och 90% av målen handläggs på som mest 738 dagar (90-percentil).

Tabell 1. Antal ärenden och handläggningstid för förstainstansprövningar miljöfarlig verksamhet för MMD.

Handläggningstid i dagar						
Antal ärenden	Medel	Median	Max	Min	75-percentil	90-percentil
46	425	420	1 122	31	566	738

För domstolarnas prövning av vattenverksamhet är antalet mål som fått beslut i första instans 184 stycken och varierar i handläggningstid mellan som minst 3 dagar och som mest 3 756 dagar. Medelvärdet för handläggningstiden är 436 dagar och medianvärdet är 379 dagar. Handläggningstiden för 75-percentilen är 571 dagar och 90-percentilen är 781 dagar (Tabell 2).

Tabell 2. Antal ärenden som fått dom eller beslut under 2020 samt handläggningstid för förstainstansprövningar vattenverksamhet för MMD.

Handläggningstid i dagar						
Antal ärenden	Medel	Median	Max	Min	75-percentil	90-percentil
184	436	379	3 756	3	571	781

Antalet ärenden med beslut under 2020 för MPD:erna (hel tillståndsprövning, ändringstillstånd, villkorsändring samt övrigt) är 515 stycken och varierar i handläggningstid mellan som minst 3 dagar och som mest 2 515 dagar. Medelvärdet för handläggningstiden på miljöprövningsdelegationerna är 315 dagar och medianvärdet är 236 dagar. Handläggningstiden uttryckt som 75-percentil är 405 dagar och 90-percentilen är 638 dagar (Tabell 3).

Tabell 3. Antal ärenden som fått beslut under 2020 samt handläggningstid för förstainstansprövningar miljöfarlig verksamhet för MPD.

Handläggningstid i dagar						
Antal ärenden	Medel	Median	Max	Min	75-Percentil	90-Percentil
515	315	236	2515	3	405	638

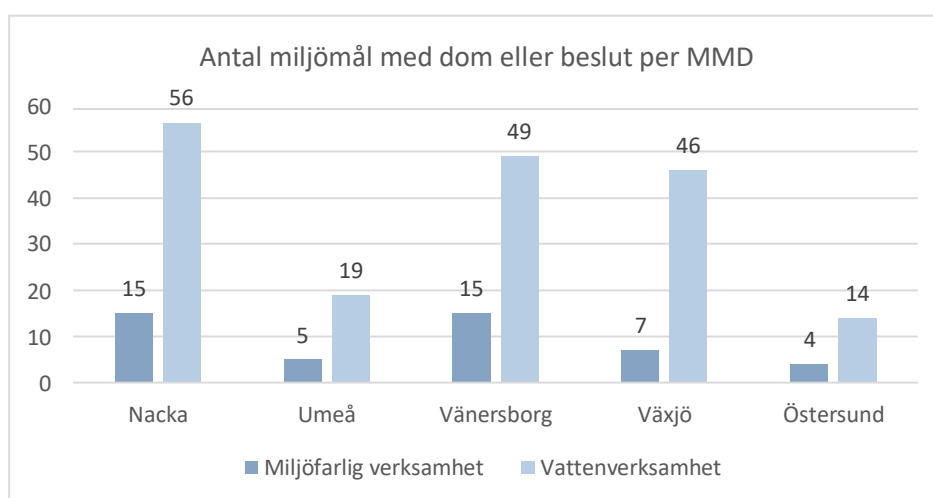
Länsstyrelserna har sedan 2014 ett uppföljningsmål från regeringen (2014) avseende handläggningstider för fullständiga prövningar av miljöfarlig verksamhet i vilket medelvärde för handläggningstiden anges liksom den procentuella andelen ärenden som uppfyllt regeringens mål om att ansökan ska beslutas inom 180 dagar från det ansökan är komplett. Då regeringens mål avser handläggningstid från att ansökan är komplett till beslut är det en kortare tid än den i statistiken redovisade handläggningstiden mellan inkommen ansökan och beslut. Ett införande av en

redovisning av handläggningstiden från ansökan komplett till beslut för hel tillståndsprövning i statistiken för MPD:erna vore sannolikt möjlig. Motsvarande redovisning avseende domstolarna skulle då saknas då dessa inte registrerar datum för ansökan komplett i ett sådant format att det kan användas för statistik.

5.2.1 Variationer mellan domstolarna och MPD:erna

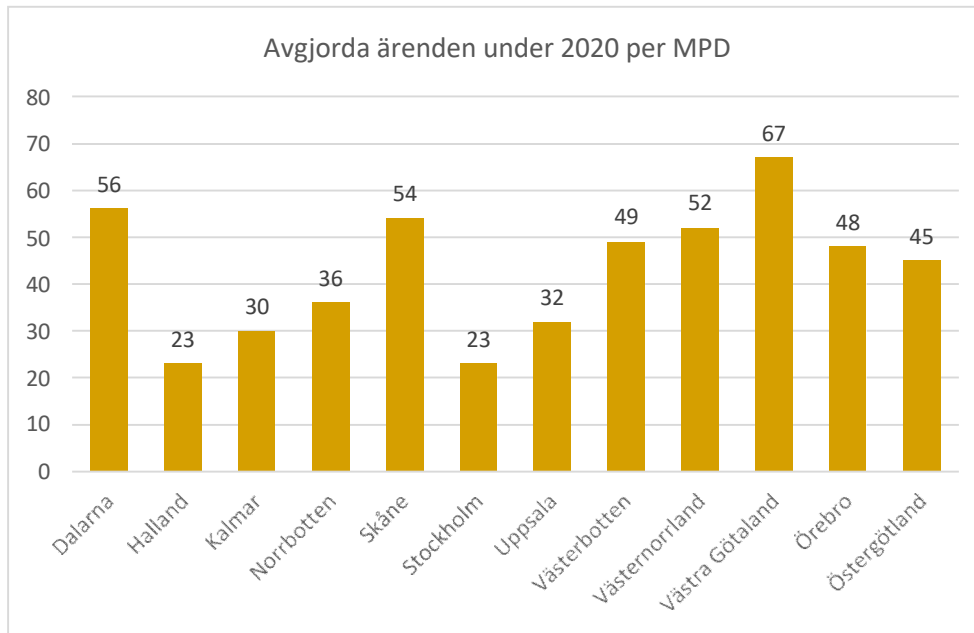
Antalet ärenden avseende tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet som fått beslut i första instans under 2020 fördelat på MMD varierar mellan 4 och 15.

Antalet ärenden avseende tillståndsprövning av vattenverksamhet som fått beslut i första instans under 2020 fördelat på MMD varierar mellan 14 och 56 (Figur 1).

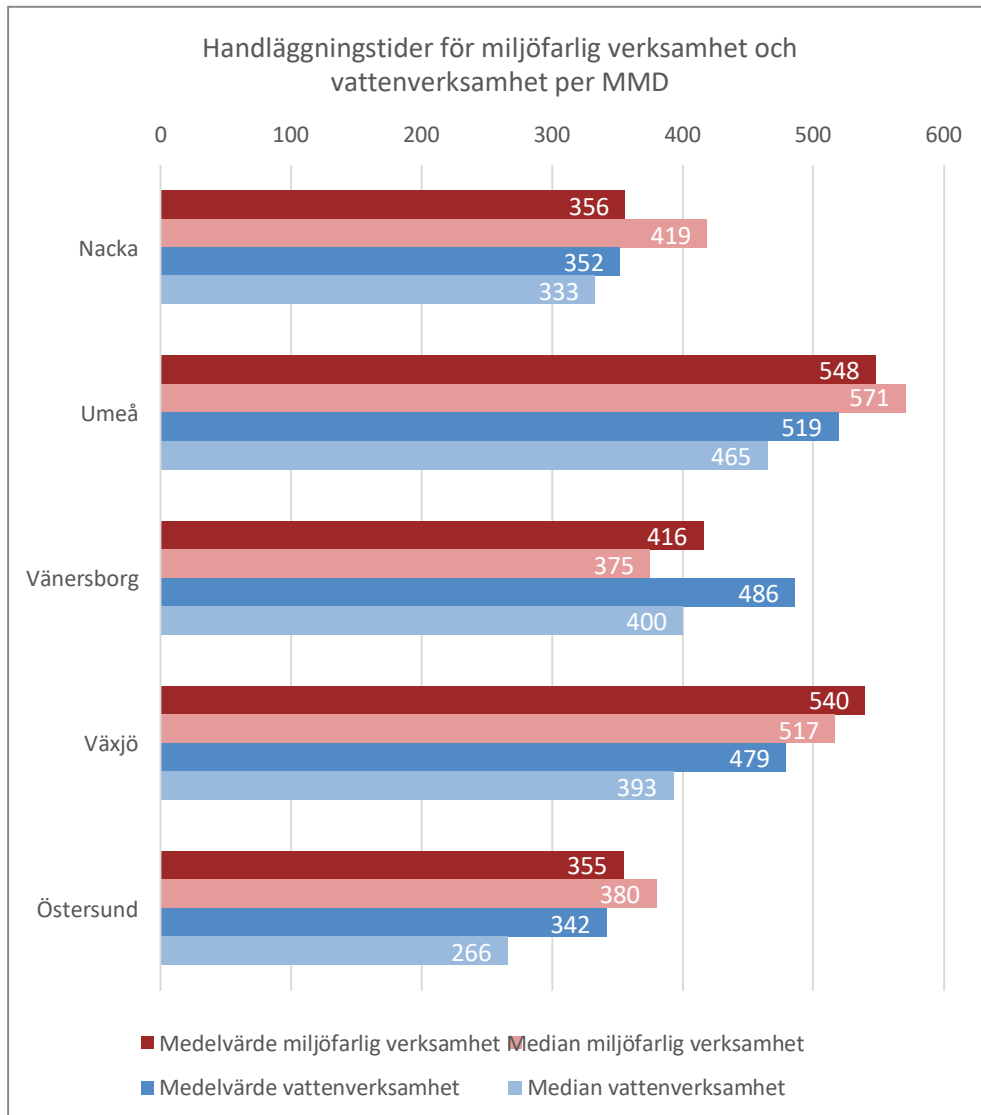
Figur 1. Antal avgjorda ärenden som fått dom eller beslut under 2020 för miljöfarlig verksamhet respektive vattenverksamhet per MMD.

Antalet ärenden om prövning av miljöfarlig verksamhet som fått beslut under 2020 fördelat på MPD:erna varierar mellan 67 ärenden som mest (Västra Götaland) och 23 ärenden som minst (Halland och Stockholm) (Figur 2).

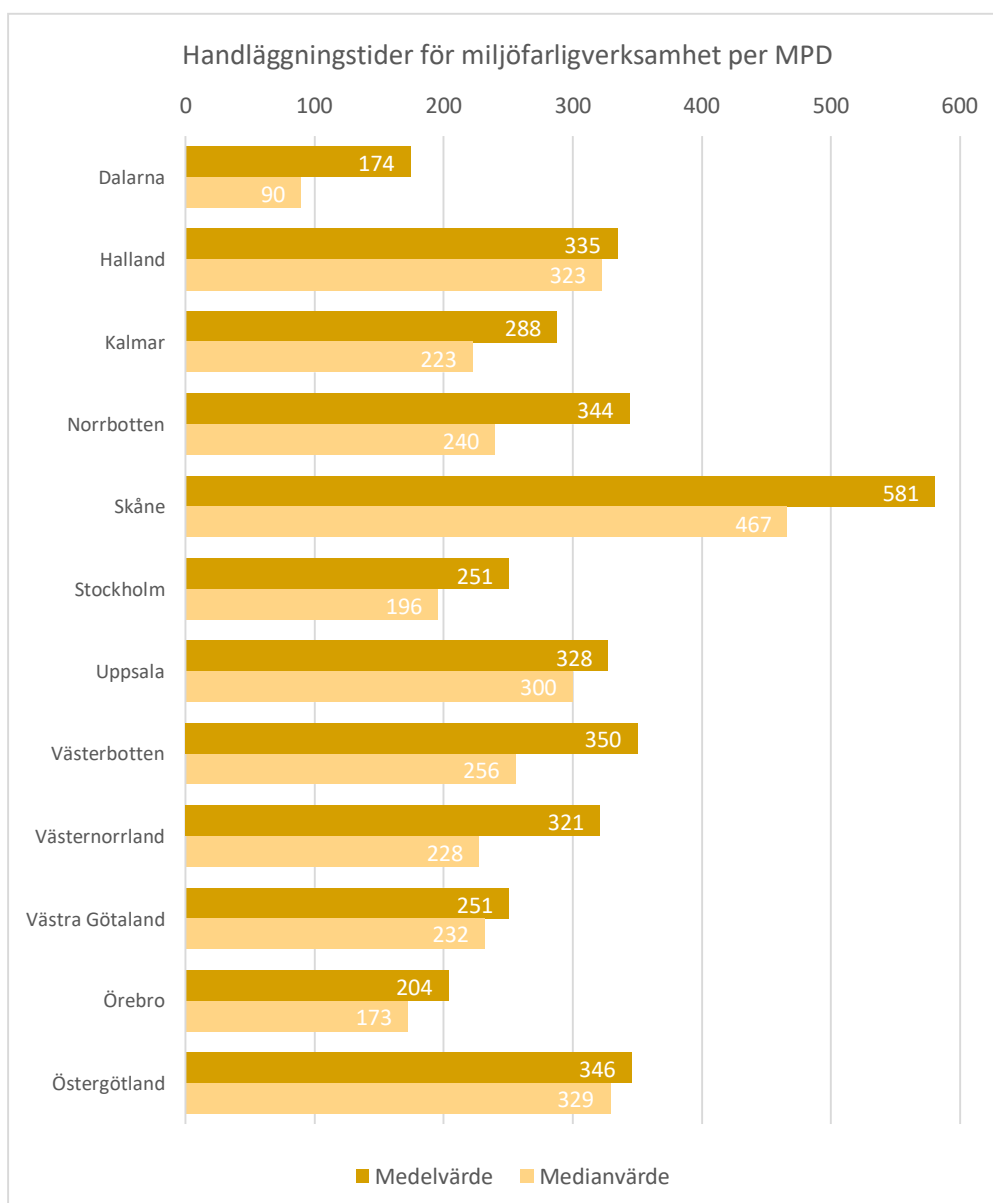

Figur 2. Antal avgjorda ärenden som fått beslut under 2020 för miljöfarlig verksamhet per MPD

Handläggningstiderna har stor variation med som minst beslut efter några dagar och som mest handläggningstider över flera år, vilket skapar skillnader mellan medelvärde och median, i de flesta fall genom att enstaka mål eller ärenden med lång handläggningstid ger ett högre medelvärde än medianvärde. För att visa spridningen i materialet visas nedan diagram där median och medelvärde i handläggningstid visas för de olika domstolarna, respektive MPD:erna. Det första diagrammet (Figur 3) avser miljöfarlig verksamhet (A-verksamhet) och vattenverksamhet som prövas i mark- och miljödomstol som första instans och visar handläggningstiden från ansökan till beslut i första instans. Det andra diagrammet (Figur 4) visar motsvarande för prövning av miljöfarlig verksamhet (B-verksamhet) i MPD.

Figur 3. Genomsnittliga handläggningstider i dagar från ansökan till beslut i första instans för miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet för respektive MMD

Figur 4. Handläggningstider i dagar från ansökan till beslut i första instans för miljöfarlig verksamhet per MPD. Snittet beskrivs med medel- och medianvärde.

5.2.2 Handläggningstid för olika verksamhetskoder

För prövning av miljöfarlig verksamhet registreras verksamhetens huvudkod enligt verksamhetskoderna i miljöprövningsförordningen. Verksamheter som prövas både som miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet är registrerade som vattenverksamheter. Statistiken omfattar måtyperna tillståndsprövning av A-verksamhet i första instans och överklagade beslut avseende B-verksamhet för MMD och ärendetyperna hel tillståndsprövning, ändringstillstånd, villkorsändring och övrigt för MPD. En översyn av ingående ärendetyper i denna del av statistiken bör enligt Naturvårdsverket göras inför kommande redovisningar så statistiken fokuseras på förstainstansprövning.

Antalet mål och ärenden som registrerats med verksamhetskod är färre än det totala antalet ärenden för både domstolarna och MPD:erna. Det beror mest troligt på att uppgiften om verksamhetskod inte registrerats på ett korrekt sätt för samtliga ärenden. En annan osäkerhet i underlagen är att huvudkoden som följer av det nya tillståndet inte registreras förrän det nya tillståndet tas i anspråk vilket kan resultera i fall där antingen fel verksamhetskod anges eller att registrering av verksamhetskod uteblir. Av den anledningen ingår verksamheter listade som C-verksamheter i statistiken, trots att dessa i normalfallet inte är tillståndspliktiga.

I bilaga 4 finns tabeller över de redovisade verksamhetskoderna där antalet redovisade ärenden per kod anges samt handläggningstid från inkommet ärende till beslut för MMD respektive MPD. Handläggningstiden anges som median, minimum och maximum per verksamhetskod.

5.3 Överklaganden

I statistiken redogörs separat för överklagade ärenden som fått slutligt beslut under 2020. Antal ärenden som överklagats anges, liksom vilka parter som överklagat samt handläggningstid från ansökan till slutligt avgörande. Överklagandeparter har registrerats i fem olika grupper. I statistikinformationen (bilaga 3) anger länsstyrelserna att det funnits variationer i hur överklagade ärenden registrerats vilket i vissa fall inneburit att inte alla överklagandeparter noterats.

Tabell 4. Antal överklagade ärenden i första instans som fått beslut som överklagats under 2020, fördelat per överklagande part i MMD.

	Antal ärenden
Prövningsärenden som överklagats	59
Parter som överklagat	
Överklagat av enskilda (inkl. sakägare)	14
Överklagat av ideell förening eller annan 16:13-person	5
Överklagat av myndighet/kommun som överklagar för allmänna intressen (inkl. lst)	24
Överklagat av sökanden (inkl. ombud)	17
Överklagat av övriga	7

Tabell 5. Antal överklagade ärenden i första instans som fått beslut som överklagats under 2020, per överklagande part i MPD

	Antal ärenden
Prövningsärenden som överklagats	71
Parter som överklagat	
Överklagat av sökanden (inkl. Ombud)	47
Överklagat av myndighet/kommun som överklagar för allmänna intressen (inkl. lst)	8
Överklagat av enskilda (inkl. sakägare)	33
Överklagat av ideell förening eller annan 16:13-person	2
Överklagat av övriga	1

Handläggningstiden för överklagade mål och ärenden avser tiden från inkommen ansökan till beslut i överinstans. I denna kategori ingår endast mål och ärenden som fått slutligt avgörande under 2020. Domstolsverket redogör närmare för dessa omloppstider i sin statistikinformation Avslutandedatum i mark- och miljööverdomstol, MÖD, ses som högsta avgörandedatum i tillståndsfrågan även om exempelvis prövotid kan föreligga för villkor. Avgörandedatum i högsta domstol eller datum då regeringen beslutat i överlämnade ärenden ingår inte då de inte bedömts på ett meningsfullt sätt bidra till statistiken då det rör sig om få ärenden. Möjlighet finns inte att få med den totala omloppstiden för mål och ärenden som återförvisas från MÖD eller HD till en lägre domstol där handläggningen fortsätter.

Tabell 6. Handläggningstid i dagar för överklagade ärenden med MMD som första instans som fått slutligt avgörande under 2020 listat per typ av verksamhet.

Handläggningstid i dagar							
Verksamhet	Antal ärenden	Medel	Median	Max	Min	75-percentil	90-percentil
Miljöfarlig verksamhet (A-mål)	15	853	883	1545	306	960	1116
Vattenverksamhet (I)	8	673	643	1 206	171	800	1 100
Vattenverksamhet (II)	1	879	879	879	879	879	879
Vattenverksamhet (III)	0						
Vattenverksamhet (IV)	11	592	546	879	133	852	866

Tabell 7. Handläggningstid i dagar för överklagade ärenden med MPD som första instans som fått slutligt avgörande under 2020

Handläggningstid i dagar							
Verksamhet	Antal ärenden	Medel	Median	Max	Min	75-Percentil	90-Percentil
Miljöfarlig verksamhet	71	643	581	2165	99	726	1177

6. Källförteckning

Domstolsverket (2018). Redovisning av regeringsuppdraget ”Sammanhållen statistikredovisning avseende miljöprovning” (Dnr Ju2017/09598/LP[delvis])

Länsstyrelserna (2018). Redovisning av RB-uppdrag 3:34 Statistikredovisning för miljöprovning

Naturvårdsverket (2017). Statistik för miljötillståndsprövningen.

Regeringen (2017). Regeringsbeslut (M2017/03180/S M2017/03101/S M2016/02241/Ke (delvis) m.fl): Regleringsbrev för budgetåret 2018 avseende Naturvårdsverket

Regeringen (2018a). Regeringsbeslut (Ju2018/05332/DOM): Uppdrag att genomföra system- och verksamhetsanpassningar för att bidra med uppgifter till en samlad statistik för miljötillståndsprövningen

Regeringen (2018b). Regeringsbeslut (M2018/02949/Me): Uppdrag att förbereda för ansvar för en samlad statistik för miljötillståndsprövningen

Regeringen (2018c). Regeringsbeslut (N2018/05852/FÖF): Uppdrag att bidra med uppgifter till en samlad statistik för miljötillståndsprövningen

Regeringen (2014). Regeringsbeslut (S2014/8748/SFÖ): Regleringsbrev för budgetåret 2014 avseende länsstyrelserna

Bilaga 1

Uppdrag att förbereda för ansvar för en
samlad statistik för miljötillståndsprövningen

2018-12-20
M2018/02949/Me

Miljö- och energidepartementet

Naturvårdsverket
106 48 Stockholm

Uppdrag att förbereda för ansvar för en samlad statistik för miljöstillståndsprovningen

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Naturvårdsverket att förbereda så att myndigheten fr.o.m. 2021 kan ansvara för en samlad statistik för miljö tillståndsprovningen.

Bakgrund

Regeringen gav i regleringsbrev för budgetåret 2017 Naturvårdsverket i uppdrag att ta fram en modell för att årligen upprätta och redovisa statistik för miljöstillståndsprovningen. Modellen skulle utformas så att det för olika branscher, provningsinstanser och mål- och ärendetyper är möjligt att samla in, sammanställa, analysera och presentera statistik för hur lång provningstiden varit från ansökan till beslut och vilka faktorer som påverkat provningstiden. Modellen skulle möjliggöra att handläggningstiden av miljöstillståndsprovningen kan följas över tid. Naturvårdsverket redovisade uppdraget den 28 september 2017 (dnr M2017 /02351/Me).

Regeringen gav i regleringsbrev för budgetåret 2018 Domstolsverket och länsstyrelserna i uppdrag att senast den 1 mars 2018 till regeringen redovisa hur Domstolsverket och mark- och miljödomstolarna respektive länsstyrelserna kan bidra till en sammanhållen statistikredovisning avseende miljöprovning. Naturvårdsverket gavs i uppdrag att stödja Domstolsverket och länsstyrelserna i deras arbete. Utgångspunkten för uppdragen var att uttag av en samlad statistik avseende provning av tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet inom miljöprovning delegationerna och mark - och miljödom-

stolarna samt tillståndspliktig vattenverksamhet inom mark- och miljödomstolarna ska vara möjlig att genomföra från och med verksamhetsåret 2020.

Domstolsverket och länsstyrelserna redovisade uppdragen den 1 mars respektive den 28 februari 2018 (dnr M2018/00679/Me och M2018/00639/Me).

Närmare om uppdraget

Naturvårdsverket ska förbereda så att myndigheten fr.o.m. 2021 kan ansvara för en samlad statistik för miljötillståndsprövningen avseende föregående verksamhetsår. I uppdraget ingår att kunna ta emot, sammanställa, analysera och presentera de uppgifter om miljötillståndsprövningen som Domstolsverket och länsstyrelserna har fått i uppdrag att kunna ta fram fr.o.m. verksamhetsåret 2020. Uppgifterna för 2020 ska lämnas till Naturvårdsverket senast den 31 mars 2021.

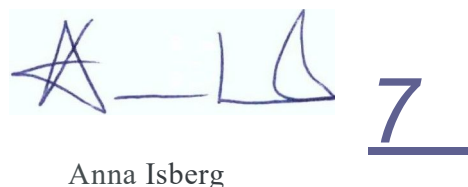
Naturvårdsverket ska vid genomförandet av uppdraget samarbeta med Domstolsverket och länsstyrelserna så att de uppgifter som Domstolsverket respektive länsstyrelserna lämnar kan sammanställas av Naturvårdsverket på ett enhetligt och konsekvent sätt till en samlad statistik för miljötillståndsprövningen.

Naturvårdsverket ska hålla Miljö - och energidepartementet informerat om hur arbetet med uppdraget fortskrider. Uppdraget ska redovisas till regeringen (Miljö - och energidepartementet) senast den 12 maj 2021.

På regeringens vägnar

Alice Bah Kuhnke

Anna Isberg

Kopia till

Finansdepartementet/BA, SFÖ

Justitiedepartementet / DOM

Näringsdepartementet / FÖF

Domstolsverket

Länsstyrelserna

Bilaga 2

Statistikinformation Domstolsverket

Caroline Wärnbring, caroline.warnbring@dom.se, 036-155692

Statistikredovisning för regeringsuppdraget ”Samlad statistik för miljötilståndsprövningen”

Domstolsverkets uppdrag innehöll inget om statistikredovisning utan vi har utgått från länsstyrelsernas uppdragsbeskrivning och tolkat deras uppdrag så det går att tillämpa på domstolsstatistiken. Domstolsverkets statistik är avstämmd med Naturvårdsverket och länsstyrelsen, ett testuttag gjordes för kvartal 1 år 2020.

Statistik för miljötilståndsprövning kommer tas fram årligen med startår 2020.

Allmänt om statistikredovisningen

9 rapporter har skapats i statistikverktyget SIV (Qlik) inför denna rapportering från Domstolsverket till Naturvårdsverket av statistik för miljötilståndsprövning.

Ansökningsmålens måltyper som identifierats av referensgruppen för detta uppdrag är följande:

Miljöfarlig verksamhet avser måltyp 3101, 3111 och 3201. Villkorsändring redovisas separat (måltyp 3103) och är inte av intresse för Naturvårdsverket.

Vattenverksamhet avser måltyp 3121, 3124, 3126, 3127, 3128, 3133 och 3134. Villkorsändring redovisas separat (måltyp 3123) och är inte av intresse för Naturvårdsverket.

Flera förkortningar används i detta dokument; MMD står för mark- och miljödomstol, MMÖD för Mark- och miljööverdomstolen, HD för Högsta domstolen, NV för Naturvårdsverket.

För samtliga ansökningsmål tas flera omloppstider fram;

- inkommande dag till kungörelsedag på en MMD
- kungörelsedag till första avgörandedag på MMD (avgörande av fyra avgörandetyper 'Dom', 'Deldom', 'Slutligt beslut (särskilt uppsatt)' eller 'Slutligt beslut (ej särskilt uppsatt)', dvs ej 'Mellandom' eller 'Beslut under rättegång'). För de 2 avgörandetyperna 'Slutligt beslut (ej särskilt uppsatt)' eller 'Slutligt beslut (särskilt uppsatt)' med utgång 'Avvisat', 'Avskrivet' eller 'Övrigt' ska enbart detta avgörande fångas om det avgörandedatumet = avslutatdatum¹. Enbart de mål där kungörelsedatum < datum för första avgörandet på MMD inkluderas i syfte att undvika negativ omloppstid men det finns inga mål under 2019-2020 där det förekommer.
- inkommande dag till första avgörandedag på MMD (avgörande av fyra avgörandetyper enligt ovan)

¹ Detta görs i syfte att undvika att fånga avgöranden som inte har med tillståndsprövningen att göra, alltså beslut som sker innan målet sakprövas, t ex slutliga beslut som meddelats genom ett avskrivningsbeslut pga att en-flera sökande återkallat sin ansökan alternativt så avvisas en bristfällig ansökan, vilket inte alls är vanligt på en MMD. Om däremot det avgörandedatumet = avslutatdatum så ska det fångas. Då är målet färdigt och ska inte sakprövas mer.

- inkommandedag på tingsrätt till avslutatdag på MMÖD för mål med ett sista avgörande i MMÖD av tre avgörandetyper ('Dom', 'Slutligt beslut (ej särskilt uppsatt)' eller 'Slutligt beslut (särskilt uppsatt)') som är kopplat till överklagandet av det första avgörandet på MMD (enligt ovan). Enbart målgrupp 31 och 32 inkluderas på MMÖD.

Varje omloppstid redovisas i antal dagar på sex olika sätt; min-värde, max-värde, genomsnitt, median, 75-percentil och 90-percentil.

Samtliga omloppstider, förutom den totala omloppstiden upp till MMÖD, tas fram för de mål på en MMD som under vald tidsperiod fått ett första avgörande (avgörande av fyra avgörandetyper enligt ovan).

För den totala omloppstiden upp till MMÖD väljs istället de mål som under vald tidsperiod avslutats och dessutom fått sitt sista avgörande (tre avgörandetyper 'Dom', 'Slutligt beslut (ej särskilt uppsatt)' eller 'Slutligt beslut (särskilt uppsatt)' på MMÖD, kopplat till en MMDs första avgörande (enligt ovan). Enbart målgrupp 31 och 32 på hovrätt inkluderas så slipper man få med t ex resningar som registreras under målgrupp 33. Avslutatdatum på MMÖD får anses vara det högsta avgörandedatumet i hanteringen av tillståndsfrågan, enligt MMÖD.

Även omloppstider för beviljade tillstånd på MMD och överklagade mål upp till MMÖD redovisas, liksom antal avgjorda mål per överklagande part på MMÖD. Beviljade tillstånd på MMD är en kombination av avgörandetyper 'Dom' eller 'Dedom' samt utgång 'Helt eller delvis bifall (1:a instans)' eller 'Tillstånd med prövotid (1:a instans)'.

Antal avgjorda mål i hovrätt, dvs på MMÖD, i denna statistik är färre än totala antalet avgjorda mål på MMÖD (av aktuella måltyper) under samma tidsperiod. Ett mål i en MMD kan nämligen leda till flera mål i MMÖD men endast ett mål i MMÖD visas i denna statistik per mål i MMD.

Överklagade mål från MMÖD upp till HD redovisas också i samtliga tabeller till NV, brutet per t ex IED, MPF. Detta är alltså avslutade mål på MMÖD under vald tidsperiod som dessutom har ett överklagande till Högsta domstolen på sista avgörandet (av tre avgörandetyper enligt ovan) i MMÖD som är kopplat till överklagandet av det första avgörandet på MMD.

Kungörelse avser en ny målstatus i Vera 'Kungörelse av ansökan' men en sökning på andra målstatusar med namn som t ex '1:a kungörelse', 'Kungörelse', 'Kungjort' m fl görs också i SIV.

Kvalitetssäkring av statistiken

Statistikens tillförlitlighet bygger på att domstolarnas registrering av ansökningsmål är riktig. En rimlighetsbedömning kommer att göras av samtliga uppgifter.

Första årets uttag kommer först att skickas ut för påseende och granskning till chefsrådmännen på MMD samt referensgruppen för detta regeringsuppdrag, därefter till Naturvårdsverket. Kommande år behövs detta troligen inte. Varje MMD och MMÖD har flera medarbetare med licens till SIV (Qlik) där de kan detaljstudera sina mål.

Felkällor

Kungörelsedatumet efterregistrerades inte för pågående mål vid senare delen av 2019, detta datum kan således saknas för en del mål som får sitt första avgörande på en MMD under 2020.

Mål som redan avslutats på en mark- och miljödomstol (MMD) utan miljöuppgifter registrerade och som avgörs i Mark- och miljööverdomstolen (MMÖD) 2020 kommer med siffrorna för 2020 när vi redovisar de överklagade målens omloppstider, antal mål per överklagande part och per måltyp, även för beviljade tillstånd om så var fallet. Målen kommer dock inte vara med när vi redovisar tid per MPF, Seveso, IED, Vattenverksamhet om de saknar miljöuppgifter. Detta är en felkälla under 2020 men det första året kommer ju statistiken vara inkomplett i viss mån, t ex kungörelse kan domstolarna inte heller efterregistrera.

För målgrupp 32 är MMÖD sista instans, domen kan inte klagas på utan laga kraftdatum är samma som avslutatdatum, men för målgrupp 31 (A-mål) kan laga kraft komma senare om det överklagas till HD men detta datum finns då bara på HD så det fångar vi inte utan då blir högsta datum MMÖDs avgörande (samma som avslutatdatum enligt MMÖD som vi använder här). MMÖD menar att det mest rätta och konsekventa är att fånga det datum målet avslutas på MMÖD. Vi följer inte målen upp till HD enligt beslut tidigt i samråd med NV. I praktiken innebär det alltså att målen som överklagats till HD får en kortare omloppstid i denna statistik än i verkligheten.

I det fall ett mål återförvisas från MMÖD eller HD till en lägre domstol som sedan fortsätter sin tidigare handläggning är det inte möjligt att följa den totala omloppstiden för prövningen. Omloppstiden omfattar i sådana fall inte den återupptagna prövningen. Återförvisade mål från MMÖD till en MMD är alltså en felkälla då dessa mål vanligen har en längre riktig omloppstid. Återförvisade mål blir ett nytt mål med nytt inkommanddatum på en MMD. 2019 var ca 5 % av ansökningsmålen på MMÖD återförvisade.

Rapporter i SIV

Omloppstid per miljöfarlig verksamhet

Redovisar antal mål och omloppstider enligt en bestämd indelning av måltyper i miljöfarlig verksamhet, se nedan.

Miljöfarlig verksamhet (totalsumma måltyp 3101+3111+3201)

Tillstånd till miljöfarlig verksamhet (A-mål 3101+3111)

- Ärenden som avser hel tillståndsprövning (A-mål 3101)

- Ärenden som avser ändringstillstånd (3111)

Överklagade tillståndsbeslut rörande miljöfarlig verksamhet (B-mål 3201)

Ändring av villkor i medgivet tillstånd till miljöfarlig verksamhet (A-mål 3103)

Enligt ovanstående inledning redovisas antal inkomna, avgjorda och balanserade ansökningsmål på MMD för vald tidsperiod samt ett flertal omloppstider angivna i dagar.

Balanserade miljömål är mål där man vid utgången av vald tidsperiod ännu inte fått ett första avgörande (ej avgörandetyp 'Mellandom' eller 'Beslut under rättegång'). Avgjorda miljömål har under vald tidsperiod fått ett första avgörande på MMD (ej avgörandetypen 'Mellandom' eller 'Beslut under rättegång'). Omloppstiderna visas för dessa mål, men även omloppstider upp till MMÖD visas för mål som under vald tidsperiod avslutats och dessutom fått sitt sista avgörande på MMÖD (dom eller slutligt beslut), kopplat till överklagandet av det första avgörandet på MMD. Resningar inom målgrupp 33 exkluderas på MMÖD.

Omloppstid per vattenverksamhet

Redovisar antal mål och omloppstider enligt en bestämd indelning av måltyper i vattenverksamhet, se nedan.

Vattenverksamhet (totalsumma måltyp 3121, 3124, 3126, 3127, 3128, 3133, 3134)

Tillstånd till vattenverksamhet exkl. Nationella planen
(3121+3127+3124+3126+3128+3134)

- varav hel tillståndsprövning (3121, 3124, 3126, 3127, 3128)

- varav ändringstillstånd (3134)

Nationella planen, vattenverksamhet - moderna miljövillkor (3133)

Ändring av villkor i medgivet tillstånd till vattenverksamhet (3123)

Enligt ovanstående inledning redovisas antal inkomna, avgjorda och balanserade ansökningsmål på MMD för vald tidsperiod samt ett flertal omloppstider angivna i dagar.

Balanserade miljömål är mål där man vid utgången av vald tidsperiod ännu inte fått ett första avgörande (ej avgörandetyp 'Mellandom' eller 'Beslut under rättegång'). Avgjorda miljömål har under vald tidsperiod fått ett första avgörande på MMD (ej avgörandetypen 'Mellandom' eller 'Beslut under rättegång'). Omloppstiderna visas för dessa mål, men även omloppstider upp till MMÖD visas för mål som under vald tidsperiod avslutats och dessutom fått sitt sista avgörande på MMÖD (dom eller slutligt beslut), kopplat till överklagandet av det första avgörandet på MMD. Resningar inom målgrupp 33 exkluderas på MMÖD.

Omloppstid per Seveso

Redovisar antal avgjorda ansökningsmål inom miljöfarlig verksamhet, klassade som Sevesoverksamhet. Dessa mål har för vald tidsperiod fått ett första avgörande på MMD (ej avgörandetypen 'Mellandom' eller 'Beslut under rättegång') och dessa målens omloppstider visas i antal dagar på MMD. Omloppstider upp till Mark- och miljööverdomstolen (MMÖD) visas också för mål som under vald tidsperiod avslutats och dessutom fått sitt sista avgörande på MMÖD (dom eller

slutligt beslut), kopplat till överklagandet av det första avgörandet på MMD. Resningar inom målgrupp 33 exkluderas på MMÖD.

Sevesoverksamhet omfattas av lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Omloppstid per IED

Redovisar antal avgjorda ansökningsmål inom miljöfarlig verksamhet, klassade som IED-verksamhet. Dessa mål har för vald tidsperiod fått ett första avgörande på MMD (ej avgörandetypen 'Mellandom' eller 'Beslut under rättegång') och dessa målens omloppstider visas i antal dagar på MMD. Omloppstider upp till MMÖD visas också för mål som under vald tidsperiod avslutats och dessutom fått sitt sista avgörande på MMÖD (dom eller slutligt beslut), kopplat till överklagandet av det första avgörandet på MMD. Resningar inom målgrupp 33 exkluderas på MMÖD.

IED-verksamhet betyder industriutsläppsverksamhet.

Omloppstid per MPF

Redovisar antal avgjorda ansökningsmål inom miljöfarlig verksamhet per huvudverksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen (MPF). Dessa mål har för vald tidsperiod fått ett första avgörande på MMD (ej avgörandetypen 'Mellandom' eller 'Beslut under rättegång') och dessa målens omloppstider visas i antal dagar på MMD. Omloppstider upp till MMÖD visas också för mål som under vald tidsperiod avslutats och dessutom fått sitt sista avgörande på MMÖD (dom eller slutligt beslut), kopplat till överklagandet av det första avgörandet på MMD. Resningar inom målgrupp 33 exkluderas på MMÖD.

Tabellen visas, efter önskemål från NV, för samtliga MPF-koder oavsett om det finns mål kopplade till koderna.

Omloppstid per vattenverksamhet

Redovisar antal vattenmål som fått ett första avgörande (ej avgörandetyp 'Mellandom' eller 'Beslut under rättegång') för vald tidsperiod på MMD samt dessa målens omloppstider i antal dagar på MMD. Omloppstider upp till MMÖD visas också för mål som under vald tidsperiod avslutats och dessutom fått sitt sista avgörande på MMÖD (dom eller slutligt beslut), kopplat till överklagandet av det första avgörandet på MMD. Resningar inom målgrupp 33 exkluderas på MMÖD.

Målen är ansökningsmål för tillstånd till vattenverksamhet, dvs måltyp 3121, 3124, 3126, 3127, 3128, 3133 och 3134. Allt visas brutet per vattenverksamhet I-IV. Ett mål kan ha 1-4 vattenverksamheter och därför kan samma mål förekomma på flera rader för vattenverksamhet.

Omloppstid för beviljade tillstånd

Redovisar antal avgjorda ansökningsmål som under vald tidsperiod beviljats tillstånd på MMD. Dessa mål har alltså denna tidsperiod fått ett första avgörande som inneburit att tillstånd beviljats på MMD och dessa målens omloppstider visas i antal dagar på MMD. Omloppstider upp till MMÖD visas också för mål som under vald tidsperiod avslutats och dessutom fått sitt sista avgörande på

MMÖD (dom eller slutligt beslut), kopplat till överklagandet av det första beviljade tillståndet på MMD. Resningar inom målgrupp 33 exkluderas på MMÖD.

Beviljade tillstånd på MMD är en kombination av avgörandetyper 'Dom' eller 'Deldom' samt utgång 'Helt eller delvis bifall (1:a instans)' eller 'Tillstånd med provotid (1:a instans)'.

Omloppstid för överklagade mål

Redovisar antal avgjorda ansökningsmål som för vald tidsperiod fått ett första avgörande på MMD (ej avgörandetyper 'Mellandom' eller 'Beslut under rättegång') som sedan dessutom överklagats. Omloppstider för dessa mål som fått sitt första avgörande överklagat visas i antal dagar på MMD. Omloppstider upp till MMÖD visas också för mål som under vald tidsperiod avslutats och dessutom fått sitt sista avgörande på MMÖD (dom eller slutligt beslut), kopplat till överklagandet av det första avgörandet på MMD. Resningar inom målgrupp 33 exkluderas på MMÖD.

Överklagande part (MMÖD)

Redovisar antal avgjorda ansökningsmål på MMÖD som för vald tidsperiod avslutats och dessutom fått sitt sista avgörande på MMÖD (dom eller slutligt beslut), kopplat till överklagandet av det första avgörandet (ej avgörandetyper 'Mellandom' eller 'Beslut under rättegång') på en MMD. Målen delas upp per överklagande part. Ett mål kan innehålla flera överklagande parter och kan därför återkomma på flera rader. Totalvärdet är däremot unikt antal avslutade mål i hovrätt vald tidsperiod.

Rapporteringen till Naturvårdsverket gäller i detta fall enbart A-mål, dvs målgrupp 31 på MMÖD.

Omloppstid i förhållande till överklagandepart

Av uppgifterna om vilken part som överklagar går det inte att dra några slutsatser om hur lång omloppstiden varit på grund av den partens överklagande.

Ett exempel från MMÖD: En tillståndsdöm överklagas dels av sökanden som yrkar på viss förändring av ett villkor om utsläpp i tillståndet och dels av en enskild som yrkar att tillståndet ska upphävas. Överrätten avvisar överklagandet från den enskilde för att denne inte är berörd i ett beslut efter 1,5 månad. Sökanden får emellertid prövningstillstånd för sitt överklagande och målet (som då bara avser utsläppsvillkoret) avslutas med en dom efter 8 månader.

Omloppstid i MMÖD som redovisas för målet i exemplet är då 8 månader och överklagandeparterna är "Enskild" och "Sökanden" även om den enskildes överklagande avgjorts redan efter 1,5 månad.

Bilaga 3

Statistikinformation länsstyrelserna

Statistikredovisning för regeringsuppdrag ”Samlad statistik för miljötilståndsprövning”

Inledning

Rapporten ”Miljöstatistik” som består av en Excel-fil är i första hand framtagen för att möjliggöra inrapporteringen till Naturvårdsverket enligt regeringsuppdraget ”Uppdrag att bidra med uppgifter till en samlad statistik för miljötilståndsprövningen”.

Informationen i rapporten ”Miljöstatistik” hämtas från Platina (länsstyrelsernas gemensamma ärendehandläggningssystem).

Länsstyrelsernas statistik är avstämd med Naturvårdsverket och Domstolsverket, ett testuttag gjordes för kvartal 1 år 2020.

Statistik för miljötilståndsprövning kommer tas fram årligen med startår 2020.

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
Syfte och bakgrund.....	3
Allmänt om statistikredovisningen.....	5
Kvalitetssäkring av statistiken.....	6
Utveckling.....	6
Rapporten Miljöstatistik.....	7
Fliken Prövningsärenden	7
Ärenden som avser miljöfarliga verksamheter	7
Ärenden som avser Hel tillståndsprövning	7
Ärenden som avser Ändringstillstånd	8
Ärenden som avser IUUV	8
Antal ärenden som avser Seveso.....	9
Ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas.....	10
Antal ärenden.....	10
Omloppstider för ärendena.....	11
Fliken Överklagade ärenden	13
Antal ärenden.....	13
Ärenden som överklagande part (totalt)	13
Omloppstider för överklagade prövningsärenden	14
Fliken MPF-huvudkod.....	15
MPF-Huvudkod	15
MPF huvudverksamhetskod	15
Antal avgjorda ärenden - som fått ett beslut under året.....	17
Övriga flikar i Excel-exporten.....	19

Bilaga 1 – Miljöstatistik inrapporteringsåret 2020

Bilaga 2 – Avvikelser i omloppstider

Syfte och bakgrund

Regeringen bedömer att det finns ett behov av att redovisa ytterligare uppgifter om prövningstider årligen. Syftet med inhämtningen av uppgifter om miljöprövning är att det för olika branscher, prövningsinstanser och mål- och ärendetyper är möjligt att samla in, sammanställa, analysera och presentera statistik över hur lång prövningstiden har varit från ansökan till beslut samt vilka faktorer som påverkat prövningstiden¹.

Statistiken om tillståndsprövningar kan komma olika aktörer till nytta, exempelvis:

- Prövningsmyndigheterna får underlag för verksamhetsutveckling.
- Regeringskansliet och andra aktörer får underlag för utredningar, bedömningar och beslut.
- Verksamhetsutövare och andra aktörer som deltar i tillståndsprövningar ger statistiken bättre förutsägbarhet om hur lång tid ett ärende eller ett mål kan ta.

Länsstyrelserna ansvarar för ärenden gällande miljöfarlig verksamhet som prövas av miljöprövningsdelegationerna (MPD) i första instans (B-verksamhet)². Domstolsverket ansvarar för ärenden som prövas av Mark- och miljödomstolen i första instans (A-verksamhet och vattenverksamhet).

Länsstyrelserna ska redovisa statistik för det totala antalet ärenden vid miljöprövningsdelegationerna

- som har inkommit
- som pågår
- som har avgjorts.

Domstolsverket har erhållit motsvarande uppdrag för mål i Mark- och miljödomstolarna.

¹Naturvårdsverket, *Miljöarbete i samhället*, <https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhället/Miljoarbete-i-Sverige/Regeringsuppdrag/Statistik-for-miljotillstandsprovningen/>

²Regeringen, *Uppdrag att bidra med uppgifter till en samlad statistik för miljötillståndsprövningen*,

https://www.regeringen.se/4b013d/contentassets/c27d7f6f34b34594832e402ab65addaa/n2018_05852-uppdrag-till-lansstyrelserna-att-bidra-med-uppgifter-till-en-samlad-statistik-for-miljotillstandsprovningen.pdf

För avgjorda ärenden ska följande uppgifter redovisas:

- Antal ärenden som avser miljöfarliga verksamheter.
- Antal ärenden som avser hel tillståndsprövning respektive ändringstillstånd.
- Antal ärenden fördelat på vilken typ av verksamhet (MPF-kod) som ansökan avser.
- Antal ärenden som avser industriutsläppsverksamheter (IUV) respektive Sevesoverksamheter.
- Antal ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas.
- Antal ärenden som överklagas samt uppgift om vilken part som överklagat.

Redovisningen ska ske av den totala prövningstiden.

För alla avgjorda ärenden ska man kunna utläsa tidsåtgången

- fördelat på tid från ansökan till kungörelse.
- fördelat på tid från kungörelse till beslut.
- för den totala tiden från ansökan i första instans till dess ett överklagat mål avgörs och vinner laga kraft i överinstansen.

Allmänt om statistikredovisningen

I länsstyrelsernas gemensamma beslutsstödsystem LISA finns rapporten ”Miljöstatistik” som hjälper i rapportering från Länsstyrelserna till Naturvårdsverket av statistik för miljötillståndsprovningen.

Informationen i rapporten ”Miljöstatistik” hämtas från Platina (länsstyrelsernas gemensamma ärendehandläggningssystem) och ärendeinformationen uppdateras i LISA varje natt.

De utvalda miljöprovningssärenden är ärenden som har registrerats på Verksamhetskod ”551” och Ärendetyp ”Prövning MPD” och som börjar eller innehåller de exakta ärenderubrikerna nedan:

- Ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet
- Ansökan om ändring av villkor
- Ansökan om ändringstillstånd
- Ansökan om förlängd igångsättningsperiod
- Ansökan om förlängd provperiod för slutliga villkor
- Provperiodsredovisning med förslag till slutliga villkor
- Ansökan om dispens och alternativvärden utifrån IED

I rapporten ”Miljöstatistik” finns först tre flikar med beräkningar av totalt antal ärenden från alla MPD-län. Sedan finns det tre flikar för respektive MPD-län, ”Prövningssärenden MPD-länets namn”, ”Överklagade ärenden MPD-länets namn” och ”MPF-huvudkod MPD-länets namn”.

Kvalitetssäkring av statistiken

Statistiken i rapporten ”Miljöstatistik” kräver att uppgifterna fylls i på rätt sätt och att den som registrerar ärendena i Platina använder någon av de ärenderubrikerna som är utvalda att ingå i statistiken, se ovan. Om fel ärenderubrik har fyllts i på ärendet kommer ärenden inte med i statistikuppföljningen.

För att registreringen ska bli korrekt i Platina har en handbok tagits fram för hur miljöprövningsärenden ska registreras.

Alla chefer/samordnare och flera medarbetare har tillgång till LISA och kan detaljstudera sina ärenden. Förvaltningsobjektet har uppmanat berörda chefer och samordnare att kvalitetssäkra statistiken innan den 31 mars.

Felkällor som har identifierats är:

- felregistrering av ärenden i Platina.
- fel ärenderubrik har fyllts i på ärendet.
- datum har fyllts i på felaktigt sätt.
- saknar registrering av IUUV, Seveso och MPF-Huvudkod.

Utveckling

Till nästa rapporterings år/redovisning kommer vi att undersöka möjligheterna att lägga till uttagsmöjligheter för alternativen ”Villkorsändringar” och ”Övriga ärenden” för att summeringarna i rapporten ska stämma överens. I nuläget är det endast ”Hel tillståndsprövning” och ”Ändringstillstånd” som redovisas.

Det kommer också ske andra justeringar i rapporten som beskrivs i *Bilaga 2. Avvikelser i omloppstider.*

Rapporten Miljöstatistik

I rapporten "Miljöstatistik" finns först tre flikar med beräkningar av totalt antal ärenden från alla MPD-län. Sedan finns det tre flikar för respektive MPD-län, "Prövningsärenden MPD-länets namn", "Överklagande ärenden MPD-länets namn" och "MPF-huvudkod MPD-länets namn". För att ta del av hela rapporten, se *Bilaga 1, Miljöstatistik*. För information om vilka avvikelser som noteras i rapporten, se *Bilaga 2, Avvikelser i omloppstider*.

Fliken Prövningsärenden

På fliken Prövningsärenden finns ärenden utifrån valda kriterier, se ovan.

Ärenden som avser miljöfarliga verksamheter

Redovisar antalet och inkomna, pågående och avgjorda "Ärenden som avser miljöfarliga verksamheter". Det är det totala antalet prövningsärenden som visas på raden. Det innebär ärenden med alternativet "Hel tillståndsprövning", "Ändringstillstånd" och även sådana ärenden som inte specificeras i den här statistiken till exempel villkorsändring och övriga ärenden.

Periodintervall: 202001 - 202012	Antal ärenden		
	Antal inkomna ärenden under året	Antal pågående ärenden - som vid utgången av året inte fått ett beslut	Antal avgjorda ärenden - som fått ett beslut under året
Ärenden som avser miljöfarliga verksamheter	487	501	515
Ärenden som avser Hel tillståndsprövning	214	283	247
Ärenden som avser Ändringstillstånd	40	32	37
Ärenden som avser IUUV	Ingen data redovisas här		94
Ärenden som avser Seveso	Ingen data redovisas här		54
Ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas	Ingen data redovisas här		372

Ärenden som avser Hel tillståndsprövning

Redovisar antalet ärenden som avser "Hel tillståndsprövning" uppdelat på inkomna, pågående och avgjorda prövningar. Baseras på ett val i ärendehanteringssystemet. Det betyder att av det totala antalet ärenden som avser miljöfarliga verksamheter är det en delmängd av dem som har alternativet "Hel tillståndsprövning".

Prövningsärenden totalt			
Periodintervall: 202001 - 202012			
	Antal ärenden		
	Antal inkomna ärenden under året	Antal pågående ärenden - som vid utgången av året inte fått ett beslut	Antal avgjorda ärenden - som fått ett beslut under året
Ärenden som avser miljöfarliga verksamheter	487	501	515
Ärenden som avser Hel tillståndsprövning	214	283	247
Ärenden som avser Ändringstillstånd	40	32	37
Ärenden som avser IUUV	Ingen data redovisas här		94
Ärenden som avser Seveso	Ingen data redovisas här		54
Ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas	Ingen data redovisas här		372

Ärenden som avser Ändringstillstånd

Redovisar antalet för ärenden som avser ”Ändringstillstånd” uppdelat på inkomna, pågående och avgjorda prövningar. Baseras på ett val i ärendehanteringssystemet. Det betyder att av det totala antal ärenden som avser miljöfarliga verksamheter är det ett en delmängd av dem som har alternativet ”Ändringstillstånd”.

Prövningsärenden totalt			
Periodintervall: 202001 - 202012			
	Antal ärenden		
	Antal inkomna ärenden under året	Antal pågående ärenden - som vid utgången av året inte fått ett beslut	Antal avgjorda ärenden - som fått ett beslut under året
Ärenden som avser miljöfarliga verksamheter	487	501	515
Ärenden som avser Hel tillståndsprövning	214	283	247
Ärenden som avser Ändringstillstånd	40	32	37
Ärenden som avser IUUV	Ingen data redovisas här		94
Ärenden som avser Seveso	Ingen data redovisas här		54
Ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas	Ingen data redovisas här		372

Ärenden som avser IUUV

Redovisar antalet ärenden som avser ”IUUV” för avgjorda prövningar. Det betyder att av det totala antalet ärenden som avser miljöfarliga verksamheter är det en delmängd av dem som har alternativet ”IUUV”.

Information om ”IUUV” är uppgifter som hämtas från länsstyrelsernas anläggningsregister. Registret uppdateras av handläggare på länsstyrelsen i det län där verksamheten är lokaliserad. Prövningen av verksamheten sker vid en Miljöprövningsdelegation (finns på 12 av 21 länsstyrelser). Det innebär att det finns en risk att information om ”IUUV” inte har uppdaterats innan uppföljningen görs.

Prövningsärenden totalt	Antal ärenden		
	Antal inkomna ärenden under året	Antal pågående ärenden - som vid utgången av året inte fått ett beslut	Antal avgjorda ärenden - som fått ett beslut under året
Periodintervall: 202001 - 202012			
Ärenden som avser miljöfarliga verksamheter	487	501	515
Ärenden som avser Hel tillståndsprövning	214	283	247
Ärenden som avser Ändringstillstånd	40	32	37
Ärenden som avser IUUV	Ingen data redovisas här		94
Ärenden som avser Seveso	Ingen data redovisas här		54
Ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas	Ingen data redovisas här		372

IUV betyder industriutsläppsverksamhet.

Antal ärenden som avser Seveso

Redovisar antalet ärenden som avser ”Seveso” för avgjorda äreprövningar. Det betyder att av det totala antalet ärenden som avser miljöfarliga verksamheter är det en delmängd av dem som har alternativet ”Seveso”.

Information om ”Seveso” är uppgifter som hämtas från länsstyrelsernas anläggningsregister. Registret uppdateras av handläggare på länsstyrelsen i det län där verksamheten är lokaliserad. Prövningen av verksamheten sker vid en Miljöprövningsdelegation (finns på 12 av 21 länsstyrelser). Det innebär att det finns en risk att information om ”Seveso” inte har uppdaterats innan uppföljningen görs.

Prövningsärenden totalt	Antal ärenden		
	Antal inkomna ärenden under året	Antal pågående ärenden - som vid utgången av året inte fått ett beslut	Antal avgjorda ärenden - som fått ett beslut under året
Periodintervall: 202001 - 202012			
Ärenden som avser miljöfarliga verksamheter	487	501	515
Ärenden som avser Hel tillståndsprövning	214	283	247
Ärenden som avser Ändringstillstånd	40	32	37
Ärenden som avser IUUV	Ingen data redovisas här		94
Ärenden som avser Seveso	Ingen data redovisas här		54
Ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas	Ingen data redovisas här		372

Sevesoverksamhet omfattas av lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas

Redovisar antalet för ärenden som fått ett beslut under året och beviljats tillstånd av en Miljöprövningsdelegation. Det betyder att av den totala mängden ärenden som avser miljöfarliga verksamheter är det en delmängd av dem som fått beslut som innebär att tillstånd beviljats.

Beviljade tillstånd är en summering av avgörandetyperna Bifall, Bifall med villkor, Bifall med villkor inkl provotid.

Prövningsärenden totalt	Antal ärenden		
	Antal inkomna ärenden under året	Antal pågående ärenden - som vid utgången av året inte fått ett beslut	Antal avgjorda ärenden - som fått ett beslut under året
Periodintervall: 202001 - 202012			
Ärenden som avser miljöfarliga verksamheter	487	501	515
Ärenden som avser Hel tillståndsprövning	214	283	247
Ärenden som avser Ändringstillstånd	40	32	37
Ärenden som avser IUUV	Ingen data redovisas här		94
Ärenden som avser Seveso	Ingen data redovisas här		54
Ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas	Ingen data redovisas här		372

Antal ärenden

Nedan finns korta beskrivningar av vilka ärenden som finns under rubriken "Antal ärenden" nedanstående gäller för respektive ärendegrupp.

Prövningsärenden totalt	Antal ärenden		
	Antal inkomna ärenden under året	Antal pågående ärenden - som vid utgången av året inte fått ett beslut	Antal avgjorda ärenden - som fått ett beslut under året
Periodintervall: 202001 - 202012			
Ärenden som avser miljöfarliga verksamheter	487	501	515
Ärenden som avser Hel tillståndsprövning	214	283	247
Ärenden som avser Ändringstillstånd	40	32	37
Ärenden som avser IUUV	Ingen data redovisas här		94
Ärenden som avser Seveso	Ingen data redovisas här		54
Ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas	Ingen data redovisas här		372

Antal inkomna ärenden under året

Totalt antal ärenden som inkommit i ärendehanteringssystemet med ärenderubriker, se ovan.

Antal pågående ärenden - som vid utgången av året inte fått ett beslut

Totalt antal ärenden som inte fått ett beslut vid årets slut i ärendehanteringssystemet med utvalda ärenderubriker, se ovan.

Antal avgjorda ärenden - som fått ett beslut under året

Totalt antal ärenden med beslutandedatum under året i ärendehanteringssystemet med utvalda ärenderubriker, se ovan.

Omloppstider för ärendena

Till vänster om kolumnerna för de olika omloppstiderna finns en kolumn som visar antalet ärenden som beräkningarna är gjorda på.

Handläggningstid (i dagar) för avgjorda ärenden från ansökan till kungörelse

Beräkning av handläggningstid i dagar för beslutade ärenden från fälten ”In/Upp-datum” till ”Datum för kungörelse av ansökan” i ärendehanteringssystemet.

Prövningsärenden totalt	Handläggningstid (i dagar) för avgjorda ärenden från ansökan till kungörelse						
	Antal ärenden (n)	Medelvärde (dagar)	Medianvärde (dagar)	Maxvärde (dagar)	Minvärde (dagar)	75 Percentil (dagar)	90 Percentil (dagar)
Periodintervall: 202001 - 202012							
Ärenden som avser miljöfarliga verksamheter	281	221	150	1 562	9	268	497
Ärenden som avser Hel tillståndsprövning	166	239	166	1 212	9	294	506
Ärenden som avser Ändringstillstånd	30	125	106	505	13	176	214
Ärenden som avser RUV	39	240	208	1 096	25	319	505
Ärenden som avser Seveso	31	184	113	1 096	9	260	352
Ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas	214	188	134	1 562	9	244	411

Handläggningstid (i dagar) för avgjorda ärenden från kungörelse till beslut

Beräkning av handläggningstid i dagar för beslutade ärenden från fälten ”Datum för kungörelse av ansökan” till ”Beslutsdatum” i ärendehanteringssystemet.

Prövningsärenden totalt	Handläggningstid (i dagar) för avgjorda ärenden från ansökan till kungörelse						
	Antal ärenden (n)	Medelvärde (dagar)	Medianvärde (dagar)	Maxvärde (dagar)	Minvärde (dagar)	75 Percentil (dagar)	90 Percentil (dagar)
Ärenden som avser miljöfarliga verksamheter	249	108	102	326	-56	141	195
Ärenden som avser Hel tillståndsprövning	143	111	109	301	-56	147	201
Ärenden som avser Ändringstillstånd	29	105	99	268	36	132	155
Ärenden som avser IUUV	34	120	104	301	1	158	256
Ärenden som avser Seveso	28	101	98	270	0	129	212
Ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas	214	108	101	326	-6	139	177

Handläggningstid (i dagar) för avgjorda ärenden från ansökan till beslut

Beräkning av handläggningstid i dagar för beslutade ärenden från fälten ”In/Upp-datum” till ”Beslutsdatum” i ärendehanteringssystemet.

Prövningsärenden totalt	Handläggningstid (i dagar) för avgjorda ärenden från ansökan till beslut						
	Antal ärenden (n)	Medelvärde (dagar)	Medianvärde (dagar)	Maxvärde (dagar)	Minvärde (dagar)	75 Percentil (dagar)	90 Percentil (dagar)
Ärenden som avser miljöfarliga verksamheter	515	315	236	2 515	3	405	638
Ärenden som avser Hel tillståndsprövning	247	379	291	2 515	8	478	672
Ärenden som avser Ändringstillstånd	37	223	217	576	9	306	435
Ärenden som avser IUUV	94	328	261	1 706	4	429	627
Ärenden som avser Seveso	54	196	162	1 096	8	239	367
Ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas	372	310	238	2 515	9	400	575

Fliken Överklagade ärenden

På fliken Överklagade ärenden finns överklagade prövningsärenden (enligt kriterierna ovan) som vunnit laga kraft i överinstansen under rapporteringsåret.

Antal ärenden

Under rubriken "Antal ärenden (n)" på raden "Prövningsärenden som överklagats" visas antal överklagade prövningsärenden som vunnit laga kraft i överinstansen.

Överklagade prövningsärenden totalt	Den totala tiden (i dagar) från ansökan till dess ett överklagat mål avgjorts och vinner laga kraft i överinstansen						
	Antal ärenden (n)	Medelvärde (dagar)	Medianvärde (dagar)	Maxvärde (dagar)	Minvärde (dagar)	75 Percentil (dagar)	90 Percentil (dagar)
Prövningsärenden som överklagats	71	643	581	2 165	99	726	1 177
Antal överklagade parter (totalt)	91	588	521	1 695	163	688	910
Överklagat av Sökanden (inkl. Ombud)	47	633	540	1 695	260	719	1 242
Överklagat av Myndighet/kommun som överklagar för allmänna intressen (inkl. Lst)	8	563	562	719	206	711	
Överklagat av Enskilda (inkl. Sakägare)	33	497	442	1 695	183	648	797
Överklagat av Ideell förening eller annan 16:13-person	2	1 155	1 155	1 695	614		
Överklagat av Övriga	1	586	586	586	586		

Ärenden som överklagande part (totalt)

Under rubriken "Antal ärenden (n)" på raden med rubriken "Antal överklagande parter (totalt)" summeras totalt antal överklagande parter. Observera att antal överklagade parter kan överstiga antalet överklagade prövningsärenden. Detta på grund att det kan vara flera personer som överklagar.

Överklagade prövningsärenden totalt	Den totala tiden (i dagar) från ansökan till dess ett överklagat mål avgjorts och vinner laga kraft i överinstansen						
	Antal ärenden (n)	Medelvärde (dagar)	Medianvärde (dagar)	Maxvärde (dagar)	Minvärde (dagar)	75 Percentil (dagar)	90 Percentil (dagar)
Prövningsärenden som överklagats	71	643	581	2 165	99	726	1 177
Antal överklagande parter (totalt)	91	588	521	1 695	163	688	910
Överklagat av Sökanden (inkl. Ombud)	47	633	540	1 695	260	719	1 242
Överklagat av Myndighet/kommun som överklagar för allmänna intressen (inkl. Lst)	8	563	562	719	206	711	
Överklagat av Enskilda (inkl. Sakägare)	33	497	442	1 695	183	648	797
Överklagat av Ideell förening eller annan 16:13-person	2	1 155	1 155	1 695	614		
Överklagat av Övriga	1	586	586	586	586		

Det finns en rad med summering för respektive part;

- Sökanden (inkl. ombud),
- Myndighet/kommun som överklagar för allmänna intressen (inkl. Lst),
- Enskilda (inkl. Sakägare),
- Ideell förening eller annan 16:13-person
- Övriga.

Omloppstider för överklagade prövningsärenden

Handläggningstid (i dagar) från ansökan till dess ett överklagat mål avgörs och vinner laga kraft i överinstansen

Beräkning av handläggningstid i dagar för överklagade prövningsärenden från fälten ”In/Upp-datum” till ”Datum laga kraft” i ärendehanteringssystemet.

Överklagade prövningsärenden totalt	Den totala tiden (i dagar) från ansökan till dess ett överklagat mål avgörs och vinner laga kraft i överinstansen						
	Antal ärenden (n)	Medelvärde (dagar)	Medianvärde (dagar)	Maxvärde (dagar)	Minvärde (dagar)	75 Percentil (dagar)	50 Percentil (dagar)
Prövningsärenden som överklagats	71	643	581	2 185	99	726	1 177
Antal överklagade parter (totalt)	91	588	521	1 695	103	688	920
Överklagat av Sökanden (inkl. Ombud)	47	633	540	1 695	260	719	1 242
Överklagat av Myndighet/kommun som överklagar för allmänna intressen (inkl. Lst)	8	563	562	719	306	711	
Överklagat av fysiska (inkl. Sökare)	33	497	442	1 695	103	648	797
Överklagat av Ideell förening eller annan 16:13-person	2	1 155	1 155	1 695	614		
Överklagat av Övriga	1	506	506	506	506		

Fliken MPF-huvudkod

MPF-Huvudkod

Under ”MPF-huvudkod” är rader uppdelade utifrån Miljöprövningsförordningens kapitel. Under varje kapitelrad finns en rad för respektive huvudrubrik med kopplad information. Informationen som finns på respektive rad är:

- MPF kapitel och huvudrubrik.
- MPF Huvudverksamhet, anläggningens huvudverksamhet.
- MPF-kod
- MPF Beskrivning
- MPF-år, beskriver från vilken förordning koden kommer ifrån.
- Prövningsnivå, beskriver om MPF-koden är A-, B- eller C-verksamhet.

MPF-huvudkod totalt					
Periodintervall: 202001 - 202012					
MPF kapitel och huvudrubrik	MPF huvudverksamhet	MPF-kod	MPF beskrivning	MPF-år	Prövningsnivå
Totalt (inkluderad)					
Summa 2 kap. Jordbruk	Djurhållning				
2 kap. Jordbruk	Djurhållning	1.10	Djurhållning >40 000 fjäderfår, >2000 växande grisar tyngre än 30 kg avsedd för prod, >750 stugor	MPF2016	B
2 kap. Jordbruk	Djurhållning	1.11	Djurhållning av nötkreatur, hästar eller minkar > 800 djurenheter, ej inhägnad	MPF2016	B
2 kap. Jordbruk	Djurhållning	1.20	Djurhållning > 100 djurenheter, ej inhägnad, ej renskötsel	MPF2016	C
Summa 2 kap. Jordbruk	Uppodling av annan mark än jordbruksmark för jordbruksproduktion				
2 kap. Jordbruk	Uppodling av annan mark än jordbruksmark för jordbruksproduktion	1.30	Uppodling av annan mark än jordbruksmark för produktion av foder, livsmedel eller liknande	MPF2016	C
Summa 3 kap. Fiskodling och övervintring av fisk	Fiskodling och övervintring av fisk				
3 kap. Fiskodling och övervintring av fisk	Fiskodling och övervintring av fisk	5.10	Fiskodling förbrukning > 40 ton foder/år	MPF2016	B
3 kap. Fiskodling och övervintring av fisk	Fiskodling och övervintring av fisk	5.20	Fiskodling förbrukning > 3,5 ton foder/år	MPF2016	C

Tabellen visas, efter önskemål från Naturvårdsverket, för samtliga MPF-koder oavsett om det finns ärenden kopplade till koderna.

MPF huvudverksamhetskod

MPF huvudverksamhet är verksamhets huvudverksamhetskod utifrån Miljöprövningsförordningen (MPF) och hämtas från länsstyrelsernas anläggningsregister. Registret uppdateras av handläggare på länsstyrelsen i det län där verksamheten är lokaliserad. Prövningen av verksamheten sker vid en Miljöprövningsdelegation (finns på 12 av 21 länsstyrelser). Det är Miljöprövningsdelegationen som tar beslut om vilken huvudkod som är aktuell. Det innebär att det finns en risk att koderna i anläggningsregistret inte hunnit uppdateras när uppföljningen görs och därmed anges ingen eller en icke uppdaterad kod i kolumnen MPF-kod.

Totalt (alla ärenden)

Redovisar totalt antal prövningsärenden som har en MPF-huvudverksamhetskod i ärendehanteringssystemet.

MPF-huvudkod totalt					
Periodintervall: 202001 - 202012					
MPF huvudkod/huvudverksamhet	MPF huvudverksamhet	MPF-kod	MPF beskrivning	MPF-år	Prövningsnivå
Totalt (alla ärenden)					
Summa 2 kap. Jordbruk	Djurhållning				
2 kap. Jordbruk	Djurhållning	1.10-i	Djurhållning >40 000 fjäderfår, >2000 växande grisar tyngre än 30 kg avsedd för prod, >750 stugor	MPF2016	B
2 kap. Jordbruk	Djurhållning	1.11	Djurhållning av nötkreatur, hästar eller minkar > 600 djurenheter, ej inhägnad	MPF2016	B
2 kap. Jordbruk	Djurhållning	1.20	Djurhållning > 100 djurenheter, ej inhägnad, ej renskötsel	MPF2016	C
Summa 2 kap. Jordbruk	Uppodling av annan mark än jordbruksmark för jordbruksproduktion				
2 kap. Jordbruk	Uppodling av annan mark än jordbruksmark för jordbruksproduktion	1.30	Uppodling av annan mark än jordbruksmark för produktion av foder, livsmedel eller liknande	MPF2016	C
Summa 3 kap. Fiskodling och övervintring av fisk	Fiskodling och övervintring av fisk				
3 kap. Fiskodling och övervintring av fisk	Fiskodling och övervintring av fisk	5.10	Fiskodling förbrukning > 40 ton foder/år	MPF2016	B
3 kap. Fiskodling och övervintring av fisk	Fiskodling och övervintring av fisk	5.20	Fiskodling förbrukning > 1,5 ton foder/år	MPF2016	C

Summa X. kap. kapitelnamn och X. kap. kapitelnamn

Raderna med ”Summa X. kap. kapitelnamn” redovisar totalt antal ärenden inom hela kapitlet.

Rader med ”X kap. kapitelnamn” finns för respektive MPF-kod och till dem finns beskrivningar kopplade.

MPF-huvudkod totalt					
Periodintervall: 202001 - 202012					
MPF kapitel och huvudverksamhet	MPF huvudverksamhet	MPF-kod	MPF beskrivning	MPF-år	Prövningsnivå
Summa 2 kap. Jordbruk					
2 kap. Jordbruk	Djurhållning	1.10-i	Djurhållning >40 000 fjäderfår, >2000 växande grisar tyngre än 30 kg avsedd för prod, >750 stugor	MPF2016	B
2 kap. Jordbruk	Djurhållning	1.11	Djurhållning av nötkreatur, hästar eller minkar > 600 djurenheter, ej inhägnad	MPF2016	B
2 kap. Jordbruk	Djurhållning	1.20	Djurhållning > 100 djurenheter, ej inhägnad, ej renskötsel	MPF2016	C
Summa 2 kap. Jordbruk	Uppodling av annan mark än jordbruksmark för jordbruksproduktion				
2 kap. Jordbruk	Uppodling av annan mark än jordbruksmark för jordbruksproduktion	1.30	Uppodling av annan mark än jordbruksmark för produktion av foder, livsmedel eller liknande	MPF2016	C
Summa 3 kap. Fiskodling och övervintring av fisk	Fiskodling och övervintring av fisk				
3 kap. Fiskodling och övervintring av fisk	Fiskodling och övervintring av fisk	5.10	Fiskodling förbrukning > 40 ton foder/år	MPF2016	B
3 kap. Fiskodling och övervintring av fisk	Fiskodling och övervintring av fisk	5.20	Fiskodling förbrukning > 1,5 ton foder/år	MPF2016	C

Antal avgjorda ärenden - som fått ett beslut under året

Redovisar antal avgjorda tillståndsansökningar inom miljöfarlig verksamhet per huvudverksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen (MPF).

MPF-huvudkod totalt						
Periodintervall: 202001 - 202012						
MPF-kapitel och huvudrubrik	MPF-huvudverksamhet	MPF-kod	MPF-beskrivning	MPF-år	Prövningstyp	Antal avgjorda ärenden - som fått ett beslut under året
Totalt (alla ärenden)						449
Summa 2 kap. Jordbruk						20
2 kap. Jordbruk	Djurhållning		Djurhållning > 60 000 fjäderfå, > 2000 växande grisar lyggrä årl 30 kg avsevärd föd. prod., > 750 svin	MPF 2016	B	13
2 kap. Jordbruk	Djurhållning	1.11	Djurhållning av nötkreatur, hästar eller vrisar > 400 djurenheter, ej inlagrad	MPF 2016	B	3
2 kap. Jordbruk	Djurhållning	1.20	Djurhållning > 100 djurenheter, ej inlagrad, ej renskötet	MPF 2016	C	4
Summa 2 kap. Jordbruk						
2 kap. Jordbruk	Uppodling av annan mark än jordbruksmark för jordbruksproduktion		Uppodling av annan mark än jordbruksmark för produktion av foder, livsmedel eller tillägg	MPF 2016	C	

Handläggningstid (i dagar) för avgjorda ärenden från ansökan till kungörelse

Beräkning av handläggningstid i dagar för beslutade ärenden från fälten ”In/Upp-datum” till ”Datum för kungörelse” i ärendehanteringssystemet.

MPF-huvudkod totalt												
Periodintervall: 202001 - 202012												
MPF-kapitel och huvudrubrik	MPF-huvudverksamhet	MPF-kod	Handläggningstid (dagar) för avgjorda ärenden från ansökan till kungörelse									
			Antal ärenden (n)	Medelvärde (dagar)	Mediansvärde (dagar)	Maxvärde (dagar)	75-Percentil (dagar)	90-Percentil (dagar)				
Totalt (alla ärenden)						257	206	140	1212	9	267	472
Summa 2 kap. Jordbruk						16	190	140	948	71	206	467
2 kap. Jordbruk	Djurhållning	1.10	3	154	140	247	71	205				
2 kap. Jordbruk	Djurhållning	1.11										
2 kap. Jordbruk	Djurhållning	1.20	3	226	220	948	77	205				

Handläggningstid (i dagar) för avgjorda ärenden från kungörelse till beslut

Beräkning av handläggningstid i dagar för beslutade ärenden från fälten ”Datum för kungörelse” till ”Beslutsdatum” i ärendehanteringssystemet.

MPF-huvudkod totalt			Handläggningstid (i dagar) för avgjorda ärenden från kungörelse till beslut						
Periodintervall: 202001 - 202012			Antal ärenden (n)	Medelvärde (dagar)	Medianvärde (dagar)	Maxvärde (dagar)	Minvärde (dagar)	75 Percentil (dagar)	90 Percentil (dagar)
MPF kapitel och huvudrubrik	MPF huvudverksamhet	MPF-kod							
Totalt (alla ärenden)			212	107	101	326	56	137	178
Summa 2 kap. Jordbruk			14	120	104	289	63	147	229
2 kap. Jordbruk	Öppnhållning	1.01	6	111	104	168	63	142	
2 kap. Jordbruk	Öppnhållning	1.11							
2 kap. Jordbruk	Öppnhållning	1.20	8	127	100	289	71	156	

Handläggningstid (i dagar) för avgjorda ärenden från ansökan till beslut

Beräkning av handläggningstid i dagar för beslutade ärenden från fälten ”In/Upp-datum” till ”Beslutsdatum” i ärendehanteringssystemet.

MPF-huvudkod totalt			Handläggningstid (i dagar) för avgjorda ärenden från ansökan till beslut						
Periodintervall: 202001 - 202012			Antal ärenden (n)	Medelvärde (dagar)	Medianvärde (dagar)	Maxvärde (dagar)	Minvärde (dagar)	75 Percentil (dagar)	90 Percentil (dagar)
MPF kapitel och huvudrubrik	MPF huvudverksamhet	MPF-kod							
Totalt (alla ärenden)			449	290	226	1741	3	381	500
Summa 2 kap. Jordbruk			20	270	221	1275	70	314	405
2 kap. Jordbruk	Öppnhållning	1.01	16	301	217	1276	70	318	419
2 kap. Jordbruk	Öppnhållning	1.11	3	216	223	364	171	204	
2 kap. Jordbruk	Öppnhållning	1.20	1	249	237	599	164	519	

Den totala tiden (i dagar) från ansökan till dess ett överklagat mål avgörs och vinner laga kraft i överinstansen

Beräkning av handläggningstid i dagar för beslutade ärenden från fälten ”In/Upp-datum” till ”Dom laga kraft” i ärendehanteringssystemet.

MPF-huvudkod totalt			Den totala tiden (i dagar) från ansökan till dess ett överklagat mål avgörs och vinner laga kraft i överinstansen						
Periodintervall: 202001 - 202012			Antal ärenden (t)	Månadsvis (dagar)	Månadsvis (dagar)	Månadsvis (dagar)	Månadsvis (dagar)	75 Percentil (dagar)	90 Percentil (dagar)
MPF kapital och huvudrubrik	MPF huvudverksamhet	MPF län							
Totalt (alla ärenden)			55	408	556	2 346	90	719	1 013
Summa 2 kap. Jordbruk	Djurhållning		5	349	442	1 511	449	1 211	
2 kap. Jordbruk	Djurhållning	1.30	3	303	352	1 211	344	1 211	
2 kap. Jordbruk	Djurhållning	1.31							
2 kap. Jordbruk	Djurhållning	1.30							

Övriga flikar i Excel-exporten

Det finns specifik information per respektive MPD-län efter de tre första flikarna i Excel-exporten. Det är ett utdrag med samma rubriker som i de tre första flikarna per respektive MPD-län. MPD-läna är:

- Dalarna
- Halland
- Kalmar
- Norrbotten
- Skåne
- Stockholm
- Uppsala
- Västerbotten
- Västernorrland
- Västra Götaland
- Örebro
- Östergötland

Inrapporteringsåret 2020

Inledning

Dokumentet är ett komplement med förklaringar om bland annat vilka avvikelser som noterats i rapporten ”Miljöstatistik 2021-03-15_LST” som innehåller Länsstyrelsernas samlade data om miljöprövningsärenden för inrapporteringsåret 2020, som är startår för denna rapportering. Rapporteringen sker till Naturvårdsverket enligt regeringsuppdraget ”Uppdrag att bidra med uppgifter till en samlad statistik för miljötillståndsprövningen”.

Observera att detta är första året för inrapportering vilket innebär att förståelse önskas för avvikelser i omloppstider med mera.

Beskrivning av avvikelser

Nedan finns beskrivningar av avvikelser för startåret 2020, uttaget den 15 mars 2021 från länsstyrelsernas gemensamma beslutsstödsystem LISA där rapporten ”Miljöstatistik” finns som hjälp i rapportering från Länsstyrelserna till Naturvårdsverket av statistik för miljötillståndsprövningen.

Statistiken i rapporten ”Miljöstatistik” hämtas från Platina som är länsstyrelsernas gemensamma ärendehandläggningssystem.

Fliken Prövningsärenden

Ärenden som avser IUV och Seveso

Information om ”IUV” och ”Seveso” är uppgifter som hämtas från länsstyrelsernas anläggningsregister. Registret uppdateras av handläggare på länsstyrelsen i det län där verksamheten är lokaliserad. Prövningen av verksamheten sker vid en Miljöprövningsdelegation (finns på 12 av 21 länsstyrelser). Det innebär att det finns en risk att information om ”IUV” och ”Seveso” inte har uppdaterats innan uppföljningen görs.

Kvalitetssäkring av uppgifter kopplat till ”IUV” och ”Seveso” är något som Länsstyrelsen kommer att arbeta vidare med. Det finns både beskrivet i handboken om prövningsärenden som tagits fram i samband med regeringsuppdraget och det finns som ett obligatoriskt krav innan ärendet kan avslutas i vårt ärendehanteringssystem att handläggare ska hämta information från vårt anläggningsregister.

Ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas

Information om ärenden som har ställningstaganden ”Bifall”, ”Bifall med villkor” och ”Bifall med villkor inkl prövotid”.

Eventuellt kommer det ske en justering av ytterligare ställningstagande till nästa års rapportering, det pågår en diskussion om detta. För 2020 är det cirka 30 ärenden som skulle beröras.

Handläggningstid (i dagar) för avgjorda ärenden från kungörelse till beslut

Kolumnen Minvärde (dagar)

Om minvärdet är ett negativt tal innebär det att datum för kungörelse av ansökan är efter beslutsdatum.

Om minvärdet är 0 (noll) innebär det att det är samma datum för kungörelse som för beslut.

Om minvärdet är 1 (ett) innebär det att beslut är gjort en dag innan kungörelsen.

Omloppstid för Kungörelse till beslut

I nuläget visas endast de ärenden som både kungjorts och fått beslut under 2020 i kolumnerna med omloppstider för kungörelsedatum. Det kommer justeras inför nästa års rapportering. Då kommer alla ärenden som kungjorts redovisas även i de fall kungörelsen sker ett tidigare år än beslut meddelas.

Fliken Överklagade ärenden

Kvalitetssäkring

Det finns riktlinjer som gäller för alla länsstyrelser som beskriver att ett ärende ska registreras för varje inkommen överklagandeskrivelse, vilket innebär att om flera personer och/eller organisationer överklagar samma beslut kommer det att registreras lika många ärenden. Detta är viktigt för uppföljningen av vilken part som överklagat prövningsärendet.

Det kan finns MPD-län som inte följer den nationella rutinen vilket medför att statistiken gällande parter inte blir korrekt vid jämförelser. Det innebär att i vissa fall registreras ett överklagningsärende som innehåller alla överklagningar och därmed får man endast en part redovisad.

Det pågår diskussion internt på länsstyrelserna hur överklagningarna ska hanteras för Miljöprövningar. Det är något som kommer att följas upp och eventuella förändringar kan komma att behövas i Excel-filen utifrån resultatet av diskussionen.

Fliken MPF-huvudkod

Ärenden som avser miljöfarlig verksamhet

Vid jämförelse av "Antal ärenden som avser miljöfarlig verksamhet" på flikarna "Prövningsärenden totalt" och "MPF-huvudkod totalt" samt "Prövningsärenden MPD-län" och "MPF-huvudkod MPD-län" kan det finnas avvikelser. Det betyder att det finns ärenden på flikarna med "Prövningsärenden" som inte har uppdaterats med information om vilken MPF-huvudkod som anläggningen har och det innebär färre antal ärenden som avser miljöfarlig verksamhet i flikarna "MPF-huvudkod".

Kvalitetssäkring

Kvalitetssäkring av dessa uppgifter är något som vi kommer arbeta vidare med. Det finns både beskrivet i handboken om prövningsärenden som tagits fram i samband med regeringsuppdraget och det finns som ett obligatoriskt krav innan ärendet kan avslutas i vårt ärendehanteringssystem att handläggare ska hämta information från vårt anläggningsregister. Vi arbetar också med rutiner som ska säkerställa att verksamhetsregistret alltid är uppdaterat utifrån nya beslut.

Bilaga 4

Handläggningstid per verksamhetskod i MPF

Tabell 8. Antal ärenden och handläggningstider i dagar per MPF-kod för verksamheter som prövats i MMD (både första och andrainstansprövning).

MMD						
MPF-kod	MPF beskrivning	Prövnings-nivå	Antal	Handläggningstid i dagar från ankomst till beslut		
				Median	Max	Min
1.10-i	Djurhållning >40 000 fjäderfän, >2000 växande grisar tyngre än 30 kg avsedd för prod, >750 suggor	B	4	178	208	140
1.11	Djurhållning av nötkreatur, hästar eller minkar > 400 djurenheter, ej inhägnad	B	1	92	92	92
5.10	Fiskodling förbrukning > 40 ton foder/år	B	1	284	284	284
10.10	Torvtäkt, med ett verksamhetsområde > 150 hektar	B	1	181	181	181
10.11	Bergtäkt med ett verksamhetsområde >25 hektar	B	8	258	532	135
10.20	Täkt för annat än markinnehavarens husbehov av berg, naturgrus eller andra jordarter, undantag finns	B	23	217	638	62
10.40	Husbehovstäkt > 10 000 ton berg, torv > 5 hektar, > 50 000 kubikmeter totalt uttagen mängd torv	C	2	170	175	164
13.10	Gruvdrift för brytning av malm, mineral eller kol om ej 1,2,3,4,el 5 §.	A	3	218	860	218
15.10-i	Slakteri med en produktion > 50 ton/dygn eller >12500ton slaktvikt/kalenderår	B	1	288	288	288
15.95	Beredning och behandling, utom paketering av vegetabiliska råvaror mellan 10 000 ton och 75 000 ton/år, undantag finns	B	1	213	213	213
15.131-i	Framställning av vegetabiliska el animaliska råvaror > 18500 ton/år ellr > 75 ton/dygn, Kapacitetströskel m m	B	1	197	197	197
15.141	Framställning av livsmedel både i komb och separata produkter > 5000 ton/år om ej tillståndspliktig enligt 12 § eller paketering	B	1	517	517	517
20.20	Sågverk el. annan anläggning för tillverkning av träprodukter >70 000 m3/år	B	1	3	3	3
21.10-i	Framställning av pappersmassa av trä, returfiber el. andra fibrösa material i industriell skala	A	6	420	569	134
21.30-i	Framställning av papper, papp eller kartong > 20 ton/d eller > 7 300 ton/år	A	2	489	564	414
23.30-i	Raffinering av mineralolja el. gas	A	1	31	31	31
24.01-i	Industriell tillverkning genom kemisk eller biologisk reaktion av enkla kolväten med prod.mängd av > 20 000 ton/år	A	1	569	569	569
24.03-i	Industriell tillverkning genom kemisk eller biologisk reaktion av syrenehållande org föreningar med prod.mängd av >20 000 ton/år	A	3	475	643	313
24.45	Tillverkning av vissa kemiska produkter, läkemedelssubstanser, sprängämnen, pyrotekniska artiklar, ammunition, undantag finns	B	3	297	600	143

26.10-i	Smältning av mineraler inkl tillv av mineralull med smältning > 20 ton/d eller > 5000 ton/år	B	1	832	832	832
27.10-i	Produktion av järn el. stål inkl utrustning för kontinuerlig gjutning > 2,5 ton/h eller >21 900 ton/år	A	2	397	447	346
27.100-i	Smältning av icke-järmetaller inkl återvinningsprod prod av bly el.kadmium > 4 ton/d eller > 1000 ton/år inkluderar legeringsmetaller	A	1	214	214	214
39.10-i	Ytbehandling av material, i synnerhet för appreterering, tryckning, bstrykning m m med förbrukning > 150 kg/h eller > 200 ton/år	B	1	420	420	420
39.15	Förbrukn av halogenerade org.lösn.medel >5 ton/år, organiska > 25 ton/år, farmaceutiska prod > 50 ton/år, lack, tryckfärg lim mm > 100 ton/år, undantag finns	B	1	518	518	518
39.60	Lagring av gas, olja mm>50 000 ton el >500 000 ton/år, kem.prod.med riskklasser >5 000 ton el.>50 000 ton/år, m m	B	1	272	272	272
40.05-i	Överföring av bränslen till gas- eller vätskeform där anläggning har en kapacitet att överföra 20 MW eller mer	B	1	398	398	398
40.90	2 el. fler vindkraftverk som står tillsammans >150 m/st, ett vindkraftverk >150 m i sådan grupp m m	B	19	413	840	66
40.95	7 el. fler vindkraftverk som står tillsammans >120 m/st, ett vindkraftverk >120 m i sådan grupp m m	B	1	182	182	182
40.40-i	Förbränning > 300 MW	A	3	231	235	218
90.181-i	Förbränning av farligt avfall i avfallsförbränningsanläggning > 10 ton/d eller > 2500 ton/år.	A	1	635	635	635
90.200-i	Förbränning av avfall i en samförbränningsanläggning >100 000 ton/år. Undantag finns.	A	2	286	328	244
90.211-i	Förbränning av avfall i en avfallsanläggningsförbränning > 3 ton/h eller > 18 000 ton/år men < 100 000 ton/år. Undantag finns	B	1	321	321	321
90.220	Förbränning av avfall i en samförbränningsanläggning om högst 3 ton/h eller > 50 ton/år men < 18000 ton/år, undantag finns.	B	1	100	100	100
45.10	Verksamhet varigenom kärnkraftsreaktor el. annan kärnreaktor monteras ner el. avvecklas	A	1	525	525	525
90.100	Bearbetning för återvinning av icke-farligt avfall om mer än 10 000 ton/år. Ej om 65 § eller krossning, siktning	B	3	327	868	216
90.10	Avloppsreningsanläggning som omfattas av lagen om allmänna VA-tjänster och som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd motsvarande > 2000 personer	B	3	375	421	238
90.300-i	Deponering av ifa som ej är inert om >2 500 ton/år men < 100 000 ton/år eller totalt tillförd > 25000 ton/år. Undantag finns	B	1	307	307	307
90.310	Deponering av ifa om ej tillståndsplig enligt 18, 19, 20 eller 21 §	B	1	567	567	567

90.50	Lagring som en del av insamling om >5 ton oljeavfall, >30 ton blybatterier, >50 ton elprodukter, >30 ton impregn.trä, > 50 ton motordrivna fordon eller 1 ton annat avfall	B	1	80	80	80
90.435-i	Återvinning el. borskaffning > 10 ton/dygn eller 2500 ton/år om vh avser, biologisk beh, materialåtervinning mfl punkter	A	1	80	80	80
90.440	Återvinning el bortscaffande av farligt avfall > 2500 ton/år. Gäller ej om tillståndsplikt enl annan § i detta kap	A	2	669	835	503
93.20	Krematorium	B	3	282	290	86

Tabell 9. Antal ärenden och handläggningstider i dagar per MPF-kod för verksamheter som prövats i MPD som första instans.

MPD						
MPF-kod	MPF beskrivning	Prövnings-nivå	Antal	Handläggningstid i dagar från ankomst till beslut		
				Median	Max	Min
1.10-i	Djurhållning >40 000 fjäderfän, >2000 växande grisar tyngre än 30 kg avsedd för prod, >750 suggor	B	13	217	1275	70
1.11	Djurhållning av nötkreatur, hästar eller minkar > 400 djurenheter, ej inhägnad	B	3	223	254	171
1.20	Djurhållning > 100 djurenheter, ej inhägnad, ej renskötsel	C	4	237	359	164
5.10	Fiskodling förbrukning > 40 ton foder/år	B	5	133	236	38
10.10	Torvtäkt, med ett verksamhetsområde > 150 hektar	B	1	122	122	122
10.11	Bergtäkt med ett verksamhetsområde >25 hektar	B	7	356	784	76
10.20	Täkt för annat än markinnehavarens husbehov av berg, naturgrus eller andra jordarter, undantag finns	B	119	213	1516	10
13.50	Provbrytning inkl annan bearbetning eller anrikning av malm, mineral eller kol än rostning och sintring	B	1	175	175	175
15.10-i	Slakteri med en produktion > 50 ton/dygn eller >12500ton slaktvikt/kalenderår	B	4	420	635	210
15.30	Slakteri > 50 ton men högst 7 500 ton slaktvikt/år	C	1	636	636	636
15.90-i	Framställning av livsmedel med beredning och behandling, utom paketering, av vegetabiliska råvaror > 75 000 ton/år eller > 600 ton/d under högst 90 dagar i rad/år, eller 300 ton/d i övrigt	B	2	471	619	323
15.95	Beredning och behandling, utom paketering av vegetabiliska råvaror mellan 10 000 ton och 75 000 ton/år, undantag finns	B	1	84	84	84
15.131-i	Framställning av vegetabiliska el animaliska råvaror > 18500 ton/år ellr > 75 ton/dygn, Kapacitetströskel m m	B	1	1065	1065	1065
15.141	Framställning av livsmedel både i komb och separata produkter > 5000 ton/år om ej tillståndspliktig enligt 12 § eller paketering	B	5	308	645	134
15.170-i	Framställning av mjölkprodukter med en produktion baserad på > 200 ton/dygn som kalenderårsmedelvärde	B	1	527	527	527

15.45	Tillverkning av livsmedel, beredning och behandling av animaliska råvaror > 2000 ton, upp till o med 18750 ton/år, ej enbart mjölkprod eller paketering	B	6	424	481	226
15.50	Framställning av livsmedel med beredning och behandling av animaliska råvaror > 50 ton < 2 000 ton/år, ej mjölkprod el glass el paketering	C	1	538	538	538
20.05-i	Behandling av trä med kemikalier med en prod av > 75 m3/dygn eller > 18 750 m3/år	B	1	314	314	314
20.20	Sågverk el. annan anläggning för tillverkning av träprodukter >70 000 m3/år	B	13	102	662	15
24.08-i	Industriell tillverkning genom kemisk eller biologisk reaktion av kväveinnehållande org föreningar med prod.mängd av högst 20 000 ton/år	B	1	354	354	354
24.20-i	Industriell tillverkning genom kemisk eller biologisk reaktion av färgämnen och pigment med en prod.mängd av högst 20 000 ton/år	B	1	177	177	177
24.32-i	Industriell tillverkning genom kemisk eller biologisk reaktion av ickemetaller, metalloxider eller andra oorganiska föreningar med en prod.mängd av högst 20 000 ton/år	B	2	274	407	141
24.39-i	Industriell tillverkning genom kemisk eller biologisk reaktion av läkemedel med en prod.mängd av högst 1 000 ton/år	B	1	525	525	525
24.45	Tillverkning av vissa kemiska produkter, läkemedelssubstanser, sprängämnen, pyrotekniska artiklar, ammunition, undantag finns	B	7	327	657	195
25.10	Tillverkning av gummivaror genom vulkning >2000 ton ovulkad gummiblandning/år, ej om 19 kap 3 §	B	1	369	369	369
25.20	Tillverkning av polyuretan >200 ton plastråvara/år, polyuretan med toluendiisocyanat >20 ton plastråvara/år, annan plast om > 20 ton plastråvara/år	B	5	239	390	205
26.20	Tillverkning av glasvaror om >5 ton glasråvaror tillsatts av bly el. arsenik/år el. tillverkning >500 ton andra glasråvaror/år, om ej 2 §	B	1	223	223	223
27.50	Gjutning av järn, stål, aluminium, zink eller magnesium om prod > 500 ton/år om ej 8 eller 14 §	B	3	638	656	50
27.80-i	Anläggning för att av malm, koncentrat el. sekundärt råmaterial producera högst 1000 ton icke-järnmetall /år. Gäller ej gjuterier	B	3	60	216	9
27.110	Smältning av icke-järnmetall el. återvinningsprodukter, ej om 13 eller 14 §§	B	1	812	812	812
28.10-i	Kemisk eller elektrolytisk ytbehandling av metall eller plast om behandlingsbaden volym > 30 m3	B	6	255	506	104
28.20	Kemisk eller elektrolytisk ytbehandling av metall el.plast om behandlingsbaden sammanlagd volym > 30 m3 , ej betning och betpasta	B	6	389	531	141
28.80	Med kemiska el.termiska metoder ta bort lack el färg från > 50 ton metallgods om ej 19 kap 2 el 3 §§	B	2	199	227	170
34.70	Maskinell metallbearbetn. där tankvolym för skärvätskor, processoljor och hydrauloljor >20 m3 om ej 3 eller 6 §§	B	4	162	1096	49

39.10-i	Ytbehandling av material, i synnerhet för appreterering, tryckning, bestrykning m m med förbrukning > 150 kg/h eller > 200 ton/år	B	4	432	1514	98
39.60	Lagring av gas, olja mm>50 000 ton el >500 000 ton/år, kem.prod.med riskklasser >5 000 ton el.>50 000 ton/år, m m	B	6	141	398	37
40.90	2 el. fler vindkraftverk som står tillsammans >150 m/st, ett vindkraftverk >150 m i sådan grupp m m	B	44	152	1203	17
40.95	7 el. fler vindkraftverk som står tillsammans >120 m/st, ett vindkraftverk >120 m i sådan grupp m m	B	7	288	576	89
40.50-i	Förbränning > 50 MW men högst 300 MW	B	9	296	1706	4
40.51	Förbränning > 20 MW men mindre än 50 MW	B	8	219	855	21
90.191	Förbränning av farligt avfall i avfallsförbränningsanläggning högst 10 ton/d eller högst 2500 ton/år	B	1	162	162	162
90.210-i	Förbränning av avfall i en samförbränningsanläggning > 3 ton/h eller >18 000 ton/år men < 100 000 ton/år. Undantag finns	B	3	93	438	8
90.221	Förbränning av avfall i en avfallsförbränningsanläggning om högst 3 ton/h eller > 50 ton/år men < 18000 ton/år, undantag finns.	B	1	63	63	63
63.10	Hamn där trafik medges för fartyg med bruttodräktighet >1350, ej hamn för försvaret eller färjekaj med < 10 anlöp/år	B	9	364	530	258
63.40	Flottiljflygplats el. civil flygplats med militär flygverksamhet om instrumentbanan >1200 m	B	2	121	137	105
74.10	Rengöring av cisterner, tankar el. fat för förvaring el.transport av kemiska produkter som har klassificerats med riskfraser	B	2	143	159	126
90.70	Sortering av icke-farligt avfall om > 10 000 ton/år. Ej bygg- eller anläggningsändamål	B	3	271	329	219
90.100	Bearbetning för återvinning av icke-farligt avfall om mer än 10 000 ton/år. Ej om 65 § eller krossning, siktning	B	9	338	768	9
90.10	Avloppsreningsanläggning som omfattas av lagen om allmänna VA-tjänster och som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd motsvarande > 2000 personer	B	34	267	1941	35
90.16	Avloppsreningsanläggning som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd som motsvarar > 200 < 2000 pe	C	1	27	27	27
90.119	Återvinning av uttjänta fordon som inte omfattas av bilskrotningsfo genom lagring, tömning, demontering. Ej om 46 § 2	B	2	225	227	223
90.131	Återvinning av icke-farligt avfall för anläggningsändamål som kan förorena mark, vattenområde el grundvatten, om ej ringa föroreningsrisk	B	1	296	296	296
90.161	Biologisk behandling av icke-farligt avfall om > 500 ton/år men < 18750 ton/år eller om anaerob behandl och mängd > 500 ton/år men < 25 000 ton/år, undantag finns	B	6	335	521	46
90.241-i	Behandling av animaliskt avfall, ej biologisk behandling, om > 2500 ton/år	B	2	69	78	60

90.300-i	Deponering av ifa som ej är inert om >2 500 ton/år men < 100 000 ton/år eller totalt tillförd > 25000 ton/år. Undantag finns	B	14	284	720	15
90.310	Deponering av ifa om ej tillståndsplig enligt 18, 19, 20 eller 21 §	B	3	429	700	310
90.30	Lagring av icke-farligt avfall om > 30 000 ton för bygg- eller anläggningsändamål eller > 10 000 ton annat icke-farligt avfall	B	4	248	1282	100
90.40	Lagring av icke-farligt avfall om > 10 ton < 30 000 ton för bygg- eller anläggningsändamål eller > 10 ton < 10 000 ton annat icke-farligt avfall	C	1	59	59	59
90.50	Lagring som en del av insamling om >5 ton oljeavfall, >30 ton blybatterier, >50 ton elprodukter, >30 ton impregn.trä, > 50 ton motordrivna fordon eller 1 ton annat avfall	B	8	166	690	37
90.361	Behandla farligt avfall som består av uppgrävda massor om < 2500 ton/år om ej 25§ o 37§	B	1	112	112	112
90.383	Behandling av farligt avfall från egen verksamhet om > 2500 ton/år, om ej 67 §	B	1	762	762	762
90.406-i	Bortskaffning eller återvinning av icke - farligt avfall genom biologisk- fysik-kem beh, förbeh för förbränning, fragmentering m m > 75 ton/d eller > 18750 ton/år, undantag finns	B	9	260	1260	33
90.420	Återvinning el. bortskaffning av icke-farligt avfall > 500 ton < 100 000 ton/år. Gäller ej om tillståndsplikt enl annan § i detta kap	B	2	340	553	126
93.20	Krematorium	B	6	121	345	70

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

SKRIVELSE
2022-05-13

Ärendenummer:
NV-06961-21

Uppdrag att samla in och analysera statistik för miljötillståndsprövningen för år 2021

Redovisning av regeringsuppdrag från
regeringsbeslut M2022/00161

BESÖK: STOCKHOLM – VIRKESVÄGEN 2
östersund – forskarens väg 5, hus ub
post: 106 48 stockholm
tel: 010-698 10 00
e-post: registrator@naturvardsverket.se
internet: www.naturvardsverket.se

Förord

Genom ett regeringsbeslut den 27 januari 2022 fick Domstolsverket, länsstyrelserna och Naturvårdsverket i uppdrag att ta fram, sammanställa, analysera och presentera statistik för miljötilståndsprövningen för år 2021. Uppdraget från regeringen följer på en rad tidigare uppdrag till Domstolsverket, länsstyrelserna och Naturvårdsverket. Den 12 maj 2021 redovisade Naturvårdsverket för första gången det underlag som Domstolsverket och länsstyrelserna hade fått i uppdrag att ta fram och inkomma med till myndigheten. Sedan den första redovisningen har kvaliteten på statistiken förbättrats men vissa utvecklingsbehov kvarstår för delar statistiken.

Den skrivelse som härmed överlämnas till regeringen redovisar det gemensamma uppdrag som Domstolsverket, länsstyrelserna och Naturvårdsverket har fått gällande statistik för miljötilståndsprövningen för år 2021. Domstolsverket och länsstyrelserna har den 31 mars 2022 inkommit med uppgifter om statistik till Naturvårdsverket tillsammans med redogörelser för ingående data i statistiken och olika noterade felkällor. Naturvårdsverket har sedan sammanställt, presenterat och analyserat uppgifterna i denna skrivelse.

I Naturvårdsverkets uppdrag att analysera uppgifterna har även ingått att jämföra statistiken för år 2020 och 2021. Eftersom denna analyserande jämförelse gäller 2020 och 2021 kan COVID-19 pandemin ha påverkat handläggningstiden på flera sätt. Det är emellertid ännu alltför tidigt att dra slutsatser om pandemins eventuella påverkan och det har därför inte kunnat vägas in i analysen.

Det gemensamma regeringsuppdraget har genomförts tillsammans med Domstolsverket och länsstyrelserna. Naturvårdsverket vill tacka för ett gott samarbete.

Stockholm den 13 maj 2022

Kerstin Cederlöf
Ställföreträdande generaldirektör

Innehållsförteckning

FÖRORD	2
1. SAMMANFATTNING	4
2. INLEDNING	5
3. STATISTIKINFORMATION	9
4. RESULTAT	13
4.1 Hel tillståndsprövning i första instans	18
4.2 Ändringstillstånd för miljöfarlig verksamhet i första instans	24
4.3 Villkorsändring i första instans	25
4.4 Handläggningstidens fördelning i första instans	28
4.5 Handläggningstid för olika typer av miljöfarliga verksamheter	31
4.6 Industriutsläppsverksamheter och Sevesoverksamheter	36
4.7 Handläggningstid för olika typer av vattenverksamheter	38
4.8 Handläggningstid för överklagade mål och ärenden	40
5. KÄLLFÖRTECKNING	47
BILAGOR	48
Bilaga 1. Uppdrag att samla in och analysera statistik för miljöstillståndsprövningen för år 2021	50
Bilaga 2. Statistikinformation från Domstolsverket	56
Bilaga 3. Statistikinformation från länsstyrelserna	59
Bilaga 4. Mark- och miljödomstolarnas redovisning utifrån miljöprövningsförordningen för år 2021	106
Bilaga 5. Miljöprövningsdelegationernas redovisning utifrån miljöprövningsförordningen för år 2021	108

1. Sammanfattning

Naturvårdsverket har av regeringen fått i uppdrag att ta emot, sammanställa, analysera och presentera statistik för miljötillståndsprövningen för år 2021.

Statistiken omfattar antal mål och ärenden samt handläggningstid för:

- mål om tillstånd till miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet som prövas av mark- och miljödomstol i första instans,
- ärenden om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som prövas av miljöprövningsdelegation, och
- överklagade mål om tillstånd till miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet.

Sammanställningen bygger på uppgifter om statistik för ovanstående prövningar som Domstolsverket och länsstyrelserna fått i uppdrag att ta fram och överlämna till Naturvårdsverket.

Den sammanställda statistiken visar att handläggningstiden från inkommen ansökan till dom eller beslut avseende hel tillståndsprövning i första instans för prövning i mark- och miljödomstol under 2021 hade en median om 501 dagar för miljöfarlig verksamhet och 331 dagar för vattenverksamhet.

Handläggningstiden för hel tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet i miljöprövningsdelegation hade en median om 299 dagar under 2021.

Handläggningstiden för överklagade mål avser tidsåtgången från ansökan i första instans till dess ett slutligt avgörande i överinstans får laga kraft. För miljöfarlig verksamhet som prövats i mark- och miljödomstol i första instans och MÖD i andra instans var handläggningstiden i median 916 dagar och för vattenverksamhet 1 097 dagar. För mål som inlets i miljöprövningsdelegation och fått slutligt avgörande i mark- och miljödomstol eller MÖD under 2021 var medianen för handläggningstiden 730 dagar.

I skrivelsen ingår uppgifter om handläggningstidens fördelning från ansökan till kungörelse samt från kungörelse till beslut, och fördelning mellan olika typer av verksamheter. Osäkerheter i underlagen och utvecklingsområden inför framtida statistiksammanställningar redovisas också.

2. Inledning

2.1 Uppdraget

Domstolsverket, länsstyrelserna och Naturvårdsverket har genom ett regeringsbeslut den 27 januari 2022 fått ett gemensamt uppdrag som återges i sin helhet i bilaga 1. Av regeringsbeslutet framgår uppdraget till Naturvårdsverket. Bland annat framgår följande:

» ***Uppdrag att samla in och analysera statistik för miljötillståndsprövningen för år 2021***

Genom ett regeringsbeslut den 27 januari 2022 gav regeringen Naturvårdsverket i uppdrag att ta emot, sammanställa, analysera och presentera statistik för prövningen av tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet inom miljöprövningsdelegationerna och mark- och miljödomstolarna samt av tillståndspliktig vattenverksamhet inom mark- och miljödomstolarna. Naturvårdsverket ska slutredovisa uppdraget till regeringen (Miljödepartementet) senast den 16 maj 2022. Naturvårdsverkets analys bör innehålla en jämförelse med statistiken för år 2020.

I denna skrivelse redovisas Naturvårdsverkets uppdrag i sin helhet.

2.1.1 Tidigare uppdrag

Den 12 maj 2021 redovisade Naturvårdsverket ett regeringsuppdrag som avsåg att förbereda myndigheten för att:

- årligen ansvara för en sammanhållen statistik för miljötillståndsprövningen, samt
- kunna ta emot, sammanställa, analysera och presentera de uppgifter om miljötillståndsprövningen som Domstolsverket och länsstyrelserna tar fram avseende föregående verksamhetsår.¹

Statistikredovisningen redogör för hur lång tid miljötillståndsprövningen har tagit och vilka faktorer – så som branschtillhörighet, typ av prövningsinstans, mål och ärendetyp, som kan ha påverkat handläggningstiden. Underlaget som Domstolsverket och länsstyrelserna tog fram omfattade statistik för antal mål och ärenden samt handläggningstid för:

- mål om tillstånd till miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet som prövas av mark- och miljödomstol i första instans,
- ärenden om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som prövas av miljöprövningsdelegation, samt

¹ Naturvårdsverket (2021), *Uppdrag att förbereda för ansvar för en samlad statistik för miljötillståndsprövningen*.

- överklagade mål om tillstånd till miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet.

Det regeringsuppdrag som Naturvårdsverket redovisade 2021 följde på en rad tidigare uppdrag från regeringen till de tre deltagande myndigheterna. Statistikunderlaget som Domstolsverket och länsstyrelserna överlämnade till Naturvårdsverket följer en modell som togs fram gemensamt av de tre myndigheterna 2017.² Under det efterföljande året fick Domstolsverket och länsstyrelserna i uppdrag att genomföra de system- och verksamhetsanpassningar som krävdes för att bidra till en samlad statistik för miljötillståndsprovningen.³ Domstolsverket och länsstyrelserna fick 2019 i uppdrag av regeringen att bidra med statistikunderlag för miljötillståndsprovningen. Underlaget sammanställdes och redovisades av Naturvårdsverket till regeringen (Miljödepartementet) första gången 2021.⁴

2.1.2 Uppdragets genomförande

Domstolsverket och länsstyrelserna har uppgifter om tillståndsprovningar som de ansvarar för i sina respektive verksamhetssystem. Uppgifterna hanteras inte inom ramen för respektive myndighets särskilda verksamhet för framställning av statistik och omfattas därmed inte av lagen (2001:99) om den officiella statistiken. Domstolsverket och länsstyrelserna har gjort bedömningen att uppgifterna som överlämnas till Naturvårdsverket inte omfattas av sekretess eller på annat sätt är olämpliga att lämna ut.

Uppdraget har genomförts i nära samarbete med Domstolsverket och länsstyrelserna med vilka flertalet avstämningar har ägt rum under arbetets gång. Domstolsverket och länsstyrelserna har också genomfört testuttag av uppgifterna som överlämnats till Naturvårdsverket för avstämning. Samarbetet myndigheterna emellan har varit avgörande för det kvalitetssäkrande arbetet som föregått sammanställningen av statistiken. Domstolsverket och länsstyrelserna har den 31 mars 2022 överlämnat uppgifter om statistik till Naturvårdsverket. Uppgifterna presenteras i enlighet med den modell som Naturvårdsverket, Domstolsverket och länsstyrelserna gemensamt tog fram 2017 enligt uppdrag från regeringen.⁵ I bilaga 2 och 3 finns utförliga redogörelser från Domstolsverket och länsstyrelserna där data i statistikens olika delar närmare beskrivs.

² Naturvårdsverket (2017). Redovisning av uppdrag i regleringsbrev (M2017/02351/Me): *En modell för att årligen upprätta och redovisa statistik för miljötillståndsprovningen.*

³ Domstolsverket (2018). Redovisning av uppdrag i regleringsbrev (M2018/00679/Me): *Uppdrag att genomföra system- och verksamhetsanpassningar för att bidra med uppgifter till en samlad statistik för miljötillståndsprovningen och Länsstyrelserna (2018). Redovisning av uppdrag i regleringsbrev (M2018/00639/Me): Uppdrag att genomföra system- och verksamhetsanpassningar för att bidra med uppgifter till en samlad statistik för miljötillståndsprovningen.*

⁴ Naturvårdsverket (2021). Redovisning av regeringsuppdrag (M 2018/02949/Me): *Uppdrag för att förbereda för ansvar för en samlad statistik för miljötillståndsprovningen.*

⁵ Naturvårdsverket (2017). Redovisning av uppdrag i regleringsbrev (M2017/02351/Me): *En modell för att årligen upprätta och redovisa statistik för miljötillståndsprovningen.*

Uppdraget har för Naturvårdsverkets del genomförts av en arbetsgrupp bestående av handläggare och jurister. I arbetsgruppen har Emma Hundertmark (projektledare), Moa Ek, Lina Tengvar och Anders Wallin ingått.

Beslut om redovisning av uppdraget har fattats av Kerstin Cederlöf, ställföreträdande generaldirektör Naturvårdsverket den 13 maj 2022.

2.1.3 Justeringar sedan föregående redovisning

Den årligen sammanställda statistiken om tillståndsprövning enligt miljöbalken redogör för handläggningstiden avseende tillståndsprövningar av miljöfarlig verksamhet och vattenverksamheter samt överklaganden. Den statistik som Domstolsverket och länsstyrelserna har tagit fram består av delvis automatiserade rapporter där uppgifter ur myndigheternas diarie- och ärendehanteringssystem har sammanställts till statistik.

De mål och ärenden som presenteras har kategoriserats utifrån den verksamhetskod som de omfattas av enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) samt miljöbokens indelning av vattenverksamheter på avdelningar.⁶ Angiven verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen avser huvudverksamhet och är för ärenden som handlagts i en miljöprövningsdelegation hämtad ur anläggningsregistret, vilket innebär att uppgiften inte hunnit uppdateras i de fall ett tillstånd inte tagits i anspråk vid den tidpunkt då statistiken sammanställdes. För att undvika dubbelräkning har mål som avser både miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet registrerats som vattenverksamhet. Statistiken avser mål och ärenden som avgjorts under 2021 men ansökningarna har i flera fall lämnats in under tidigare år.

Naturvårdsverket har i ett tidigare regeringsuppdrag tillsammans med Domstolsverket och länsstyrelserna utarbetat en modell som beskriver och strukturerar de uppgifter som redovisas till Naturvårdsverket.⁷ Vissa justeringar av modellen för datainhämtning har genomförts inför redovisningen av den samlade statistiken för miljöstillståndsprövningen avseende verksamhetsår 2021. För Domstolsverket är en justering särskilt viktig och gäller målkod 3201 som avser överklagade tillståndsbeslut rörande miljöfarlig verksamhet vilka påbörjats i miljöprövningsdelegation som första instans och som har exkluderats i underlaget för förstainstansprövningar i den aktuella redovisningen. För länsstyrelserna rör det sig om följande justeringar:

- I 2020 års rapportering visades endast ärendetyperna ”Hel tillståndsansökan” och ”Ändringstillstånd”. I 2021 års rapportering har

⁶ Se 2 – 32 kap. miljöprövningsförordningen (2013:251) samt Domstolsverkets författningssamling (DVFS 2019:12), *Domstolsverkets föreskrifter om miljöboken*.

⁷ Naturvårdsverket (2017). Redovisning av uppdrag i regleringsbrev (M2017/02351/Me): *En modell för att årligen upprätta och redovisa statistik för miljöstillståndsprövningen*.

även ärendetyperna ”Villkorsändring” och ”Övrig fråga” särskilts för att tydliggöra fördelningen av ärendetyper inom miljöfarlig verksamhet. Ärenden som ingår i kategorin om ”Övrig fråga” inkluderar ansökningar om förlängd igångsättningstid, förlängd prøvotid för slutliga villkor, prøvotidsutredningar med förslag till slutliga villkor samt dispens och alternativvärden enligt industriutsläppsförordningen. Däremot ingår inte frågor om ekonomiska säkerheter, upphävande av tillstånd, omprövning av villkor eller återkallande av tillstånd på tillsynsmyndigheternas begäran i vare sig denna kategori eller i redovisningen i stort.⁸

- Det har lagts till fler beslutskategorier jämfört med 2020 års rapportering. Alternativen som fanns med 2020 var; ”Bifall”, ”Bifall med villkor”, ”Bifall med villkor inkl. prøvotid”. Nya alternativ som har lagts till inför 2021 års rapportering är ”Förlängd prøvotid” och ”Slutliga villkor”.⁹
- Rapporteringen för 2020 innehöll alla ärenden som kungjorts under 2020, även de som inte fått ett beslut. I den aktuella redovisningen ingår endast ärenden som fått ett beslut under 2021.¹⁰

För de inlämnade uppgifterna har Domstolsverket och länsstyrelserna upprättat statistikinformation som redogör för hur statistiken har tagits fram, eventuella felkällor samt innehållet i de olika dataseten. Statistikinformationen för de inlämnade uppgifterna avseende 2021 återfinns i bilaga 2 och 3.

⁸ Se bilaga 3, Länsstyrelserna (2022). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag ”Samlad statistik för miljötillståndsprövning”*, sida 14 – 15.

⁹ Se bilaga 3, Länsstyrelserna (2022). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag ”Samlad statistik för miljötillståndsprövning”*, sida 16.

¹⁰ Se bilaga 3, Länsstyrelserna (2022). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag ”Samlad statistik för miljötillståndsprövning”*, sida 22.

3. Statistikinformation

Statistikens tillförlitlighet bygger på att länsstyrelsernas och domstolarnas registrering av tillståndsansökningar är korrekt och komplett utförd. För utförligare redovisning se bilaga 2 och 3. Statistiken avser mål och ärenden som avgjorts 2021 men handläggningen har i flera fall påbörjats under tidigare år.

3.1 Utformning och avgränsningar

Handläggningstider anges i dagar från det att ansökan inkommit till dess att beslut fattats i första instans samt i förekommande fall i överinstans. Tid för samråd ingår inte i statistiken. Angivelse av verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) avser huvudverksamhet. För att undvika dubbelräkning har mål som avser både miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet registrerats som vattenverksamhet.

Både Domstolsverket och länsstyrelserna uppger att vilandeförklaringar av mål och ärenden är sällsynta men att de kan förekomma i uppgifterna om statistik.¹¹ I de fall det saknas värden för 75- och 90-percentilen, beror det på att det finns för få värden i underlaget att göra beräkningar på.¹² Percentiler visar på fördelningar, varpå värdena i de båda kolumnerna först rangordnats så att de för den 75-percentilen motsvarar att 75 procent av ärendena är under en viss gräns och resterande 25 procent av ärenden är över den. Det betyder att tre fjärdedelar av en viss ärendetyp har tagit som mest den tid som redovisas i 75-percentilen. På motsvarande sätt illustrerar 90-percentilen att 90 procent av ärendena har haft en handläggningstid som är mindre än den aktuella gränsen och att 10 procent av ärendena har tagit längre tid än så.

3.2 Utvecklingsområden

Detta är den andra gången som en sammanställning av handläggningstider för miljötillståndsprövningen redovisas. Statistiken genereras genom delvis automatiserade rapporter vilka har tagits fram för ändamålet. För en långsiktigt konsekvent rapportering av hög kvalitet krävs ett löpande utvecklingsarbete. Det är samtidigt av vikt att noga överväga vilka förändringar som görs så att jämförbarheten inte går förlorad.

¹¹ Se bilaga 2, Domstolsverket (2022). *Om kvalitetssäkring och möjliga felkällor*, sida 3 samt bilaga 3, Länsstyrelserna (2022). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljötillståndsprövning"*, sida 29.

¹² Se bilaga 3, Länsstyrelserna (2022). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljötillståndsprövning"*, sida 19.

Utöver kvalitetsförbättringar och justeringar av datamängder finns också möjlighet att utöka andelen ingående analyser. Ett exempel som påtalats vore att utöka analysen till att inkludera 10- och 25-percentilerna.

En ständig utveckling av statistiken sker genom att de uppgifter som antingen är nya för domstolar och länsstyrelser att registrera i handläggning eller som registreras på ett nytt sätt hanteras alltmer konsekvent och komplett. Det gäller bland annat datum för kungörelse, dokumentering av överklagande parter och tillämpningen av nya målkoder där redovisningen är mer komplett än vid den förra redovisningen men inte kan anses vara fullständig.

I den föregående rapporteringen till regeringen¹³ lyftes utvecklingsområden av Naturvårdsverket men även av länsstyrelserna och Domstolsverket. De mest betydande var en skillnad i sammanställningen av totalsummor för handläggningstid där Domstolsverkets underlag innefattade överprövade B-verksamheters handläggningstid från det att de inkom som ärende hos miljöprövningsdelegationen till ett första avgörande i mark- och miljödomstol. Detta har åtgärdats till föreliggande redovisning. För länsstyrelsernas del påtalades vid den föregående redovisningen att flera ärendetyper ingick i totalsummorna. Detta kvarstår till viss del. En redogörelse för potentiella utvecklingsområden följer härnäst.

Ändringstillstånd

I statistikunderlagen från Domstolsverket anges att inget mål om ändringstillstånd avgjordes av vare sig mark- och miljödomstol eller Mark- och miljööverdomstolen under 2021. Avsaknaden av mål om ändringstillstånd är sannolikt felaktig vilket har bekräftats av Domstolsverket.¹⁴ Enligt Domstolsverket introducerades koden för måltypen ändringstillstånd vid den föregående redovisningen. För de mål som gäller ändringstillstånd och som inleddes innan målkoden introducerades år 2020 har troligen en annan målkod använts i handläggningen. I takt med att målkoden börjar användas i högre utsträckning kommer antalet avgjorda mål som gäller ändringstillstånd att öka i statistiken.

Kvarstående underrapportering

I underlagen från Domstolsverket och länsstyrelserna ingår information om antal avgjorda tillståndsansökningar för miljöfarlig verksamhet per verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen (2013:251). Dessa delar av statistiken rymmer osäkerheter som skapar svårigheter i tolkningen. Antalet mål och ärenden som registrerats med verksamhetskod är färre än det totala antalet

¹³ Naturvårdsverket (2021). Redovisning av regeringsuppdrag (M 2018/02949/Me): *Uppdrag för att förbereda för ansvar för en samlad statistik för miljöstillståndsprövningen*, sida 16 – 17.

¹⁴ Se Domstolsverket (2022). Welander C., SV: *Fråga om ändringstillstånd*.

ärenden för såväl domstolarna som miljöprövningsdelegationerna. Underrapporteringen beror troligen på att ingående mål och ärenden inletts innan uppgifter om verksamhetskod registrerades på ett sådant sätt det fångas upp av de automatiserade rapporterna.

Registrering av överklagandeparter påbörjades under 2020 och var för den föregående redovisningen¹⁵ ofullständig då ärenden i flera fall överklagats innan möjligheten att registrera i kategorier hade implementerats och det även fanns en brist i rutin hos handläggarna att notera detta. Statistiken för 2020 hade en annan avgränsning av ingående ärenden i denna del än statistiken för 2021 varför en jämförelse mellan de två åren inte är möjlig. För redovisningen avseende 2021 kvarstår en underrapportering åtminstone vad gäller länsstyrelsernas redovisning. Detta betonar länsstyrelserna beror på att det kan förekomma avvikelser till följd av att flera överklaganden noteras i ett och samma ärende vilket leder till att endast ett överklagande noteras i statistiken.¹⁶ Länsstyrelserna har gemensamma riktlinjer för att förbättra detta till eventuella framtida redovisningar.

Ärenderubriker

Informationen i länsstyrelsernas underlag om verksamhetskod samt överklaganden är en sammanställning av ett brett urval av ärenderubriker för prövningsärenden, vilka skiljer sig från den övriga redovisningen. För uppgifterna om verksamhetskod rör det sig om sju ärenderubriker, nämligen:

- Ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet.
- Ansökan om ändring av villkor.
- Ansökan om ändringstillstånd.
- Ansökan om förlängd igångsättningstid.
- Ansökan om förlängd prøvotid för slutliga villkor.
- Prövotidsredovisning med förslag till slutliga villkor.
- Ansökan om dispens och alternativvärden utifrån Industriutsläppsdirektivet (IED).¹⁷

För Domstolsverket är de motsvarande ärenderubrikerna i underlaget:

- Hel tillståndsprövning,
- Ärenden som avser ändringstillstånd,
- Ändring av villkor i medgivet tillstånd för miljöfarlig verksamhet.¹⁸

¹⁵ Naturvårdsverket (2021). Redovisning av regeringsuppdrag (M 2018/02949/Me): *Uppdrag för att förbereda för ansvar för en samlad statistik för miljöstillståndsprövningen*.

¹⁶ Se bilaga 3, Länsstyrelserna (2022). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljöstillståndsprövning"*, sida 39.

¹⁷ Se bilaga 3, Länsstyrelserna (2022). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljöstillståndsprövning"*, sida 31 – 32.

¹⁸ Se bilaga 2, Domstolsverket (2022). *Om kvalitetssäkring och möjliga felkällor*, sida 2 – 3.

Eftersom det inte är möjligt att filtrera änderubrikerna i de båda underlagen skulle detta kunna justeras för att ytterligare möjliggöra jämförelser mellan olika år och mellan Domstolsverket och länsstyrelsernas uppgifter.

Handläggningstid för överklagade mål och ärenden

För ärenden som inleds hos miljöprövningsdelegation redovisas uppgifter om handläggningstid från tidpunkten för ansökan i första instans till dess ärendet avgörs och får laga kraft i överinstansen. Av underlaget går det inte att särskilja handläggningstiden för överklagade ärenden som prövats i två instanser (miljöprövningsdelegation och mark- och miljödomstol) från de som prövats i tre instanser (miljöprövningsdelegation, mark- och miljödomstol och Mark- och miljööverdomstolen). Eftersom antalet instanser påverkar den totala handläggningstiden skulle det underlätta förståelsen av statistiken om tvåinstansprövningarna kunde särskiljas från treinstansprövningarna eller på annat sätt noteras i underlagen.

När det gäller mål som prövats i Mark- och miljööverdomstolen (MÖD) innehåller underlaget inte några uppgifter om skillnader i handläggningstid för mål som beviljats respektive inte beviljats prövningstillstånd i MÖD. Mål som avgörs genom ett beslut att inte bevilja prövningstillstånd torde i genomsnitt ha kortare handläggningstid i MÖD jämfört med mål som beviljas prövningstillstånd och sedan avgörs i sak. En möjlighet att särskilja dessa avgörandetyper i MÖD skulle ytterligare kunna förbättra tolkningen av statistiken.

4. Resultat

Statistiken för miljötillståndsprovningen redogör för antal mål och ärenden samt handläggningstid för:

- mål om tillstånd till miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet som prövas av mark- och miljödomstol i första instans,
- ärenden om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som prövas av miljöprövningsdelegation, samt
- överklagade mål om tillstånd till miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet.

De delar av statistiken som avser handläggningstiden från ansökan till beslut i första instans respektive överinstans omfattar de mål och ärenden som avgjorts under 2021. Det innebär i båda fallen att de mål och ärenden som ingår i statistiken kan ha påbörjats tidigare än 2021. I den redovisade statistiken kan konstateras en stor spridning med extremvärden som varierar från ett fåtal dagar till flera decennier. Dessa värden ingår dock i den rapporterade statistiken vilket kan påverka medelvärdena i en missvisande riktning varför median, samt 75- och 90-percentil primärt används som beskrivande mått.

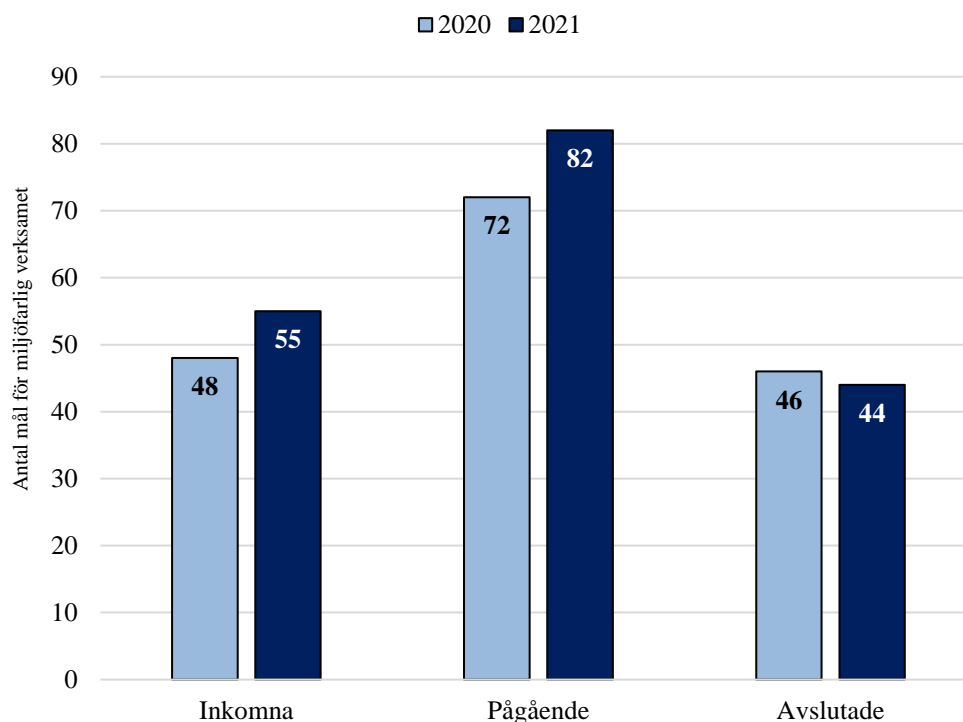
Under resultatavsnittet redogörs inledningsvis kort för ärendebalanserna, följt av en redogörelse för antalet mål och ärenden samt handläggningstiden för hel tillståndsprovning, ändringstillstånd och villkorsändring i första instans. Därefter presenteras en sammanställning av handläggningstidens fördelning – från ansökan till kungörelse och från kungörelse till avgörande. Efterföljande avsnitt redogör för handläggningstid för miljöfarlig verksamhet utifrån fördelning på verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen. Därefter behandlas handläggningstid för industriutsläppsverksamheter och Sevesoverksamheter samt skillnader i handläggningstid för olika slags vattenverksamheter. Avslutningsvis redovisas handläggningstider för överklagade mål och ärenden samt uppgifter om överklagandepart.

4.1 Ärendebalans under 2020 och 2021

Mark- och miljödomstolarna

I figur 1 noteras att det under 2021 inkom 55 mål om tillstånd till miljöfarlig verksamhet till landets mark- och miljödomstolar. Det är något fler inkomna mål än under 2020, då det motsvarande antalet uppgick till 48. I mark- och miljödomstolarna pågick 82 mål om tillstånd till miljöfarlig verksamhet där domstolarna vid utgången av 2021 inte hade nått ett avgörande av målen. Motsvarande siffra det föregående året var 72. För 44 mål meddelade mark- och miljödomstolarna ett första avgörande under 2021. Det är marginellt färre mål som fått ett avgörande i första instans än under år 2020. De olika delmängderna i

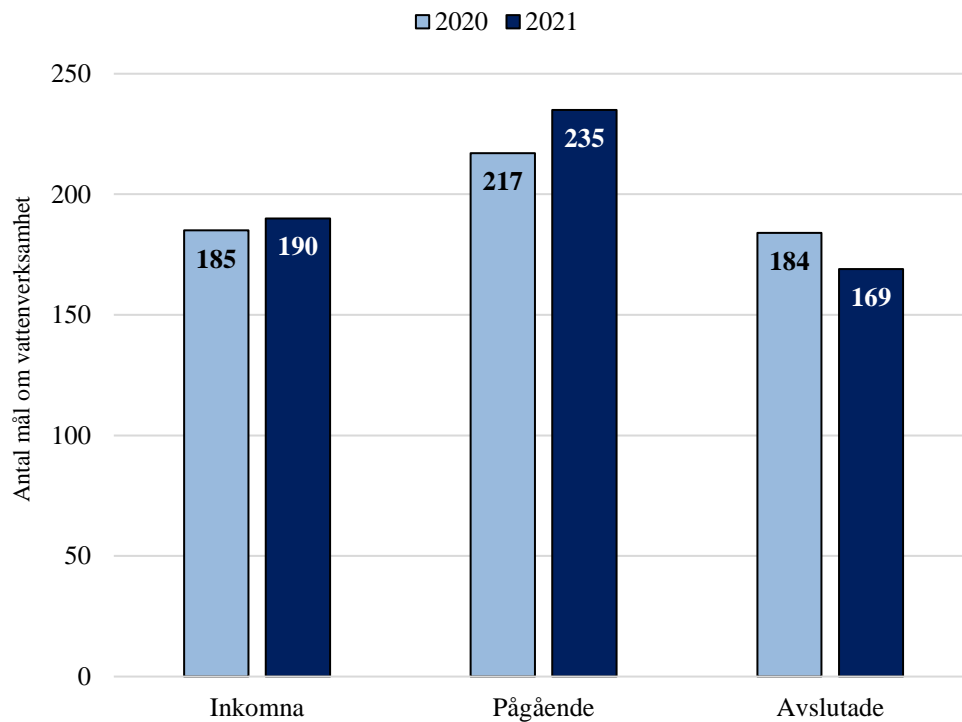
figur 1 och figur 2 är inte ömsesidigt uteslutande, vilket till exempel innebär att ett mål som inkommit under 2021 och inte fått ett avgörande vid årsskiftet noteras som såväl ett inkommet som pågående mål i statistiken.

Figur 1. Ärendebalans för hel tillståndsprövning och ändringstillstånd av miljöfarliga verksamheter hos mark- och miljödomstolarna under 2020 och 2021

Källa: Domstolsverket

För tillståndsmål om vattenverksamheter noteras en liknande ärendebalans mellan de båda åren, där 190 mål inkom till mark- och miljödomstolarna under 2021, se figur 2. Under året pågick 235 mål om tillstånd till vattenverksamhet i mark- och miljödomstolarna som vid utgången av 2021 inte hade nått ett avgörande. Den siffran är något högre än för 2020, under vilken 217 tillståndsmål pågick vid landets mark- och miljödomstolar vid årsskiftet. Under 2021 avgjorde mark- och miljödomstolarna 169 mål om tillstånd till vattenverksamhet, vilket är en lägre siffra än 2020 då 184 sådana mål avgjordes.

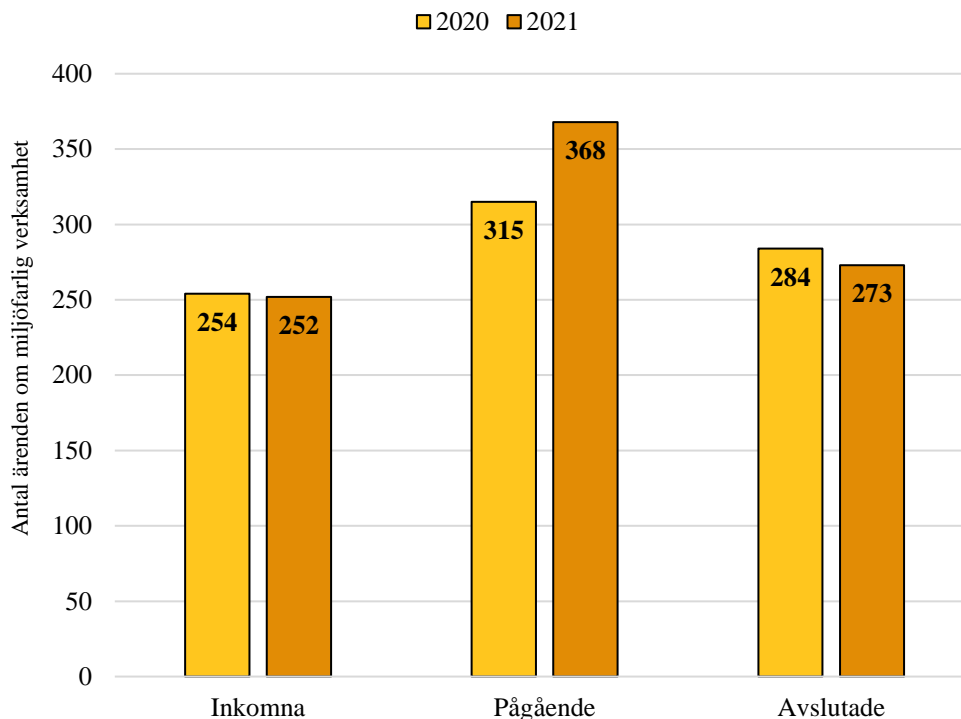

Figur 2. Ärendebalans för hel tillståndsprövning och ändringstillstånd av vattenverksamheter hos mark- och miljödomstolarna under 2020 och 2021

Källa: Domstolsverket

Miljöprövningsdelegationerna

Den största skillnaden i ärendebalansen hos miljöprövningsdelegationerna noteras i figur 3 och gäller antalet pågående ärenden som för år 2021 uppgick till 368 tillståndsärenden om miljöfarlig verksamhet och där den motsvarande siffran för år 2020 var 315. Under 2020 avslutade miljöprövningsdelegationerna däremot något fler ärenden om tillstånd till miljöfarlig verksamhet jämfört med år 2021.

Figur 3. Ärendebalans för hel tillståndsprövning och ändringstillstånd av miljöfarlig verksamhet hos miljöprövningsdelegationerna under 2020 och 2021

Källa: Länsstyrelserna

4.2 Andel beviljade tillstånd och överklaganden i första instans

För de 44 mål om hel tillståndsprövning för miljöfarlig verksamhet där mark- och miljödomstol har meddelat ett första avgörande under 2021 fick 37 mål ett beslut som innebär att tillstånd beviljades. För de 169 mål om hel tillståndsprövning och prövningar av mål som avser ändringstillstånd för vattenverksamhet där mark- och miljödomstol har meddelat ett första avgörande under 2021 fick 136 mål ett beslut som innebär att tillstånd beviljades. Av länsstyrelsernas uppgifter framgår inte vilken andel av miljöprövningsdelegationernas beslut i ärenden om hel tillståndsprövning och ändringstillstånd avseende miljöfarlig verksamhet som innebär att tillstånd beviljades varför det inte redovisas.¹⁹

Domstolsverket och länsstyrelserna redovisar i sina statistikunderlag uppgifter om överklaganden av ärenden som avgjorts i första instans. Ingående ärendetyper skiljer sig åt mellan redovisningarna för 2020 respektive 2021 varför de inte går att jämföra i detta avsnitt.

¹⁹ Se bilaga 3, Länsstyrelserna (2022). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljöstillståndsprövning"*, sida 8 – 11.

Mark- och miljödomstolarna avgjorde som första instans 44 mål om hel tillståndsprövning och ändringstillstånd för miljöfarlig verksamhet och 169 mål om hel tillståndsprövning och ändringstillstånd för vattenverksamhet under 2021. Av dessa sammantaget 213 mål överklagades 57 mål under året, det vill säga motsvarande 27 procent.

Miljöprövningsdelegationerna fattade under 2021 beslut i 458 ärenden om miljöfarlig verksamhet som första instans. Av dessa överklagades 144 beslut eller drygt 30 procent av ärendena till mark- och miljödomstol. De totala antalet ärenden avsåg hel tillståndsprövning och ändringstillstånd men även ändring av villkor, förlängd igångsättningstid, förlängd prøvotid, prøvotidsredovisning med förslag till slutliga villkor samt dispens och alternativvärden utifrån IED.²⁰ Länsstyrelsernas uppgifter om andel överklagade ärenden omfattar därmed såväl tillståndsprövning som andra ärendekategorier.

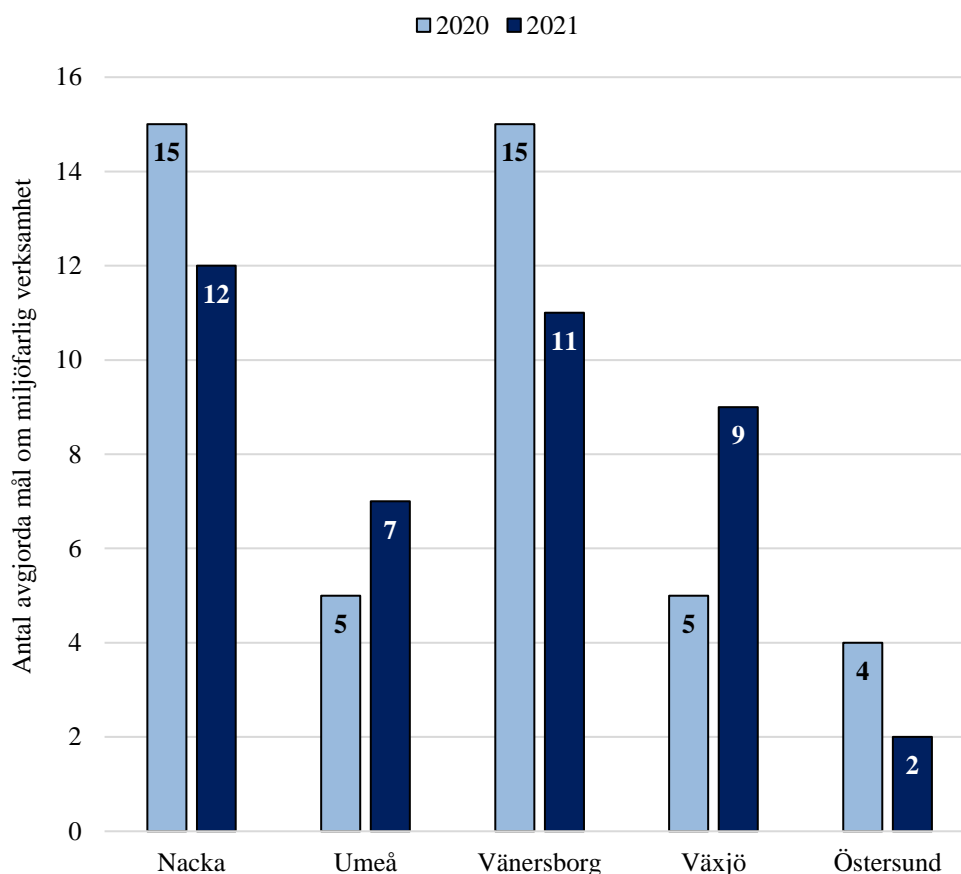
²⁰ Se bilaga 3, Länsstyrelserna (2022). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljöstillståndsprövning"*, sida 38.

4.3 Hel tillståndsprövning i första instans

Med hel tillståndsprövning avses ansökningar om nytt tillstånd för miljöfarliga verksamheter, såväl för nyetableringar som befintliga verksamheter. Även vattenverksamheter som prövas i domstol i första instans ingår i underlaget.

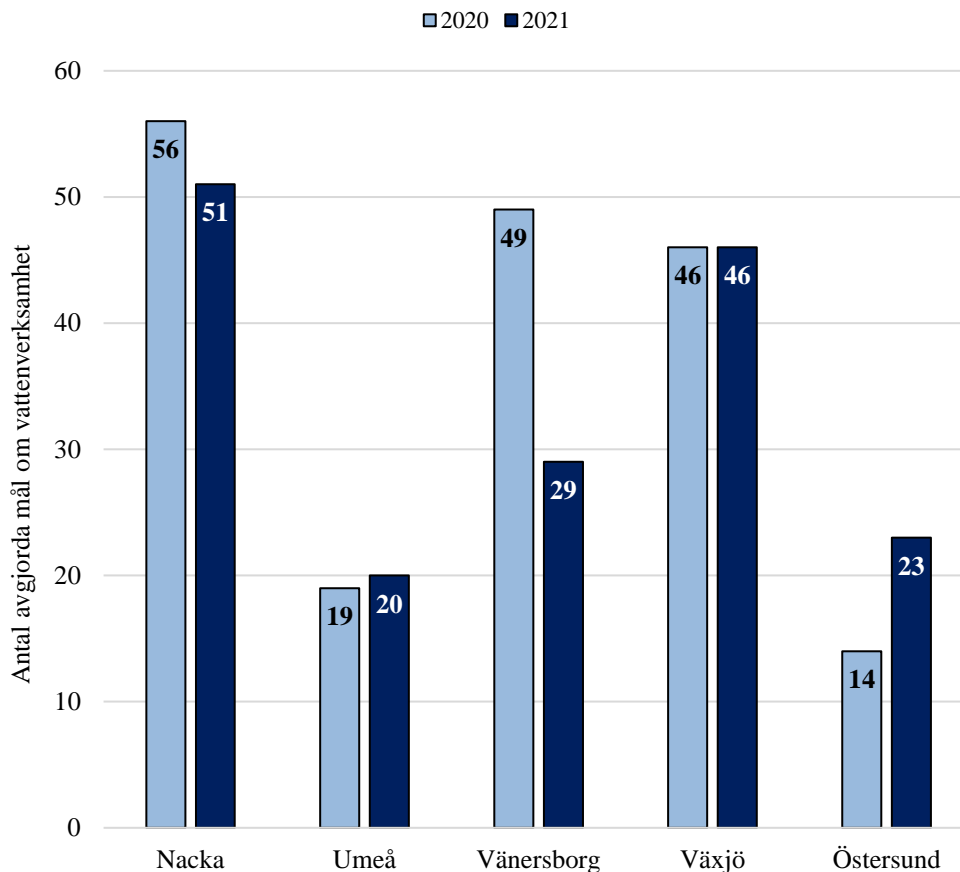
4.3.1 Antal ärenden och ärendefördelning

Under 2021 avgjorde mark- och miljödomstolarna som första instans 44 mål om hel tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet samt 169 mål om hel tillståndsprövning av vattenverksamhet. För år 2020 var motsvarande siffra 43 hela tillståndsprövningar av miljöfarlig verksamhet och 184 mål om vattenverksamhet. I figur 4 och 5 redovisas fördelningen av dessa mål för respektive mark- och miljödomstol avseende såväl 2020 som 2021.

Figur 4. Antal avgjorda mål i första instans för hel tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet under 2020 och 2021, fördelat på respektive mark- och miljödomstol

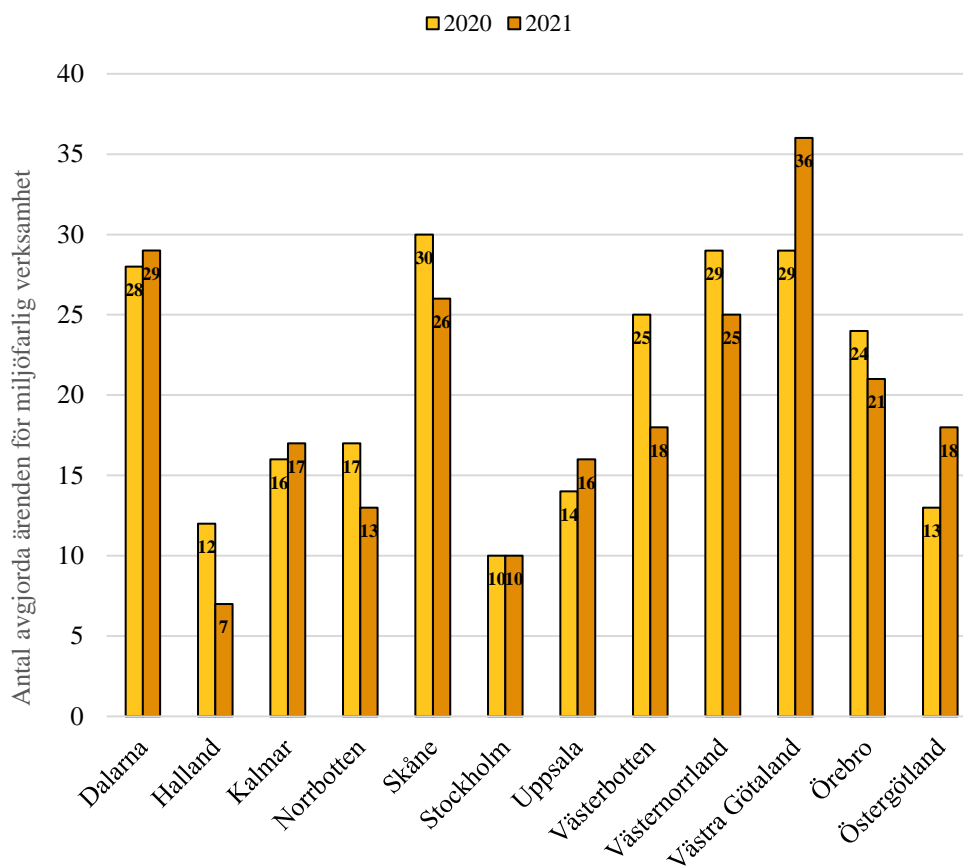
Källa: Domstolsverket

Figur 5. Antal avgjorda mål i första instans för hel tillståndsprövning av vattenverksamhet under 2020 och 2021, fördelat på respektive mark- och miljööverdomstol

Källa: Domstolsverket

Miljöprövningsdelegationerna avgjorde totalt 236 ärenden om hel tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet under 2021. Motsvarande siffra för 2020 var 247 ärenden om hel tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet. Skillnaden mellan åren är därmed att anses vara marginell. I figur 6 redovisas fördelningen av dessa ärenden på de respektive miljöprövningsdelegationerna.

Figur 6. Antal beslutade ärenden i första instans för hel tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet under 2020 och 2021, fördelat på respektive miljöprövningsdelegation

Källa: Länsstyrelserna

4.3.2 Handläggningstid

Mark- och miljödomstolarna

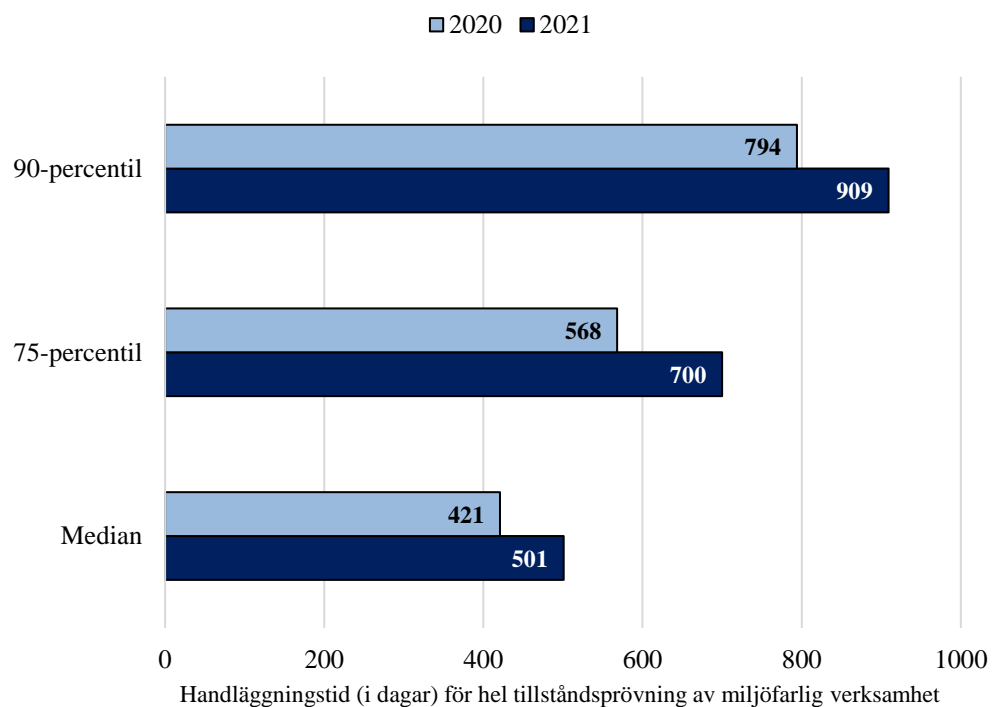
Handläggningstiden i första instans avser antalet förflutna dagar från det att en tillståndsansökan inkommit till dess att en första dom eller beslut meddelats. Under 2021 avgjordes 44 mål avseende hel tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet. Medianen, det vill säga det mittersta värdet av handläggningstiderna från inkommen ansökan till avgörande i första instans, var 501 dagar. Tre fjärdedelar av målen hade fått ett avgörande efter som mest 700 dagar. För 90 procent av målen var handläggningstiden som mest 909 dagar.

Handläggningstid för hel tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet			
Antal mål	Median	75-percentil	90-percentil
44	501	700	909

Tabell 1. Antal avgjorda mål i första instans för hel tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet under 2021 samt handläggningstid (i dagar) för samtliga mark- och miljödomstolar.

Källa: Domstolsverket

Som framgår av figur 7 var handläggningstiderna för hel tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet i första instans sammantaget längre under 2021 än 2020. För de båda åren var antalet mål likartat. Dessa mätserier inföll under COVID-19 pandemin vilket kan ha påverkat handläggningstiderna. Vid eventuella framtida redovisningar bör längre mätserier kunna sammanställas, vilka kan visa på trender eller utveckling av handläggningstiderna.

Figur 7. Handläggningstid (i dagar) från ansökan till avgörande i första instans för hel tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet under 2020 och 2021 för samtliga mark- och miljödomstolar

Källa: Domstolsverket

Tabell 2 visar handläggningstiden för hel tillståndsprövning av vattenverksamheter som prövats i mark- och miljödomstol i första instans. Medianen för handläggningstiden för tillstånd till vattenverksamhet var 330 dagar under 2021. Tre fjärdedelar av målen avgjordes på som mest 463 dagar, och 90 procent av målen hade en handläggningstid som mest 737 dagar. Handläggningstiden för dessa mål hade en spridning på som minst 12 dagar och som mest 23 857 dagar. Det höga maximalvärdet rör enligt Domstolsverket ett mål som inkom till mark- och miljödomstolen i Umeå 1956. Den aktuella vattenverksamheten meddelades sedan tillstånd 1958 men en efterföljande deldom 2021 avseende kvarstående prövotidsfrågor har i det automatiserade statistikutdraget noterats som ett första avgörande. Det höga extremvärdet

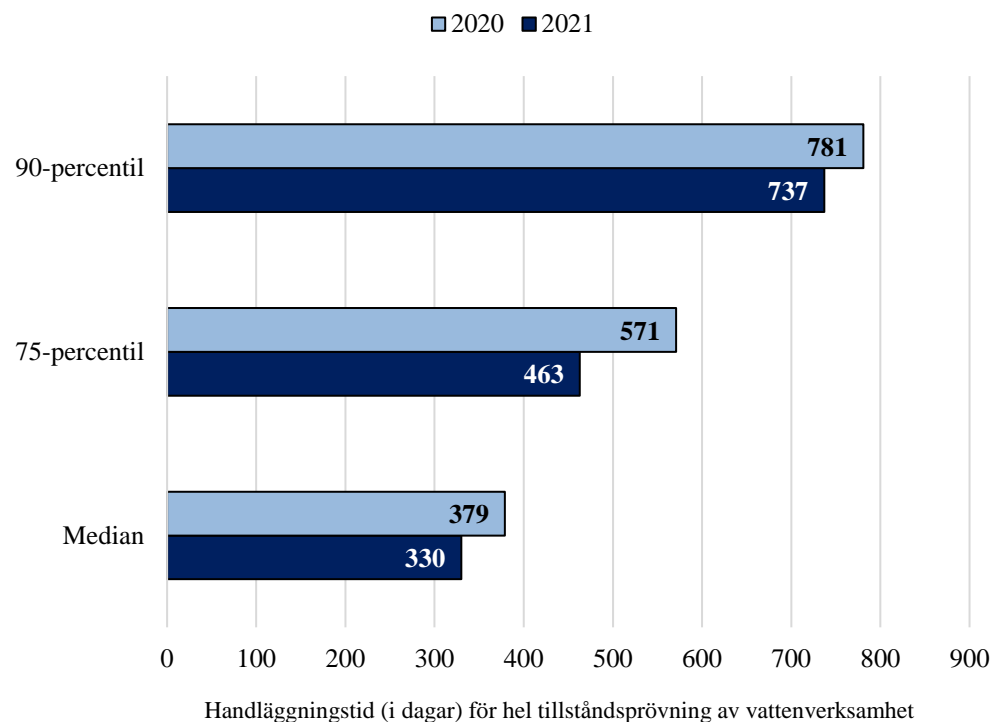
bedöms inte påverka median, 75- eller 90-percentilvärdena i underlaget på ett betydande sätt.²¹

Handläggningstid för hel tillståndsprövning av vattenverksamhet			
Antal mål	Median	75-percentil	90-percentil
169	330	463	737

Tabell 2. Antal avgjorda mål i första instans för hel tillståndsprövning av vattenverksamhet under 2021 samt handläggningstid (i dagar) för samtliga mark- och miljödomstolar

Källa: Domstolsverket

Handläggningstiderna för tillståndsprövning av vattenverksamhet var kortare under 2021 än 2020. I figur 8 redovisas median, 75- och 90-percentilen för handläggningstiden av mål om hel tillståndsprövning av vattenverksamhet under 2020 och 2021. Där framgår att handläggningstiderna för dessa prövningar generellt var kortare under 2021 än 2020.

Figur 8. Handläggningstid (i dagar) från ansökan till avgörande i första instans för hel tillståndsprövning av vattenverksamhet under 2020 och 2021 samt för samtliga mark- och miljödomstolar

Källa: Domstolsverket

Miljöprövningsdelegationerna

I tabell 3 framkommer att för miljöfarlig verksamhet som prövats i miljöprövningsdelegation som första instans var medianen för

²¹ Se bilaga 2, Domstolsverket (2022). *Om kvalitetssäkring och möjliga felkällor*, sida 2.

handläggningstiden från inkommen ansökan till beslut 299 dagar under 2021. Tre fjärdedelar av ärendena handlades på som mest 448 dagar och 90 procent av ärendena hade fått ett beslut efter som mest 675 dagar. Spridningen av de ingående ärendena varierade mellan 40 dagar och 2 307 dagar under 2021.

Handläggningstid för hel tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet			
Antal ärenden	Median	75-percentil	90-percentil
236	299	448	675

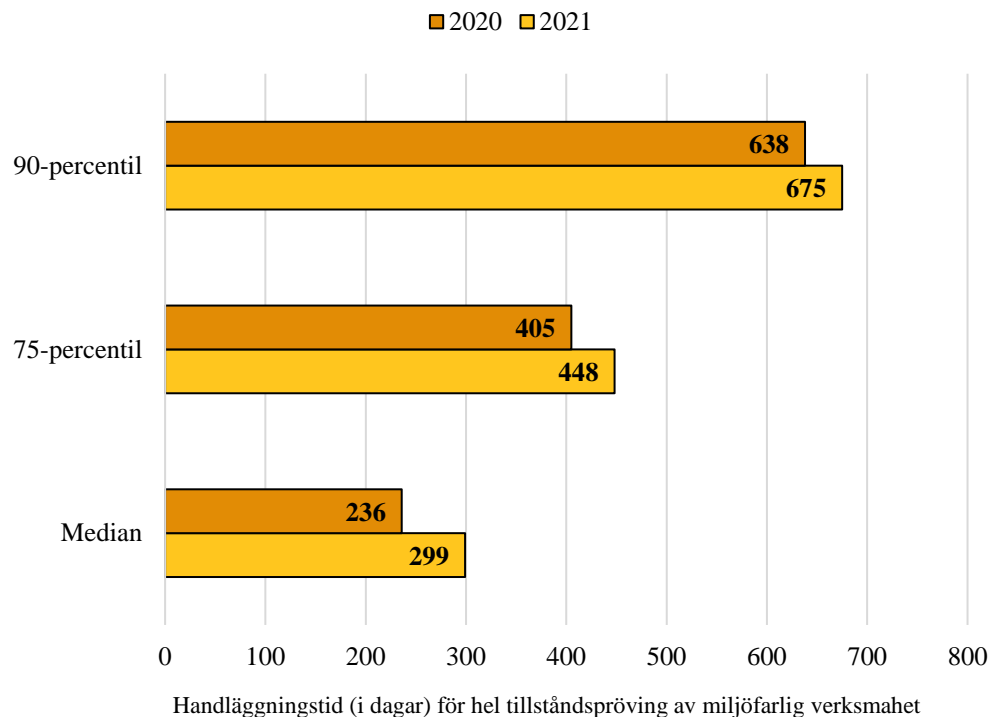
Tabell 3. Antal beslutade ärenden i första instans för hel tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet under 2021 samt handläggningstid (i dagar) för samtliga miljöprövningsdelegationer

Källa: Länsstyrelserna

För miljöprövningsdelegationerna var handläggningstiderna för tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet från inkommen ansökan till beslut längre under år 2021 än 2020, som framgår i figur 9. Antalet beslutade ärenden var snarlikt för de två åren, 236 ärenden för 2021 och 247 ärenden under 2020. Enligt länsstyrelserna påverkade COVID-19 pandemin handläggningstiden för ett fåtal ärenden där resursbrist, sjukskrivningar och stabsarbete påverkade handläggningen. Andra faktorer som påverkar handläggningstiderna är tillkommande uppgifter som kräver ytterligare kommunikering, antal berörda parter och därtill kopplad remitteringstid samt handläggningstid som vigs till att svara på frågor från berörda.²²

Länsstyrelserna har sedan 2014 ett uppföljningsmål från regeringen (2014) i vilket medelvärde för handläggningstiden av tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet anges liksom den procentuella andelen ärenden som uppfyllt regeringens mål om att ansökan ska beslutas inom 180 dagar från det ansökan är komplett. Denna redovisning avser tiden från inkommen ansökan, vilket är ett annat intervall.

²² Se bilaga 3, Länsstyrelserna (2022). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljö tillståndsprövning"*, sida 30.

Figur 9. Handläggningstid (i dagar) från ansökan till beslut i första instans för hel tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet under 2020 och 2021 för samtliga miljöprövningsdelegationer

Källa: Länsstyrelserna

4.4 Ändringstillstånd för miljöfarlig verksamhet i första instans

Vid ändring av en miljöfarlig verksamhet får tillståndet begränsas till att enbart avse ändringen, så kallat ändringstillstånd²³. Prövningens omfattning påverkar handläggningstiden.

4.4.1 Antal ärenden och ärendefördelning

Vid mark- och miljödomstolarna pågick under 2021 totalt åtta mål om ändringstillstånd för vilka inget avgörande meddelats innan årets slut. Tre mål avgjordes av mark- och miljödomstol under 2020. Avsaknaden av avgjorda mål om ändringstillstånd i mark- och miljödomstol för år 2021 är sannolikt felaktigt vilket har bekräftats av Domstolsverket²⁴. Enligt Domstolsverket introducerades koden för måltypen ändringstillstånd vid den föregående redovisningen. För de mål som gäller ändringstillstånd och som inleddes innan målkoden introducerades år 2020 har troligen en annan målkod använts i handläggningen. I takt med att målkoden börjar användas i högre utsträckning kommer antalet

²³ Se 16 kap. 2 a § miljöbalken.

²⁴ Se Domstolsverket (2022). Welander C., SV: *Fråga om ändringstillstånd*.

avgjorda mål som gäller ändringstillstånd att öka i statistiken. Miljöprövningsdelegationerna avgjorde som första instans 37 ärenden om ändringstillstånd under 2021.

4.4.2 Handläggningstid

I miljöprövningsdelegationerna var handläggningstiden som förväntat längre för hela tillståndsprövningar än för ändringstillstånd. Medianvärdet för en hel tillståndsprövning var 299 dagar att jämföra med 202 dagar för ett ärende som avser ändringstillstånd under 2021. Tre fjärdedelar av miljöprövningsdelegationernas ärenden om ändringstillstånd hade en handläggningstid på som mest 310 dagar där 90 procent av ärendena hade fått ett beslut efter som mest 455 dagar.

Minimivärdet för ärenden om ändringstillstånd som prövats i miljöprövningsdelegation under 2021 var 36 dagar. Enligt länsstyrelserna är det inte möjligt att avgöra en ansökan om ändringstillstånd på så kort tid om det inte rör sig om ett ärende som avskrivits på sökandens begäran eller som har avvisats, exempelvis om miljöprövningsdelegationen har varit fel prövningsinstans.²⁵ För 2021 kan minimivärdet därmed inte anses vara ett tillförlitligt värde för ärenden som avser ändringstillstånd som prövats i miljöprövningsdelegation.

Handläggningstid för ändringstillstånd av miljöfarlig verksamhet			
Antal ärenden	Median	75-percentil	90-percentil
37	202	310	455

Tabell 4. Antal beslutade ärenden i första instans för ändringstillstånd av miljöfarlig verksamhet under 2021 samt handläggningstid (i dagar) för samtliga miljöprövningsdelegationer

Källa: Länsstyrelserna

4.5 Villkorsändring i första instans

Innehavaren av ett tillstånd får ansöka om ändring eller upphävande av villkor i tillståndet²⁶. Sådana ansökningar redovisas under kategorin villkorsändringar.

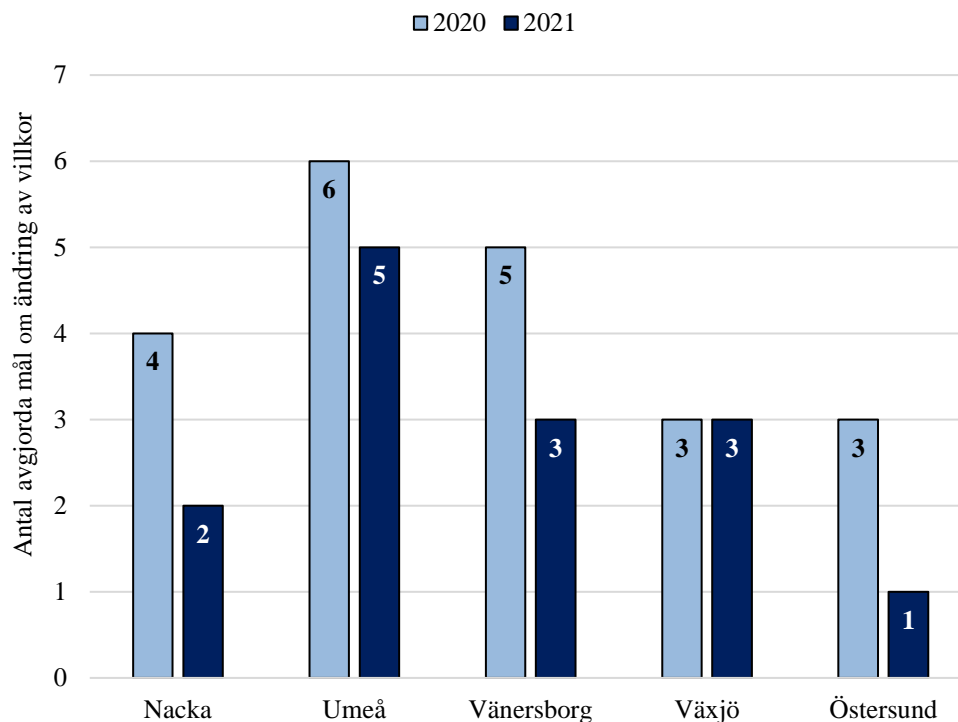
4.5.1 Antal ärenden och ärendefördelning

Under 2021 avgjorde mark- och miljödomstolarna som första instans 21 mål om villkorsändring avseende miljöfarlig verksamhet, samt 12 mål om villkorsändring för vattenverksamhet. För 2020 var motsvarande siffra 14 mål

²⁵ Se bilaga 3, Länsstyrelserna (2022). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljöstillståndsprövning"*, sida 19.

²⁶ Se 24 kap. 13 § miljöbalken.

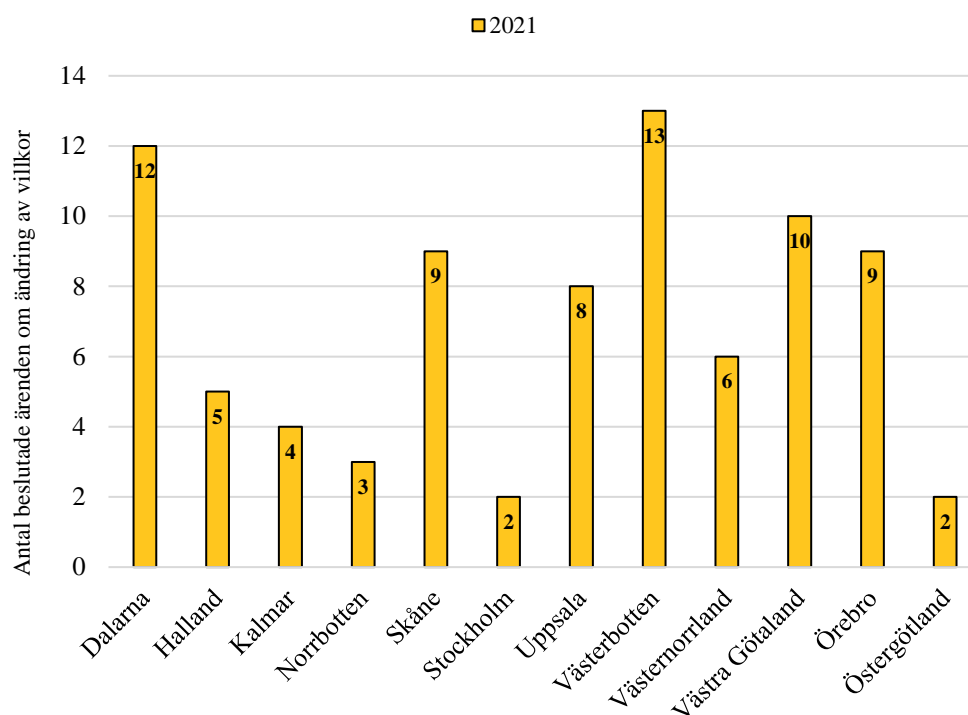
om villkorsändring avseende miljöfarlig verksamhet. Det avgjordes inga mål om villkorsändring för vattenverksamhet 2020. I figur 10 redovisas antalet mål om ansökningar om villkorsändringar för miljöfarlig verksamhet vid de respektive mark- och miljödomstolarna under 2020 och 2021.

Figur 10. Antal avgjorda mål i första instans om ändring av villkor i medgivet tillstånd till miljöfarlig verksamhet under 2020 och 2021, fördelat på respektive mark- och miljödomstol

Källa: Domstolsverket

Länsstyrelserna har vidareutvecklat sin redovisning, varför en jämförelse av antalet ärenden om villkorsändring för miljöfarlig verksamhet mellan de båda åren inte är möjlig att göra. Miljöprövningsdelegationerna avgjorde som första instans totalt 83 ärenden om villkorsändring för miljöfarlig verksamhet 2021. I figur 11 beskrivs antalet ärenden om villkorsändring för miljöfarlig verksamhet vid de respektive miljöprövningsdelegationerna under 2021.

Figur 11. Antal beslutade ärenden i första instans om ändring av villkor i medgivet tillstånd till miljöfarlig verksamhet under 2021, fördelat på respektive miljöprövningsdelegation

Källa: Länsstyrelserna

4.5.2 Handläggningstid

Under 2021 var medianen för mark- och miljödomstolarnas handläggningstid för mål om villkorsändring avseende miljöfarlig verksamhet 239 dagar. Tre fjärdedelar av målen handlades på som mest 395 dagar och 90 procent av målen hade fått ett beslut efter som mest 509 dagar. Spridningen av de ingående värdena varierade mellan 84 dagar och 855 dagar under 2021.

Handläggningstid för mål om villkorsändring för miljöfarlig verksamhet			
Antal mål	Median	75-percentil	90-percentil
21	239	395	509

Tabell 5. Antal avgjorda mål i första instans om ändring av villkor i medgivet tillstånd till miljöfarlig verksamhet under 2021 samt handläggningstid (i dagar) för samtliga mark- och miljödomstolar

Källa: Domstolsverket

I miljöprövningsdelegationerna var medianen för handläggningstiden för ärenden om villkorsändring avseende miljöfarlig verksamhet 114 dagar under 2021. Tre fjärdedelar av ärendena handlades på som mest 197 dagar och 90 procent av ärendena hade fått ett beslut efter som mest 283 dagar. Spridningen av de ingående värdena varierade mellan 8 dagar och 616 dagar under 2021.

Minimivärdet kan inte anses vara ett tillförlitligt värde för ärenden som avser villkorsändringar som prövats i miljöprövningsdelegation.

Handläggningstid för ärenden om villkorsändring			
Antal ärenden	Median	75-percentil	90-percentil
83	114	197	283

Tabell 6. Antal beslutade ärenden i första instans om ändring av villkor i medgivet tillstånd för miljöfarlig verksamhet under 2021 samt handläggningstid (i dagar) för samtliga miljöprövningsdelegationer

Källa: Länsstyrelserna

4.6 Handläggningstidens fördelning i första instans

När en tillståndsansökan lämnats in ska tillståndsmyndigheten först ta ställning till om ansökan uppfyller miljöbalkens krav. Tillståndsmyndigheten ska förelägga sökanden att komplettera ansökan om den innehåller brister.²⁷ När ansökan är komplett och kan tas upp till prövning ska tillståndsmyndigheten ge den som är berörd av verksamheten tillfälle att yttra sig över ansökan. För ansökningar som prövas av mark- och miljödomstolen som första instans sker detta genom kungörelse av ansökan i ortstidning.²⁸ Även ansökningar som prövas av miljöprövningsdelegationen som första instans får kungöras, men det är inte obligatoriskt.²⁹ Tidsåtgången från ansökan till kungörelse beror bland annat på ansökans komplexitet och behovet av kompletteringar av ansökan. Den större delen av handläggningen är dock ofta förlagd till tiden mellan kungörelse och avgörande. I denna fas av prövningen ingår bland annat skriftväxling mellan parterna och i många fall sammanträde eller huvudförhandling.

Mark- och miljödomstolarna

Enligt Domstolsverket efterregistrerades inte datum för kungörelse för pågående mål i mark- och miljödomstolarna från senare delen av 2019. Kungörelsedatum kan således saknas för en del mål som fått sitt första avgörande vid en mark- och miljödomstol under 2020 eller senare.³⁰ Denna felkälla bedöms få allt mindre betydelse vid eventuella framtida redovisningar.

Nedan redogörs för medianen för handläggningstiden från ansökan till kungörelse, samt från kungörelse till avgörande för hel tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet som prövats i mark- och miljödomstol som första instans. Medianen har valts för att justera för eventuella extremvärden i underlaget.

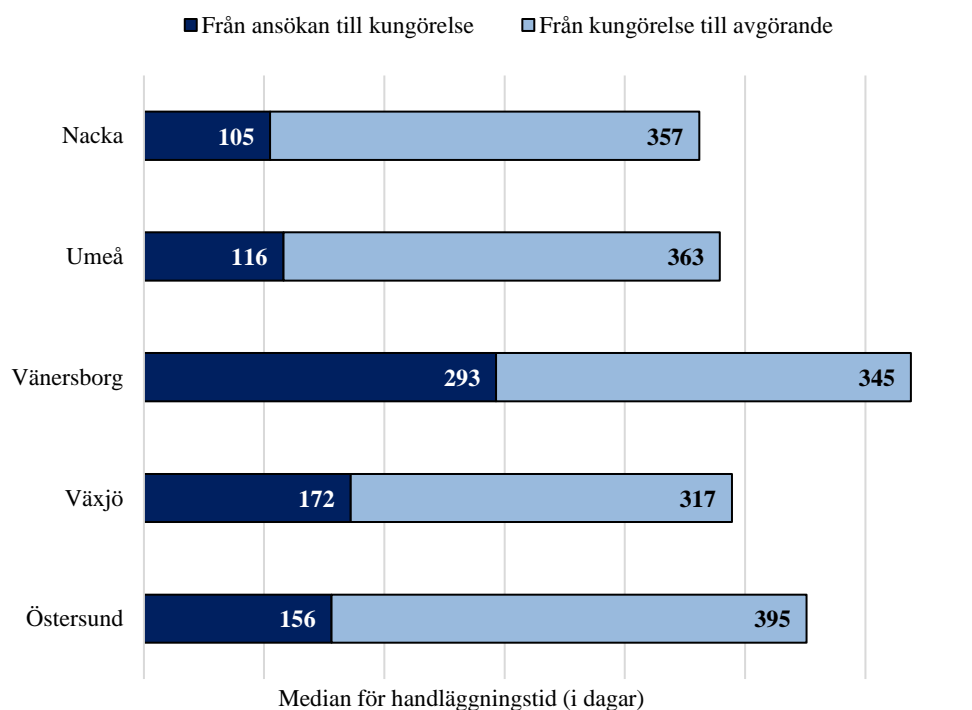
²⁷ Se 22 kap. 2 § och 19 kap. 5 § 2 miljöbalken.

²⁸ Se 22 kap. 3 § miljöbalken.

²⁹ Se 19 kap. 4 § 1 miljöbalken.

³⁰ Se bilaga 2, Domstolsverket (2022). *Om kvalitetssäkring och möjliga felkällor*, sida 2.

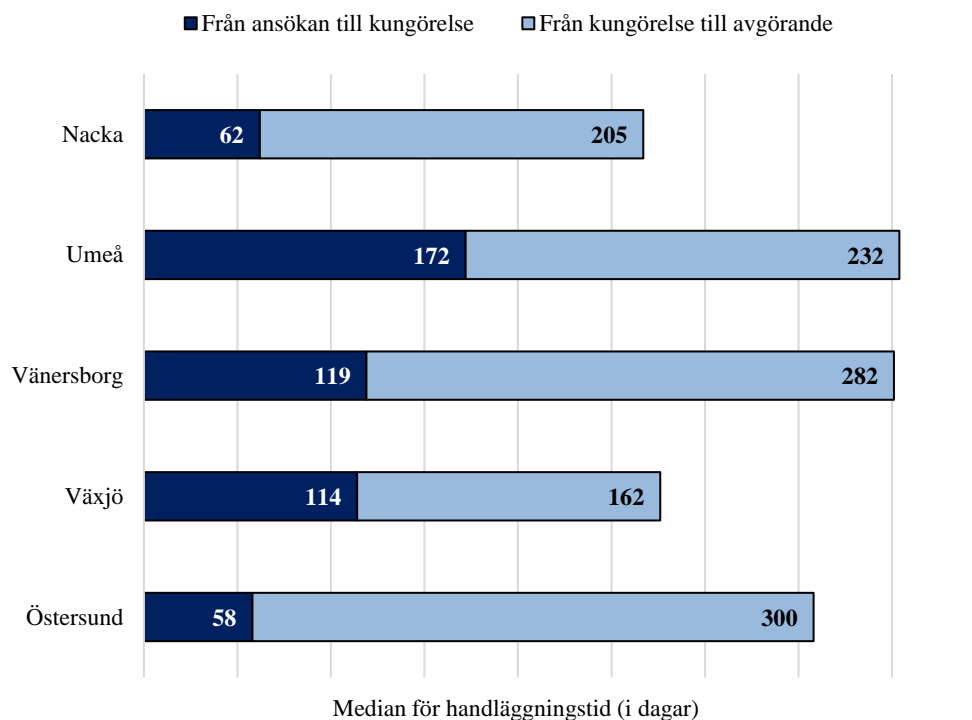
Ärendemängden avser för vardera intervallen de mål som kungjorts respektive avgjorts under 2021.

Figur 12. Handläggningstid (i dagar) för avgjorda mål i första instans om hel tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet, fördelat på respektive mark- och miljödomstol

Källa: Domstolsverket

För hela tillståndsprövningar av såväl miljöfarlig verksamhet som vattenverksamhet vilka avgjordes under 2021 tog intervallet som motsvarar medianen för handläggningstiden från kungörelse till beslut längst tid, markerat i mörkblått i figur 12 och 13. Värt att notera är att spridningen för intervallet som avser prövning av miljöfarlig verksamhet, markerat i ljusblått i figur 12 respektive 13, är litet. För samma intervall för prövningar av vattenverksamheter är spridningen större och motsvarar istället 138 dagar under 2021.

Figur 13. Handläggningstid (i dagar) för avgjorda mål i första instans om hel tillståndsprövning av vattenverksamhet, fördelat på respektive mark- och miljödomstol

Källa: Domstolsverket

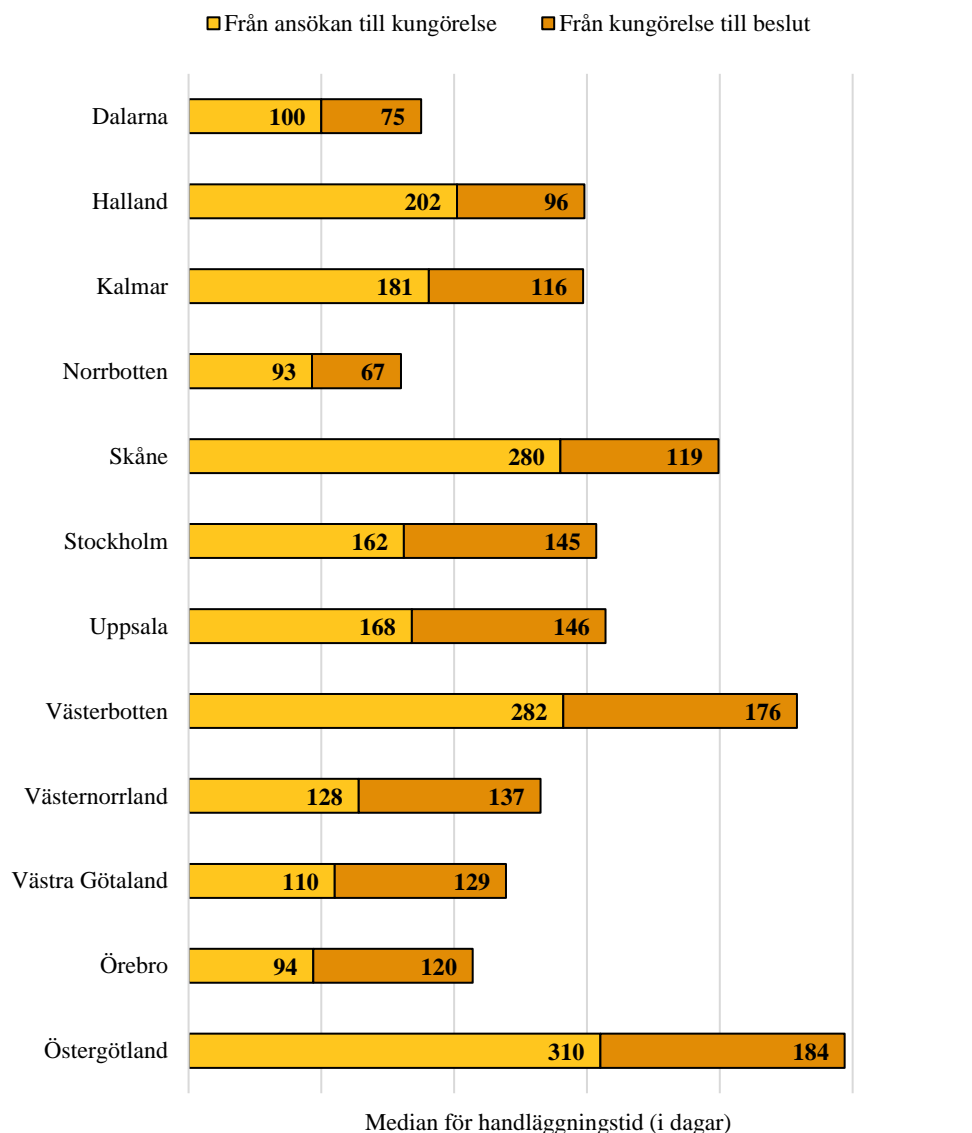
Miljöprövningsdelegationerna

Av de 458 ärenden som avser miljöfarliga verksamheter som fått ett beslut i miljöprövningsdelegation under 2021 har 274 ärenden noterade kungörelsedatum. Enligt länsstyrelserna är det långt ifrån alla ärenden som kungörs även om en majoritet av ärendena som avser hel tillståndsprövning och ändringstillstånd kungörs. I övriga fall avgörs behovet av kungörelse från fall till fall.³¹

Enligt länsstyrelserna finns det flera ärenden för vilka den långa handläggningstiden beror på att ansökan varit ofullständig och att det då krävts att miljöprövningsdelegationen begärt in flertalet kompletteringar efter vilka ärendet bedömts komplett och kan kungöras.³² Dessa ärenden bidrar även till att det gulmarkerade fältet i figur 14, vilket motsvarar handläggningstiden från ansökan till kungörelse, för flera miljöprövningsdelegationer överskrider handläggningstiden från kungörelse till beslut vilket i markerats i orange i figur 14.

³¹ Se bilaga 3, Länsstyrelserna (2022). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljöstillståndsprövning"*, sida 22.

³² Se bilaga 3, Länsstyrelserna (2022). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljöstillståndsprövning"*, sida 20.

Figur 14. Handläggningstid (i dagar) för beslutade ärenden i första instans om hel tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet under 2021, fördelat på respektive miljöprövningsdelegation

Källa: Länsstyrelserna

4.7 Handläggningstid för olika slags miljöfarliga verksamheter

Vissa miljöfarliga verksamheter och åtgärder omfattas av anmälnings- eller tillståndsplikt enligt miljöbalken. Vilka slags verksamheter och åtgärder som kräver tillstånd eller anmälan framgår av miljöprövningsförordningen (2013:251). I paragraferna i 2–32 kap. miljöprövningsförordningen anges den verksamhetskod som gäller för den beskrivna verksamheten eller åtgärden. I underlagen från Domstolsverket och länsstyrelserna ingår information om antal

avgjorda tillståndsansökningar för miljöfarlig verksamhet per verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen för 2021, se bilaga 4 och 5.

I länsstyrelsens underlag hämtas verksamhetskoderna ur anläggningsregistret. Enligt länsstyrelserna ansvarar tillsynshandläggarna för att uppdatera anläggningsregistret, från vilket uppgifterna om verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen hämtas. Att uppgifterna om verksamhetskod gäller befintlig anläggning är en svaghet i underlaget, eftersom uppgifterna inte kan ändras direkt när en anläggning fått ett beslut som påverkar tidigare eller nuvarande verksamhetskod. Innan en sådan justering kan ske, behöver verksamhetsutövaren ha tagit det nya tillståndet i anspråk. Det medför att den verksamhetskod som beslutet gäller inte kommer att framgå av anläggningssystemet innan tillståndet tas i anspråk och det har blivit registrerat i anläggningssystemet. För att få en mer rättvisande bild av vilka beslut som meddelas enligt respektive verksamhetskod skulle denna statistik behöva kopplas till beslutet och inte till respektive anläggnings nuvarande status. Ytterligare ett utvecklingsområde är att informationen om verksamhetskod är en sammanställning av ett brett urval av ärenderubriker vilka skiljer sig från den övriga redovisningen. För uppgifterna om verksamhetskod rör det sig om totalt sju ärenderubriker, nämligen:

- Ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet,
- Ansökan om ändring av villkor,
- Ansökan om ändringstillstånd,
- Ansökan om förlängd igångsättningstid,
- Ansökan om förlängd prøvotid för slutliga villkor,
- Prövotidsredovisning med förslag till slutliga villkor, samt
- Ansökan om dispens och alternativvärden utifrån Industriutsläppsdirektivet (IED).³³

För Domstolsverket är de motsvarande ärenderubrikerna i underlaget:

- Hel tillståndsprövning,
- Ärenden som avser ändringstillstånd, samt
- Ändring av villkor i medgivet tillstånd för miljöfarlig verksamhet.³⁴

Eftersom det inte är möjligt att filtrera ärenderubrikerna i de båda underlagen begränsas jämförelserna till att gälla verksamhetskod i miljöprövningsdelegation respektive mark- och miljödomstol. Vid framtida redovisningar bör detta justeras för att även möjliggöra jämförelser mellan olika år.

³³ Se bilaga 3, Länsstyrelserna (2022). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljöstillståndsprövning"*, sida 31 – 32.

³⁴ Se bilaga 2, Domstolsverket (2022). *Om kvalitetssäkring och möjliga felkällor*, sida 2 – 3.

4.7.1 Antal ärenden och ärendefördelning

Det kan konstateras att antalet mål och ärenden som registrerats med verksamhetskod är färre än det totala antalet ärenden för både domstolarna och miljöprövningsdelegationerna. I länsstyrelsernas underlag saknar 60 ärenden uppgifter, då 458 avgjorda ärenden om miljöfarlig verksamhet noterats men endast 398 av dem har redovisad verksamhetskod. Enligt länsstyrelserna beror det på att det finns ärenden som inte har uppdaterats med information om vilken verksamhetskod som anläggningen kommer få om verksamhetsutövaren tar sitt tillstånd i anspråk. En annan osäkerhet i underlagen är att verksamhetskoden som följer av det nya tillståndet inte registreras förrän det nya tillståndet tas i anspråk vilket kan resultera i fall där antingen fel verksamhetskod anges eller att registrering av verksamhetskod uteblir³⁵. Av den anledningen ingår verksamheter listade som C-verksamheter³⁶ i statistiken, trots att dessa i normalfallet inte är tillståndspliktiga. I de fall där det saknas uppgifter för ”75-percentil” eller ”90-percentil” anger länsstyrelserna att det beror på att det finns för få värden för att kunna göra beräkningar.³⁷

För domstolarna saknas uppgift om verksamhetskod för tre avgjorda mål, då 44 mål om miljöfarlig verksamhet avgjorts men för endast 41 av dem har redovisad verksamhetskod. För att stödja mark- och miljödomstolarna i registreringen av information om verksamhetskod när målen avgörs finns en kontroll i domstolarnas system för verksamhetsstöd som påminner om att statistikuppgifter ska registreras om detta inte redan är gjort. Det är dock möjligt att avsluta målen utan att registrera miljöuppgifter.³⁸

För att bemöta dessa kvalitetsbrister har Naturvårdsverket granskat de båda underlagen och sedan gjort ett urval utifrån de olika verksamheter som redovisats och dess tillförlitlighet. Det innebär att sammanställningen rymmer ett mer omfattande underlag än vad som redovisas här. Från Domstolsverkets underlag har Naturvårdsverket valt ut de 30 av 41 ärenden där de huvudverksamheter som endast omfattat tre eller fler ärenden under 2021 filtrerats bort då en alltför liten ärendemängd bedöms vara otillräcklig för statistiska beskrivningar. Av länsstyrelsernas 398 ärenden har Naturvårdsverket på motsvarande valt ut de 265 ärenden där A-verksamheter³⁹ och C-verksamheter har exkluderats samt huvudverksamheter med färre än 11 ärenden har filtrerats bort. För redogörelse av samtliga ärenden och dess fördelning utifrån verksamhetskod, se bilaga 4 och 5.

³⁵ Se bilaga 3, Länsstyrelserna (2022). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljöstillståndsprövning"*, sida 31 – 32.

³⁶ C-verksamheter är anmälningspliktiga verksamheter, se 1 kap. 10 § miljöprövningsförordningen.

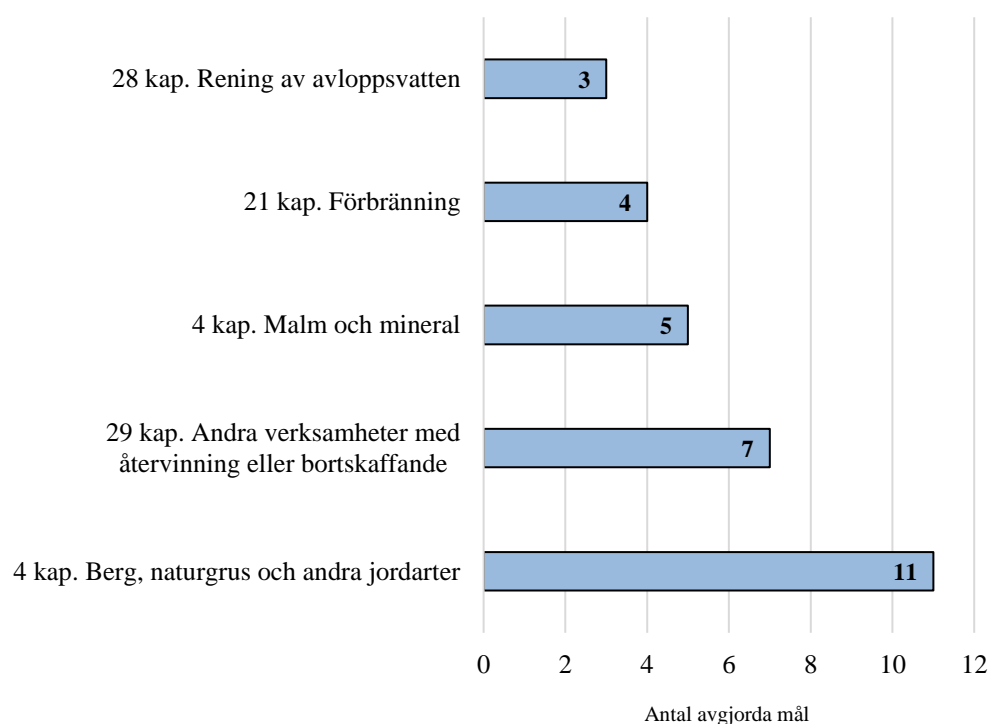
³⁷ Se bilaga 3, Länsstyrelserna (2022). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljöstillståndsprövning"*, sida 19 och 32.

³⁸ Se bilaga 2, Domstolsverket (2022). *Om kvalitetssäkring och möjliga felkällor*, sida 2.

³⁹ A-verksamhet är tillståndspliktig verksamhet som prövas av mark- och miljödomstol som första instans, se 1 kap. 6 § miljöprövningsförordningen.

4.7.2 Handläggningstid

Den verksamhetstyp med störst antal mål som avgjorts i första instans av mark- och miljödomstol under 2021 gällde olika täkter som faller under 4 kap. miljöprövningsförordningen, se figur 15. För de 11 täkter som prövats i mark- och miljödomstol, vilka motsvarar en tredjedel av det aktuella urvalet, var medianen för handläggningstiden 489 dagar under 2021. Tre fjärdedelar av de aktuella täktmålen avgjordes på som mest 630 dagar. För 90 procent av målen meddelades avgörandet för täktmålen efter som mest 913 dagar. För gruvor, där mark- och miljödomstol avgjort fem mål i första instans under 2021, var handläggningstidens median lika lång som för täkter men uppgick i stället till som mest 945 dagar för tre fjärdedelar av målen och 1 099 dagar för 90 procent av målen. För redogörelse av samtliga mål och deras fördelning på verksamhetskod, se bilaga 4.

Figur 15. Antal avgjorda mål i första instans hos mark- och miljödomstol under 2021 per huvudverksamhet enligt miljöprövningsförordningen. Listade huvudverksamheter innehåller både A- och B-verksamheter⁴⁰

Källa: Domstolsverket

Figur 16 visar att det även för miljöprövningsdelegationerna var ärenden om täkter som var vanligast förekommande under 2021. De uppgick till knappt hälften av ärendena i det aktuella urvalet vilka fått ett beslut i första instans. För de 116 täkter som prövats i miljöprövningsdelegation under 2021 var medianen

⁴⁰ B-verksamhet är tillståndspliktig verksamhet som prövas av miljöprövningsdelegation som första instans, se 1 kap. 6 § miljöprövningsförordningen.

för handläggningstiden 216 dagar. För tre fjärdedelar av ärendena hade ett beslut fattats efter som mest 363 dagar och för 90 procent av ärendena efter som mest 514 dagar. En del täkter utgör även vattenverksamhet och prövas därför av mark- och miljödomstol i första instans. Dessa ingår inte i de 116 täktärenden som prövats av miljöprövningsdelegation.⁴¹

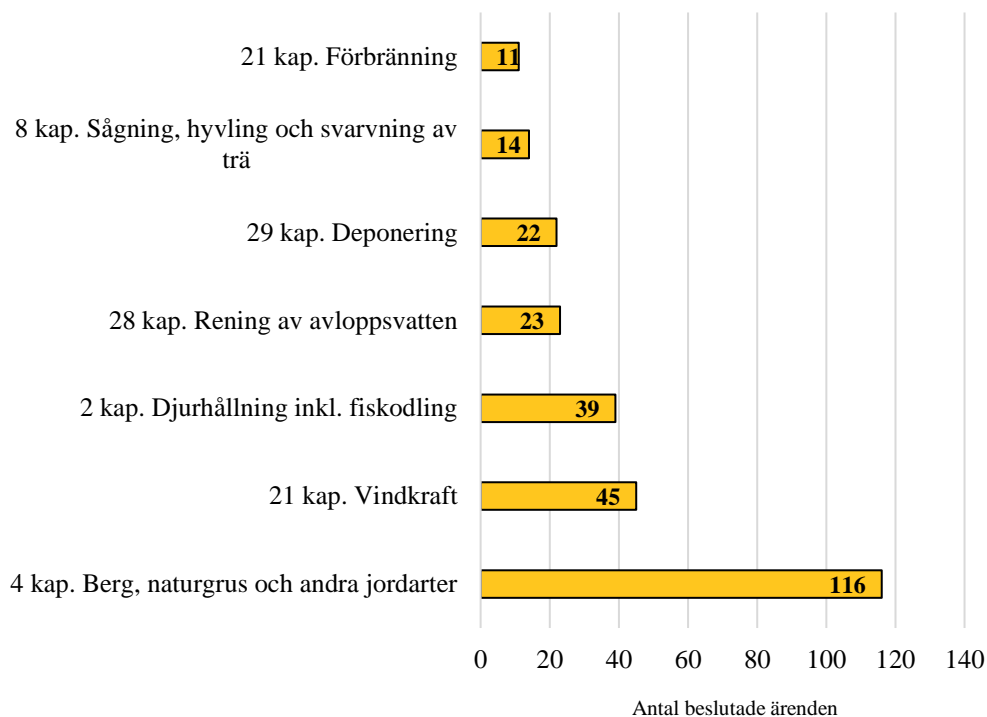
För vindkraft som faller under 21 kap. miljöprövningsförordningen hade miljöprövningsdelegation fattat beslut i 45 ärenden under 2021. För ärendena som gällde vindkraft var medianen för handläggningstiden 195 dagar. För tre fjärdedelar av vindkraftsärendena tog det som mest 364 dagar att få ett beslut i miljöprövningsdelegation som första instans. Efter 805 dagar hade 90 procent av vindkraftsärendena fått ett beslut under 2021. Enligt länsstyrelserna är bedömningar av ärenden om tillstånd till vindkraft ofta komplexa med många faktorer att ta ställning till med flera yttranden och perioder där ärendet kan vara vilande, exempelvis i väntan på en komplettering av en utredning som enbart kan göras under en viss årstid eller i väntan på svar om det kommunala vetot.⁴²

Cirka en tiondel av ärendena som avgjorts av miljöprövningsdelegation gällde djurhållning inklusive fiskodling som faller under 2 kap. miljöprövningsförordningen. Av de aktuella 39 prövningarna utgjordes 7 av fiskodlingar och resterande 32 av djurhållning. För de 32 ärenden där miljöprövningsdelegation fattat beslut om djurhållning var handläggningstiden i genomsnitt 191 dagar under 2021, där det för tre fjärdedelar av ärendena tog som mest 277 dagar att få ett första avgörande i miljöprövningsdelegation. För de sju ärenden som gällde fiskodlingar var medianen för handläggningstiden i stället 240 dagar för de ärenden som fått ett beslut i miljöprövningsdelegation under 2021. Enligt länsstyrelserna blir det allt vanligare att fiskodlingar i mindre skala etableras på land i nedlagda lantbruk.⁴³ För en redogörelse av samtliga ärenden och dess MPF-huvudverksamhetskod, se bilaga 5.

⁴¹ Se bilaga 3, Länsstyrelserna (2022). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljöstillståndsprövning"*, sida 19.

⁴² Se bilaga 3, Länsstyrelserna (2022). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljöstillståndsprövning"*, sida 34.

⁴³ Se bilaga 3, Länsstyrelserna (2022). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljöstillståndsprövning"*, sida 34.

Figur 16. Antal beslutade ärenden i första instans hos miljöprövningsdelegation under 2021 per huvudverksamhet enligt miljöprövningsförordningen. Listade huvudverksamheter innehåller enbart B-verksamheter

Källa: Länsstyrelserna

4.8 Industriutsläppsverksamheter och Sevesoverksamheter

Vissa miljöfarliga verksamheter omfattas av särskild reglering som beaktas vid tillståndsprövning enligt miljöbalken. Om en verksamhet hanterar farliga ämnen i viss mängd anses den vara en så kallad Sevesoverksamhet och ska uppfylla vissa särskilda krav⁴⁴. Om en verksamhet är en så kallad industriutsläppsverksamhet⁴⁵ omfattas den av reglerna i industriutsläppsförordningen (2013:250), vilket bland annat innebär att så kallade BAT-slutsatser⁴⁶ ska användas som referens vid tillståndsprövningen. Vid tillståndsprövning av industriutsläppsverksamheter kan det även vara aktuellt att pröva anpassade villkor avseende alternativvärden eller dispenser från BAT-slutsatser. I statistikunderlagen har verksamheter som är Sevesoverksamheter och industriutsläppsverksamheter särskilt markerats. Det kan förekomma att en verksamhet är klassad både som Sevesoverksamhet och

⁴⁴ Se 5 och 6 §§ samt avdelning 4 i bilagan förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd samt lagen (1999:381) och förordningen (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagen) och Sevesoförordningen.

⁴⁵ Av 1 kap. 2 § industriutsläppsförordningen följer att de verksamheter som har en verksamhetskod i miljöprövningsförordningen (2013:251) som slutar med -i räknas som industriutsläppsverksamheter.

⁴⁶ BAT står för Best Available Technique. BAT-slutsatserna anger vad som utgör bästa tillgängliga teknik för olika industrier, vissa innehåller utsläppsvärden och andra anger bara vilka tekniker som är BAT.

industriutsläppsverksamhet. Målen om industriutsläppsverksamheter respektive Sevesoverksamheter är delsummer av det totala antalet tillståndsprövningar för miljöfarliga verksamheter och är därför medräknade i medianerna för dessa måltyper.

Mark- och miljödomstolarna har avgjort 22 mål om industriutsläppsverksamheter och 15 mål om Sevesoverksamheter under 2021. Medianen för handläggningstid i mark- och miljödomstolarna var 539 dagar för industriutsläppsverksamheter och 621 dagar för Sevesoverksamheter. Spridningen av de ingående värdena som gällde industriutsläppsverksamheter varierade mellan 121 dagar och 1 201 dagar under 2021. Den motsvarande spridningen för Sevesoverksamheter var 130 dagar och 1 201 dagar för 2021.

Handläggningstid för industriutsläppsverksamheter och Sevesoverksamheter				
	Antal mål	Median	75-percentil	90-percentil
Industriutsläppsverksamheter	22	539	763	941
Sevesoverksamheter	15	621	761	932

Tabell 7. Antal avgjorda mål i första instans om industriutsläppsverksamheter och Sevesoverksamheter under 2021 samt handläggningstid (i dagar) för samtliga mark- och miljödomstolar

Källa: Domstolsverket

Information om industriutsläppsverksamheter och Sevesoverksamheter uppdateras av handläggare på länsstyrelsen i det län där en verksamhet är lokaliserad, medan prövningen av verksamheten sker vid en av de 12 miljöprövningsdelegationerna. Uppgifterna i länsstyrelsernas anläggningsregister gäller befintlig anläggning och kan ändras först när ett nytt beslut om tillstånd har tagits i anspråk av verksamhetsutövaren. För industriutsläppsverksamheter och Sevesoverksamheter redovisas endast avgjorda prövningsärenden. Det beror på att det under prövningsprocessen kan inkomma nya uppgifter som föranleder att en verksamhet klassas som en industriutsläppsverksamhet och/eller som en Sevesoverksamhet under handläggningens gång. Ingående underlag avser samtliga 7 ärendetyper.⁴⁷

Miljöprövningsdelegationerna har fattat beslut om 75 ärenden om industriutsläppsverksamheter och 55 ärenden om Sevesoverksamheter under 2021. Medianen för miljöprövningsdelegationernas handläggningstid var 185 dagar för industriutsläppsverksamheter och 202 dagar för Sevesoverksamheter, att jämföra med 299 dagar för ärenden om hel tillståndsprövning för miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken.

⁴⁷ Se bilaga 3, Länsstyrelserna (2022). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljö tillståndsprövning"*, sida 11 samt 15 – 16.

Handläggningstid för industriutsläppsverksamheter och Sevesoverksamheter				
	Antal ärenden	Median	75-percentil	90-percentil
Industriutsläppsverksamheter	75	185	315	570
Sevesoverksamheter	55	202	377	554

Tabell 8. Antal beslutade ärenden i första instans om industriutsläppsverksamheter och Sevesoverksamheter under 2021 samt handläggningstid (i dagar) för samtliga miljöprövningsdelegationer

Källa: Länsstyrelserna

4.9 Handläggningstid för olika typer av vattenverksamheter

I den modell som tagits fram gemensamt av Domstolsverket, länsstyrelserna och Naturvårdsverket för uppgifterna om statistik ingår möjligheten att i eventuella framtida redovisningar särskilja mål som prövats med anledning av den nationella planen för moderna miljövillkor för vattenkraften.⁴⁸ Enligt Domstolsverkets uppgifter om statistik har några sådana mål inte prövats under 2021.

4.9.1 Antal ärenden och ärendefördelning

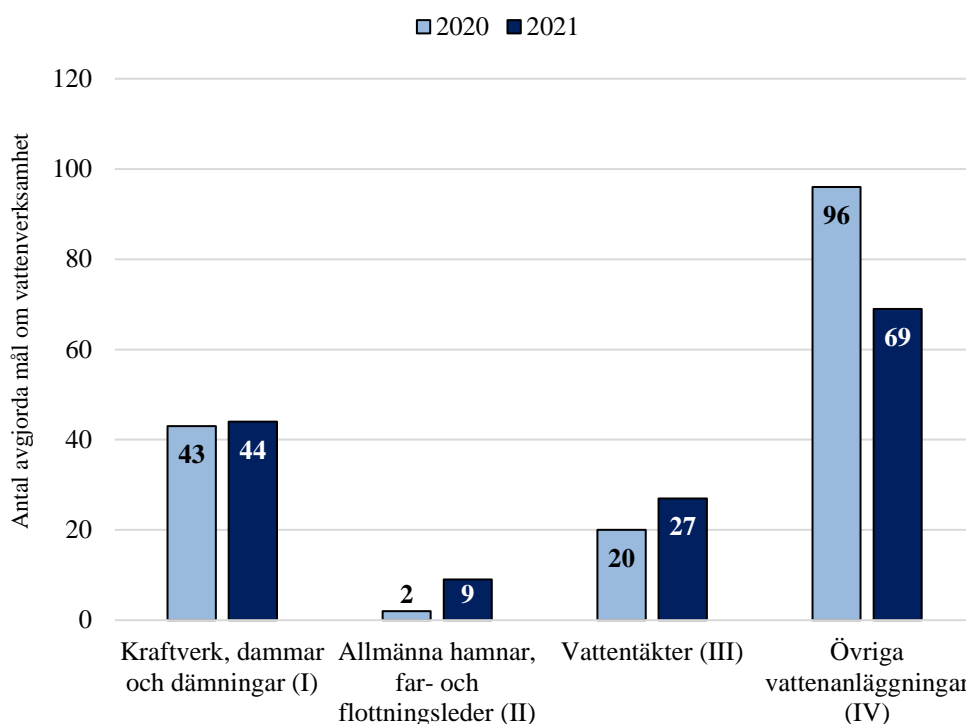
Vattenverksamheter som prövas i mark- och miljödomstol i första instans registreras i fyra så kallade avdelningar baserat på fördelningen i miljöboken⁴⁹ som omfattar:

- **Första avdelningen (I):** vattenverksamhet och vattenanläggningar för tillgodogörande av vatten såsom drivkraft samt dammbyggnader, oavsett om de avser sådant tillgodogörande eller ej.
- **Andra avdelningen (II):** vattenverksamhet och vattenanläggningar för allmänna farleder, allmänna hamnar och allmänna flottleder.
- **Tredje avdelningen (III):** vattentäkter för tillgodogörande av grundvatten eller ytvatten samt bortledande av grundvatten oavsett om det avser sådant tillgodogörande eller ej.
- **Fjärde avdelningen (IV):** annan vattenverksamhet och vattenanläggningar enligt miljöbalken och lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Figur 17 redogör för antalet mål om tillstånd till vattenverksamhet fördelat på de respektive avdelningarna under 2020 och 2021.

⁴⁸ Naturvårdsverket (2017). Redovisning av uppdrag i regleringsbrev (M2017/02351/Me): *En modell för att årligen upprätta och redovisa statistik för miljöstillståndsprövningen.*

⁴⁹ Se 4 § i DVFS 2019:12.

Figur 17. Fördelningen av antal avgjorda mål i första instans för hel tillståndsprövning av vattenverksamhet under 2020 och 2021 samt handläggningstid (i dagar) för samtliga mark- och miljödomstolar

Källa: Domstolsverket

4.9.2 Handläggningstid

I tabell 9 redovisas handläggningstiden för de olika målen om tillstånd till vattenverksamhet fördelat på de respektive avdelningarna under 2020 och 2021.⁵⁰

Handläggningstid för mål om vattenverksamhet				
	Antal mål	Median	75-percentil	90-percentil
Kraftverk, dammar och dämningar (I)	44	420	759	826
Allmänna hamnar, far- och flottningsleder (II)	9	355	435	459
Vattentäkter (III)	27	298	414	738
Övriga vattenanläggningar (IV)	69	295	396	574

Tabell 9. Fördelningen av antal avgjorda mål i första instans för hel tillståndsprövning av vattenverksamhet under 2021 samt handläggningstid (i dagar) för samtliga mark- och miljödomstolar

Källa: Domstolsverket

⁵⁰ Se 4 § i DVFS 2019:12.

4.10 Handläggningstid för överklagade mål och ärenden

Miljöprövningsdelegationernas beslut i ärenden om tillstånd till miljöfarlig verksamhet kan överklagas till mark- och miljödomstolen, vars avgöranden i sin tur kan överklagas till Mark- och miljööverdomstolen (MÖD) som sista instans. Avgöranden om tillstånd till miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet där mark- och miljödomstolen är första instans kan överklagas till MÖD, vars avgöranden i sin tur kan överklagas till Högsta domstolen som sista instans.

Antalet instanser som ett mål eller ärende prövas i påverkar handläggningstiden. Av den redovisade statistiken framgår handläggningstiden i dagar från det att ansökan inkommer i första instans till dess att ett överklagat mål avgörs och får laga kraft i överinstansen. När det gäller ärenden som inletts hos miljöprövningsdelegationen är det inte möjligt att i statistiken utläsa i vilken överinstans som ärendet fått sitt slutliga avgörande. Statistiken omfattar således den sammanlagda handläggningstiden för ärenden som prövats i antingen två eller tre instanser.

Mål som prövas av mark- och miljödomstolen som första instans kan som ovan anförts överklagas till Högsta domstolen som sista instans. Enligt Domstolsverket är det dock inte möjligt att urskilja dessa mål bland alla avgjorda mål vid Högsta domstolen.⁵¹ Handläggningstiden för dessa mål sträcker sig därför endast till dagen för MÖD:s avgörande. I praktiken innebär det att målen som överklagats till Högsta domstolen får en kortare handläggningstid i statistiken än i verkligheten. Statistiken för överklagade mål där mark- och miljödomstolen är första instans visar således den sammanlagda handläggningstiden för prövning i två instanser, det vill säga mark- och miljödomstolen och MÖD, oavsett om MÖD:s avgörande överklagats till Högsta domstolen eller inte.

I MÖD krävs alltid prövningstillstånd för att målet ska tas upp till prövning i sak. Om prövningstillstånd inte beviljas blir mark- och miljödomstolens avgörande gällande. Mark- och miljööverdomstolens handläggningstid fram till ett beslut att inte bevilja prövningstillstånd kan antas vara kortare jämfört med handläggningstiden för en prövning i sak. I statistiken är det inte möjligt att utläsa huruvida MÖD gjort en sakprövning eller om handläggningen avslutats genom ett beslut att inte bevilja prövningstillstånd.

Om ett mål återförvisas från MÖD eller Högsta domstolen till en underrätt som sedan fortsätter tidigare handläggning är det inte heller möjligt att följa den

⁵¹ Se bilaga 2, Domstolsverket (2022). *Om kvalitetssäkring och möjliga felkällor*, sida 3.

totala handläggningstiden för prövningen i statistiken. Handläggningstiden omfattar i sådana fall inte den återupptagna prövningen. Enligt Domstolsverket är återförvisade mål från MÖD till en mark- och miljödomstol en felkälla då dessa mål i praktiken har en längre total handläggningstid än vad statistiken utvisar.⁵²

4.10.1 Hel tillståndsprövning

Mål som inleddes i mark- och miljödomstol

Under 2021 avgjorde MÖD 22 överklagade mål som avser tillstånd till miljöfarlig verksamhet där första instans var mark- och miljödomstol. Av de målen var det sju mål som överklagades till Högsta domstolen. Som tidigare nämnts ingår inte Högsta domstolens handläggningstid i redovisningen från Domstolsverket. Som framgår av tabell 10 var medianen för handläggningstiden, det vill säga det mittersta värdet av handläggningstiderna räknat från inkommen ansökan i mark- och miljödomstol till avgörande i MÖD, 916 dagar under 2021. Tre fjärdedelar av alla mål hade fått ett avgörande i MÖD efter 1 105 dagar och för 90 procent av målen var handläggningstiden som mest 1 252 dagar. Spridningen av de ingående värdena varierade mellan 367 dagar och 1 412 dagar för år 2021.

Vad gäller vattenverksamheter sorteras dessa i fyra avdelningar⁵³, se avsnitt 4.9. Ytterligare nio mål om vattenverksamhet fick avgöranden i MÖD, men där saknas notering per avdelning. Under 2021 avgjorde MÖD 25 mål avseende tillstånd för vattenverksamhet och vattenanläggningar för tillgodogörande av vatten såsom drivkraft samt dammbyggnader (I). För vattenverksamhet och vattenanläggningar för allmänna farleder, allmänna hamnar och allmänna flottleder (II), avgjorde MÖD inga överklagade mål under 2021. För de sista två kategorierna, vattentäkter för tillgodogörande av grundvatten eller ytvatten samt bortledande av grundvatten (III) och annan vattenverksamhet och vattenanläggningar enligt miljöbalken och lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet (IV) avgjorde MÖD fem respektive 16 överklagade mål under 2021. Den längsta handläggningstiden för tillstånd till vattenverksamhet under 2021 sett till alla fyra kategorierna, var 1 633 dagar och den kortaste 217 dagar.

⁵² Se bilaga 2, Domstolsverket (2022). *Om kvalitetssäkring och möjliga felkällor*, sida 3.

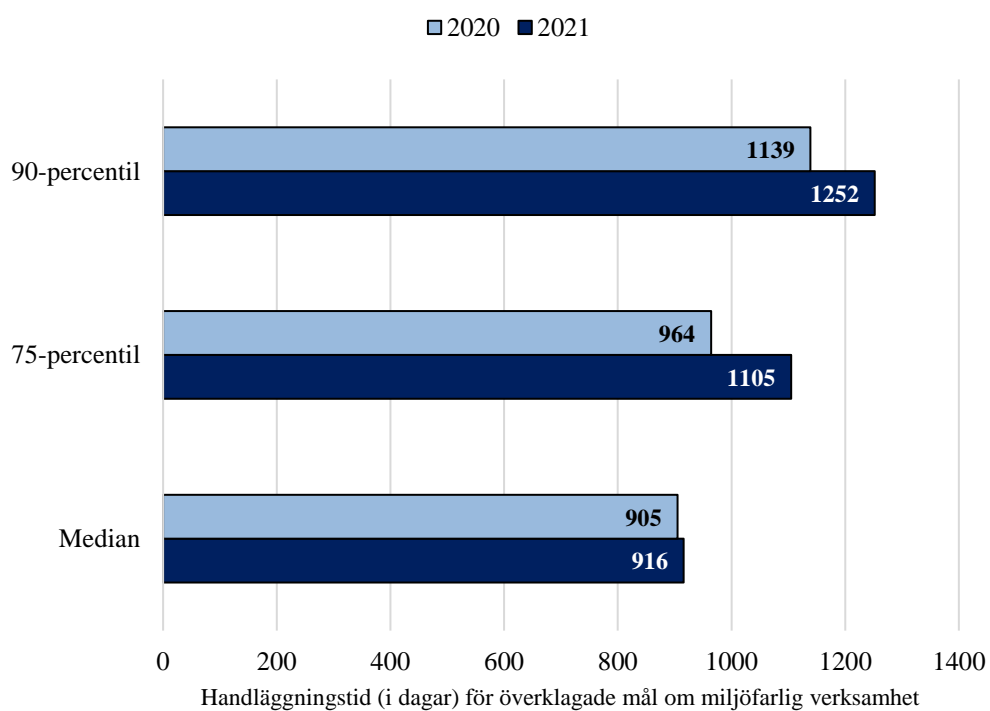
⁵³ Se 4 § i DVFS 2019:12.

Handläggningstid för överklagade mål				
	Antal mål	Median	75-percentil	90-percentil
Miljöfarlig verksamhet	22	916	1 105	1 252
Vattenverksamheter Första avdelningen (I)	25	1 039	1 091	1 408
Vattenverksamheter Andra avdelningen (II)	0			
Vattenverksamheter Tredje avdelningen (III)	5	710	814	884
Vattenverksamheter Fjärde avdelningen (IV)	16	802	1 106	1 320

Tabell 10. Antal avgjorda mål i första instans för hel tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet och hel tillståndsprövning av vattenverksamhet under 2021 samt handläggningstid (i dagar) för samtliga mark- och miljödomstolar

Källa: Domstolsverket

Som framgår av figur 18 var handläggningstiderna för överklagade mål om hel tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet kortare under 2020 än under 2021. Sett till medianen är skillnaden i handläggningstid dock marginell. Båda dessa mätserier inföll under COVID-19 pandemin vilket kan ha påverkat handläggningstiderna. Vid eventuella framtida redovisningar bör längre mätserier kunna sammanställas, vilka kan visa på trender eller utveckling av handläggningstiderna.

Figur 18. Handläggningstid (i dagar) för överklagade mål om hel tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet under 2021

Källa: Domstolsverket

Mål som inleddes i miljöprövningsdelegation

Under 2021 avgjordes 56 mål om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som inleddes i miljöprövningsdelegation slutligt i överinstans. Underlaget från länsstyrelserna har utvecklats inför den aktuella redovisningen varför en jämförelse mellan de båda åren inte är möjlig. Sista prövningsinstans kan antingen vara mark- och miljödomstol eller MÖD, vilket innebär att prövningen kan ha skett i två eller tre instanser, se avsnitt 4.10. Som framgår av tabell 11 var medianen 730 dagar, räknat från att ansökan lämnades in till lagakraftvunnet avgörande i överinstans. Spridningen av de ingående värdena varierade mellan 169 dagar och 2 402 dagar under 2021.

Hel tillståndsprövning	Antal	Median	75-percentil	90-percentil
	56	730	951	1 298

Tabell 11. Handläggningstid (i dagar) samt antal avgjorda överklagade mål om hel tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet där miljöprövningsdelegation varit första instans och som fått slutligt avgörande i mark- och miljödomstol eller i Mark- och miljööverdomstolen under 2021

Källa: Länsstyrelserna

4.10.2 Andel beviljade hela tillståndsprövningar i överinstans

Av de 55 mål om hel tillståndsprövning för miljöfarlig verksamhet som inleddes hos mark- och miljödomstol och fått ett avgörande i MÖD under 2021, fick 43 mål ett beslut som innebär att tillstånd beviljades. Av de 22 mål om hel tillståndsprövning för vattenverksamhet som inleddes hos mark- och miljödomstol och fått ett avgörande i MÖD under 2021 fick 21 mål ett beslut som innebär att tillstånd beviljades.

4.10.3 Ändringstillstånd

Mål som inleddes i mark- och miljödomstol

Under 2021 avgjorde MÖD inga mål som gällde ansökan om ändringstillstånd med mark- och miljödomstol som första instans. Avsaknaden av avgjorda mål om ändringstillstånd i MÖD är sannolikt felaktig vilket har bekräftats av Domstolsverket⁵⁴. Enligt Domstolsverket introducerades koden för måltypen ändringstillstånd vid den föregående redovisningen. För de mål som gäller ändringstillstånd och som inleddes innan målkoden introducerades år 2020 har troligen en annan målkod använts i handläggningen. I takt med att målkoden börjar användas i högre utsträckning kommer antalet avgjorda mål som gäller ändringstillstånd att öka i statistiken.

⁵⁴ Se Domstolsverket (2022). Welanders C., SV: Fråga om ändringstillstånd.

Mål som inleddes i miljöprövningsdelegation

Under 2021 var det fyra mål om ändringstillstånd som inletts hos miljöprövningsdelegationen som avgjordes i överinstans, i detta fall antingen i mark- och miljödomstol eller MÖD. Bland de fyra målen var den längsta handläggningstiden 920 dagar och den kortaste 266 dagar räknat från det att ansökan gavs in till miljöprövningsdelegationen fram till avgörande i överinstans fått laga kraft.

Ändringstillstånd	Antal	Median	75-percentil	90-percentil
	4	342	535	766

Tabell 12. Handläggningstid (i dagar) samt antal avgjorda överklagade mål om ändringstillstånd för miljöfarlig verksamhet där miljöprövningsdelegation varit första instans och som fått slutligt avgörande i mark- och miljödomstol eller i Mark- och miljööverdomstolen under 2021

Källa: Länsstyrelserna

4.10.4 Villkorsändring

Mål som inleddes i mark- och miljödomstol

I MÖD avgjordes två mål om villkorsändring som inletts i mark- och miljödomstol under 2021. Det ena målet avsåg miljöfarlig verksamhet och hade en handläggningstid om totalt 443 dagar räknat från att ansökan lämnades in till mark- och miljödomstol fram till slutligt avgörande i MÖD. Det andra målet avsåg vattenverksamhet och hade en total handläggningstid om 238 dagar.

Mål som inleddes i miljöprövningsdelegation

Det var åtta mål gällande villkorsändring inledda i miljöprövningsdelegation som avgjordes i överinstans (mark- och miljödomstol eller MÖD) under 2021. Som framgår av tabell 13 var medianen, det mittersta värdet räknat från att ansökan lämnades in till lagakraftvunnet avgörande i överinstans, 548 dagar. Spridningen av de ingående värdena varierade mellan 316 dagar och 1 180 dagar under 2021.

Villkorsändring	Antal	Median	75-percentil	90-percentil
	8	548	782	1 160

Tabell 13. Handläggningstid (i dagar) samt antal avgjorda överklagade mål avseende villkorsändring för miljöfarlig verksamhet där miljöprövningsdelegation varit första instans och som fått slutligt avgörande i mark- och miljödomstol eller i Mark- och miljööverdomstolen under 2021

Källa: Länsstyrelserna

4.10.5 Överklagande parter

I mål och ärenden som fått slutligt avgörande i överinstans har överklagandeparter har registrerats i fem olika kategorier. Eftersom ett och

samma avgörande kan överklagas av flera parter överskrider summan av parterna det totala antalet mål. Ett och samma avgörande kan alltså ha överklagats exempelvis både av sökanden och av enskilda och kommer då räknas på båda raderna i tabellerna nedan.

Uppgifter om vilka parter som överklagar mål och ärenden har registrerats av miljöprövningsdelegationerna och mark- och miljödomstolarna som tillhörande en av fem grupper: Sökanden, Myndighet/kommun för allmänna intressen, Enskilda, Ideell förening eller annan 16:3-person, eller Övriga.

Registreringen av överklagandeparterna i kategorier påbörjades under 2020 och var för den föregående redovisningen⁵⁵ ofullständig då ärenden i flera fall överklagats innan möjligheten att registrera i kategorier hade implementerats och det även fanns en brist i rutin hos handläggarna att notera detta. Statistiken för 2020 hade en annan avgränsning av ingående ärenden i denna del än statistiken för 2021 varför en jämförelse mellan de två åren inte är möjlig. För redovisningen avseende 2021 kvarstår en underrapportering åtminstone vad gäller länsstyrelsernas redovisning. Detta betonar länsstyrelserna beror på att det kan förekomma avvikelser till följd av att flera överklaganden noteras i ett och samma ärende vilket leder till att endast ett överklagande noteras i statistiken.⁵⁶ Länsstyrelserna har gemensamma riktlinjer för att förbättra detta till eventuella framtida redovisningar.

Mål som inleddes i mark- och miljödomstol

I statistiken finns 78 överklagade mål som avslutats i MÖD under 2021. Antalet överklaganden uppgick till 84, vilket innebär att flera av avgörandena överklagades av mer än en part. Redovisningen innefattar enbart överklaganden av mål som inleddes vid mark- och miljödomstol. Redovisningen av vilka parter som överklagat omfattar således inte överklaganden av mark- och miljödomstolens domar i ärenden som inletts vid miljöprövningsdelegationen.

⁵⁵ Naturvårdsverket (2021). Redovisning av regeringsuppdrag (M 2018/02949/Me): Uppdrag för att förbereda för ansvar för en samlad statistik för miljöstillståndsprövningen.

⁵⁶ Se bilaga 3, Länsstyrelserna (2022). Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljöstillståndsprövning", sida 39.

Överklagandepart	Antal
Överklagat av sökanden	16
Överklagat av myndighet/kommun som överklagar för allmänna intressen (inklusive länsstyrelse)	17
Överklagat av enskilda (inklusive sakägare)	16
Överklagat av ideell förening eller annan 16:13 person	10
Överklagat av övriga	25

Tabell 14. Antal överklagande parter för avgjorda mål där mark- och miljödomstol varit första instans och som fått slutligt avgörande i Mark- och miljööverdomstolen under 2021

Källa: Domstolsverket

Mål som inleddes i miljöprövningsdelegation

När det gäller ärenden som inleddes vid miljöprövningsdelegationen var det 95 ärenden som fick laga kraft i överinstans under 2021. Antalet överklaganden uppgick till 110, vilket innebär att flera avgöranden överklagades av mer än en part. Utifrån fördelningen i tabell 15 kan konstateras att sökanden stod för en majoritet av överklagandena och att även enskilda överklagat i relativt många fall. Fördelningen skiljer sig åt jämfört med mål som inleddes i mark- och miljödomstolen, där sökanden, myndigheter som bevakar allmänna intressen och enskilda stod för i stort sett lika stort antal överklaganden.

Överklagandepart	Antal
Överklagat av sökanden	52
Överklagat av myndighet/kommun som överklagar för allmänna intressen (inklusive länsstyrelse)	5
Överklagat av enskilda (inklusive sakägare)	37
Överklagat av ideell förening eller annan 16:13 person	12
Överklagat av övriga	4

Tabell 15. Antal överklagande parter för avgjorda mål där miljöprövningsdelegation varit första instans och som fått slutligt avgörande i mark- och miljödomstol eller i Mark- och miljööverdomstolen under 2021

Källa: Länsstyrelserna

5. Källförteckning

Domstolsverket (2022). Welander C., *SV: Fråga om ändringstillstånd*, e-post till Naturvårdsverket, Ek M., 4 maj 2022.

Domstolsverket (2019). Domstolsverkets författningssamling (DVFS 2019:12), *Domstolsverkets föreskrifter om miljöboken*.

Domstolsverket (2018). Redovisning av uppdrag i regleringsbrev (M2018/00679/Me): *Uppdrag att genomföra system- och verksamhetsanpassningar för att bidra med uppgifter till en samlad statistik för miljöstillståndsprövningen*.

Länsstyrelserna (2018). Redovisning av uppdrag i regleringsbrev (M2018/00639/Me): *Uppdrag att genomföra system- och verksamhetsanpassningar för att bidra med uppgifter till en samlad statistik för miljöstillståndsprövningen*.

Naturvårdsverket (2021). Redovisning av regeringsuppdrag (M2018/02949/Me): *Uppdrag för att förbereda för ansvar för en samlad statistik för miljöstillståndsprövningen*.

Naturvårdsverket (2017). Redovisning av uppdrag i regleringsbrev (M2017/02351/Me): *En modell för att årligen upprätta och redovisa statistik för miljöstillståndsprövningen*.

Regeringen (2022). Regeringsbeslut (M2022/00161): *Uppdrag att samla in och analysera statistik för miljöstillståndsprövningen för år 2021*.

Regeringen (2018a). Regeringsbeslut (Ju2018/05332/DOM): *Uppdrag att genomföra system- och verksamhetsanpassningar för att bidra med uppgifter till en samlad statistik för miljöstillståndsprövningen*.

Regeringen (2018b). Regeringsbeslut (M2018/02949/Me): *Uppdrag att förbereda för ansvar för en samlad statistik för miljöstillståndsprövningen*.

Regeringen (2018c). Regeringsbeslut (N2018/05852/FÖF): *Uppdrag att bidra med uppgifter till en samlad statistik för miljöstillståndsprövningen*.

Regeringen (2017). Regeringsbeslut (M2017/03180/S, M2017/03101/S, M2016/02241/Ke [delvis] m.fl.): *Regleringsbrev för budgetåret 2018 avseende Naturvårdsverket*.

Regeringen (2014). Regeringsbeslut (S2014/8748/SFÖ): *Regleringsbrev för budgetåret 2014 avseende länsstyrelserna*.

Bilagor

Bilaga 1. Uppdrag att samla in och analysera statistik för miljötilståndsprövningen för år 2021

2022-01-27
M2022/00161

Miljödepartementet

Domstolsverket

Länsstyrelserna

Naturvårdsverket

Uppdrag att samla in och analysera statistik för miljötilståndsprövningen för år 2021

Regeringens beslut

Regeringen ger Domstolsverket och länsstyrelserna i uppdrag att ta fram uppgifter om statistik för prövningen av tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet inom miljöprövningsdelegationerna och mark- och miljödomstolarna samt av tillståndspliktig vattenverksamhet inom mark- och miljödomstolarna. Uppgifterna ska överlämnas till Naturvårdsverket senast den 31 mars 2022.

Regeringen ger Naturvårdsverket i uppdrag att ta emot, sammanställa, analysera och presentera statistik för prövningen av tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet inom miljöprövningsdelegationerna och mark- och miljödomstolarna samt av tillståndspliktig vattenverksamhet inom mark- och miljödomstolarna. Naturvårdsverket ska slutredovisa till regeringen (Miljödepartementet) senast den 16 maj 2022.

Bakgrund

Inledande uppdrag till Naturvårdsverket

Regeringen uppdrog i regleringsbrevet för budgetåret 2017 åt Naturvårdsverket att ta fram en modell för att årligen upprätta och redovisa statistik för miljötilståndsprövningen. Modellen skulle utformas så att det för olika branscher, prövningsinstanser och mål- och ärendetyper är möjligt att samla in, sammanställa, analysera och presentera statistik för hur lång prövningstiden varit från ansökan till beslut och vilka faktorer som påverkat prövningstiden. Modellen skulle möjliggöra att handläggningstiden av

miljötillståndsprövningen kan följas över tid. Naturvårdsverket redovisade uppdraget den 28 september 2017 (M2017/02351).

Uppföljande uppdrag till Domstolsverket och länsstyrelserna

I regleringsbrevet för 2018 uppdrog regeringen åt Domstolsverket att redovisa hur Domstolsverket och mark- och miljödomstolarna skulle kunna bidra till en sammanhållen statistikredovisning avseende miljöprövning. Utgångspunkten för uppdraget var att ett uttag av en samlad statistik om prövning av tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet inom miljöprövningsdelegationerna och mark- och miljödomstolarna samt tillståndspliktig vattenverksamhet inom mark- och miljödomstolarna skulle vara möjlig att genomföra från och med verksamhetsåret 2020. Domstolsverket skulle också redovisa konsekvenserna för Sveriges Domstolar. Domstolsverket redovisade uppdraget den 1 mars 2018 (M2018/00679).

Regeringen uppdrog i regleringsbrev för budgetåret 2018 åt länsstyrelserna att redovisa hur länsstyrelserna skulle kunna bidra till en sammanhållen statistikredovisning avseende miljöprövning. Länsstyrelserna skulle också redovisa konsekvenserna för myndigheterna. Länsstyrelserna lämnade sin redovisning den 28 februari 2018 (M2018/00639).

Särskilda uppdrag till Domstolsverket och länsstyrelserna

Domstolsverket fick i uppdrag den 20 december 2018 att genomföra de system- och verksamhetsanpassningar som myndigheten hade föreslagit för att myndigheten skulle kunna bidra med uppgifter till en samlad statistik för miljötillståndsprövningen (Ju2018/05332).

Även länsstyrelserna fick i särskilt uppdrag den 20 december 2018 att från och med verksamhetsåret 2020 kunna ta fram och lämna uppgifter till Naturvårdsverket, som ansvarar för den samlade redovisningen av statistiken för miljötillståndsprövningen (N2018/05852). Länsstyrelserna redovisade till Naturvårdsverket i mars 2021.

Särskilt uppdrag om ansvar för en samlad statistik till Naturvårdsverket

Naturvårdsverket fick den 20 december 2018 i uppdrag att förbereda så att myndigheten fr.o.m. 2021 skulle kunna ansvara för en samlad statistik för miljötillståndsprövningen (M2018/02949). I uppdraget ingick att kunna ta emot, sammanställa, analysera och presentera de uppgifter om miljötillståndsprövningen som Domstolsverket och länsstyrelserna hade fått i

uppdrag att kunna ta fram fr.o.m. verksamhetsåret 2020. Naturvårdsverket redovisade uppdraget till regeringen i maj 2021. I redovisningen ingick även förslag på författningsändringar avseende framtida statistikinsamling.

Närmare om uppdraget

Syftet med de tidigare uppdragen var att möjliggöra insamling av statistik årligen i syfte att kunna följa miljötillståndsprövningen över tid. Med hänsyn till att insamling och överlämning av statistik för miljötillståndsprövningen i dagsläget inte är reglerat får

- Domstolsverket och länsstyrelserna i uppdrag att senast den 31 mars 2022 för år 2021 redovisa till Naturvårdsverket motsvarande uppgifter som redovisades för år 2020,
- Naturvårdsverket i uppdrag att samla in, sammanställa och analysera uppgifterna från Domstolsverket och länsstyrelserna och senast den 16 maj 2022 redovisa till regeringen (Miljödepartementet); Naturvårdsverkets analys bör innehålla en jämförelse med statistiken för år 2020.

Närmare om de uppgifter som ska redovisas

Domstolsverket ska lämna följande uppgifter till Naturvårdsverket avseende år 2021:

- Uppgifter om det totala antalet mål om tillstånd för miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken samt vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken, där mark- och miljödomstol är första instans, som har inkommit till, pågår eller slutligen avgjorts vid mark- och miljödomstolarna och Mark- och miljööverdomstolen. Uppgifterna ska lämnas sammanlagt och enskilt för samtliga domstolar.
- Uppgifter om det antal mål som avser vattenverksamhet och vilken typ av vattenverksamhet. Uppgifterna ska lämnas sammanlagt och enskilt för samtliga domstolar.

Länsstyrelserna ska lämna följande uppgifter till Naturvårdsverket avseende år 2021:

- Uppgifter om det totala antalet ärenden om tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken där miljöprövningsdelegation är första instans, som har inkommit till, pågår eller slutligen avgjorts vid miljöprövningsdelegationerna, mark- och miljödomstolarna och Mark-

och miljööverdomstolen. Uppgifterna ska lämnas sammanlagt och enskilt för samtliga miljöprövningsdelegationer.

De uppgifter som Domstolsverket och länsstyrelserna lämnar till Naturvårdsverket ska omfatta:

1. Antal ärenden eller mål som avser miljöfarliga verksamheter.
2. Antal ärenden eller mål som avser ändringstillstånd enligt 16 kap. 2 a § miljöbalken och ansökan om tillstånd som inte utgör ändringstillstånd.
3. Antal ärenden eller mål fördelat på den typ av verksamhet eller åtgärd som bedöms vara den huvudsakliga verksamheten enligt de verksamhetskoder som anges i 2–32 kap. miljöprövningsförordningen (2013:251).
4. Antal ärenden eller mål som avser industriutsläppsverksamheter enligt industriutsläppsförordningen (2013:250) respektive verksamheter som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.
5. Antal ärenden eller mål som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas.
6. Antal ärenden eller mål som överklagats samt uppgift om vilken part som överklagat.

Av de uppgifter som lämnas till Naturvårdsverket och avser avgjorda ärenden eller mål ska det kunna utläsas:

- Tidsåtgången både sammanlagt och fördelat på tid från ansökan till kungörelse respektive avgörande i första instans.
- Sammanlagda tiden från ansökan i första instans till dess ett överklagat mål avgörs och vinner laga kraft i överinstansen.

På regeringens vägnar

Eva Nordmark

Astrid Öfverholm

Kopia till

Statsrådsberedningen
Finansdepartementet, SFÖ och BA
Justitiedepartementet, DÅ
Näringsdepartementet, BI och MK

Bilaga 2. Statistikinformation från Domstolsverket

Om kvalitetssäkring och möjliga felkällor

Kvalitetssäkring av statistiken

Statistikens tillförlitlighet bygger på att domstolarnas registreringar av ansökningsmål är korrekt och komplett.

För att stödja mark- och miljödomstolarna att registrera information om vattenverksamhet, MPF-kod m.m. när målen avslutas, finns en kontroll i domstolarnas verksamhetsstöd Vera som *påminner* om att statistikuppgifter ska registreras om detta inte redan är gjort. Det är dock möjligt att avsluta målen i Vera utan att registrera några miljöuppgifter.

Med anledning av regeringsuppdraget Uppdrag att genomföra system- och verksamhetsanpassningar för att bidra med uppgifter till en samlad statistik för miljötillståndsprövningen (Ju201805332/DOM) genomfördes under 2020 ett testuttag av statistik. Uttaget skickades för granskning till chefsrådmän vid mark- och miljödomstolar och till en referensgrupp för det uppdraget samt till Naturvårdsverket.

För 2021 gjordes först det planerade årsuttaget efter dialog med Naturvårdsverket. Naturvårdsverket framförde att det saknades uppgifter om främst MPF och hade frågor kring vissa extremvärden. Domstolsverket gjorde därefter, i samarbete med alla fem mark- och miljödomstolarna, en manuell målgenomgång för att kontrollera att miljöuppgifterna var registrerade för 2021.

En del missar i registreringen kunde då konstateras och i flera fall rättas till, dock inte riktigt alla.

Bifogat statistikuttag har skett efter att mark- och miljödomstolarna fått möjlighet att komplettera de ursprungliga registreringarna i Vera.

Möjliga felkällor

Datum för kungörelse

Datum för kungörelse efterregistrerades inte för pågående mål från senare delen av 2019. Datum för kungörelse kan således saknas för en del mål som får sitt första avgörande vid en mark- och miljödomstol under 2020 eller senare.

Mål som avslutats i första instans före krav på registrerade miljöuppgifter

Mål som redan avslutats vid en mark- och miljödomstol utan att miljöuppgifter registrerats och som avgörs i Mark- och miljööverdomstolen fr.o.m. 2020 inkluderas i de överklagade målens omloppstider, antal mål per överklagande part och per måltyp, likaså för beviljade tillstånd om så var fallet. Målen kommer dock inte vara med i statistiken för tid per MPF, Seveso, IED eller vattenverksamhet om de saknar miljöuppgifter.

- Detta är en felkälla men de första åren kommer statistiken vara inkomplett i viss mån, t.ex. kungörelse kan domstolarna inte heller efterregistrera. För kommande år bör denna felkälla mer eller mindre ha försvunnit, om inte en mark- och miljödomstol missat att registrera miljöuppgifterna i mål som inkom fr.o.m. 2020 och redan avslutat målet när felet upptäckts. Mål som redan avslutats vid en mark- och miljödomstol utan miljöuppgifter registrerade kan öppnas igen och rättas men det kräver en hel del administration.

Mål som inleddes före mark- och miljödomstolarnas tillkomst

För mål som fick sitt första riktiga avgörande innan det var möjligt att hämta data om avgörande till statistiksystemet SIV, är det inte möjligt att generera statistik kring miljötillståndsprövning.

- Ett exempel på detta finns vid Mark- och miljödomstolen vid Umeå tingsrätt, där ett mål som inkom 1956 meddelades tillstånd 1958. Under åren har ytterligare drygt 10 deldomar meddelats i målet. Den senaste deldomen medförde att målet ansågs som avgjort under 2021 då statistiksystemet fångade en deldom som målets ”första riktiga avgörande” enligt våra definitioner. Deldomen som meddelades i 2021 avsåg vissa kvarstående prövotidsfrågor.

Mål som överklagats till Högsta domstolen

Ansökningsmål i målgrupp 31 (A-mål) kan överklagas till Högsta domstolen och få datum för laga kraft i denna instans. Det är dock inte möjligt att urskilja dessa mål bland alla avgjorda mål vid Högsta domstolen. För ansökningsmålen används i stället datum för Mark- och miljööverdomstolens avgörande (samma som avslutatdatum enligt Mark- och miljööverdomstolen). I praktiken innebär det alltså att målen som överklagats till Högsta domstolen får en kortare omloppstid i statistiken än i verkligheten.

Återförvisade mål

Om ett mål återförvisas från Mark- och miljööverdomstolen eller Högsta domstolen till en underrätt som sedan fortsätter tidigare handläggning är det inte möjligt att följa den totala omloppstiden för prövningen. Omloppstiden omfattar i sådana fall inte den återupptagna prövningen. Återförvisade mål från Mark- och miljööverdomstolen till en mark- och miljödomstol är alltså en felkälla då dessa mål i praktiken har en längre omloppstid än vad statistiken utvisar.

Återförvisade mål blir ett nytt mål med nytt inkommandedatum vid en mark- och miljödomstol. Exempelvis så var under 2019 ca 5 procent av ansökningsmålen vid Mark- och miljööverdomstolen återförvisade.

Övrigt

Vad som mäts är tiden fram till första dom/beslut om tillåtlighet. Det innebär att **prövotider**, vilket är det som kan göra att mål inte avslutas direkt, inte är med och påverkar statistiken.

Vilandeförklaringar kan naturligtvis inträffa och om det görs under tiden från inkommandedag till första deldom/beslut så ingår tiden i statistiken och bidrar till längre omloppstider. Vilandeförklaringar är dock sällsynta.

För målgrupp 32 är Mark- och miljööverdomstolen sista instans, målen kan inte överklagas utan laga kraftdatum är samma som avslutatdatum.

Bilaga 3. Statistikinformation från Länsstyrelserna

Statistikredovisning för regeringsuppdrag ”Samlad statistik för miljötillståndsprövning”

Inledning

Enligt regeringsuppdraget ”Uppdrag att bidra med uppgifter till en samlad statistik för miljötillståndsprövningen” bedömer Regeringen att det finns ett behov av att årligen redovisa uppgifter om handläggningstider för miljötillståndsprövning. Syftet med inhämtningen av uppgifter om miljöprövning är att det för olika branscher, prövningsinstanser och mål- och ärendetyper finns behov av att analysera och presentera statistik över hur lång prövningstiden har varit från ansökan till beslut samt vilka faktorer som påverkat prövningstiden.

Detta dokument är framtaget för inrapporteringen till Naturvårdsverket för rapportering av 2021 års statistik. Dokumentet innehåller information om antal ärenden, handläggningstider samt analyser över resultatet. För att ta del av all statistik som analyserna grundar sig på, se Bilaga 1. Miljöstatistik_LST_220329 v 1.0.

Informationen som resultatet grundar sig på hämtas från Platina (länsstyrelsernas ärendehandläggningssystem).

Statistik för miljötillståndsprövning tas fram årligen med startår 2020.

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
Syfte och bakgrund.....	3
Allmänt om statistikredovisningen.....	5
Sammanställning av statistik	5
Förklaringar till dokumentets uppbyggnad.....	5
Kvalitetssäkring av statistiken.....	6
Slutsatser om statistiken	6
Rapporten Miljöstatistik.....	7
Prövningsärenden	8
Fliken Prövningsärenden.....	8
Fördelning av ärendetyper per Miljöprövningsdelegation	9
Inkomna, pågående och avslutade ärenden	10
Handläggningstid	18
Handläggningstid (i dagar) från ansökan till beslut.....	18
Handläggningstid per MPD-län från ansökan till beslut	20
Handläggningstid från ansökan till kungörelse	22
Handläggningstid per MPD-län från ansökan till kungörelse	24
Handläggningstid (i dagar) från kungörelse till beslut	25
Handläggningstid per MPD-län från kungörelse till beslut.....	27
Prövningsärendenas handläggningstider	29
MPF-huvudkod	31
Fliken MPF-huvudkod	31
Ärenden som avser miljöfarlig verksamhet.....	32
Fördelning av ärenden utifrån MPF-huvudkod	33
Överklagade prövningsärenden	37
Fliken Överklagade prövningsärenden.....	37
Antal prövningsärenden som har överklagats.....	38
Antal överklagade ärenden som fått ett beslut under året.....	38
Totala tiden från ansökan till överklagat mål vinner laga kraft.....	41
Bilaga	
1. Miljöstatistik_LST_220329 v 1.0	

Syfte och bakgrund

Regeringen bedömer att det finns ett behov av att årligen redovisa uppgifter om handläggningstider för miljötillståndsprovning. Syftet med inhämtningen av uppgifter om miljöprovning är att det för olika branscher, provningsinstanser och mål- och ärendetyper finns behov av att analysera och presentera statistik över hur lång provningstiden har varit från ansökan till beslut fram till det vunnit laga kraft samt vilka faktorer som påverkat provningstiden¹.

Statistiken om tillståndsprovningar kan komma olika aktörer till nytta, exempelvis:

- Provningmyndigheterna får underlag för verksamhetsutveckling.
- Regeringskansliet och andra aktörer får underlag för utredningar, bedömningar och beslut.
- Verksamhetsutövare och andra aktörer som deltar i tillståndsprovningar ger statistiken bättre förutsägbarhet om hur lång tid ett ärende eller ett mål kan ta.

Länsstyrelserna ansvarar för ärenden gällande miljöfarlig verksamhet som prövas av miljöprovning delegationerna (MPD) i första instans (B-verksamhet)². Miljöprovning delegationer finns vid 12 av 21 Länsstyrelser. Domstolsverket ansvarar för ärenden som prövas av Mark- och miljödomstolen i första instans (A-verksamhet och vattenverksamhet).

Länsstyrelserna ska årligen redovisa statistik för det totala antalet ärenden vid miljöprovning delegationerna

- som har inkommit
- som pågår
- som har avgjorts innevarande år.

Domstolsverket har erhållit motsvarande uppdrag för mål i Mark- och miljödomstolarna.

¹Naturvårdsverket, "Statistik för miljötillståndsprovning", NV-08966-16, 2017-09-28 och "Uppdrag att förbereda för ansvar för en samlad statistik för miljötillståndsprovningen", NV-09228-18, 2021-05-12.

² Regeringen, "Uppdrag att bidra med uppgifter till en samlad statistik för miljötillståndsprovningen", N2018/0582/FÖF, 2018-12-20.

För avgjorda ärenden ska följande uppgifter redovisas:

- Antal ärenden som avser miljöfarliga verksamheter.
- Antal ärenden som avser hel tillståndsprövning respektive ändringstillstånd.
- Antal ärenden fördelat på vilken typ av verksamhet (MPF-kod) som ansökan avser.
- Antal ärenden som avser industriutsläppsverksamheter (IUV) respektive Sevesoverksamheter.
- Antal ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas.
- Antal ärenden som överklagas samt uppgift om vilken part som överklagat.

Redovisningen ska avse den totala prövningstiden.

För alla avgjorda ärenden ska man kunna utläsa tidsåtgången

- fördelat på tid från ansökan till kungörelse.
- fördelat på tid från kungörelse till beslut.
- fördelat på tid från ansökan till beslut.
- för den totala tiden från ansökan i första instans till beslut och i de fall besluten överklagas även till dess ett överklagat mål avgörs och vinner laga kraft i överinstansen.

I bilaga 1. till rapporten finns en flik med sammanställning för alla län (totalt). Det finns därefter en flik för respektive Miljöprövningsdelegation.

Allmänt om statistikredovisningen

Redovisningen för 2021 års statistik skiljer sig mot 2020 års statistik. Statistiken som lämnades in för 2020 var av karaktären testuttag och kan inte direkt jämföras med statistiken för 2021.

Under 2021 har förändringar gjorts genom rättningar av till exempel felaktiga datum och liknande som gav felaktiga handläggningstider och fler ärendetyper har lagts till för att förtydliga vilken information som statistiken grundar sig på.

I arbetet inför den första statistikredovisningen 2020 togs handböcker fram som innebar nya riktlinjer för hur ärendehanteringens ska upprätthållas och som fått genomslag först år 2021 vilket inneburit en mer korrekt statistik för det året.

Sammanställning av statistik

Bilagan "1. Miljöstatistik_LST_220329 v 1.0" är en sammanställning av statistik från den 29 mars 2022. Excel-filen är uppbyggd av tre typer av flikar som innehåller information om *prövningsärenden*, *överklagade ärenden* samt ärenden med *MPF-huvudkod*. Först finns det flikar med beräkningar av ärenden som omfattar alla MPD-län tillsammans. Sedan finns det tre flikar för respektive MPD-län, "*Prövningsärenden MPD-länets namn*", "*Överklagande ärenden MPD-länets namn*" och "*MPF-huvudkod MPD-länets namn*".

Förklaringar till dokumentets uppbyggnad

Dokumentet är uppbyggd av avsnitt om ger förklaringar till respektive flik i Bilaga 1. Miljöstatistik_LST_220329 v 1.0. I dokumentet finns beskrivningar om tabellerna och förklaringar till utfall. Under tabellerna finns även information om eventuella felkällor.

Kvalitetssäkring av statistiken

Statistikens tillförlitlighet bygger på att länsstyrelsernas registrering av tillståndsansökningar är riktig.

Alla chefer/samordnare och flera medarbetare har tillgång till LISA.

Inför statistikuttagen har en påminnelse skickats ut till chefer/samordnade för att de ska ges möjlighet till granskning av uppgifterna inför att det ska skickas till Naturvårdsverket.

Slutsatser om statistiken

Det är svårt att jämföra statistiken mellan 2020 och 2021, både för att det tillkommit ytterligare uppgifter och för att länsstyrelserna i år har fyllt i många fler uppgifter än i 2020 års uppföljning. Det har inneburit att de handböcker som har tagits fram samt de nya riktlinjerna för hur ärendehantering ska upprätthållas har fått genomslag först år 2021 genom en mer korrekt statistik för det året.

Dock finns det fortfarande brister för prövningsärendena såsom att MPF-huvudkoden inte har uppdaterats förrän det nya tillståndet tagits i anspråk. Det handlar om att Länsstyrelsens system måste utvecklas för att kunna hantera uppföljningen på ett mer korrekt sätt.

För överklagningsärendena handlar kvalitetsbristerna främst om att inte alla län följer de nationella riktlinjerna och att information saknas om till exempel vilken part som har överklagat prövningsärendet.

Felkällor

Den största felkällan är felregistrering av ärenden i Platina. Rapporten i LISA bygger på att den som registrerar skriver in de exakta ärenderubrikerna (som är utvalda att ingå i statistiken) eller att finns med i ärenderubriken i sin helhet. Om fel ärendemening har fyllts i på ärendet kommer ärenden inte med i statistikuppföljningen. För att registreringen ska bli korrekt i Platina har en handbok tagits fram för hur miljöprövningsärenden ska registreras. Ytterligare en felkälla är om datum är felaktigt/fyllts i på felaktigt sätt.

Rapporten Miljöstatistik

I länsstyrelsernas gemensamma verktyg för planering och uppföljning LISA (som ligger i verktyget Hypergene) finns rapporten ”*Miljöstatistik*” som hjälper i rapportering från Länsstyrelserna till Naturvårdsverket av statistik för miljötillståndsprövningen. I rapporten ”*Miljöstatistik*” finns förutom diagram, tabeller och ärendelistor en exportfunktion som möjliggör rapporteringen.

Informationen i rapporten ”*Miljöstatistik*” hämtas från Platina (länsstyrelsernas ärendehandläggningssystem) och för det krävs det att uppgifterna fylls i på rätt sätt vilket finns beskrivet i framtagna handbok och rutiner för ärendehantering av miljöprövningsärenden. Ärendena från Platina uppdateras i LISA varje natt.

Prövningsärenden

Fliken Prövningsärenden

Fliken ”Prövningsärenden” innehåller statistik om antal ärenden och handläggningstider för utvalda prövningsärenden. Syftet med fliken är att visa jämförelser mellan olika typer av prövningsärenden och handläggningstider för dessa.

Informationen på fliken är en sammanställning av ärenden utifrån ett visst antal utvalda ärenderubriker:

- Ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet. (I texten nedan benämns dessa som Hel tillståndsprövning.)
- Ansökan om ändring av villkor
- Ansökan om ändringstillstånd.
- Ansökan om förlängd igångsättningsstid.
- Ansökan om förlängd provotid för slutliga villkor.
- Provotidsredovisning med förslag till slutliga villkor.
- Ansökan om dispens och alternativvärden utifrån IED.

Ärenden som inte finns med i statistiken är exempelvis

- Ekonomiska säkerheter (vanligen för täkter, vindkraftverk och vissa avfallsanläggningar).
- Upphävande av tillstånd (på verksamhetsutövarens begäran).
- Övriga ärenden (Omprövning av tillstånd eller villkor, återkallande av tillstånd på tillsynsmyndighetens begäran, nedsättning av säkerhet med mera).

Nedan finns beskrivningar av respektive kolumn och rad på fliken ”Prövningsärenden”.

Fördelning av ärendetyper per Miljöprövningsdelegation

Nedan visas fördelningen på olika ärendetyper per Miljöprövningsdelegation (MPD-län) för antal ärenden som fått ett beslut under året. Fördelningen skiljer sig åt mellan län och år.

MPD-län	Hel tillståndsprövning	Ändringstillstånd	Villkorsändring	Övrig fråga	Totalt antal ärenden
Västra Götaland	36	10	9	7	62
Dalarna	29	12	2	18	61
Skåne	26	9	3	10	48
Västernorrland	25	6	1	13	45
Örebro	21	9	1	10	41
Västerbotten	18	13	2	3	36
Östergötland	18	2	1	4	25
Kalmar	17	4	9	6	36
Uppsala	16	8	1	18	43
Norrbottn	13	6	3	6	28
Stockholm	10	2	1	1	14
Halland	7	5	4	3	19
Totalt	236	86	37	99	458

Tabell 1. Fördelning av antal ärende per ärendetyp och MPD-län.

Under 2021 var det flest prövningar med ärendetypen "Hel tillståndsprövning" i Västra Götaland med 36, i Dalarna med 29, i Skåne med 26 och i Västernorrland med 25. Ärendetypen "Ändringstillstånd" var flest i Västerbotten med 13 följt av Dalarna och Västra Götaland med 12 respektive 10. För ärendetypen "Villkorsändring" är det Västra Götaland och Kalmar som har haft flest ärenden.

Fyra MPD-län utmärker sig gällande ärenden av typen "Övrig fråga". Det gäller Dalarna, Uppsala, Västernorrland och Örebro som alla handlagt en stor andel ärenden gällande förlängd igångsättningstid, förlängd prövotid och prövotidsredovisningar med förslag till slutliga villkor under år 2021.

I summeringarna ovan ingår ärenden som fått beviljat tillstånd samt ärenden som fått avslag, avskrivits eller avvisats. Nästa år kommer översyn göras och ärenden med avskrivs och avvisats kommer tas bort från statistiken.

Inkomna, pågående och avslutade ärenden

Nedan finns beskrivning av kolumnerna och lite längre fram ges en förklaring till siffrorna på respektive rad.

Antal inkomna ärenden under året

Kolumnen "Antal inkomna ärenden" innehåller antalet prövningsärenden för miljöfarlig verksamhet som skickades in till Länsstyrelsen under 2021. Det finns en summering av antal ärenden för respektive rad, som beskriver vilken typ av ärende det gäller. Nedan finns beskrivning av vilka typer av ärenden som ingår.

Antal pågående ärenden som vid utgången av året inte fått ett beslut

Kolumnen "Antal pågående ärenden som vid utgången av året inte fått ett beslut" avser antal prövningsärenden som skickades in under 2021 eller tidigare år, men som ännu inte erhållit något beslut.

Antal avgjorda ärenden som fått ett beslut under året

Kolumnen "Antal avgjorda ärenden som fått ett beslut under året" avser antal prövningsärenden som fått ett beslut under 2021. Det kan vara ärenden som skickats in under 2021 eller tidigare år och som erhållit ett beslut under 2021.

År 2021	Antal inkomna ärenden under året	Antal pågående ärenden - som vid utgången av året inte fått ett beslut	Antal avgjorda ärenden - som fått ett beslut under året
Ärenden som avser miljöfarliga verksamheter	469	577	458
Ärenden som avser Hel tillståndsprövning	214	328	236
Ärenden som avser Ändringstillstånd	38	40	37
Ärenden som avser Villkorsändring	82	56	83
Ärenden som avser Övrig fråga	93	100	102
Ärenden som avser IUUV			75
Ärenden som avser Seveso			55
Ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas			358

Tabell 2. Fördelning av antal ärenden utifrån olika kriterier.

"Ärenden som avser" redogör för det antal ärenden som avgjorts genom beslut som innebär att tillståndet beviljas samt ärenden som fått avslag, avvisats, avskrivits.

Kolumnen ”Antal avgjorda ärenden som fått ett beslut under året” visar alla ärenden som avser miljöfarlig verksamhet utifrån ärendetyp. På grund av att ärendetyp endast är en obligatorisk uppgift att fylla i ärendehandläggningssystemet när ärendet beslutas kan det saknas på ärenden som ännu inte fått ett beslut.

IUV och Seveso redovisas endast för avgjorda prövningsärenden. Detta på grund av att det under prövningsprocessen kan inkomma nya uppgifter som föranleder att en verksamhet blir klassad som en IUV-verksamhet och/eller en Seveso-verksamhet under handläggningen gång.

Ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd ej beviljats

2021 års beslutade ärenden som avgjorts med beslut som innebär att tillstånd ej beviljats fördelas enligt nedan i frågan om ärendet har avslagits, avvisats eller avskrivits.

År 2021	Avslag	Avvisas	Avskrivs
Antal beslutade ärenden	44	15	33

Tabell 3. Fördelning av ställningstagandena avslag, avvisas och avskrivs för beslutade ärenden under 2021.

Förtydligande av alternativen i tabellen ovan:

- Avslag - En ansökan ska **avslås** om man vid en prövning i sak kommer fram till att det inte finns förutsättningar att ge tillstånd.
- Avvisas - En ansökan ska **avvisas** om det är sådana brister i underlaget (MKB) att man inte kan gå vidare till en prövning i sak eller om det är så att man inte är behörig att pröva den typen av ansökningar (till exempel 11 kap).
- Avskrivs - En ansökan kan **avskrivs** på grund av att verksamhetsutövaren återtar sin ansökan.

Eventuellt kommer en översyn göras av ärenden som avvisats eller avskrivits om de ska finnas med i statistiken för nästa år.

Det skiljer mellan summan av totalt antal beslutade ärenden vid jämförelse med antal tillstånd som beviljats och antal tillstånd som ej beviljats. Dessa har tilldelats ställningstagande som inte klargör om ärendet beviljats eller ej.

Miljöfarlig verksamhet

Information om ärenden som avser ”Miljöfarlig verksamhet” är summeringar av de olika ärenderubrikerna som finns på fliken Prövningsärenden enligt ovan. Antal ärenden som skickades in under året var totalt 469. Vid årets slut förelåg 577 öppna ärenden som ännu inte fått beslut. Antal beslutade ärenden under 2021 uppgick till 458.

	Antal inkomna ärenden	Antal pågående ärenden som vid utgången av året inte fått ett beslut	Antal avgjorda ärenden som fått ett beslut under året
Ärenden som avser miljöfarlig verksamhet	469	577	458

Tabell 4. Fördelning av inkomna ärenden, pågående ärenden och beslutade ärenden som avser miljöfarlig verksamhet för 2021.

Det är något färre ärenden jämfört med år 2020 då totalt 496 ärenden inkom. Vid 2020 års slut fanns 511 öppna ärenden, som ännu inte fått något beslut. Antal beslutade ärenden under 2020 uppgick till 521. Det vill säga antalet öppna ärenden ökade mellan åren 2020 och 2021 sett till hela landet.

Ärendetyp

Länsstyrelsens prövningsärenden delas in i fyra olika ärendetyper, se nedan.

- Hel tillståndsprövning.
- Villkorsändring.
- Ändringstillstånd.
- Övrig fråga.

Vilken ärendetyp som prövningen berör kan antingen skrivas in när ärendet kommer in till Länsstyrelsen eller vid någon annan del under prövningsprocessen, dock är det en obligatorisk uppgift att fylla i ärendehandläggningssystemet när ett ärende beslutas. Det innebär att i kolumnen ”Antal avgjorda ärenden som fått ett beslut under året” visar alla ärenden utifrån typ.

Hel tillståndsansökan

Ärenden som ingår på raden ärenden som avser ”Hel tillståndsansökan” är ansökningar om nytt miljötillstånd, både vad gäller utökning av befintliga verksamheter och nyetableringar

Totalt inkom 214 ärenden under 2021. Antalet öppna ärenden var vid årets slut uppgick till 328. Antal beslutade ärenden under året var 236.

	Antal inkomna ärenden	Antal pågående ärenden som vid utgången av året <u>inte</u> fått ett beslut	Antal avgjorda ärenden som fått ett beslut under året
Ärenden som avser Hel tillståndsansökan	214	328	236

Tabell 5. Fördelning av inkomna ärenden, pågående ärenden och beslutade ärenden som avser Hel tillståndsansökan för 2021.

Det innebär att beslutstakten för hel tillståndsansökan översteg 100% under år 2021, det vill säga antalet avgjorda ärenden var fler än antalet inkomna ärenden, vilket är positivt för den totala ärendebalansen.

Ändringstillstånd

Ärenden som ingår på raden Ärenden som avser ”Ändringstillstånd” är ansökningar om ändring av en avgränsad del i ett redan befintligt tillstånd. Tillståndsprocessen blir i stort sett densamma som för en hel tillståndsansökan, men tillståndsansökan och villkoren begränsas till att endast avse den ansökta ändringen.

Antal ärenden som skickades in under året var 38. Antal öppna ärenden som vid årets slut var 40. Antal avgjorda ärenden under året var 37.

	Antal inkomna ärenden	Antal pågående ärenden som vid utgången av året <u>inte</u> fått ett beslut	Antal avgjorda ärenden som fått ett beslut under året
Ärenden som avser Ändringstillstånd	38	40	37

Tabell 6. Fördelning av inkomna ärenden, pågående ärenden och beslutade ärenden som avser Ändringstillstånd för 2021.

Villkorsändring

Ärenden som ingår på raden ärenden som avser ”Villkorsändring” är ansökningar om ändringar av ett eller flera villkor i befintliga miljötillstånd. Slutliga villkor efter en provotid redovisas istället under ”Övrigt”, se nedan.

Antal ärenden som skickades in under året var 82. Antalet öppna ärenden vid årets slut var 56. Antal avgjorda ärenden som fått ett beslut under året var 83.

	Antal inkomna ärenden	Antal pågående ärenden som vid utgången av året inte fått ett beslut	Antal avgjorda ärenden som fått ett beslut under året
Ärenden som avser Villkorsändring	82	56	83

Tabell 7. Fördelning av inkomna ärenden, pågående ärenden och beslutade ärenden som avser Villkorsändring för 2021.

I 2020 års rapportering visades endast ärendetyperna ”Hel tillståndsansökan” och ”Ändringstillstånd”. I 2021 års rapportering har även ärendetyperna ”Villkorsändring” och ”Övrig fråga” lagts till för att kunna se fördelningen av fler ärendetyper som finns inom miljöfarlig verksamhet.

Övrig fråga

Ärenden som ingår på raden ärenden som avser ”Övrig fråga³” är ansökningar om förlängd igångsättningstid, förlängd provotid för slutliga villkor, provotidsredovisningar med förslag till slutliga villkor och dispens och alternativvärden utifrån IED.

Antal ärenden som skickades in under året var 93. Antal öppna ärenden vid årets slut var 101. Antal avgjorda ärenden under året var 102.

	Antal inkomna ärenden	Antal pågående ärenden som vid utgången av året inte fått ett beslut	Antal avgjorda ärenden som fått ett beslut under året
Ärenden som avser Övrig fråga	93	101	102

Tabell 8. Fördelning av inkomna ärenden, pågående ärenden och beslutade ärenden som avser Övrig fråga för 2021.

³ Ärenden som inte finns med i statistiken gällande ”Övrig fråga” är exempelvis ekonomiska säkerheter, upphävande av tillstånd, omprövning av villkor, återkallande av tillstånd på tillsynsmyndighetens begäran.

I 2020 års rapportering visades endast ärendetyperna "Hel tillståndsansökan" och "Ändringstillstånd". I 2021 års rapportering har även ärendetyperna "Villkorsändring" och "Övrig fråga" lags till för att kunna se fördelningen av fler ärenden som finns inom miljöfarlig verksamhet och med utvalda ärenderubriker, se stycket om "Fliken Prövningsärenden".

Ärenden som avser IUV och Seveso

Ärenden som avser IUV innebär att det har skett en prövning av en verksamhet som är en industriutsläppsverksamhet. Det betyder att det finns krav som gäller utifrån Industriutsläppsdirektivet (IED) som ska tas hänsyn till i prövningen. Kraven har implementerats genom IUV-förordningen.

Ärenden som avser Seveso innebär att det har skett en prövning av en verksamhet som omfattas av kraven på åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Kraven har implementerats genom Sevesolagstiftningen.

Information om "IUV" och "Seveso" är uppgifter som hämtas från NikITa (länsstyrelsens gemensamma handläggare inom miljöfarlig verksamhet). Registret uppdateras av handläggare på länsstyrelsen i det län där verksamheten är lokaliserad medan prövningen av verksamheten sker vid en av de 12 Miljöprövningsdelegationerna.

75 ärenden registrerade med IUV erhöll ett beslut under år 2021.

55 ärenden registrerade med Seveso erhöll ett beslut under året.

	Antal avgjorda ärenden som fått ett beslut under året
Ärenden som avser IUV	75
Ärenden som avser Seveso	55

Tabell 9. Fördelning av antal beslutade ärenden som avser IUV och Seveso för 2021.

Det är handläggare som arbetar med tillsyn hos respektive länsstyrelse som ansvarar för uppdatering av anläggningsregistret. Det innebär att det finns en viss eftersläpning mellan att beslutet togs till att tillsynshandläggarna hunnit uppdatera information om "IUV" och "Seveso" och det är inte säkert att uppdateringen har gjorts innan uppföljningen görs.

Ytterligare en kvalitetssäkringsbrist är att uppgifterna om "IUV" och "Seveso" i Länsstyrelsernas anläggningsregister gäller befintlig anläggning. Uppgifterna kan inte ändras direkt en anläggning har fått ett beslut som gäller "IUV" eller "Seveso". Verksamhetsutövaren måste även ha tagit det nya tillståndet i anspråk. "IUV" är kopplat till MPF-koden som inte heller uppdateras förrän det nya tillståndet tagits i anspråk. Det medför att det finns anläggningar som fått ett beslut som gäller en Seveso eller en IUV-verksamhet men innan tillståndet tas i anspråk kommer det inte framgå av anläggningssystemet.

Ärenden som fått beslut som beviljats

Summeringarna av ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas är ärenden som vid avslut fått något av ställningstagandena "Bifall", "Bifall med villkor", "Bifall med villkor inkl. provotid", "Förlängd provotid" och "Slutliga villkor".

Antal ärenden som avgörs med att beslut beviljades under året var 358.

	Antal avgjorda ärenden som fått ett beslut under året
Ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas	358

Tabell 10. Antal ärenden som fått tillstånd beviljade under 2021.

De övriga 8 ärendena som ej beviljats tillstånd eller fått avslag, avvisats eller avskrivits saknar ställningstagande i ärendehandläggningssystemet.

Det har lagts till fler ställningstagande jämfört med 2020 års rapportering. Alternativen som fanns med 2020 var; "Bifall", "Bifall med villkor", "Bifall med villkor inkl. provotid". Nya alternativ som har lagts till inför 2021 års rapportering är "Förlängd provotid" och "Slutliga villkor".

Fördelning per MPD-län

Nedan visas fördelningen av ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillståndet beviljas för ärendetyperna "Hel tillståndsansökan" och "Ändringstillstånd" per MPD-län.

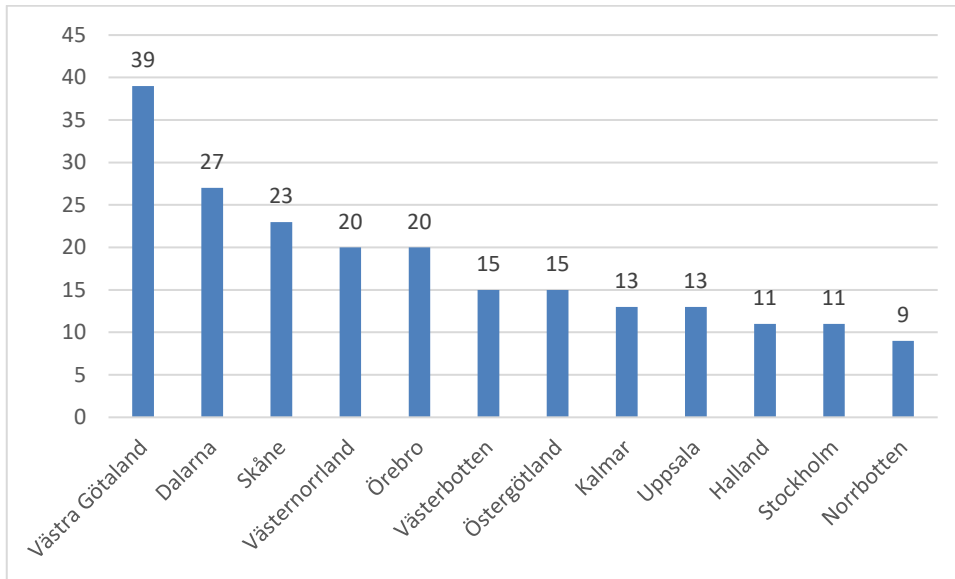

Diagram 1. Antal ärenden som fått tillstånd beviljade med ärendetyperna Hel tillståndsansökan och Ändringstillstånd per MPD-län under 2021.

Handläggningstid

Handläggningstid (i dagar) från ansökan till beslut

Nedan beskrivs handläggningstid (i dagar) för avgjorda ärenden från ansökan till beslut i första instans, det vill säga tiden från att ansökan kommer in till Länsstyrelsen till dess Miljöprövningsdelegationen beslutar i ärendet. I statistiken ingår även ärenden som har avskrivits eller avvisats vilket medför att handläggningstiden ofta kan bli kort.

År 2021	Antal ärenden	Medelvärde (dagar)	Medianvärde (dagar)	Maxvärde (dagar)	Minvärde (dagar)	75 Percentil (dagar)	90 Percentil (dagar)
Ärenden som avser miljöfarliga verksamheter	458	294	222	2 307	5	368	577
Ärenden som avser Hel tillståndsprövning	236	370	299	2 307	40	448	675
Ärenden som avser Ändringstillstånd	37	266	202	1 092	36	310	455
Ärenden som avser Villkorsändring	83	143	114	616	8	197	283
Ärenden som avser Övrig fråga	102	252	168	1 549	5	315	557
Ärenden som avser IUV	75	267	185	1 092	15	315	570
Ärenden som avser Seveso	55	282	202	1 549	13	377	554
Ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas	331	286	218	2 307	8	360	557

Tabell 11. Fördelning Handläggningstid (i dagar) för avgjorda ärenden från ansökan till beslut.

Medelvärde (dagar) från ansökan till beslut

Medelvärdet för samtliga ärenden vid landets 12 Miljöprövningsdelegationer (översta raden i tabellen ovan) är 294 dagar. Värdet säger inte så mycket eftersom det avser alla typer av ärenden som mäts i statistiken och handläggningstiden varierar stort mellan en hel tillståndsprövning och till exempel en förlängd provotid. Vidare kan medelvärdet bli lite missvisande om det finns några ärenden som tagit extremt lång eller kort tid. Därför är medianvärden ett bättre mått.

Medianvärde (dagar) från ansökan till beslut

Medianvärdet är den kolumn som ger mest information när det gäller handläggningstiden som helhet och mest intressant för "Hel tillståndsprövning" och "Ändringstillstånd" för beslut från de 12 Miljöprövningsdelegationerna. Medianvärdet är 299 dagar för hel tillståndsprövning och 202 dagar för ändringstillstånd.

Maxvärde (dagar) från ansökan till beslut

Det ärende som i kolumnen "*Maxvärde (dagar)*" har värdet 2 307 (cirka 6 år) är en hel tillståndsprövning av ett vindkraftsärende. Vindkraftsärenden kan vara oerhört komplexa, det är många faktorer som man behöver ta ställning till, och många ska yttra sig samt många som ska kommuniceras. Det kan också bli vilande i långa perioder, till exempel i väntan på en komplettering av en utredning som bara kan göras under en viss årstid eller i väntan på svar om det kommunala vetot.

Minvärde (dagar) från ansökan till beslut

Det ärenden som i kolumnen "*Minvärde (dagar)*" har värdet 5 är ett så kallat övrigt ärende som har avvisats. Det ärendet som avser en hel tillståndsprövning har avskrivits på sökandes begäran. Minvärdet för ett ändringstillstånd anges till 36 dagar. Det är inte möjligt att avgöra en ansökan om ändringstillstånd på 36 dagar om det inte avvisas (till exempel för att MPD är fel prövningsinstans) eller avskrivs (på sökandens begäran). Det blir därför lite missvisande för medelvärdet att dessa ärenden ens räknas med, i vart fall när det gäller hel tillståndsprövning och ändringstillstånd där dylika ärenden drar ner medelvärdet. Flera av ärendena med riktigt korta handläggningstider är ansökningar om förlängd prövotid eller ändring av villkor.

75- och 90-percentil (antal dagar) från ansökan till beslut

Värdena i kolumnerna "*75-percentil (dagar)*" och "*90-percentil (dagar)*" visar en procentuell fördelning av värdena som först rangordnas från låg till hög. Den 75:e percentilen betyder att 75 procent av ärendena ligger under och övriga 25 procent ligger över. Fördelningen kan bli missvisande beroende om det är flera ärenden som exempelvis avskrivs efter en kort tid.

För ärendetyp "Hel tillståndsansökan" innebär det att av de 236 ärendena är det 59 ärenden som ligger över 448 dagar och 23 ärenden ligger över 675 dagar. Och för ärendetyp "Ändringstillstånd" innebär det att av de 37 ärendena är det 9 som ligger över 310 och 3 ärenden som ligger över 455 dagar.

I de fall det saknas värden i kolumnerna "*75 Percentil (dagar)*" eller i "*90 percentil (dagar)*" är det för få värden för att kunna göra beräkningarna på.

Handläggningstid per MPD-län från ansökan till beslut

Nedan visas handläggningstid (i dagar) för avgjorda ärenden med ärendetyp "Hel tillståndsansökan" och "Ändringstillstånd" från ansökan till beslut i första instans per Miljöprövningsdelegation. Se tabell 12 nedan för antal ärenden.

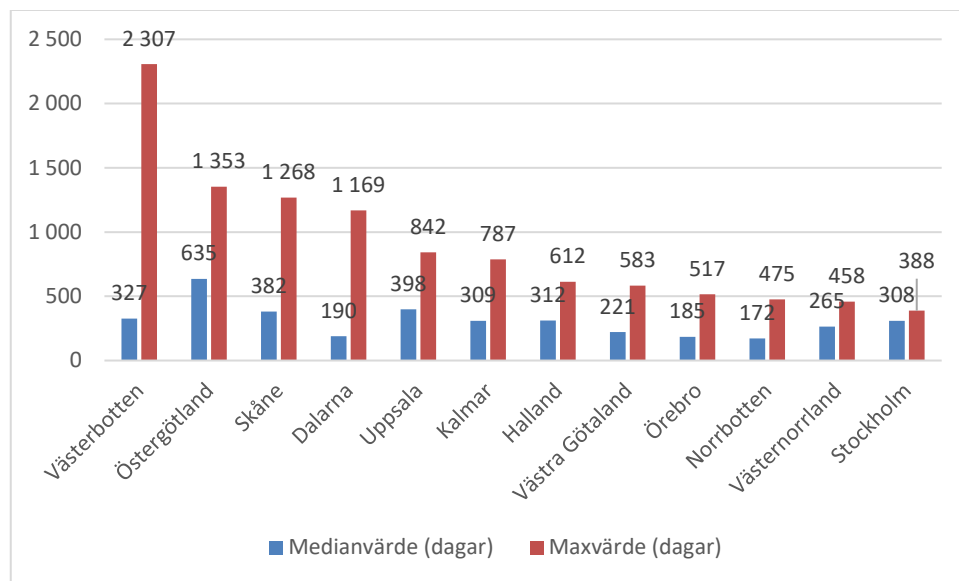

Diagram 2. Fördelning av handläggningstid (i dagar) från ansökan till beslut per MPD-län med ärendetyp Hel tillståndsansökan och Ändringstillstånd.

De tillståndsprövningar som har högsta värdena för "Maxvärde dagar" är ärenden som har haft en lång handläggningstid från att ansökan kom in till beslut. Det har i de flesta fall berott på att ansökan varit ofullständig och krävt flera kompletteringar inför att ärendena blir kompletta och kan kungöras.

År 2021	Antal ärenden	Medianvärde (dagar)	Maxvärde (dagar)
Västerbotten	20	327	2 307
Östergötland	19	635	1 353
Skåne	29	382	1 268
Dalarna	31	190	1 169
Uppsala	17	398	842
Kalmar	26	309	787
Halland	11	312	612
Västra Götaland	45	221	583
Örebro	22	185	517
Norrbottn	16	172	475
Västernorrland	26	265	458
Stockholm	11	308	388

Tabell 12. Fördelning av antal ärenden från ansökan till beslut per MPD-län.

I bilaga 1. Miljöstatistik_LST_220329 v 1.0 finns en flik med sammanställning för alla län (totalt) och sedan finns flikar för respektive MPD-län och med fördelning av handläggningstider för alla ärendetyper, IUUV, Seveso och tillstånd som beviljats.

Handläggningstid från ansökan till kungörelse

Handläggningstid för avgjorda ärenden från ansökan till kungörelse är en beräkning av antal dagar från datumen ärendet kom in till Länsstyrelsen till datum för kungörelse för avgjorda ärenden under 2021. Datum för kungörelsen är när kungörelsemanus expedieras, det vill säga när manus skickas till dagstidningar och andra platser där den ska publiceras. Det är vanligen några dagar (2–5 dagar) innan den faktiskt kungörs i ortspressen.

Tiden från ansökan till kungörelse är tiden det tar att bedöma om ärendet är komplett och innefattar således tiden för sökandes kompletteringar av ansökan.

Av de 458 beslutade ärendena under 2021 är det 258 som har inskrivna kungörelsedatum. Det är långt ifrån alla ärenden som kungörs. I stort sett alla ärenden som avser heltillståndsprövning och ändringstillstånd kungörs. I övriga fall avgörs behovet av kungörelse från fall till fall.

År 2021	Antal ärenden	Medelvärde (dagar)	Medianvärde (dagar)	Maxvärde (dagar)	Minvärde (dagar)	75 Percentil (dagar)	90 Percentil (dagar)
Ärenden som avser miljöfarliga verksamheter	258	208	147	1 152	8	278	424
Ärenden som avser Hel tillståndsprövning	166	233	192	1 152	14	309	446
Ärenden som avser Ändringstillstånd	32	146	88	932	8	181	311
Ärenden som avser Villkorsändring	19	96	88	169	24	130	161
Ärenden som avser Övrig fråga	35	209	120	912	9	282	663
Ärenden som avser IUV	41	196	113	932	8	237	414
Ärenden som avser Seveso	30	182	136	442	8	266	371
Ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas	184	130	130	1 152	8	238	375

Tabell 13. Fördelning Handläggningstid (i dagar) för avgjorda ärenden från ansökan till kungörelse.

Rapporteringen för 2020 innehöll alla ärenden som kungjorts under 2020, även de som inte fått ett beslut. I år finns endast ärenden med som fått ett beslut under 2021.

Antal ärenden som kungjorts

Antal ärenden som avser ”Miljöfarlig verksamhet” och som kungjorts uppgår till totalt 258, vilket är en summering av de olika ärenderubrikerna som finns på fliken Prövningsärenden⁴.

För 4 ärenden har alternativet för ärendetyp ännu inte registrerats, eftersom ärendetyp endast är en obligatorisk uppgift att fylla i ärendehandläggnings-systemet när ärendet beslutas.

Medel- och medianvärde (dagar) från ansökan till kungörelse

På samma sätt som beskrivits ovan är medianvärde ofta ett bättre mått än medelvärde för att skala bort ytterligheter som extremt långa eller korta handläggningstider som inte hör till normalfallet.

Maxvärde (dagar) från ansökan till kungörelse

Ärendet med ”Maxvärde (dagar)” på 1 152 är en hel tillståndsansökan som gäller ett vindkraftsärende, en ny vindkraftspark. I det specifika fallet tog det alltså drygt 3 år från att ansökan kom in tills att den bedömdes vara komplett och kungjordes. Det berodde på att det krävdes utredningar och kompletteringar av ansökan innan den kunde bedömas komplett och kungöras.

Minvärde (dagar) från ansökan till kungörelse

Det finns ärenden som i kolumnen ”Minvärde (dagar)” har värdet 8. Det handlar om en och samma ansökan om ändringstillstånd. Även flera av de andra ärendena som har korta handläggningstider från ansökan till kungörelse är ansökningar om förlängd igångsättningstid, förlängd prövotid för slutliga villkor och ändringstillstånd.

75- och 90-percentil (antal dagar) från ansökan till beslut

Värdena i kolumnerna ”75-percentil (dagar)” och ”90-percentil (dagar)” visar en procentuell fördelning av värdena som först rangordnas från låg till hög. Den 75:e percentilen betyder att 75 procent av ärendena ligger under och övriga 25 procent ligger över. I de fall det saknas värden i kolumnerna ”75 Percentil (dagar)” eller i ”90 percentil (dagar)” är det för få värden för att kunna göra beräkningarna på.

⁴ Ärenderubrikerna är; Ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet, Ansökan om ändring av villkor, Ansökan om ändringstillstånd, Ansökan om förlängd igångsättningstid, Ansökan om förlängd prövotid för slutliga villkor, Prövotidsredovisning med förslag till slutliga villkor, Ansökan om dispens och alternativvärden utifrån IED.

Handläggningstid per MPD-län från ansökan till kungörelse

Nedan visas handläggningstid (i dagar) för avgjorda ärenden med ärendetyp "Hel tillståndsansökan" och "Ändringstillstånd" från ansökan till kungörelse per Miljöprövningsdelegation. I tabell 14 nedan framgår antal ärenden.

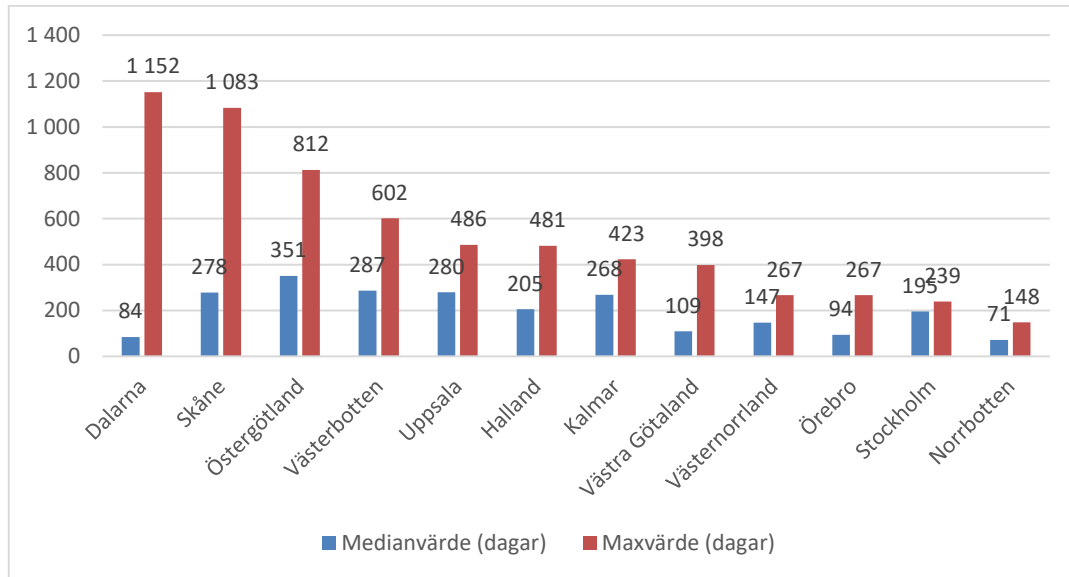

Diagram 3. Fördelning av handläggningstid (i dagar) från ansökan till kungörelse per MPD-län med ärendetyp Hel tillståndsansökan och Ändringstillstånd.

De tillståndsprövningar som har högsta värdena för "Maxvärde dagar" är ärenden som har haft en lång handläggningstid från att ansökan kom in till att ärendena kungjorts. Det kan handla om utredningar som ska genomföras och flera kompletteringar inför att ärendena blir kompletta och kan kungöras.

År 2021	Antal ärenden	Medianvärde (dagar)	Maxvärde (dagar)
Dalarna	24	84	1 152
Skåne	29	278	1 083
Östergötland	10	351	812
Västerbotten	14	287	602
Uppsala	11	280	486
Halland	9	205	481
Kalmar	11	268	423
Västra Götaland	40	109	398
Västernorrland	19	147	267
Örebro	13	94	267
Stockholm	10	195	239
Norrbottn	8	71	148

Tabell 14. Värden till staplarna i diagram 3.

I "Bilaga 1. Miljöstatistik_LST_220329 v 1.0" finns flikar för respektive MPD-län och med fördelning av handläggningstider för alla ärendetyper, IUUV, Seveso och tillstånd som beviljats.

Handläggningstid (i dagar) från kungörelse till beslut

Handläggningstid för avgjorda ärenden från kungörelse till beslut är en beräkning av antal dagar från datumen då ärendet kungjordes (det vill säga datum då kungörelsemanus expedieras) till beslutsdatum för avgjorda ärenden under 2021. I denna fas av prövningen ingår remittering till remissinstanser, inkomna yttranden från remissinstanser och synpunkter från allmänhet och andra berörda samt sökandens bemötande. När kommunikeringen är klar färdigställs beslutet.

Av de 458 beslutade ärendena under 2021 är det 274 som har inskrivna kungörelsedatum. Det är långt ifrån alla ärenden som kungörs. I praktiken kungörs i stort sett alla ärenden som avser heltillståndsprövning och ändringstillstånd. I övriga fall avgörs behovet från fall till fall.

År 2021	Antal ärenden	Medelvärde (dagar)	Medianvärde (dagar)	Maxvärde (dagar)	Minvärde (dagar)	75 Percentil (dagar)	90 Percentil (dagar)
Ärenden som avser miljöfarliga verksamheter	274	137	120	820	7	156	232
Ärenden som avser Hel tillståndsprövning	182	154	137	788	18	166	261
Ärenden som avser Ändringstillstånd	34	115	87	820	25	111	162
Ärenden som avser Villkorsändring	22	101	85	203	28	135	187
Ärenden som avser Övrig fråga	36	99	93	189	7	141	160
Ärenden som avser IUV	39	129	111	414	22	153	234
Ärenden som avser Seveso	31	108	96	270	34	133	183
Ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas	232	136	119	820	18	154	224

Tabell 15. Fördelning Handläggningstid (i dagar) för avgjorda ärenden från kungörelse till beslut.

Medelvärde (dagar) från kungörelse till beslut

På samma sätt som beskrivits ovan är medianvärde ofta ett bättre mått än medelvärde för att skala bort ytterligheter som extremt långa eller korta handläggningstider som inte hör till normalfallet.

Medianvärde (dagar) från kungörelse till beslut

Intressant är att det skiljer ganska mycket i handläggningstider om man jämför tiden från när ansökan kom in fram till kungörelse, dvs. kompletteringsfasen (tabell 12) och handläggningstiden från kungörelse till beslut (tabell 13). För ärenden som avser ”Hel tillståndsprövning” är medianvärdet från inkommen ansökan till kungörelse 194 dagar medan tiden från kungörelse till beslut ”bara” är 137 dagar.

Maxvärde (dagar) från kungörelse till beslut

Hel tillståndsprövning som har maxvärde 788 dagar och Ändringstillstånd som har maxvärde 820 dagar är vindkraftsärenden. Generellt är det ofta många närboende eller människor som på annat sätt känner sig direkt berörda av en ny vindkraftsetablering. Det är inte heller ovanligt att en etablering berör komplexa artskyddsfrågor. Detta medför samlat att remissförfarandet kan bli omfattande och dra ut på tiden. Vissa anstånd behöver ofta lämnas vilket tillsammans kan leda till förlängda handläggningstider.

Minvärde (dagar) från kungörelse till beslut

Ärendet som avser Ändringstillstånd har minvärde 25 och fick tillstånd inom 3 månader. Och ärendet som har det minsta minvärdet 7 är en prövning av fortsatt eller utökning av verksamhet som har fått slutliga villkor.

75- och 90-percentil (antal dagar) från ansökan till beslut

Värdena i kolumnerna "*75-percentil (dagar)*" och "*90-percentil (dagar)*" visar en procentuell fördelning av värdena som först rangordnas från låg till hög. Den 75:e percentilen betyder att 75 procent av ärendena ligger under och övriga 25 procent ligger över. Fördelningen kan bli missvisande beroende om det är flera ärenden som exempelvis avskrivs efter en kort tid.

I de fall det saknas värden i kolumnerna "*75 Percentil (dagar)*" eller i "*90 percentil (dagar)*" är det för få värden för att kunna göra beräkningarna på.

Handläggningstid per MPD-län från kungörelse till beslut

Nedan visas handläggningstid (i dagar) för avgjorda ärenden med ärendetyp "Hel tillståndsansökan" och "Ändringstillstånd" från kungörelse till beslut per Miljöprövningsdelegation. I tabell 16 nedan framgår antal ärenden.

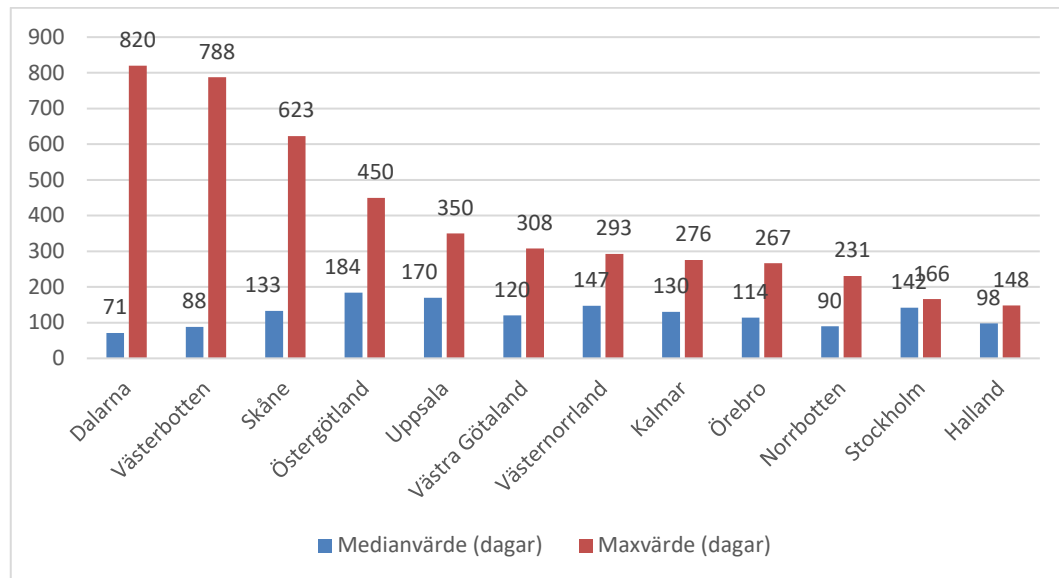

Diagram 4. Fördelning av handläggningstid (i dagar) från kungörelse till beslut per MPD-län med ärendetyp Hel tillståndsansökan och Ändringstillstånd.

De tillståndsprövningar som har högsta värdena för "Maxvärde dagar" är ärenden som har haft en lång handläggningstid både från att ansökan kom in till att ärendena kungjorts och från att ärendet kungjorts till beslut. Det kan handla om utredningar som ska genomföras och flera kompletteringar inför att ärendena blir kompletta och kan kungöras, samt i vissa fall ytterligare kompletteringar efter kungörelsen och därefter en ganska omfattande remissrunda och bemötanden inför att beslut kan tas.

Länstyrelserna

År 2021	Antal ärenden	Medianvärde (dagar)	Maxvärde (dagar)
Dalarna	25	71	820
Västerbotten	16	88	788
Skåne	26	133	623
Östergötland	14	184	450
Uppsala	12	170	350
Västra Götaland	41	120	308
Västernorrland	19	147	293
Kalmar	19	130	276
Örebro	14	114	267
Norrbottn	10	90	231
Stockholm	10	142	166
Halland	10	98	148

Tabell 16. Värden till staplarna i diagram 4.

Prövningsärendenas handläggningstider

Som framgår av redovisningen ovan skiljer det ganska mycket i handläggningstider mellan MPD-länen för ärendetypen ”*Hel tillståndsansökan*” och ”*Ändringstillstånd*”. Det gäller såväl maximala handläggningstider som mediantider från ansökan till beslut i första instans (se till exempel diagram 2).

Samtidigt visar redovisningen att de branscher, se kapitel MPF-huvudkod, som huvudsakligen provas i de olika MPD-länen varierar stort. Det är sannolikt ett av skälen till att det skiljer i handläggningstid.

Inför årets redovisning fick Länsstyrelsen i uppdrag av Naturvårdsverket att förklara och ge exempel på ärenden med vilandeförklaring. Det är något som ytterst sällan sker inom Miljöprövningsdelegationens prövningsärenden. För att ge exempel på ärendetyper och orsaker som gör att ärenden tar lång tid har istället ärenden beskrivits som inte uppfyller 180-dagars målet.

Regeringen angav 180-dagars målet som är ett handläggningsmål i Länsstyrelsernas regeringsbrev från 2014. Målet handlade om handläggningstider för prövning av miljöfarliga verksamheter (helprövningar och ändringstillstånd). Måltid sattes till 180 dagar från att ansökan var komplett (klar att kungöras) tills Miljöprövningsdelegationen (MPD) fattade beslut.

8 av 12 MPD-län har redovisat olika skäl till varför ärenden har tagit mer 180 dagar från kungörelse till beslut. En längre handläggningstid har under 2021 varit vanligast när det gäller vindkraft, täkter, avfallsanläggningar och livsmedelsindustrier. De tre förstnämnda grupperna beror ofta på att det är fråga om en nylokalisering där många blir berörda, inte bara av själva verksamheten utan även av följdverksamheter i form av till exempel transporter till och från verksamheten. När det gäller livsmedelsindustrier har flera Länsstyrelser nämnt att risker med hantering av kylmedium (ammoniak) har krävt extra utredningar och varit skälet till en förlängd handläggningstid. Det ska också nämnas att flera av de ärenden som överstigit 180 dagar har gjort det med bara upp till en månad.

Nedan beskrivs några skäl till varför ärenden tagit längre tid än 180 dagar från kungörelse till beslut under 2021:

- Nya uppgifter kommer in i bemötandefasen vilket har krävt ytterligare kommunikeringar. Det kan vara både med sökanden, andra berörda parter såsom myndigheter och övriga berörda. En sådan extra omgång kan medföra 2-3 månader extra tid.
- Komplexa ärenden berör många och kräver en omfattande kommunikering för att alla ska få komma till tals kan göra att ärenden drar ut på tiden. Sökanden ska också ges möjlighet att bemöta de synpunkter som kommit in. Det kan både vara sökanden och remissinstanser som begär förlängd svarstid, ibland med flera månader. Från kommuners sida beror det ofta på när på året ärendet remitteras då nämndsammanträden vanligtvis inte hålls under sommarmånaderna. Från sökandens sida kan det exempelvis bero på att de med anledning av de yttranden som kommit in vill göra någon extra utredning för att ge stöd för sitt bemötande
- I flera vindkraftsärende tog det flera månader för kommunen att ge besked enligt 16:4 (kommunalt veto i vindkraft).
- När många är berörda hör det till att handläggaren får mycket telefonsamtal om ärendet, vilket tar tid från den löpande handläggningen.
- Det finns även ett fåtal ärenden som inte uppfyller målet på grund av resursbrist hos länsstyrelserna, prioritering inom mängden ärenden som ska hanteras, sjukskrivningar samt stabsarbete med anledning av Covid-19 pandemin.

MPF-huvudkod

Fliken MPF-huvudkod

Fliken ”MPF-huvudkod” redovisar antal avgjorda tillståndsansökningar inom miljöfarlig verksamhet per huvudverksamhetskod enligt miljöprövningsförrordningen (MPF) och statistik om handläggningstider för utvalda prövningsärenden. Syftet med fliken är att visa jämförelser mellan olika typer av prövningsärenden och handläggningstider för dessa.

Informationen på fliken är en sammanställning av ärenden utifrån ett visst antal utvalda ärenderubriker för prövningsärenden:

- Ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet.
- Ansökan om ändring av villkor.
- Ansökan om ändringstillstånd.
- Ansökan om förlängd igångsättningstid.
- Ansökan om förlängd provotid för slutliga villkor.
- Prövotidsredovisning med förslag till slutliga villkor.
- Ansökan om dispens och alternativvärden utifrån IED.

Uppgifterna om MPF-huvudkod hämtas från NikITa (länsstyrelsernas gemensamma anläggningsregister). Uppgifterna är kopplade till respektive anläggning vilket medför kvalitetsbrister, se stycke nedan.

Tabellen i bilagan visar samtliga MPF-huvudkoder oavsett om det finns ärenden kopplade till koderna eller ej.

Det är handläggare som arbetar med tillsyn hos respektive länsstyrelse som ansvarar för uppdatering av anläggningsregistret. Det är en kvalitetssäkringsbrist att uppgifterna om "MPF-huvudkod" i Länsstyrelsernas anläggningsregister gäller befintlig anläggning. Uppgifterna kan inte ändras direkt en anläggning har fått ett beslut som ändrar tidigare/nuvarande MPF-kod. Verksamhetsutövaren måste även ha tagit det nya tillståndet i anspråk. Det medför att den MPF-kod som beslutet gäller inte kommer det inte framgå av anläggningssystemet innan tillståndet tas i anspråk och tillsynshandläggaren hunnit registrera det i anläggningssystemet. För att få en mer korrekt bild av vilka beslut som meddelas enligt respektive MPD-kod skulle denna statistik behöva kopplas till beslutet och inte till respektive anläggnings nuvarande status.

Ärenden som avser miljöfarlig verksamhet

Vid jämförelse av "Antal ärenden som avser miljöfarlig verksamhet" som har fått ett beslut under året på flikarna "Prövningsärenden totalt" och "MPF-huvudkod totalt" samt "Prövningsärenden MPD-län" och "MPF-huvudkod MPD-län" kan det finnas avvikelser. Det betyder att det finns ärenden på flikarna med "Prövningsärenden" som inte har uppdaterats med information om vilken MPF-huvudkod som anläggningen kommer få om de tar sitt beslut i anspråk.

Fliken "Prövningsärenden totalt" har 458 avgjorda ärenden som fått ett beslut under året, men på fliken "MPF-huvudkod totalt" finns endast 398 beslutade ärenden. Det innebär att 60 ärenden saknar uppgifter om MPF-huvudkod.

Fördelning av ärenden utifrån MPF-huvudkod

Nedan visas flera diagram över fördelningen av beslutade prövningsärenden utifrån miljöprövningsförordningens koder. De är en redovisning utifrån prövningsärendets huvudkod (MPF-huvudkod) såsom de anges i Miljöprövningsförordningen (2013:251). Koderna har grupperats ihop i olika kategorier till exempel har alla koder som omfattar avfallshantering redovisas som en grupp. Diagrammet nedan visar hur ärendena för samtliga MPD-län fördelar sig i procent mellan olika branscher.

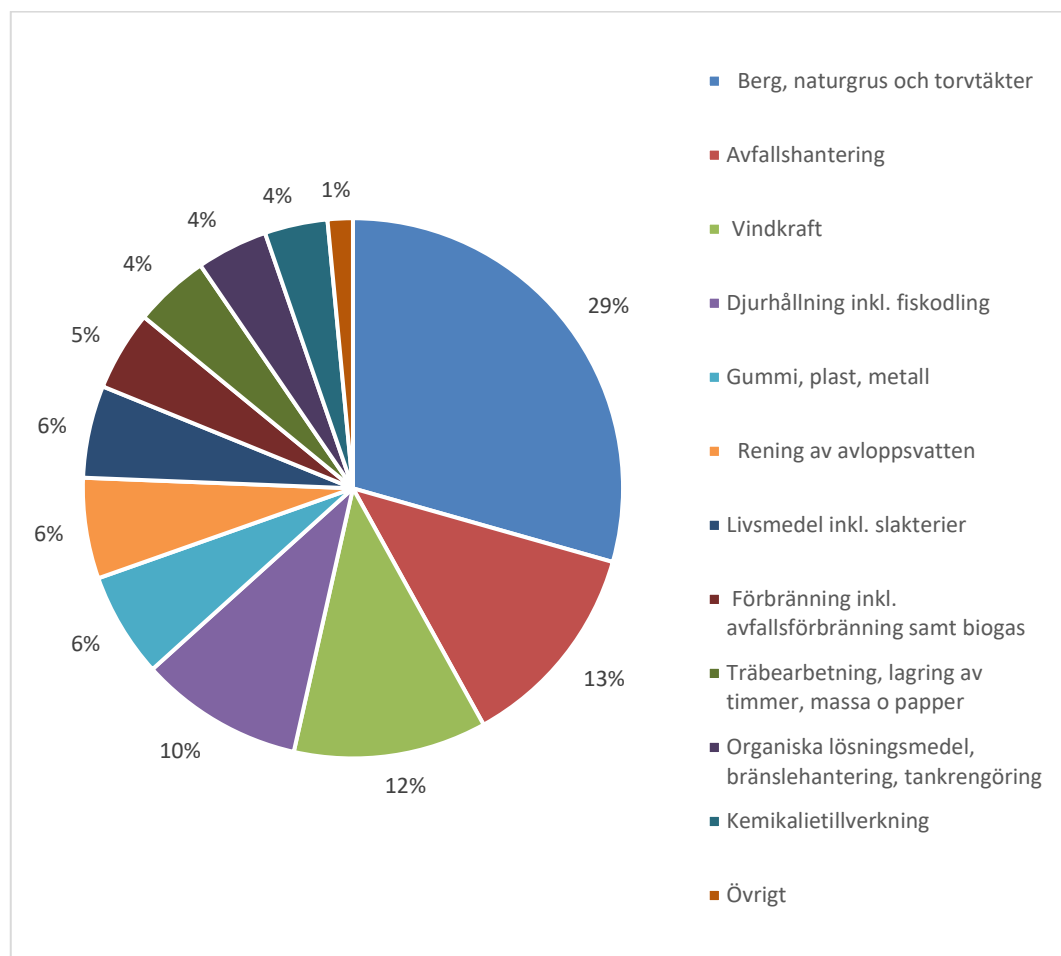

Diagram 5. Fördelning av ärenden utifrån MPF-huvudkod och visar de branscher som har flest ärenden.

Prövningar under 2021 gjordes inom branscherna nedan:

- a) "*Berg, naturgrus och torvtäkter*" enligt 4 kap MPF. 29 % av alla prövningar. En hel del täkter utgör samtidigt vattenverksamhet och prövas därför av Mark- och miljödomstolen som första instans. Dessa ingår inte i redovisningen ovan.
- b) "*Avfallshantering*" enligt 29 kap MPF. Innefattar även avfallsförbränning. 13 % av alla prövningar.
- c) "*Vindkraft*" enligt 21 kap MPF. 12 % av alla prövningar.
- d) "*Djurhållning inkl. fiskodlingar*" enligt 2 och 3 kap MPF. 10 % av alla prövningar. Av de 39 prövningarna utgjordes 7 st av fiskodlingar, resten av lantbruk. Det blir allt vanligare att fiskodlingar i mindre skala etableras på land i nedlagda lantbruk.
- e) "*Gummi, plast, metall*" representerar 13-18 kap MPF. 6 % av alla prövningar.
- f) "*Rening av avloppsvatten*" enligt 28 kap MPF främst kommunala avloppsreningsverk. 6 % av alla prövningar.
- g) "*Livsmedel inklusive slakterier*" enligt 5 kap MPF. I denna grupp ingår även tillverkning av foder. 6 % av alla prövningar.
- h) "*Förbränning inkl. avfallsförbränning och biogas*" avser förbränningsanläggningar, avfallsförbränningsanläggningar inkl. samförbränning och uppgraderingsanläggningar enligt 21 kap MPF. 5 % av alla prövningar.
- i) "*Träbearbetning, lagring av timmer, massa o papper*" enligt 8 och 9 kap MPF. 4 % av alla prövningar.
- j) "*Organiska lösningsmedel, bränslehantering, tankrengöring*" avser verksamheter i 19, 20 och 26 kap MPF. 4 % av alla prövningar.
- k) "*Kemikalietillverkning*" används som ett samlingsbegrepp för verksamheter som prövas enligt 12 kap MPF. 4 % av alla prövningar.
- l) "*Övrigt*" används som gruppering där endast enstaka ärenden av en verksamhetstyp prövats i hela landet under ett år. Det är ett krematorium, en flygplats, tre hamnar samt ett skjutfält eller en sportanläggning, 1 % av alla prövningar.

Fördelning av ärenden utifrån MPD-län

Diagrammet nedan visar fördelningen av de fyra största ärendegrupperna täkter, avfall, vindkraft och djurhållning fördelar sig över landets MPD-län.

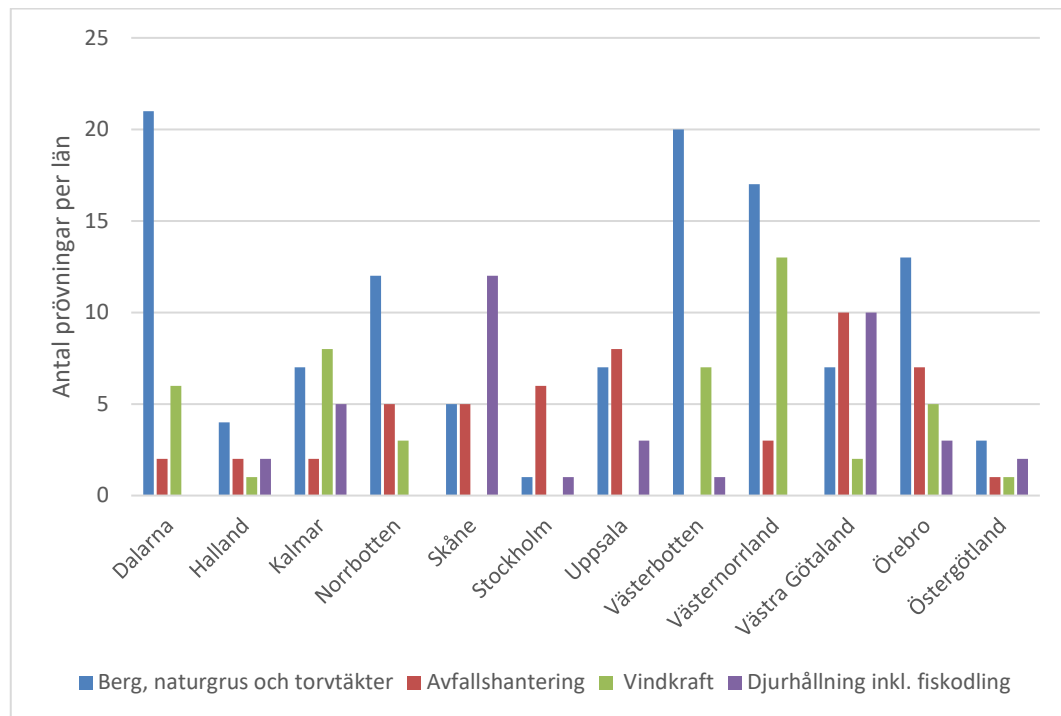

Diagram 6. Fördelning av ärenden per MPD-län utifrån de 4 vanligaste branscherna.

De MPD-län som under 2021 hade flest ärenden som omfattar täktverksamhet är Dalarna och Västerbottn följt av Västernorrland, Örebro och Norrbotten. Minst antal täktprövningar har Stockholm haft.

Under 2021 har flest verksamheter som hanterar avfall prövats av MPD i Västra Götaland och Uppsala följt av Örebro och Stockholm.

Beslut om vindkraftsanläggningar (landbaserade) var under 2021 klart flest i Västernorrland följt av Kalmar och Västerbottn. Skåne, Stockholm och Uppsala hade inte en enda prövning kopplat till vindkraft.

Djurhållning prövades i första hand av MPD i Skåne och Västra Götalands län följt av Kalmars län. I Skåne utgjordes cirka hälften av dessa ärenden av fiskodlingar. Inga djurhållare har prövats i Dalarna, Norrbotten och Västernorrland under 2021. Flera andra län har bara en-två prövningar per år som omfattar lantbruk.

När det gäller övriga ärendetyper fördelar de sig lite olika över landet. I nedanstående tabell redovisas de län med flest antal prövningar inom varje kategori (se förklaring under tabellen). De blåmarkerade MPD-länen i tabellen nedan prövade framför allt ärenden inom de branscher som redovisas i diagram 6 ovan.

	e	f	g	h	i	j	k	l
Dalarna		x		x		x		
Halland								
Kalmar			x					
Norrbottn								
Skåne							x	x
Stockholm								
Uppsala	x					x	x	
Västerbotten								
Västernorrland								
Västra Götaland		x	x		x			
Örebro	x							
Östergötland				x				x

Tabell 17. Fördelning av ärenden per MPD-län inom varje kategori vanligaste branscherna.

Förklaring till kolumnrubriker:

- e) Gummi, plast, metall
- f) Rening av avloppsvatten
- g) Livsmedel inklusive slakterier
- h) Förbränning inkl. avfallsförbränning och biogas
- i) Träbearbetning, lagring av timmer, massa o papper
- j) Organiska lösningsmedel, bränslehantering, tankrengöring
- k) Kemikalietillverkning
- l) Övrigt (hamnar, krematorier m.m.)

I statistiken över MPF-Huvudkoder finns 4 ärenden med prövningsnivå A. Dessa ärenden ska i första hand prövas av Mark- och miljödomstolen. I detta fall är 3 av ärendena "Ansökan om dispens och alternativvärden utifrån IED" vilka prövas av MPD samt en "Ansökan om ändringstillstånd" som sannolikt är felregistrerad i NikITa (länsstyrelsens gemensamma handläggare inom miljöfarlig verksamhet). Registret uppdateras av handläggare på länsstyrelsen i det län där verksamheten är lokaliserad medan prövningen av verksamheten sker vid en av de 12 Miljöprövningsdelegationerna.

Överklagade prövningsärenden

Fliken Överklagade prövningsärenden

Fliken ”Överklagade prövningsärenden” innehåller statistik om antal överklagningar och handläggningstider för utvalda prövningsärenden, enligt nedan. Syftet med fliken är att visa jämförelser mellan olika parter som överklagat prövningsärenden och handläggningstider för dessa.

Informationen på fliken är en sammanställning av ärenden utifrån ett visst antal utvalda ärenderubriker för prövningsärenden:

- Ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet.
- Ansökan om ändring av villkor.
- Ansökan om ändringstillstånd.
- Ansökan om förlängd igångsättningstid.
- Ansökan om förlängd provotid för slutliga villkor.
- Provotidsredovisning med förslag till slutliga villkor.
- Ansökan om dispens och alternativvärden utifrån IED.

Ärenden som inte finns med i statistiken är exempelvis

- Ekonomiska säkerheter (vanligen för täkter, vindkraftverk och vissa avfallsanläggningar).
- Upphävande av tillstånd (på verksamhetsutövarens begäran).
- Övrigt (Omprövning av tillstånd eller villkor, återkallande av tillstånd på tillsynsmyndighetens begäran, nedsättning av säkerhet mm).

Det finns en flik med sammanställning för alla län (totalt) och sedan en flik för respektive Miljöprövningsdelegation.

Nedan finns beskrivningar av respektive kolumn och rad på fliken ”Överklagade prövningsärenden”.

Antal prövningsärenden som har överklagats

Under 2021 meddelade Miljöprövningsdelegationerna beslut i 458 prövningsärenden med utvalda ärenderubriker. Av de 458 var det 144 beslut som överklagades till Mark och Miljödomstolen (MMD) under 2021. Det är cirka 30 procent av ärendena som har överklagats.

Antal överklagade ärenden som fått ett beslut under året

Kolumnen ”*Antal överklagade ärenden som fått ett beslut under året*” innehåller antalet överklagningsärenden som skickades in till Miljöprövningsdelegationerna för rättidsprövning under 2021. Med ett överklagningsärende menas varje enskilt överklagande som kommer in till Miljöprövningsdelegationerna. Efter en kontroll att överklagningarna kommit in i rätt tid skickas de direkt till aktuell Mark- och miljödomstol. Ett och samma beslut kan exempelvis överklagas av säg 20 olika parter. Då blir det 20 överklagningsärenden i statistiken.

Överklaganden av prövningsärenden

I statistiken finns det 211 överklagningsärenden som fått ett beslut från högre instans under året. Det kan finnas fler överklaganden som kommit in till Miljöprövningsdelegationen, men som registreras på ett och samma ärende i Platina. Det medför att det troligen finns fler överklaganden än vad som visas i tabellen nedan.

År 2021	Antal överklagade ärenden som fått ett beslut under året
Överklaganden av prövningsärenden	212
Ärenden med överklagande part (totalt)	210
Ärenden som överklagats av Sökanden (inkl. Ombud)	80
Ärenden som överklagats av Myndighet/kommun som överklagar för allmänna intressen (inkl. Lst)	7
Ärenden som överklagats av Enskilda (inkl. Sakägare)	98
Ärenden som överklagats av Ideell förening eller annan 16:13-person	16
Ärenden som överklagats av Övriga	9

Tabell 18. Fördelning över antal överklagande ärenden som fått ett beslut under året.

Det finns två överklagade prövningsärenden som saknar information om överklagande part. Det är en uppgift som ska kvalitetssäkras och kommer att påminnas om inför nästa års rapportering.

Det finns riktlinjer som gäller för alla länsstyrelser som beskriver att ett ärende ska registreras för varje inkommen överklagandeskrivelse, vilket innebär att om flera personer och/eller organisationer överklagar samma beslut kommer det att registreras lika många ärenden. Detta är viktigt för uppföljningen av vilken part som överklagat prövningsärendet.

Det kan finns MPD-län som inte följer den nationella rutinen vilket medför att statistiken gällande parter inte blir korrekt vid jämförelser. Det innebär att i vissa fall registreras ett överklagningsärende som innehåller alla överklagningar och därmed får man endast en part redovisad.

Det pågår diskussion internt på länsstyrelserna hur överklagningsärendena ska hanteras för Miljöprövningar. Det är något som kommer att följas upp och eventuella förändringar kan komma att behöva justeras i framtagna riktlinjer och i rapporten utifrån resultatet av diskussionen.

Fördelning per MPD-län

Nedan visas fördelningen av antal prövningsärenden som överklagats och antal överklagningsärenden som beslutats per MPD-län utifrån valda ärenderubriker på prövningsärenden. Diagrammet innehåller alla ärendetyper.

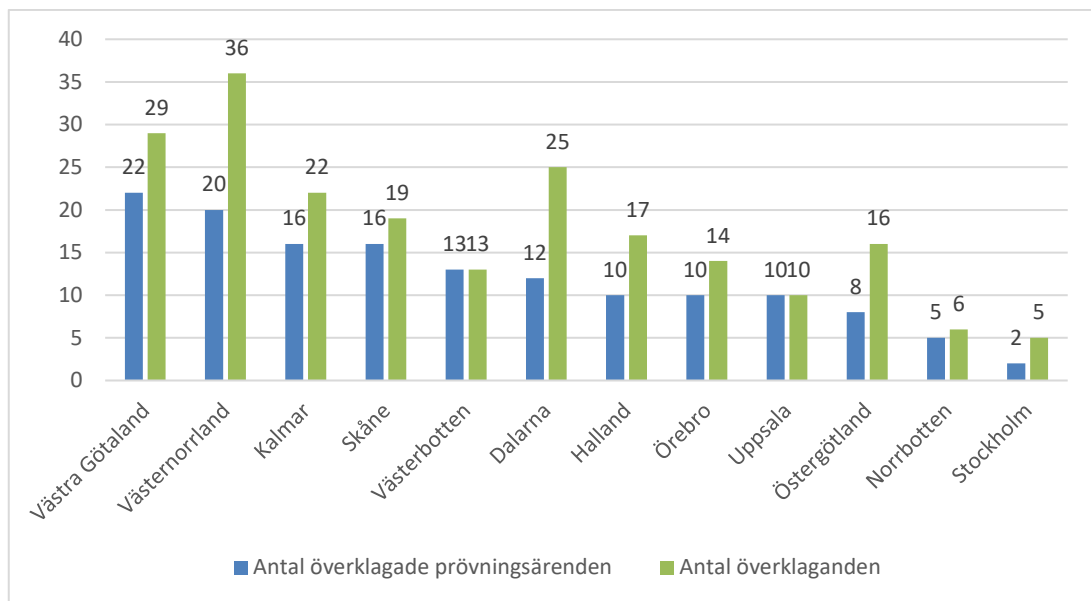

Diagram 7. Antal prövningsärenden som har överklagats samt hur många överklaganden som beslutats per MPD-län under 2021.

Överklagade prövningsärenden kan vara ärenden som fått beslut under 2021 eller i slutet 2020, inom tiden för överklagande.

På de flesta län är den gröna stapeln (antal överklaganden) högre än den blå stapeln (antal överklagade prövningsärenden) vilket sannolikt beror på att många olika parter överklagat samma beslut vilket är vanligt i vindkraftsärenden och täktärenden.

Ärenden med överklagande part (totalt)

Raden "Överklagande part (totalt)" visar en summering av överklagande parter, det vill säga en summering av antal överklagningsärenden som länsstyrelsen har fyllt i överklagande part på

Nedan finns en summering av alla parter som överklagat och antal för respektive part.

År 2021	Antal överklagade ärenden som fått ett beslut under året
Ärenden med överklagande part (totalt)	210
Ärenden som överklagats av Sökanden (inkl. Ombud)	80
Ärenden som överklagats av Myndighet/kommun som överklagar för allmänna intressen (inkl. Lst)	7
Ärenden som överklagats av Enskilda (inkl. Sakägare)	98
Ärenden som överklagats av Ideell förening eller annan 16:13-person	16
Ärenden som överklagats av Övriga	9

Tabell 19. Fördelning över antal parter som överklagat ärenden som fått ett beslut under året.

Totala tiden från ansökan till överklagat mål vinner laga kraft

Handläggningstid från ansökan till dess ett överklagat mål avgörs och vinner laga kraft i högre instans är en beräkning av antal dagar från datumen ärendet kom in till Miljöprövningsdelegationen till datum för när målet vann laga kraft i överinstansen under 2021.

År 2021	Antal ärenden (n)	Medelvärde (dagar)	Medianvärde (dagar)	Maxvärde (dagar)	Minvärde (dagar)	75 Percentil (dagar)	90 Percentil (dagar)
Ärenden som överklagats och vunnit laga kraft i överinstansen	95	840	730	3 270	169	1 029	1 618
Ärenden med överklagande part (totalt)	93	740	645	3 270	169	919	1 185
Ärenden som överklagats av Sökanden (inkl. Ombud)	52	779	659	3 270	169	921	1 298
Ärenden som överklagats av Myndighet/kommun som överklagar för allmänna intressen (inkl. Lst)	5	895	776	1 524	520	1 274	
Ärenden som överklagats av Enskilda (inkl. Sakägare)	37	690	513	3 270	182	881	1 029
Ärenden som överklagats av Ideell förening eller annan 16:13-person	12	765	729	2 402	218	923	1 858
Ärenden som överklagats av Övriga	4	737	643	1 180	483	1 076	

Tabell 20. Fördelning över den totala tiden (i dagar) från ansökan till dess ett överklagat mål avgörs och vinner laga kraft i överinstansen.

Medel- och medianvärde (dagar) från ansökan till dess ett överklagat mål avgörs och vinner laga kraft i överinstansen

Medelvärde för antal prövningsärenden utifrån de olika ärenderubrikerna som finns på fliken Prövningsärenden⁵ som överklagats och vunnit laga kraft i överinstansen (översta raden i tabellen ovan) är 840 dagar. Värdet betyder inte så mycket eftersom det avser alla typer av ärenden som mäts i statistiken och handläggningstiden varierar stort mellan en hel tillståndsprövning och till exempel en förlängd provotid. Vidare kan medelvärdet bli lite missvisande om det finns några ärenden som tagit extremt lång eller kort tid. Därför är medianvärdet ett bättre mått.

⁵ Ärenderubrikerna är; *Ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet, Ansökan om ändring av villkor, Ansökan om ändringstillstånd, Ansökan om förlängd igångsättningstid, Ansökan om förlängd provotid för slutliga villkor, Prövotidsredovisning med förslag till slutliga villkor, Ansökan om dispens och alternativvärden utifrån IED.*

Maxvärde (dagar) från ansökan till dess ett överklagat mål avgörs och vinner laga kraft i överinstansen

Det överklagade ärenden som har tagit längst tid i tabellen "*Maxvärde (dagar)*" har 3 270 dagar (nästan 9 år). Prövningstiden till att överklagande kom in och beslut togs var 2 966 dagar (cirka 8 år). Ärendet tycks ha överklagats av både den sökande och enskilda. Handläggningstiden hos Domstolen tills ärendet vann laga kraft var 302 dagar.

Minvärde (dagar) från ansökan till dess ett överklagat mål avgörs och vinner laga kraft i överinstansen

Det överklagande ärendet som i tabellen "*Minvärde (dagar)*" har 169 dagar är avskrivet av Domstolen. Prövningstiden från att överklagande kom in tills beslut togs var 128 dagar. Handläggningstiden hos Domstolen tills ärendet vann laga kraft var således 40 dagar.

75- och 90-percentil (dagar) från ansökan till dess ett överklagat mål avgörs och vinner laga kraft i överinstansen

Värdena i kolumnerna "*75-percentil (dagar)*" och "*90-percentil (dagar)*" visar en procentuell fördelning av värdena som först rangordnas från låg till hög. Den 75:e percentilen betyder att 75 procent av ärendena ligger under och övriga 25 procent ligger över. Fördelningen kan bli missvisande beroende om det är flera ärenden som exempelvis avskrivs efter en kort tid.

I de fall det saknas värden i kolumnerna "*75 Percentil (dagar)*" eller i "*90 percentil (dagar)*" är det för få värden för att kunna göra beräkningarna på.

Fördelning per MPD-län

Nedan visas handläggningstid från ansökan till dess ett överklagat mål avgörs och vinner laga kraft i högre instans för ärenden med ärendetyp ”Hel tillståndsansökan” och ”Ändringstillstånd”.

Det är en beräkning av antal dagar från datumen ärendet inkom till Miljöprövningsdelegationen till datum för när målet vann laga kraft i överinstansen under 2021. Tabellen visar handläggningstider för överklagade prövningsärenden per Miljöprövningsdelegation.

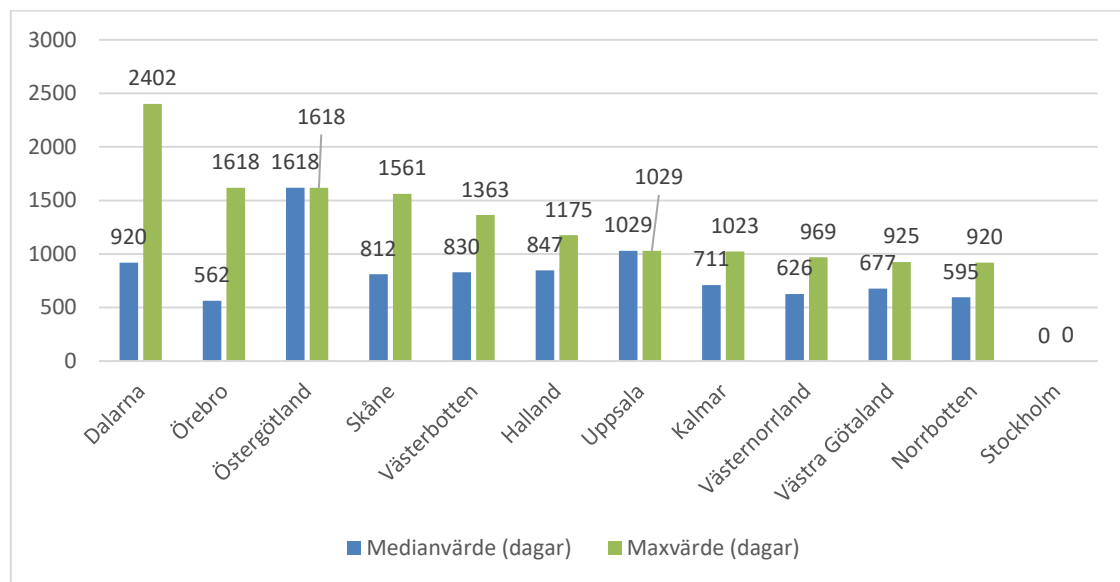

Diagram 8. Handläggningstid för överklagade prövningsärendens som beslutats per MPD-län under 2021.

MPD-län	Antal överklagningsärenden	Medianvärde (dagar)	Maxvärde (dagar)
Dalarna	7	920	2402
Örebro	6	562	1618
Östergötland	19	1618	1618
Skåne	14	812	1561
Västerbotten	8	830	1363
Halland	5	847	1175
Uppsala	5	1029	1029
Kalmar	13	711	1023
Västernorrland	7	626	969
Västra Götaland	15	677	925
Norrbottn	5	595	920
Stockholm	0	0	0

Tabell 21. Antal överklagningsärenden som beslutats per MPD-län under 2021.

På fliken Överklagande totalt är summering av alla MPD-län, sedan finns det en för respektive MPD-län. Det visar antal ärenden som fått beslut samt handläggningstid av ärenden från att ansökan i prövningsärendet inkom till att det vunnit laga kraft. Det innebär att det kan finnas data i kolumnen om beslut, men saknas information om handläggningstid. Det innebär att dessa ärenden inte vunnit laga kraft ännu.

I bilaga 1. Miljöstatistik_LST_220329 v 1.0 finns en flik med sammanställning för alla län (totalt) sedan flikar för respektive MPD-län och med fördelning av handläggnings-tider per överklagande part.

Bilaga 4. Mark- och miljödomstolarnas redovisning utifrån miljöprövningsförordningen för år 2021

Kapitel	MPF huvudkod	MPF-kod och beskrivning	Prövningsnivå	Antal mål med dom/beslut	Från inkommet till dom/beslut		
					Median	75-percentil	90-percentil
4 kap. Utvinning, brytning och bearbetning av torv, olja, gas, kol, malm, mineral, berg, naturgrus och annat	Berg, naturgrus och andra jordarter	Sammanlagt		11	489	630	913
		10.11 Bergtäkt med ett verksamhetsområde >25 hektar.	B	5	621	638	913
		10.20 Täkt för annat än markinnehavarens husbehov av berg, naturgrus eller andra jordarter, undantag finns.	B	6	452	506	803
	Malm och mineral	Sammanlagt		5	489	945	1 099
		13.10 Gruvdrift för brytning av malm, mineral eller kol om ej 1, 2, 3, 4, eller 5 §.	A	5	489	945	1 099
9 kap. Massa, papper och pappersvaror		21.10-i Framställning av pappersmassa av trä, returfiber eller andra fibrösa material i industriell skala.	A	2	763	952	1 065
11 kap. Stenkolsprodukter, raffinerade petroleumprodukter och kärnbränsle		23.30-i Raffinering av mineralolja eller gas.	A	1	807	807	807
12 kap. Kemiska produkter	Organiska kemikalier	Sammanlagt		2	585	650	689
		24.10-i Industriell tillverkning genom kemisk eller biologisk reaktion av fosforinnehållande organiska föreningar med en produktionsmängd av högst 20 000 ton/år.	B	1	455	455	455
		24.15-i Industriell tillverkning genom kemisk eller biologisk reaktion av plaster med en produktionsmängd av >20 000 ton/år.	A	1	715	715	715
	Oorganiska kemikalier	Sammanlagt		2	417	561	647
		24.29-i Industriell tillverkning genom kemisk eller biologisk reaktion av salter med en produktionsmängd av >20 000 ton/år.	A	2	417	561	647
17 kap. Elektriska artiklar		31.20 Tillverkning av batterier eller ackumulatörer där inte kadmium, bly eller kvicksilver ingår.	B	1	397	397	397
21 kap. Förbränning		Sammanlagt		4	539	546	555
		40.40-i Förbränning >300 MW.	A	2	539	540	540
		90.180-i Förbränning av farligt avfall i samförbränningsanläggning >10 ton/dygn eller > 2 500 ton/år.	A	1	388	388	388
		90.200-i Förbränning av avfall i en samförbränningsanläggning	A	1	562	562	562

		>100 000 ton/år. Undantag finns.					
28 kap. Rening av avloppsvatten	Sammanlagt			3	309	481	583
		90.10 Avloppsreningsanläggning som omfattas av lagen om allmänna VA-tjänster och som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd motsvarande >2 000 personer.	B	1	156	156	156
		90.11 Avloppsreningsanläggning med en anslutning >2 000 personekvivalenter om inte tillståndsplikt enl. 1 §.	B	2	481	566	618
29 kap. Avfall	Mekanisk bearbetning och sortering	90.100 Bearbetning för återvinning av icke-farligt avfall om mer än 10 000 ton/år. Ej om 65 § eller krossning, siktning.	B	1	901	901	901
	Deponering	90.320-i Deponering av farligt avfall om tillfört >10 000 ton/år.	A	2	546	662	732
	Sammanlagt			7	527	690	738
	Andra verksamheter med återvinning eller bortskaffande	90.406-i Bortskaffning eller återvinning av icke - farligt avfall genom biologisk- fysisk kem beh, förbeh för förbränning, fragmentering m m >75 ton/dygn eller >18 750 ton/år, undantag finns.	B	2	604	643	666
		90.440 Återvinning el bortskaffande av farligt avfall >2 500 ton/år. Gäller ej om tillståndsplikt enl. annan § i detta kap.	A	5	476	698	759

Bilaga 5. Miljöprövningsdelegationernas redovisning utifrån miljöprövningsförordningen för år 2021

Kapitelrubrik	MPF huvudkod	MPF-kod och beskrivning	Prövningsnivå	Antal ärenden med beslut	Från ansökan till beslut		
					Median	75-percentil	90-percentil
2 kap. Jordbruk	Djurhållning	Sammanlagt		32	191	277	544
		1.10-i Djurhållning >40 000 fjäderfän, >2000 växande grisar tyngre än 30 kg avsedd för prod, >750 suggor.	B	18	191	264	455
		1.11 Djurhållning av nötkreatur, hästar eller minkar > 400 djurenheter, ej inhägnad.	B	7	248	283	
		1.20 Djurhållning > 100 djurenheter, ej inhägnad, ej renskötsel.	C	7	155	515	
3 kap. Fiskodling och övervintring av fisk		5.10 Fiskodling förbrukning > 40 ton foder/år.	B	7	240	262	
4 kap. Utvinning, brytning och bearbetning av torv, olja, gas, kol, malm, mineral, berg, naturgrus och annat	Berg, naturgrus och andra jordarter	Sammanlagt		116	216	363	514
		10.11 Bergtäkt med ett verksamhetsområde >25 hektar.	B	7	237	400	
		10.20 Täkt för annat än markinnehavarens husbehov av berg, naturgrus eller andra jordarter, undantag finns.	B	109	251	361	517
	Malm och mineral	Sammanlagt		1	140	140	140
		13.10 Gruvdrift för brytning av malm, mineral eller kol om ej 1,2,3,4,el 5 §.	A	1	140	140	140
5 kap. Livsmedel och foder	Slakterier	Sammanlagt		5	365	501	
		15.10-i Slakteri med en produktion > 50 ton/dygn eller >12500ton slaktvikt/kalenderår.	B	5	365	501	
	Livsmedel och vegetabiliska råvaror	Sammanlagt		2	533		
		15.90-i Framställning av livsmedel med beredning och behandling, utom paketering, av vegetabiliska råvaror > 75 000 ton/år eller > 600 ton/d under högst 90 dagar i rad/år, eller 300 ton/d i övrigt.	B	2	533		
	Livsmedel av kombinerade råvaror	Sammanlagt		7	288	868	
		15.131-i Framställning av vegetabiliska el animaliska råvaror > 18500 ton/år eller > 75 ton/dygn, Kapacitetströskel m.m.	B	1	126	126	126
		15.141 Framställning av livsmedel både i komb. och separata produkter > 5000 ton/år om ej tillståndspliktig enligt 12 § eller paketering.	B	6	538	921	
	Mjölksprodukter	Sammanlagt		3	255	507	
15.170-i Framställning av mjölksprodukter med en produktion baserad på > 200		B	3	225	507		

Kapitelrubrik	MPF huvudkod	MPF-kod och beskrivning	Prövningsnivå	Antal ärenden med beslut	Från ansökan till beslut		
					Median	75-percentil	90-percentil
		ton/dygn som kalenderårsmedelvärde.					
	Foder av kombinerade råvaror	Sammanlagt 15.370-i Framställning av foder > 75 ton/d eller >18750 ton/år, kapacitetströskel m.m.	B	1	296	296	296
	Livsmedel av animaliska råvaror	Sammanlagt 15.140-i Framställning av livsmedel, beredning och behandling av animaliska råvaror >75 ton/d eller > 18750 ton/år, ej enbart mjölkprod. eller paketering. 15.45 Tillverkning av livsmedel, beredning och behandling av animaliska råvaror > 2000 ton, upp till o med 18750 ton/år, ej enbart mjölkprod. eller paketering.	B	4	168	334	
			B	1	55	55	55
			B	3	203	378	
8 kap. Trävaror	Sågning, hyvling och svarvning av trä	Sammanlagt 20.20 Sågverk el. annan anläggning för tillverkning av träprodukter >70 000 m3/år.	B	14	387	544	771
	Lagring av timmer	Sammanlagt 20.70 Lagring av >20 000 m3 timmer fast mått på land el. >10 000 m3 timmer fast mått i vatten, ej om 10 §.	B	1	232	232	232
			B	1	232	232	232
9 kap. Massa, papper och pappersvaror		Sammanlagt 21.10-i Framställning av pappersmassa av trä, returfiber el. andra fibrösa material i industriell skala. 21.40 Framställning av högst 20 ton/d eller högst 7 300 ton/år.	A	3	80	259	
			B	2	170		
			B	1	43	43	43
12 kap. Kemiska produkter	Organiska kemikalier	Sammanlagt 24.04-i Industriell tillverkning genom kemisk eller biologisk reaktion av syrenehållande org. föreningar med prod.mängd av högst 20 000 ton/år. 24.08-i Industriell tillverkning genom kemisk eller biologisk reaktion av kväveinhållande org. föreningar med prod.mängd av högst 20 000 ton/år. 24.16-i Industriell tillverkning genom kemisk eller biologisk reaktion av plaster med en prod.mängd av högst 20 000 ton/år.	B	3	318	371	
			B	1	371	371	371
			B	1	100	100	100
			B	1	318	318	318
	Oorganiska kemikalier	Sammanlagt 24.25-i Industriell tillverkning genom kemisk eller biologisk reaktion av syror med en prod.mängd av > 20 000 ton/år.	A	1	185	185	185
	Läkemedel	Sammanlagt 24.39-i Industriell tillverkning genom kemisk eller biologisk	B	2	105		
			B	2	105	105	105

Kapitelrubrik	MPF huvudkod	MPF-kod och beskrivning	Prövningsnivå	Antal ärenden med beslut	Från ansökan till beslut		
					Median	75-percentil	90-percentil
		reaktion av läkemedel med en prod.mängd av högst 1 000 ton/år.					
	Annan kemisk tillverkning	Sammanlagt		9	150	373	1 549
		24.45 Tillverkning av vissa kemiska produkter, läkemedelssubstanser, sprängämnen, pyrotekniska artiklar, ammunition, undantag finns.	B	9	150	373	1 549
13 kap. Gummi- och plastvaror		25.20 Tillverkning av polyuretan >200 ton plastråvara/år, polyuretan med toluendiisocyanat >20 ton plastråvara/år, annan plast om > 20 ton plastråvara/år.	B	1	312	312	312
14 kap. Mineraliska produkter		26.50-i Tillverka keramiska prod genom bränning, prod av > 75 ton/d eller > 18 750 ton/år eller ugnskap > 4 m3 och med satsningsdensitet på > 300 kg/m3.	B	1	501	501	501
15 kap. Stål och metall		Sammanlagt		5	142	513	
		27.40-i Gjutning > 20 ton/d el > 5000 ton/år.	B	1	142	142	142
		27.50 Gjutning > 20 ton/d el > 5000 ton/år.	B	4	200	614	
16 kap. Metall- och plastytbehandling, avfettning och färgborttagning		Sammanlagt		9	233	367	1 055
		28.10-i Kemisk eller elektrolytisk ytbehandling av metall eller plast om behandlingsbadens volym > 30 m3.	B	2	676		
		28.20 Kemisk eller elektrolytisk ytbehandling av metall el.plast om behandlingsbadens sammanlagd volym > 30 m3 , ej betning och betpasta.	B	6	205	359	
		28.50 Termisk ytbehandling i form av varmdoppning el. termisk sprutning med metallförbrukning >2 ton/år, om ej 15 kap 3 §.	B	1	190	190	190
18 kap. Metallbearbetning		34.70 Maskinell metallbearbetn. där tankvolym för skärvätskor, processoljor och hydrauloljor >20 m3 om ej 3 eller 6 §§.	B	9	175	251	660
19 kap. Förbrukning av organiska lösningsmedel	Förbrukning av organiska lösningsmedel	Sammanlagt		7	214	382	
		39.10-i Ytbehandling av material, i synnerhet för appretering, tryckning, bstrykning m.m. med förbrukning > 150 kg/h eller > 200 ton/år.	B	1	180	180	180
		39.15 Förbrukn. av halogenerade org.lösn.medel >5 ton/år, organiska > 25 ton/år, farmaceutiska prod > 50 ton/år, lack, tryckfärg lim mm > 100 ton/år, undantag finns.	B	6	283	580	

Kapitelrubrik	MPF huvudkod	MPF-kod och beskrivning	Prövningsnivå	Antal ärenden med beslut	Från ansökan till beslut			
					Median	75-percentil	90-percentil	
	Hantering av bränslen och andra kemiska produkter	Sammanlagt		9	163	242	360	
		39.60 Lagring av gas, olja mm>50 000 ton el >500 000 ton/år, kem.prod.med riskklasser >5 000 ton el.>50 000 ton/år, m.m.	B	9	163	242	360	
21 kap. Gas- och vätskeformiga bränslen, el, värme och kyla	Anaerob biologisk behandling	Sammanlagt		1	250	250	250	
		40.02 Anl. för anaerob biologisk behandling av stallgödsel för prod av biogas även om ifa högst 500 ton/år, ej om 2 §.	C	1	250	250	250	
	Framställning av gas- och vätskeformiga bränslen	Sammanlagt		1	757	757	757	
		40.15 Uppgradering eller annan tillv än vid anaerob biologisk behandling av > 1 500 MWh gas eller bränsle/år om ej 4 § eller 12 kap 1 eller 3 §.	B	1	757	757	757	
	Vindkraft	Sammanlagt		46	195	364	805	
		40.90 2 el. fler vindkraftverk som står tillsammans >150 m/st, ett vindkraftverk >150 m i sådan grupp m.m.	B	40	192	330	968	
		40.95 7 el. fler vindkraftverk som står tillsammans >120 m/st, ett vindkraftverk >120 m i sådan grupp m.m.	B	5	197	330		
		40.100 Ett vindkraftverk > 50 m, 2 el. fler vindkraftverk som står tillsammans m.m.	C	1	430	430	430	
	Förbränning	Sammanlagt		11	146	542		
		40.50-i Förbränning > 50 MW men högst 300 MW.	B	5	154	637		
		40.51 Förbränning > 20 MW men mindre än 50 MW.	B	6	78	290		
			40.60 Förbränning > 500 KW < 20 MW om annat bränsle än eller > 10 MW < 20 MW om enbart fossil eldningsolja eller biogen eller fossil bränslegas.	C	1	716	716	716
	24 kap. Hamnar och flygplatser	Hamnar	Sammanlagt		3	205	1 199	
63.10 Hamn där trafik medges för fartyg med bruttodräktighet >1350, ej hamn för försvaret eller färjekaj med < 10 anlöp/år.			B	3	205	1 199		
Flygplatser		Sammanlagt		1	329	329	329	
	63.40 Flottiljflygplats el. civil flygplats med militär flygverksamhet om instrumentbanan >1200 m.	B	1	329	329	329		
26 kap. Tankrengöring		74.10 Rengöring av cisterner, tankar eller fat för förvaring eller transport av kemiska produkter som har klassificerats med riskfraser.	B	1	151	151	151	
28 kap. Rening av avloppsvatten		Sammanlagt		24	220	372	554	
		90.10 Avloppsreningsanläggning som omfattas av lagen om allmänna VA-tjänster och som tar emot avloppsvatten med en	B	23	221	375	556	

Kapitelrubrik	MPF huvudkod	MPF-kod och beskrivning	Prövningsnivå	Antal ärenden med beslut	Från ansökan till beslut		
					Median	75-percentil	90-percentil
		föreningensmängd motsvarande > 2000 personer.					
		90.16 Avloppsreningsanläggning som tar emot avloppsvatten med en föreningensmängd som motsvarar > 200 < 2000 personer.	C	1	91	91	91
29 kap. Avfall	Mekanisk bearbetning och sortering	Sammanlagt		9	254	327	617
		90.70 Sortering av icke-farligt avfall om > 10 000 ton/år. Ej bygg- eller anläggningsändamål.	B	1	36	36	36
		90.100 Sortering av icke-farligt avfall om > 10 000 ton/år. Ej bygg- eller anläggningsändamål.	B	8	269	343	
	Biologisk behandling	Sammanlagt		3	388	417	
		90.161 Biologisk behandling av icke-farligt avfall om > 500 ton/år men < 18750 ton/år eller om anaerob behandl. och mängd > 500 ton/år men < 25 000 ton/år, undantag finns.	B	3	388	417	
	Deponering	Sammanlagt		22	163	291	543
		90.300-i Deponering av ifa som ej är inert om >2 500 ton/år men < 100 000 ton/år eller totalt tillförd > 25000 ton/år. Undantag finns.	B	13	132	204	880
		90.310 Deponering av ifa om ej tillståndsplikt enligt 18, 19, 20 eller 21 §.	B	9	211	463	501
	Lagring som en del av att samla in avfall	Sammanlagt		9	190	433	1 353
		90.30 Lagring av icke-farligt avfall om > 30 000 ton för bygg- eller anläggningsändamål eller > 10 000 ton annat icke-farligt avfall.	B	1	590	590	590
		90.50 Lagring som en del av insamling om >5 ton oljeavfall, >30 ton blybatterier, >50 ton elprodukter, >30 ton impregn.trä, > 50 ton motordrivna fordon eller 1 ton annat avfall.	B	8	189	256	
	Återvinning eller bortskaffande av avfall som uppkommit i egen verksamhet	Sammanlagt		1	297	297	297
		90.381 Återvinning av farligt avfall om > 500 ton men < 2500 ton/år eller bortskaffande av farligt avfall < 2500 ton/år, ej om 38 §.	B	1	297	297	297
Andra verksamheter med återvinning eller bortskaffande	Sammanlagt		6	186	301		
	90.406-i Bortskaffning eller återvinning av icke – farligt avfall genom biologisk- fysik-kem beh, förbeh. för förbränning, fragmentering m.m. > 75 ton/d eller > 18750 ton/år, undantag finns.	B	3	179	280		

Kapitelrubrik	MPF huvudkod	MPF-kod och beskrivning	Prövningsnivå	Antal ärenden med beslut	Från ansökan till beslut		
					Median	75-percentil	90-percentil
		90.420 Återvinning el. bortskaffning av icke-farligt avfall > 500 ton < 100 000 ton/år. Gäller ej om tillståndsplikt enl annan § i detta kap.	B	2	150		
		90.440 Återvinning el bortskaffande av farligt avfall > 2500 ton/år. Gäller ej om tillståndsplikt enl annan § i detta kap.	A	1	364	364	364
		Sammanlagt		5	147	857	
	Förbränning	90.180-i Förbränning av farligt avfall i samförbränningsanläggning > 10 ton/d eller > 2500 ton/år.	A	1	367	367	367
		90.210-i Förbränning av avfall i en samförbränningsanläggning > 3 ton/h eller >18 000 ton/år men < 100 000 ton/år. Undantag finns.	B	4	147	857	
30 kap. Skjutfält, skjutbanor och sportanläggningar		92.30 Permanent tävlings-, tränings- el. testbana för motorfordon.	C	1	762	762	762
32 kap. Begravningsverksamhet		93.20 Krematorium	B	1	308	308	308